RĂZVAN
PETRESCU

RUBATO

Răzvan Petrescu

Rubato

CURTEA VECHE PUBLISHING
2011, 2013

Rubato
Răzvan Petrescu

© CURTEA VECHE PUBLISHING, 2011, 2013
pentru prezenta ediţie

CURTEA VECHE PUBLISHING
str. Aurel Vlaicu, nr. 35, Bucureşti
tel.: (021)260 22 87, (021)222 57 26
redacţie: 0744 55 47 63
fax: (021)223 16 88
distribuţie: (021)222 25 36
e-mail: redacţie@curteaveche.ro
internet: www.curteaveche.ro

ISBN ePub: 978-606-588-453-3
ISBN PDF: 978-606-588-454-0
ISBN Print: 978-606-588-125-9

Editor: Grigore Arsene
Redactor: Emilia Vesa
Tehnoredactor: Dragoş Dumitrescu
Coperta: Griffon and Swans / www.griffon.ro

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepseşte penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

RĂZVAN PETRESCU (n. 1956) este eseist, prozator, dramaturg. A absolvit Facultatea de Medicină din Bucureşti în 1982 şi a profesat timp de opt ani. Între 1990 şi 1993, a fost redactor la revistele *Cuvîntul* şi *Amfiteatru*, apoi la Editura Litera. Din 1996 până în 2003, a lucrat tot ca redactor la Editura Allfa, Grupul Editorial ALL. Din 2004 până în prezent, este redactor la Curtea Veche Publishing. A publicat volumele: *Grădina de vară* (proză scurtă), Editura Cartea Românească, 1989, premiul Fundaţiei „Liviu Rebreanu"; *Eclipsa* (proză scurtă), premiul oraşului Târgovişte pentru cea mai bună carte de proză a anului; *Într-o după-amiază de vineri* (proză scurtă), Editura Cartea Românească, 1997, premiul Cartea Anului la Salonul Naţional de Carte de la Cluj, premiul ASPRO pentru cea mai bună carte a anului şi premiul pentru proză al Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti; *Farsa,* Editura Unitext, 1994, premiul UNITER pentru cea mai bună piesă de teatru a anului; *Primăvara la bufet,* Editura Expansion, 1995, Marele Premiu la Concursul Naţional de Dramaturgie „Camil Petrescu", ediţia I, şi premiul pentru dramaturgie al Uniunii Scriitorilor; *Foxtrot XX* (jurnal şi publicistică), Editura Cartea Românească 2008, premiul pentru proză pe 2008, acordat de Radio România Cultural. A fost inclus în patru antologii de proză scurtă şi în manualele de limba şi literatura română pentru clasa a X-a, publicate de editurile Univers, Paralela 45 şi Rosetti. Volumul *Mici schimbări de atitudine*, Editura Allfa, 2003, este o selecţie (antologie) din întreaga operă a scriitorului. A fost tradus în Israel (Editura Nymrod, 2007) şi în Spania (Editura El Nadir, 2010). Anul acesta, va apărea în Marea Britanie.

Notă asupra ediţiei

Volumul *Rubato*[1] este o selecţie din prozele scurte ale autorului, publicate după cum urmează: *Şansa* şi *Globul de cristal* au apărut iniţial în volumul *Grădina de vară* (1989); *Uşa, Farsa, Rubato* şi *Primăvara la bufet*, în *Eclipsa* (1993), iar restul povestirilor, în volumul *Într-o după-amiază de vineri* (1997). Au fost reeditate (împreună cu alte texte) în antologia *Mici schimbări de atitudine* (2003, Allfa).

Prozele scurte ce alcătuiesc ediţia actuală au fost revizuite de autor, care a adăugat la final povestirea *Jaf armat*, neinclusă în volumele menţionate.

1 *Rubato*, s.n. (muz.) 1. Executare liberă din punct de vedere ritmic, în scopul obţinerii unei mai mari expresivităţi; 2. Numele unui viitor jucător argentinian de fotbal.

UŞA

Îşi balansă puţin piciorul, privindu-şi vârful lustruit al pantofului. În faţa lui, cele două femei purtând halate albe peste paltoane vorbeau întruna. Stătea pe marginea măsuţei de metal pe care erau împrăştiate foile de observaţie, îşi legăna piciorul şi încerca să fie atent. Mirosul delicat-amărui, răspândit de ceaşca cu cafea, îi gâdila nările.

— Vă rugăm, spuneţi-ne exact, cât timp? Cam cât ar mai duce-o?

— Poate până azi după-masă, poate până mâine sau încă vreo două, trei zile, cel mult. Chiar *exact*, nu pot preciza.

— Da' nu ne poate auzi, nu-i aşa? întrebă soţia, privind în direcţia rezervei. Vreau să spun…

— Nu, doamnă, uşa-i închisă. Nu are cum a ne asculta. Şi, în afară de asta, e aproape inconştient.

— Of, Doamne! Ştiţi, ne gândeam că poate-ar fi mai bine să mai rămână… Aici, oricum, e spital, şi…

— Eu cred că ar trebui să vă hotărâţi. La urma urmei, dumneavoastră mi-aţi cerut să vă las să-l duceţi acasă.

— E-adevărat, dar…

Doctorul le privi răbdător.

— V-am mai spus, nu-l mai putem ajuta cu nimic. Întinse mâna după ceaşca cu cafea. Coma se poate instala în orice clipă.

— Bine, domn' doctor, dar cum îl transportăm? Sunt peste patruzeci de kilometri, rosti fiica.

— Închiriaţi un taxi, ceva. Din păcate, nu vă putem pune la dispoziţie maşina salvării. Îl instalăm frumos, şi una dintre dumneavoastră îi ţine perfuzia până ajungeţi. Asta-i tot. Nu e mare lucru.

— Şi dacă moare în maşină?

Zâmbetul încurajator i se stinse pe buze. Se uită la ceas. Peste zece minute trebuia să intre în operaţie.

— E puţin probabil…

— Păi, cu toate gropile şi hârtoapele alea, nu vă daţi seama, o să-l zgâlţâie ca naiba. Mi-e că n-ajunge viu…

— Nu, doamnă, n-o să se-ntâmple nimic, adăugă el repede. Rezistă până acasă. Şi, în orice caz, într-un fel sau altul, tot trebuie să-l luaţi.

— Da, dar banii? Costă o grămadă de bani o maşină, patruzeci de kilometri, şopti fiica. O grămadă de bani.

Se dădu jos de pe masă.

— Credeţi-mă, aţi ales cea mai bună soluţie. E mai bine să moară în patul lui. Aşa mi-aţi spus. Perfect de acord. Pe de altă parte, sunteţi împotriva necropsiei. Or, este extrem de greu să obţineţi aprobare pentru a scoate cadavrul din spital fără a i se fi efectuat necropsia. De fapt, e imposibil. Nu înţeleg de ce vă mai gândiţi atât…

O asistentă trecu pe lângă el, purtând tăviţa cu seringi. Îi urmări un timp picioarele frumoase, care se conturau prin fusta albă. Din sala de pansamente izbucni un ţipăt.

Cele două femei continuau să discute pe un ton coborât. Le privi pantofii negri şi gleznele umflate.

— Ei, ce faceţi? Îl luaţi sau nu?

— Ah, domn’ doctor, numai greutăţi ne-a făcut! Întotdeauna! Numai belele. Chiar şi acum… Chiar şi mort, izbucni soţia, strângându-şi la piept poşeta neagră.

„Aşa, aşa, timpul meu vă stă la dispoziţie. Chiar şi mort“, medită doctorul. Făcu un gest scurt cu mâna, ca pentru a reteza orice discuţie.

— Doamnelor, trebuie să intru în operaţie.

— Da. Da’ de unde bani de taxi? Că nu ne-a lăsat nimic…

— Zi mai bine că n-avem bani nici pentru înmormântare. Cine s-ar fi aşteptat? Atât de repede! Şi fără să lase-o para! Or, din pensia mamei, păi numai sicriul, dacă-l punem, şi-o să ne usuce…

„Doamne, Dumnezeule!“, gândi doctorul.

— Spuneţi că-i sigur, domn’ doctor? Nu se mai poate face nimic?…

— Şi popa? Şi mâncarea? Coroanele?… Ce-or să zică rudele, vecinii? O să ne vorbească tot satul. Nu-i nimic pregătit. Păi da, dumnealui se ţinea de petreceri. Râdea când îi spuneam să punem ceva deoparte, că nu se ştie. Poftim, acu’! Tre’ să ne descurcăm singure, să dăm bani… Un neisprăvit, asta a fost, a băut şi casa, şi via, tot! De unde să luăm atâţia bani?

Prin ferestrele înalte lumina de aprilie pătrundea blând, împreună cu o adiere de salcâm. Care se amesteca de îndată cu mirosul de formol şi medicamente.

— Până şi la nunta fie-mii a trebuit să ne împrumutăm. Că toată viaţa ne-a amărât… Ce-i păsa lui!

Doctorul îşi privi din nou ceasul. Încă patru minute. Spuse calm, pe un ton care nu mai admitea replică:

— Vă rog să vă decideţi, mi se pare că v-am explicat îndeajuns.

Soţia şi fiica schimbară o privire. Apoi vorbiră repede între ele în şoaptă.

— Bine, domn’ doctor. Da’ am putea să dăm un telefon? În vreo două ore, două ore şi ceva, găsim noi o maşină. Pe urmă, Dumnezeu cu mila!

— Desigur, telefonul e la etajul întâi. Poftiţi, pe-aici!

Doctorul se îndepărtă grăbit, urmat de cele două femei. Din sala de pansamente se auzi iar ţipătul acela, prelung.

Asistenta apăsă clanţa uşor şi intră în rezervă. Constată că uşa nu fusese bine închisă. Se apropie, verifică perfuzia şi privi în treacăt bărbatul scheletic care zăcea în pat, acoperit de cearşaf până sub bărbie. Respira greu, cu gura larg deschisă. Pe obrazul cenuşiu stăruiau câteva picături de apă. „Se duce!“, gândi ea, luându-i pulsul. Aranjă acul în venă, fixă leucoplastul, se uită în oglindă şi ieşi, închizând de data aceasta uşa cu grijă.

Prinşi într-o rază de soare, stropii de apă de pe obrazul bolnavului străluciră o clipă. Apoi se stinseră încet, unul câte unul.

ŞANSA

Zgomotul înfundat al cazmalelor se pierdea în răpăitul ploii. Cei trei oameni lucrau fără chef, tăcuţi, clefăind prin noroi. Şanţul se adâncea şi ei dispăreau încetul cu încetul în măruntaiele lui. Din stradă nu li se mai vedeau acum decât urechile căciulilor, îmbibate cu apă. Lopeţi pline cu pământ negru se ridicau mereu prin aer, înălţând marginile gropii. Bulgării mai mici se rostogoleau pe asfalt. Într-un târziu apăru şi conducta. De la distanţă semăna cu burta unui peşte enorm, îngropat acolo de cine ştie când. Spărtura se vedea bine, întinsă pe aproape o jumătate de metru. Ce zici ce gaură… Du-te şi vezi dac-avem ce ne trebuie, în maşină. Să nu uiţi buloanele. Laur se săltă pe marginea şanţului şi se îndreptă spre camion. Parbrizul strălucea, acoperit de stropi rotunzi de ploaie. Deschise portiera şi-ncepu să caute prin maldărul de scule. După câteva secunde se uită la ceas. Băieţi, s-a făcut timpu' să-mbucăm ceva. E trei şi zece. Ceilalţi doi înălţară capetele. Cât ziseşi, trei? Iote, dom'le, ne-am luat cu treaba şi vremea trece… Atunci lasă alea şi ia pachetele. Vezi că-s sub banchetă. Laur se aplecă, le dibui, le mirosi, îi lăsă gura apă. Veni cu pachetele la subsuoară şi se aşeză pe marginea şanţului. Da' sticla o luaşi? Păi, cum… Uite-o aci. Nări adulmecând. Un oftat. Ce burniţă nenorocită! Las' că se opreşte ea. Begonie îşi frecă palmele amorţite. După câteva minute ploaia încetă. Pufoaicele înmuiate li se lipiră de spinări. Cu gesturi nerăbdătoare, desfăcură ziarele în care era înfăşurată mâncarea. Zgomot de hârtie umedă, sfâşiată. Degete crăpate, murdare, avide, apucând. Ceapa unde-i?… Aha! Da-i iute foc, bre. Taci, şi ia cu brânză. Te unge la inimă, ce zici? Mâncarea

dispărea repede, lăsând grăsime în scobitura bărbiilor. Mici pete lenticulare ce luceau stins. Hai, mă, dă-i cep. Trandafir scoase dopul cu dinţii, trase o duşcă şi întinse sticla celorlalţi. Gâturile vânoase se mişcară-n sus şi-n jos, ca nişte pistoane. Acu' plouă şi pă dinăuntru, da' mai cu foc, râse Begonie. Noroc, bă! Din când în când câte-o maşină trecea repede pe lângă cei trei oameni cocoţaţi pe moviliţa de pământ, care priveau în gol şi mestecau. Feţe ridate, gălbejite, morfolite în jurul gurii. Cerul era vânăt. Se învineţise treptat, ca obrazul unui mort uriaş. Grijania mamii ei de viaţă, înjură Trandafir privind în sus. Mereu pică măgăreaţa pe noi când e de lucru pe-o vreme ca asta. Echipa potrivelii de nume, bărbaţi cu nume de flori. Bucheţelu' cu noroc, să miroas-a… Ascultă, lasă poeziile şi zi unde-ai pus picamerul. Că nu-l văd. E-acolo-n şanţ, n-ai grijă, că nu-l fură nimeni. Mai bine dă şi matale pe gât. Aşa. Aburi subţiri ies din haine, de pe buze, din pământ. Ia spune, o terminăm dracului în două ore? Begonie îşi privi câteva clipe cizmele pline de noroi, oftă şi trase un vânt năprasnic. Ei, o isprăvim ori ba, pe ziua de azi? Nu ştiu, Laure, tată, pen' c-o spărtură ca asta n-are nici soacră-mea. Da' s-ar putea să-i venim noi de hac, până diseară. Începuse să bată vântul. Hârtiile unsuroase fluturau încet în jurul resturilor de pâine, brânză, slănină şi coji de ceapă. S-a golit fiola? Mai e o ţără, na, ţine! Trandafir îşi dădu capul pe spate şi sorbi zgomotos ultimul deget de ţuică. Plescăi mulţumit din buze. Bună, bă! Acu' n-ar mai trebui decât o curvă de-aia, să-i… Pe umezeala asta, chiar că atât ţi-ar mai lipsi. O curvă plouată. S-o frigi ţinându-i umbrela deasupra capului… Se auzi un râgâit şi un chicot de râs. Stai niţel, să-ţi povestesc ceva… Voi, băieţi, cu d'ale voastre. Eu, unu', dac-am băut lichidu' ăla şi am mâncat, gata, am intrat în pauză de prânz. M-am liniştit. Aşa, bă, Laure, şi să vezi cum a fost. Săptămâna trecută… Eu unul, dacă am burta plină, nu mai vreau nimic. Ce să mai vreau? Ştii, cică bărbat'su nu mai făcea faţă, şi m-am gândit că păcat de biata femeie, aşa tânără şi neglijentă… Voi, băieţi, cu ale voastre. Da, şefu', da. Laure, dă-i cu ceva în cap. Bun, şi ce vroiam eu să-ţi zic e c-avea nişte buci, nene, cum n-ai văzut în toată viaţa ta amărâtă. Adică de ce amărâtă? De-aia. Că n-ai văzut. Cur din toate părţile, bre, de-ţi cădea

nădragii singuri numa' ce şi-l mişca. Dogora ca un calorifer. Că nici nu-mi mai aduc aminte cum mi-am scos hainele… Auzi, da' n-a trăsnit-o când a simţit cum puţi? Da' ce, bă, ea nu puţea? Laur rânji arătându-şi dinţii îmbrăcaţi în viplă. Ce să spun, Trandafire, ai şi tu dreptate. Că de când venişi pe lume s-a cam stricat aeru'. Parcă tu oi fi mirosind a zambilă. Miroşi a mort, bă, dacă vrei să ştii. Şi-oricum îmi bat gura de pomană, te pricepi tu la muieri cât mă pricep eu la limbi străine. Continuară să se mai ciondănească câteva minute, apoi se poticniră şi în cele din urmă amuţiră. Priveau arborele care se desena solitar în colţul străzii. Se înălţa subţire, într-o complicată tăietură pe cerul violet al după-amiezii. Un camion greu trecu foarte aproape de ei şi îi împroşcă cu stropi de noroi. Mă, fir-ar mă-ta lui a… Ia dă-mi şi mie-un cui. Laur scoase un pachet mototolit, pe jumătate ud. Îşi aprinse o ţigară făcându-şi palmele căuş, apoi întinse pachetul celorlalţi. Fumau în tăcere, tuşind din când în când şi scuipând gros. Bă, da' frig mai e… am îngheţat de zici ce-i aia. Gata, io-i dau drumu'. Begonie se ridică, aruncă chiştocul şi sări în groapă. Apucă lopata şi o înfipse adânc sub conductă. Se auzi un zgomot sec, urmat de un pârâit. Pe urmă, nimic. Şefule, ce faci acolo? Linişte. Să ştii că ăsta şi-a rupt vreun os, dracului. Hei! Da' răspunde, dom'le, o dată! Begonie îşi iţi capul peste buza şanţului. Se hlizea cu gura până la urechi. Trandafir şi Laur îl priviră întrebător. Ce-ai de te râzi? Am auzit crăpând ceva acolo, jos, ce-a fost? Begonie le făcu cu ochiul. Ia coborâţi voi încoa', să v-arăt ceva grozav… Cei doi săriră fără să mai ceară alte explicaţii. În fundul şanţului apa mustea sub cizme. Begonie îi privea printre gene, mutându-şi greutatea trupului de pe un picior pe altul. În mâna dreaptă ţinea un craniu micuţ, spart, plin de noroi. E, ce ziceţi de-ăsta? Nu-i o minunăţie? Îl ridică, învârtindu-l pe degete. Laur şi Trandafir se holbară la tigva înnegrită, apoi izbucniră-n râs. Da' cum de-o fi ajuns ăsta acilea? O fi bunică-tu, bă. A evadat din cimitir. Vezi să nu te muşte de deget… Să-l ducem la muzeu… Mort pentru canalizare! Poate ne dă de-o ţuică… Un alt hohot de râs se înălţă din şanţ. Râdeau cu lacrimi, ţinându-se cu mâinile de burtă. Noroiul clipocea încetişor. După ce isprăviră, îşi şterseră obrajii cu mâneca şi tăcură brusc, istoviţi. Begonie îşi împinse

căciula pe ceafă, se scărpină prin pantaloni şi rosti printre dinţi, băieţi, tre' să vă zic că mă trece pişarea. Aşa că, dacă nu-i nimeni contra… Rânji şi aşeză craniul cu creştetul în jos. Urină îndelung, până ce lichidul începu să se reverse prin găurile orbitelor. Ceilalţi doi priveau fără o vorbă, cu un zâmbet strâmb. Begonie îşi încheie şliţul. Gata, la treabă acu', spuse el răguşit. Că ne-apucă noaptea-aici.

Îşi reluară lucrul. Zgomotele urcau, răspândindu-se ritmic pe stradă. În cartier era linişte. Lumea se adunase prin sufragerii, printre tacâmuri. Papuci, ghetuţe, paltoane şi umbrele uscându-se în cuier, cuvinte puţine. Uite supa. Soarele ieşi încet de după blocuri, auriu, umed. Laure, dă-ncoa ciocanu' ăla, dumnezeii mamii lui… N-auzi? Begonie se îndreptă din şale, iritat. Unde eşti, bă? Ciocanu', răcni el cât putu de tare. Trandafir se opri şi el din lucru, îşi suflă nasul cu degetele şi privi în jur. Picături de ploaie se zbiceau pe asfalt, tremurau pe crengi, sclipind din când în când.

Laur ridică încet craniul şi-l şterse cu grijă. Era atât de uşor… Alas! În podul palmei îi creşteau cuvinte necunoscute, alergându-i din ce în ce mai repede spre tâmple. *Alas! Poor Yorik! I knew him… He hath borne me on his back a thousand times…*[2] Ce mama' dracu' spui bă, acolo, te-ai ţicnit? *Those lips that I have kissed I know not how oft…*[3] Trandafir şi Begonie se priviră lung. Mă, băiatule, vorbeşte, mă, ca omu', ce-ai. Doamne sfinte! Că doar nu te-oi fi matolit dintr-un gât de şliboviţă. *Where be your gibes now? Your gambols? Your songs?*[4] Bă, Laure, aruncă dracului porcăria aia şi lasă-te de bancuri. Ce te-a apucat? Dintr-odată, sunetele se ghemuiră şi el tăcu. Cu o mişcare stângace aşeză craniul pe pământ şi închise ochii. O fi de la vreme, naibii! Se ridică şi îşi trecu mâna peste faţă cu un gest obosit. Simţea transpiraţia uscându-i-se pe tâmple. Scuipă într-o parte, apoi întoarse capul şi îşi privi tovarăşii. Cu vorbele oprite în gâtlej, Trandafir şi Begonie rămaseră nemişcaţi. Lumina le rătăci blând pe chipuri, apoi trecu mai departe.

2 Vai, bietul Yorik! L-am cunoscut… De mii de ori m-a dus în cârcă.

3 Aici se deschideau buzele, pe care le-am sărutat de-atâtea ori.
4 Unde-ţi sunt poznele? Tumbele? Cântecele? (W. Shakespeare, *Hamlet*, trad. Ion Vinea.)

GLOBUL DE CRISTAL

Doctorul îmbrăcă halatul steril, apoi îşi trase mănuşile. Privi peste umăr. Uneori mi se pare că nu au trecut decât două, cel mult trei minute. Instrumentele strălucesc, aranjate în ordine pe măsuţa de metal. Asistenta ridică puţin tija reflectorului, potrivind lumina. Alteori am impresia că s-au scurs câteva luni de când zac aici. Când spun *aici* e doar un fel de a vorbi, pentru că nu am nici cea mai mică idee unde mă aflu. Se trage ser în seringă. Cu mâna stângă, doctorul palpează abdomenul umflat. Apasă ici, colo. O să meargă greu, spune. Instalează, te rog, perfuzia. Mă doare foarte tare capul. Ca şi cum o greutate imensă mi-ar apăsa creştetul. Sunt atât de sfărâmat, încât probabil n-aş umple nici măcar un pumn, dacă m-ar culege cineva. Aplecându-se, mai întâi din curiozitate, să mă privească. Atingându-mi resturile cu mâna. Ce-o fi asta? s-ar întreba, scrutându-mă în lumina zării, răsfirându-mă încet printre degete. O fantezie, se ştie că moartea îşi are şi ea fanteziile ei. Sunt din nou împrăştiat pe nisip, zdrobit de pantofi cu talpă zimţată, udat de valuri. Timpul trece, în toate părţile. Uneori stă. Am senzaţia că mă găsesc în mijlocul unei mări de oameni care aşteaptă ceva. Nimeni nu clipeşte, nu se-aude cel mai mic zgomot. Mă zbat fără folos printre ei, caut să fac un semn din mulţime. E ca şi cum aş încerca să ies dintr-o fotografie. Culori vechi, ciobite. Efortul mă epuizează. Acum mi se pare că e dimineaţă, pentru că disting visele de demult, uscându-se pe o sfoară de lumină albastră, ca nişte rufe. Se zvântă, flutură uşurel în vânt, dispar. Împăratul verde, banii din puşculiţă cu care-o să-mi cumpăr clasorul, un cal cu aripi de lemn, trotineta cea nouă, un director de şcoală bilios dar

cumsecade, colega de liceu care nu se lasă prinsă pe coridor, pe urmă se lasă, sub bustul lui Iulius Cezar şi listele cu corigenţi, patricienii care mă aplaudă furtunos, legiunile care mă idolatrizează, o fulminantă carieră profesională, treptele gloriei, o casă mai bună, o colegă mai bună, căsătorie, economii la CEC şi interviuri în marile ziare ale lumii, Damocles beat, Napoleon sub tricorn, în mausoleu, un dentist roşu la faţă, care se opinteşte cu cleştele în măseaua mea, sunt doar un copil, urlu şi mă uit pe fereastră, un răsărit, morţi foarte albi din care se fac bărcuţe de hârtie ce plutesc pe ocean ajungând în insule cu palmieri, femei care nu poartă lenjerie de corp şi apartamente fără uşi, chipul mamei, Jung, un pod, şi sunetul ceasului deşteptător, ca un dangăt de clopot. Ce bine ar fi dac-ai putea să-l strigi pe omul care duce noaptea cu barca, s-o ducă mai repede, să te poţi trezi măcar o dată cu o mare cantitate de dimineaţă în sânge, chiar dacă plouă, patu-i desfundat, cineva tocmai te-a părăsit şi ziua cea nouă e identică cu cea de mâine. Îmi vin în minte amănunte dezordonate, din care până la urmă s-ar putea să iasă ceva. Poate-un soare, ori un licurici. Luminându-mi calea spre casă. O conştiinţă şchioapă se târăşte prin beznă, ţinându-mă de mână, ducându-mă pe tot felul de poteci întortocheate, căutând să refacă drumul până la terciul care-am ajuns. Calea ferată. Pas cu pas, harta prinde contur. Un steguleţ, un vis spart. Sunt o groază de voaluri de dat la o parte. Mă încâlcesc în foşnetul lor de iarbă, traversele dispar pe măsură ce înaintez şi gara se transformă în ecou. Până-n clipa asta am izbutit să reconstitui foarte puţine lucruri. Unu: mă pot mişca. Mai exact mă pot ghemui, şi asta într-un spaţiu îngust şi complet necunoscut. Doi: simt. Mă doare întreg trupul. Mă doare chiar şi locul care conştientizează durerea. Trei, am aflat cine sunt. Mă numesc Radu G., am cincizeci şi doi de ani, cred, şi practic meseria de vânzător de pantofi. Cândva am fost şi profesor de istorie. Sunt absolut sigur, deoarece printr-un intens efort de memorie am revăzut diploma pe care o ţin atârnată deasupra scrinului. De fapt nevastă-mea o ţine acolo. E cu poză. Lucrurile încep să se clarifice, ca într-o baie de revelator. Am lucrat şi ca depanator radio-tv. M-am ocupat şi cu fotografia. Şi n-a ieşit nimic din toate astea. Întotdeauna am stat prost cu banii. Aveam

interminabile bătăi de cap cu falsificarea pozelor în aşa fel încât să arate cu toţii frumoşi, inteligenţi şi cu ascendenţă nobilă. De greutăţi asemănătoare mă izbisem şi-atunci când trebuia să fac aparatele să meargă după placul clienţilor. Niciodată nu erau mulţumiţi. Voiau să prindă posturi cu voci din cosmos, să vadă imagini inedite, lubrice, lucru care, după înlocuirea tuturor lămpilor, apoi a tranzistorilor şi-n cele din urmă a integratelor, şuruburilor, scalei şi antenei, devenea cu desăvârşire imposibil. Am primit o sumedenie de reclamaţii şi-n scurt timp am fost dat afară din amândouă locurile de muncă. Păcat, îmi plăceau.

Să stai pe întuneric şi să nu-ţi dibui nici măcar bricheta. Nicio flacără de chibrit, o lumânare, nimic. Unde-mi sunt degetele? Ca să mi le pot pune pe tâmple, pe abdomen, mă rog, acolo unde doare mai rău. Să mă liniştesc. Să-mi fac puţină ordine-n minte. Nu-mi găsesc însă inelarul. Şi nici măcar degetul arătător, cu care să arăt, uite, vin furnicile, valurile, fanfara, curcubeul sau ce-i aia de-acolo, clădirea cu geamuri fumurii din care ies întruna oameni încălţaţi cu bocanci, balerini de import şi pantofi de damă din imitaţie de piele. Fiindcă-n cele din urmă am reuşit să-mi găsesc de lucru într-un magazin de încălţăminte. Singurul, dintr-un orăşel oarecare de provincie. O comunitate restrânsă, generatoare de confidenţe, reamintindu-ţi să nu ucizi păsări cântătoare. Treizeci de mii de locuitori, păsări cântătoare ioc, mult praf intim şi perspectivă spre un câmp care stătea într-o parte. Mi-am cumpărat un fotoliu-pat, câteva albume de artă, o lustră, un canar, un radio, şi m-am însurat. Îmi plăteam regulat chiria. Mă salutam cu toată lumea. După un timp ne-am mutat într-o casă mai mare, apoi au apărut, pe rând, doi băieţi şi o Pobedă. Au acum unul paisprezece, celălalt unsprezece ani. M-am străduit din greu să izbutesc, mai ales în privinţa maşinii. Şi, o pot spune cu modestie, am reuşit. E-adevărat, în ce priveşte linia estetică, atât automobilul cât şi copiii cam lasă de dorit, ca toate lucrurile obţinute prea târziu, însă merg bine. În urmă cu un an, Bogdan, fiul cel mare, a trecut clasa aproape cu menţiune.

Am avut un accident. Şi nu-mi pot aminti ce-am făcut cu portmoneul în care ţineam salariul şi poza Marianei. Când am plecat îl aveam în buzunarul

de la spate, presupun. N-am cum verifica. Nu-mi pot atinge spatele, într-o oarecare măsură şi din cauza acestor zgâlţâituri ritmice de origine necunoscută. Parc-aş fi într-un tren în care s-a stins lumina, s-au blocat uşile şi oameni agitaţi mă înghesuie pe culoar. Trebuie neapărat să-mi amintesc ce-am făcut cu fotografia şi cu banii. Dacă nu cumva or fi căzut din tren. Mereu mi-au căzut lucrurile din tren. De la primele călătorii cu vagoane unde erai orbit de aburi, îngheţat de aerul intrat prin geamurile sparte şi sufocat sub tone de bagaje, călători şi cuvinte. Pe vremea când făceam naveta. După ce-am renunţat la drumuri, am început să am succes ca vânzător. Mi-am impus să fiu cinstit, serviabil, tăcut. N-a fost greu. Unul dintre fraţii tatălui meu fusese-n tinereţe iluzionist şi prinsesem de la el tot felul de trucuri. Cum ar fi cel cu porumbelul care iese din pălărie. Când a sosit clipa, n-am făcut decât să schimb pălăria cu pantoful, şi vânzările au luat avânt. Am speculat din toate puterile momentul de glorie şi-am investit câştigul în lucrurile despre care-am vorbit. Intram astfel, cu fruntea sus, în rândul oamenilor.

După un timp însă, lumea a băgat de seamă că porumbelul nu reuşea să iasă din pantof şi la domiciliul clientului, apoi s-a întâmplat ca pasărea să se îmbolnăvească şi n-a mai vrut să se arate nici la magazin, un adevărat dezastru. Directorul mi-a scăzut salariul în mod corespunzător. Au trecut câteva luni. Un an, şi încă unul. Oamenii au început să mă privească cu un zâmbet larg. Unii se prefăceau că nu mă observă, alţii mă încurajau. Mă băteau pe spate. Ştiam că la frizerie, prin parcuri, la farmacie, la coadă, pe la colţuri, în nesfârşitele conciliabule ale îndrăgostiţilor, discutau mult despre mine. Făceau pariuri. M-am văzut silit să-mi păstrez cumpătul şi slujba mai ales din pricina unui revelion în urma căruia n-am mai avut ce mânca aproape două zile. Ocazie cu care Mariana a făcut câteva aluzii destul de răutăcioase la greutăţile vieţii, în general. Nu trebuia să mă dau bătut, şi-n afară de asta cam obosisem să-mi tot caut de lucru. Aveam, pe atunci, treizeci şi opt de ani.

Nu ştiu precis ce vârstă am acum, în schimb ştiu că cineva sau ceva se îndârjeşte să mă piseze şi să mă amestece într-un fel de cocă lipicioasă. Cu

puţin oţet. Ţâşnit din porii mei dilataţi de frică. Chinul e atât de mare, încât mă gândesc că-i imposibil să fie-al meu. Atunci, doar pe mama aş putea s-o dor, numai pe ea aş putea s-o fac să stea cu dinţii încleştaţi, ochii închişi şi degetele smulgând aşternutul, aşteptând poate să mă nască iar. Şi, mai ales pe la începutul acestui coşmar, am avut impresia că venea o grămadă de lume să se holbeze la ea sau la mine-cel-care-încă-nu-venisem, toţi plini de mirări, sfaturi, interjecţii şi clătinări din cap, pesemne aveam o poziţie pelviană, aveam să ies cu picioarele înainte, dându-şi coate, agitând batiste şi flaconaşe cu medicamente, picături de pus în nas, antibiotice, vociferând, plescăind din limbă, spărgând câte-un pahar şi mirosind furtunos a parfum, dar recunosc că era reconfortant. Uşurarea că spectacolul nu-i pe gratis. De câteva ore însă, nu mai vine nimeni. Sunt singur ca un cuc în beznă.

Am mai avut asemenea perioade, fără să fi fost neapărat lovit la cap. Când eram student, nu cunoşteam în toată capitala decât trei persoane, doi medici ginecologi cu care ieşeam uneori la câte-o bere, şi pe Monica. Câte lucruri făceam împreună, în garsoniera ei dublă de la etajul opt, sâmbăta seara. Mâncam cartofi prăjiţi, altceva nu ştia să gătească, beam vin şi ne plângeam unul altuia. Că orizontul nu se mai zăreşte la locul lui, dimineaţa, la fel şi linia vieţii, că nu se mai găsesc cărţi de telefon. Că n-avem bani. Pe la ultimul pahar Monica intra abrupt în aerul poeziei şi-mi spunea că mă iubeşte cu buzele dulci de Grasa de Cotnari, ţinută la frigider pentru momentele de adevăr. Avea, iubita mea de-atunci, pe lângă singurătăţile ei de sfârşit de săptămână, şi nişte fese incredibile, întunecau camera când apăreau la fereastră de sub fustă. În schimb patul era mic, îngust, şi c-un capăt lipit de calorifer, de elementii căruia mă izbeam cu regularitate. Duminică dimineaţa plecam acasă cu un pustiitor gust amar în gură şi dureri ascuţite în degetele de la picioare. Îmi puneam comprese toată săptămâna. Monica avea ochii albaştri. Totul la ea, până şi zâmbetul, era albastru, mai ales la lumina lămpii cu abajur pe care era pictat lacul Baikal. M-am scufundat de-atâtea ori prin culoarea aia încât într-o zi mi s-a tăiat respiraţia. Boală de cheson. Am fost tras în sus la timp, apoi obligat să merg mai departe cu barca în care mi se dădeau primele îngrijiri, de către o altă

Monică. Când săltam pe valuri, puteam distinge plaja, departe, printre norii căzuţi.

Capul flectat pe torace, trunchiul complet îndoit, genunchii la gură, ca un fetus în anticamera lui, aşa stau de cine ştie cât timp şi mă gândesc în continuare că nu înţeleg exact ce mi se-ntâmplă. De altfel niciodată n-am înţeles, însă acum s-ar cuveni să fiu ceva mai vioi la minte. Măcar din motivul că sunt şi îndemnat s-o fac de către acest ceva greu şi umed ce mi se târăşte pe spinare. O fi o broască ţestoasă. Ducă-se! Să continue ceilalţi să tragă la rame. Căutând o plajă însorită pe care să-şi depună ouăle.

Mă îndreptam spre casă în noaptea aceea. Destul de repede, e-adevărat. Băusem o sticlă de rachiu împreună cu băieţii, sărbătorind ziua de naştere a lui Petrache. Casierul. Totuşi ţin minte că nu eram nici mai trist, nici mai ameţit ca-n alte dăţi. Plouase în ajun şi şoseaua lucea ca o oglindă. Nu-mi amintesc mare lucru. Ştiu doar că m-am întrebat în acele fracţiuni de secundă ce putea să caute acolo, singură, în taiorul ei alb. Mi-a apărut brusc în faţă, chiar după curbă. Am frânat, răsucind totodată volanul mult spre stânga. Farurile au măturat autostrada şi au sărit în aer lovindu-se de parapet, apoi automobilul s-a înclinat, a balansat o clipă, şi în cele din urmă a pornit-o la vale cu trosnete, bubuituri şi peisaj. După un timp, a urmat răceala apei. Înghiţind încet botul maşinii, parbrizul, capota, ţâşnind în jeturi puternice pe sub portiere. Cam asta a fost.

Iar mă dor oasele temporale. Parietale. Occipitale. Şi ce-i între ele. De fapt migrena n-a încetat nicio clipă. La fel mă dureau şi atunci, pe pod, când am sosit prima oară în oraş. Simţeam că-mi sar ochii din orbite. Podul era plin de lume. Mame cu copii, copii descărnaţi, camioane scofâlcite, biciclişti mohorâţi, ţigănci cu coşuri pline cu flori agresive gata să-ţi ghicească că vei ajunge-un om mare, dar ai o problemă, un turbion de funingine, funcţionari, căruţe, fete blonde, hârtii dubioase. Mă oprisem lângă parapet, cu tâmplele zvâcnind. Un tip înalt, şaten, cu o mutră antipatică şi-o şapcă de baseball pusă şmechereşte pe-o sprânceană m-a întrebat dacă n-am nevoie de o cameră. I-am răspuns că pentru moment aveam urgentă nevoie de-o aspirină. Mi-a oferit imediat una. Avea

buzunarele pline. Am luat o tabletă şi-am înghiţit-o cu apă de la ţâşnitoare. Pe urmă am făcut cunoştinţă, ne-am mirat de posibila coincidenţă a numelor, am discutat de una, de alta, am mers la un restaurant, am mâncat şi ne-am împrietenit. În aceeaşi după-amiază mi-a făcut rost de-o cameră acceptabilă, cu o chirie ridicol de mică. Zilele săptămânii au prins să treacă în ordinea lor firească, în sfârşit, după atâta vreme. Molipsite de entuziasmul nostru haotic. Ne întâlneam de obicei la el acasă, stăteam de vorbă, fumam şi visam în neştire, beam cisterne de coniac, lumea venea să ne asculte sub ferestre, noi o ignoram, punând discuri de jazz, meditând pe solourile lui Lester Young, cu înserarea încolăcindu-se în sonorităţi de saxofon la picioarele noastre, expresia îi aparţine. Neaşteptatul meu prieten era inginer, făcuse aero-spaţialele şi visa să construiască un obiect cât de mic, dar zburător, deocamdată făcea avioane de hârtie într-un birou, pe pereţii căruia scria poezii. Mă tot bătea la cap să plecăm. Putea inventa oricând o rachetă, un bimotor, un modul, o nacelă. El ar fi dorit să plece oriunde, în Franţa, în Alaska, într-o ţară caldă, într-o plantă. Ne vom întâlni într-o petunie, zicea, să ne mulţumim cu puţin. Cu infinitul. Îl aprobam, striveam câte-un ţânţar cu reacţie pe obraz, şi îmi trimiteam privirea în insondabile depărtări. Vremea trecea. Noi nu ne prea sinchiseam, eram preocupaţi, dezbăteam ritmul existenţial în acompaniament la tobe De Johnette, fără să neglijăm claritatea tonală, împărţeam ţigările, filozofiile şi iubitele accidentale în scop ştiinţific, armonic, căutând şi făcându-ne unul altuia promisiuni de eliberare. Din această ceaţă. Din marea confuzie ce domnea în capetele noastre. Până când, într-o joi, unicul şi discutabilul meu alter ego a dispărut. L-am căutat peste tot, zile întregi, săptămâni, luni. Se îmbolnăvise, fugise în Franţa, într-o legumă, a găsit alt pod, a căzut în apă, nu ştiu. Cert este că nu mi-a spus absolut nimic, nu m-a avertizat în niciun fel şi m-a lăsat baltă, să merg singur mai departe prin obscurităţi, punându-mi întrebări tot mai estompate, încercând să disting blestematul de capăt de pod, dedesubt, apa tulbure. Câte-un vârf de pantof sub ochi, întâi dreptul, apoi stângul, examene, cearcăne şi meserii pe care le-am practicat conştiincios, una după alta. Aş putea crede că totul n-a fost decât un vis

tâmpit, dacă n-ar exista cefaleea, ca o gură care mă mestecă cu încetinitorul, cu voluptate, cu placă dentară. Am acum nişte ciudate, vagi senzaţii. Cum ar fi aceea c-am făcut pipi pe mine. În rest, vid, cosmos. Am urinat în cosmos. Nu s-a întâmplat nimic, nu s-au udat quarcurile, n-au sărit în aer, dar ce curios este totul aşa, fără margini, fără nicio veste despre lume. Dându-ţi sentimentul acvatic că înoţi într-o picătură de freon pe spinarea acestui inconsolabil monstru uriaş, lumea, care-a murit sau care încă doarme. Să n-o trezim! La rugămintea mea, Mariana se ghemuia lipindu-şi trupul fierbinte de al meu. Era caldă ca o prăjitură. Am întâlnit-o la o serbare la club. Muzică, chiote, confeti. Stătea pe un scaun lângă perete, ronţăia un biscuit şi n-o invita nimeni la dans. Cred că din pricina privirii ei tăioase mai mult decât din oricare alt motiv. Cum ar fi rochia lungă cu buline mov, de exemplu. Deşi băusem vreo şase păhărele de lichior, am recunoscut-o imediat. Era destinul. Fără îndoială. Tocmai încercam să mă îndrept spre ea ca să-i destăinuiesc acest gând deosebit, când şi-a ridicat privirea spre mine. O lovitură de maestru! M-a fixat ca pe-un fluture în aerul din spatele meu, devenit dintr-odată solid. Am rămas câteva secunde cu gura uşor căscată. Îmi fusese studentă, în singurul an cât predasem istoria. O studentă mediocră, din câte îmi aminteam, dar iat-o acum, splendidă, cu rochia uşor ridicată peste genunchi. Şi o privire compusă, alesese special pentru mine cei mai adânci ochi cu putinţă, atât de adânci încât se putea zări în verdele lor de acvariu drumul în pantă până la patul ei, tocmai din celălalt capăt al oraşului. Ce faceţi aici, domnule profesor? Am vrut să-i răspund că vând pantofi, şi totul ar fi fost foarte bine, dar n-am avut curaj, aşa că am invitat-o la dans. Un tangou, apoi încă unul, ceva mai strâns, ne-am dat întâlnire în grădina botanică, am sprijinit-o de-un stejar, gen de arbori cu coroana largă, lemnul rezistent şi-al căror fruct este ghinda, am văzut împreună Calea Lactee şi câteva filme de război, ne-am ţinut de mână, am făcut dragoste în camera mea, ne-a plăcut, şi ne-am căsătorit. Am ştiut însă din prima clipă că-şi băgase în cap să mă salveze, să mă scoată din mocirlă, pentru că un profesor, şi încă unul atât de talentat ca mine, n-are voie să vândă pantofi, voia să mă reabiliteze, o misiune de proporţii, pe care

se socotea desigur în stare s-o ducă la capăt, ca să putem trăi în belşug înconjuraţi de respectul general şi corectând teze de doctorat cu duiumul, împreună, în sufragerie, de preferat în sufrageria unei vile cu două etaje situată drept în centrul oraşului. A crezut lucrul acesta aproape doisprezece ani. Nu s-a menajat. Mi-a făcut şi doi copii, deşi era evident că-şi strica silueta. S-a zbuciumat. A suportat fără să crâcnească primele riduri, i-au apărut şi câteva fire de păr alb, şi tot mai credea. O priveam mirându-mă de unde atâta forţă. Era extrem de frumoasă, cel puţin la început. Înaltă, suplă, graţioasă şi cu ochii foarte calzi când voia ceva, un parfum, de pildă, cu sânii ca două bărcuţe şi nişte coapse netede ca o reverie automobilistică. În pat, toate astea se adunau într-un fel de bombă ce-ţi exploda direct în faţă. Lăsându-te orb până când suna ceasul să te duci la serviciu. Cu vremea ochii i s-au răcit, pielea şi-a pierdut tensiunea, sânii au început să ia apă, doar talia i-a rămas neschimbată, şi asta ca să mă poată domina. Aici sunt nevoit să mărturisesc că între noi era (sau este încă) o diferenţă de înălţime de doisprezece centimetri despre care, nu ştiu din ce motiv, am crezut că se va atenua în timp. M-am înşelat, distanţa de care vorbeam tinzând chiar să se accentueze. Nu pot s-o condamn. Văzând an de an cum mi se reduce altitudinea, era firesc să-ncerce să mă supună. Face parte din natura umană, încetul cu încetul mi-a luat tot, chiar şi cheile de la casă. Dacă se-ntâmpla uneori să întârzii cu băieţii pe la vreo petrecere, rămâneam în stradă. Încercam să nu întârzii. Căutam să-i fac pe plac, într-o zi m-am surprins lustruindu-i pantofii. Fără niciun rezultat. Continua să-mi spună că am deziluzionat-o. C-am abuzat de experienţa, adică de vârsta mea, pentru a-i înşela cele mai fierbinţi speranţe. Şi, în consecinţă, să mă aştept la ceva similar din partea ei. Aşteptam aşadar să apară şi un fel de amant în tulburata noastră viaţă de familie, când s-a petrecut lucrul ăsta care m-a scos din cursă. Petrache mă avertizase. Nu te duce, dom'le, cu hodoroaga. Plouă, şi mai eşti şi pilit. Ia autobuzul. E mai sigur, crede-mă. Da, numai că făcusem cumpărături, aveam trei pachete mari în portbagaj şi nu mă simţeam în stare să le ţin în braţe în autobuzul ticsit de la ora aia. Erau zece

portocale, nişte prăjituri, un tort, şi trei perechi de pantofi italieneşti. Simbol al meseriei mele.

Poate mă aşteaptă cu masa. Toţi trei. În sufragerie, privind când la mâncare, când la televizor. În eventualitatea că totul n-a survenit decât cu câteva minute-n urmă, azi e miercuri. Şi dacă mai este şi ora opt, se transmite Telecinemateca. Un film cu Bogart. Da' tata de ce nu mai vine odată? ar întreba Bogdănel. Mariana ar înălţa din umeri, urmărind împuşcăturile din *Dead End*. Mihai ar căsca demonstrativ şi ar lua pe furiş o înghiţitură din orezul cu lapte. Mamă, uite ce face Mihai, fură din orez! Lasă-l în pace. Tăcere. Şi ia hai să mâncăm şi noi! Ar începe să mănânce. Cine ştie pe unde-o bate drumurile. Pe unde-o fi tata.

Cred că sunt totuşi la spital. Mirosul, zgomotele. Deşi, e numai o părere, s-ar putea tot atât de bine să mă aflu încă în maşină sau în patul din vechea mea cameră sau în oricare alt pat sau nici măcar într-un asemenea obiect, ci de-a dreptul într-unul din acele globuri de cristal din copilărie, care, întoarse cu fundul în sus lăsau să se vadă cum îţi ninge în palmă, ori de câte ori le-ai fi întors, o ninsoare lentă, tremurătoare, fără ca vreodată să lipsească cel mai mic fulg, fără să se termine, aşa, ca o iarnă de jucărie.

Pachetele mele probabil s-au transformat într-un soi de ciulama dacă nu le-au scos şi pe ele din maşină, atunci când m-au scos pe mine. Dacă m-au scos. Pentru că nu mai sunt sigur de nimic. Mă simţeam atât de bine în noaptea aceea, la volan, înghiţind kilometru după kilometru, cu Ben Webster la radioul de bord şi piciorul apăsând pedala acceleraţiei până la podea. Să nu vă închipuiţi acum că aveam cine ştie ce viteză. Pobeda mea nu atinge, turată la maximum, nici optzeci pe oră. Gândurile mi se diluează, dându-mi impresia că le pot înţelege. În întunericul acela fâşâind la geamuri mă gândeam la surpriza pe care urmam să le-o fac. Îmi imaginam prin parbriz bucuria lor. Şi chiar dacă nu s-ar fi bucurat din cale-afară, tot aş fi rămas cu plăcerea. Simt o imensă plăcere să le fac din când în când mici cadouri. Ocazie cu care iau şi ei notă că exist. Fiindcă de regulă băieţii nu mă prea bagă-n seamă, asta ca să folosesc un eufemism. Mereu stingheriţi în prezenţa mea. Le apar, cred, ca o chestie biologic obligatorie, un om gras

şi cam în vârstă, legat într-un mod obscur de mama lor. Fiind chiar puţin jenaţi când trebuie să mă menţioneze în chestionarele de la şcoală, la rubrica *tată*. Mă simt fragil în faţa lor şi ei o ştiu foarte bine. Aşa că m-am mulţumit să gravitez ca o stea pitică, menţinută pe orbită de irezistibila forţă de atracţie a acestor aştri strălucitori şi cruzi, încercând să mă apropii de ei, să-i sărut, doar atunci când dormeau. Într-o zi, n-am reuşit să-i rezolv lui Mihai o problemă la matematică. Îl simţeam privindu-mă. Nu iese rezultatul, Mihai. Poate-i greşit în carte, am spus în cele din urmă, cu o mutră vinovată. După ce că eşti cel mai bătrân tată din toată şcoala, nu poţi dezlega nici măcar o nenorocită de problemă cu robinete. Am tăcut, mâzgălind în continuare nişte cifre enigmatice. Nu ştii nimic, a continuat el, ridicându-se de pe scaun. De-aia nu te iubeşte nimeni! L-am cârpit şi bineînţeles c-a alergat imediat la maică-sa, urlând din toate puterile. La cină mi s-a făcut morală în faţa copiilor, aşa cum se cădea, şi era cât pe ce să cred că nu-mi voi mai căpăta desertul. L-am primit totuşi, dar am mâncat cu noduri. Apoi mi-am luat pălăria şi am ieşit. Era o noapte răcoroasă, liniştită, fără lună. Am rătăcit îndelung pe străzi, trăgând câte-un şut la vreun cotor de măr, era anotimpul merelor, zbura pe sub felinare cotorul, voinţă, ţel, inflexibilitate, paternitate, bunăstare, uneori nimeream câte-un trecător beat, îmi ceream scuze, îşi cerea şi el, şi ne gândeam amândoi îndepărtându-ne unul de celălalt că dacă reuşisem să obţinem ceva până-n acel moment, nu fusese decât desconsideraţia tuturor. Obişnuindu-mă treptat cu ea, în definitiv nici nu-i greu. M-am întors pe la patru dimineaţa. Casa era cufundată în întuneric şi pentru o clipă am avut o strângere de inimă, însă s-a dovedit alarmă falsă, uşa era descuiată. Am lăsat clanţa să revină uşurel la locul ei, mi-am scos pantofii, ah, pantofii, şi, după infinite precauţii, m-am lungit pe pat, peste cuvertură. Nevastă-mea respira lin, abia adiind. Am închis şi eu ochii dar n-am putut adormi, deoarece a început să cânte canarul. Ocazie cu care visul Marianei a devenit mai greu ca de obicei, luând forma unui bocanc de alpinist numărul 45 care s-a apucat să-mi stâlcească metodic scoicile de pe ultima plajă a speranţei într-o lume mai bună, una câte una, transformându-le într-o pastă marină. M-am sculat, m-

am dus la bar şi am băut de unul singur o sticlă întreagă de coniac, în amintirea prietenului meu francez, apoi în amintirea mea, încercând să fac vocea a doua la scârţâitul mobilelor ce nu prevestea nimic bun, până la ora şapte, când au plecat copiii la şcoală. Le-am spus înduioşat la revedere şi nu mi-au răspuns. În consecinţă, am hotărât că nu mai avea importanţă ce mai beau, important era să nu renunţ.

Ce rău mă simt. Atunci, acum, dintotdeauna. Creangă. Nu m-am putut duce la serviciu în dimineaţa cu pricina. Aş fi vrut să nu mă mai duc niciodată. N-a mers. Machiorul îmi făcea semne disperate. Trebuia să reintru în scenă şi să-mi bălmăjesc rolul. Pudrat şi cu pete de vopsea roşie pe obraji. Dar vă vin foarte bine, stimată doamnă, vă asigur! Poate un număr mai mare?… Aşteptaţi o clipă, mă întorc numaidecât. În vârful picioarelor. Căutând, înfrigurat. Uitaţi, am găsit! Ceva special pentru dumneavoastră. Ieftin, desigur. Şi domnul? Galoşi? Da, avem. Ah, îmi pare nespus de rău, maro nu, ne vin abia săptămâna viitoare. Îmi frec mâinile ca să-mi dau un aer de profesionist dar şi pentru că este foarte frig. Clienţilor nu le pasă. Vin mereu, unul după altul, parcă-s catapultaţi, şi nici măcar în realitate, dar n-am încotro. Trebuie să-i servesc. O pereche de ghete? Am înţeles, să se asorteze cu paltonul. Clinc, clinc face sertarul casei de bani. Ce mult îmi doresc să ajung acasă. Pe drum, nori verzui îmi cad pe parbriz, pornesc ştergătoarele. Mamă, uite ce-am găsit, strigă Mihai, agitând o sticlă goală de vin. Pune-o la loc, imediat! Şi să nu bage taică-tu de seamă. Nu ştim decât noi doi, bine? Bine, mamă, zice Mihai, dezamăgit. Dar ştie toată lumea, oricum.

Ce era să fac. N-am fost niciodată ceea ce se cheamă un băutor. Însă din când în când sau foarte des simţeam nevoia absolută să mă ameţesc. Nu-mi ascundeam sticlele, şi nu era vina mea că pretindeau întotdeauna că le ascund. În fond doar încercam să nu supăr pe cineva. Îmi dădeam toată silinţa. Şi-acum mi-o dau, căutând să mă adaptez acestui spaţiu straniu din jurul meu, pe care-l pot împinge cu mâinile. Parcă m-aş găsi într-un balonaş de săpun. Un mic univers lichid. Uite şi-un peşte roşu, cu dungi portocalii, îmi trece la două degete de nas. Mi-e foarte greaţă, întunericul ăsta mă

năuceşte, sughit. Lumini inexistente clipesc şi se răsfrâng continuu, înseamnă c-am înnebunit. Văd încâlceli de coral, nebuloase, un gigant roşu şi-o pitică albă, căluţi de mare, orgi de mărgean c-un pulsar în centru, ochi de pisică care-noată de colo-colo, alene, rectorul cu mâna ridicată, eşti destituit, naufragii, asteroizi de mare adâncime, printre care plonjez spre sisteme solare şi corăbii mâncate de liniştea apelor, adevărate explozii de licheni negri în inima cărora zac astronauţi şi caracatiţe purpurii, cufere pline cu arginţi, cotrobăiesc prin criptele lemnului putred şi craterele cometelor în repaus, îngheţate, şi-mi umplu mâinile cu bule de aer, sus şi jos există simultan, compact, tot caut şi nu găsesc silabele de aur pe care, judecând după manuscrise şi hărţi străvechi, cineva le-a azvârlit în fundul galaxiei oceanului în urmă cu mult timp în urmă, mă îndârjesc, eu, Radu G., de profesie vânzător, vreau cu orice preţ să le scot din adâncuri şi să le împrăştii prin aer. Nimeni nu poate crede că-ţi baţi capul cu aşa ceva. Şi totuşi am căutat, am scormonit, am băut sirop întăritor, am râcâit până n-am mai putut apuca nimic, nici măcar lingura de supă.

Când am ieşit din nou la suprafaţă, podul era pustiu. Doar vântul trecea pe-acolo, alergând lungi fuioare de zăpadă pe asfalt. Am început să merg. Mersul, filozofia simplă a lumii normale. Singura certitudine. Mă întreb dacă nu cumva am greşit direcţia. Îmi aduc aminte de o fotografie care mi-a dat multă bătaie de cap. Un cadru de familie, nu era ceva neobişnuit. Mariana şi băieţii, căscând din răsputeri pe unul dintre cele mai înalte vârfuri de munte din ţară. Peisaj grandios, nori de jur-împrejur, puţin soare galben, ierburi roşiatice, numai că pe hârtie nu ieşea nimic, nicio culoare, nu apărea decât un cenuşiu granulat covârşitor. Tată, îmi vine caca, strigau băieţii, în timp ce eu mă chinuiam în laboratorul improvizat în baie, încercând să scot măcar trandafiriul obrajilor, utilizându-mi toate cunoştinţele de fost profesionist, ascultând la radio *Furtuna* şi stropindu-mă din abundenţă cu revelator. Tata, deschide, nu mai pot! În cele din urmă a trebuit să le deschid, voalându-mi astfel cea mai bună probă. După ce întreaga familie a folosit toaleta, s-a întrerupt curentul electric. Probabil că Mihai improvizase ceva la tablou. O nouă siguranţă. A doua zi am venit

târziu de la serviciu, fusese zi de inventar, eram frânt, nu-mi ieşiseră două perechi de sandale la socoteală, pe urmă timpul iar a trecut fără să-mi dau seama, şi acum nu mai pot înţelege nici cât intuisem atunci ce s-a întâmplat cu poza aceea. În schimb îmi vin în minte, probabil, tot soiul de gânduri profunde despre moarte. Despre miliardele de oameni ce se plimbă indiferenţi pe potecuţele lor, ani în şir, doar ca să se trezească într-o zi oarecare reduşi la o biată grămăjoară de priviri speriate şi de artere prin care nu mai curge decât o singură picătură vâscoasă, o singură şi nesfârşită groază. Revoltându-se din răsputeri, atunci. Încercând să alunge moartea cu mâna, cu bastonul, cu labele picioarelor, cu strigăte ascuţite. Băgându-se sub pătură sau aruncându-i în coc pumni de pilule, sticluţe de spirt, pilote, bandaje herniare, carnete de economii, termometre, orice, numai să plece! O biată măturătoare, acolo, în uşă. Cam oribilă, e drept, dar care doar face curat, strânge resturile. Gunoiul. Mai inofensivă, parcă, decât maşina de tocat în care ne vârâm capul de cum ne naştem. Aşa că-i inutil să te agiţi când vine timpul. Nu mai ţin minte unde-am citit, demult în orice caz, o lege a acomodării, legea lui Pajot, pe care-am încercat s-o aplic ori de câte ori am avut prilejul. Suna cam aşa: „Dacă *Conţinătorul* este sediul unor faze alternative de mişcări şi de repaus şi dacă suprafeţele sunt alunecoase, *Conţinutul* va tinde să adapteze forma şi dimensiunile sale la forma şi dimensiunile *Conţinătorului*“. Cred că era un tratat de ginecologie. N-are importanţă, enunţul este foarte limpede. Ca alternativă lingvistică, şi nu numai, la femininele viaţă şi moarte, neutrul „conţinător“ mi se pare un cuvânt expresiv. Într-adevăr, cât zbucium doar ca să te adaptezi lunecoaselor suprafeţe ale zilei. Însă n-ai de ales. Şi dacă tot trebuie s-o faci, mai bine o faci ştiinţific. Cu Pajot înainte! În ce priveşte sfârşitul, e mult mai uşor, având în vedere că te acomodezi pentru ultima oară, diminuendo. Durează şi mai puţin. Şi-i preferabil să expiezi discret, calm, c-o privire mulţumită, chiar dacă eşti rupt în bucăţi sau mai ştiu eu ce, să oftezi o singură dată, scurt, cu demnitate şi cu lumânarea la cap, punându-ţi în ordine amintirile şi chiar surâzând condescendent în timp ce toţi plâng în jur ca proştii, în ipoteza că se află cineva în jurul tău. Dacă nu, n-ar mai fi

decât o mică enervare-n plus, ultima. Se spune că aşa trebuie să te comporţi, elegant, umil şi detaşat, chiar dacă uneori lucrurile astea par ireconciliabile, conciliază-le, acum nu ţi se mai cere decât să te obişnuieşti cu mănuşa de ţărână care-ncepe să ţi se tragă pe cap. Cu puţină răbdare poţi trece decent şi peste faptul că abia mai poţi respira, peste viaţa pe care ţi se pare că tocmai o pierzi fâsâind ca un tub de oxigen plesnit, când de fapt ai tot pierdut-o astfel, din start, peste mirosul de mort şi tăcutele explozii din ochi. De fapt explodează totul, s-ar zice că-ncepe călătoria, pe aici, printre ultimele noduri de sârmă ghimpată ce smulg din tine bucăţi întregi de memorie şi piele, începe totuşi destul de curios, ca să nu spun mai mult, deloc cum mă aşteptam, cu nişte contracţii energice, aproape voluptuoase, gigantice, care cuprind patul şi noaptea. Şi, credeţi-mă, sunt în măsură să dau o descriere lirică, precisă, chiar naturalistă a ceea ce se petrece. Deoarece sunt liric.

Oricine ştie că există o plăcere tulbure, puţin perversă, atunci când zaci în pat. Se discută-n şoaptă, ţi se îndeplineşte orice dorinţă, dacă mai ai, ţi se admiră totul, ţi se iartă totul. Sigur, nu-i cazul meu, vorbesc în general. Vorbesc şi ca să uit că am un fel de arici de mare în burtă. Sau în creier. Mă înţeapă, ciupeşte necontenit, îşi face probabil datoria. Şi eu am încercat să mi-o fac. Dar mi-a scăpat întotdeauna esenţialul. Şi n-ai nicio şansă, dacă te ocupi doar de amănunte. Ratezi. Îţi ratezi până şi trecutul. Sunt puţine lucruri de care mi-aduc aminte cu plăcere. Unul dintre ele este ora mea de istorie. Erau foarte atenţi studenţii. Nu mă-ntrerupeau din expunere şi la sfârşit mă asaltau c-o droaie de întrebări. Încercam să-i fac să înţeleagă adevărata misiune a acestei ştiinţe şi niciodată arte. Eram fericit. Poate le dădeam de gândit. Poate din cauza asta s-a şi întrunit comisia. Le dădeam şi lor de gândit. Am fost anunţat cu doar cinci minute înainte. N-am apucat decât să-mi trec pieptenele de două ori prin păr şi să-mi stropesc faţa cu puţină apă. Când am intrat în cancelarie, domnea o atmosferă destinsă, de tribunal. Nu m-am aşezat pe scaun, deoarece rectorul s-a uitat la mine ca la un om care nu are dreptul să se aşeze pe scaun. Şedinţa a fost scurtă. Nu mi s-a dat cuvântul. În termeni tasaţi, s-a stabilit că nu mai puteam exercita meseria de profesor şi s-a propus să fiu internat pe cheltuiala universităţii.

Am refuzat politicos. N-am putut însă refuza şi desfacerea contractului de muncă, unde se specifica natura bolii nervoase de care sufeream indubitabil. Cei patru membri ai comisiei s-au privit, au aprobat dând din cap, şi şi-au pus semnăturile. Aveau stilouri Pelikan. Unul dintre ei a mormăit ce păcat, un om ce părea destinat unei cariere strălucite. Îi priveam cu bunăvoinţă. Patru popândăi îmbrăcaţi în costume gri, splendid croite, care nu le puteau ascunde apartenenţa la specia rozătoarelor mici de câmpie, cu ochii mari. Făceau bale, se bâţâiau, se mai numesc şi popândeţi, concediindu-mă printr-o singură mişcare a mâinii. Şi nu pentru c-aş fi fost nebun, ci pentru că mă încăpăţânasem să ies din litera cărţii. Fusesem avertizat în repetate rânduri că lecţiile de istorie trebuie să se găsească într-o deplină concordanţă cu spaţiul şi timpul, altfel nu erau lecţii de istorie şi nici măcar de meteorologie. Erau pierdere de vreme, de viitor etc. Mi-am cerut scuze. N-a folosit la nimic. În definitiv ce eşti dumneata, domnule, profesor sau mistificator? Un iresponsabil? Am mărturisit că nu ştiu. Aha! Nu ştii. Dar cine-a spus „Vom servi istoria numai în măsura în care ea serveşte viaţa“? Nietzsche. Bravo. *A doua consideraţie intempestivă*? Da, am confirmat, şi fraza asta aş putea foarte bine s-o invoc şi eu. Nu mai invoca nimic, la revedere. I-am rugat atunci să aprindă lumina, ca să vadă şi ei măcar o dată persoana în cauză, din pricina căreia eram dat afară cu atâta uşurinţă din învăţământ. Stătea în braţele rectorului şi mesteca o bomboană cu lapte. N-avea pe ea niciun fel de îmbrăcăminte, cu excepţia unei minuscule aluniţe de catifea vişinie pe şoldul stâng. Îi puteam admira bustul grecesc, coapsele rotunde şi gleznele fine, dar e posibil ca aceste aprecieri să se fi datorat faptului că eram îndrăgostit de ea, deşi o cunoşteam atât de bine. Aprindeţi lumina, am repetat, ca să apreciaţi şi dumneavoastră formele istoriei, uitaţi-o acolo, nici măcar nu se ascunde, îl gâdilă pe rector prin pantaloni, da, ea e, trebuie neapărat s-o vedeţi goală ca să puteţi înţelege că n-au nicio însemnătate hainele, se poate îmbrăca oricum, cu orice rochie, drapel, pânză de sac, prelată, bluză sau velă, punându-şi cizme, jartiere ori o simplă aluniţă de catifea, ca să pricepeţi că e-n stare să spună orice, să inventeze o societate pentru o dezmierdare interzisă minorilor, un regat pentru un sărut

sau uneori un cal, iar dacă te mai şi culci cu ea, şi n-ar fi greu, doar e atât de frumoasă, ţi-ar scoate din pântec o eră întreagă, un continent, o amforă, totul e s-o poţi satisface, numai că nu asta e important. Important este s-o poţi arăta dezbrăcată, aşa cum e, oarecum în realitate, tânără, mioapă şi vicleană, goală puşcă şi implacabilă ca Venus. Ca adevărul. Ciung. Ieşi, au urlat ei în cor. Şi am ieşit.

Nu mi-o amintesc decât în taiorul ei alb, un taior superb, pe care-l purta cu graţie în cele mai neaşteptate ocazii. Chiar şi-atunci când eram bolnav şi trebuia să mă îngrijească. Numai ea putea fi îmbrăcată impecabil în timp ce mă frecţiona pe spate sau îmi aducea tablete efervescente şi alifii la pat. Mă silea să deschid gura şi să înghit zeci de linguriţe pline cu nişte chestii obnubilant de amare. Eram atât de uluit de această perseverenţă încât deschideam gura cât puteam şi rămâneam aşa minute întregi. Mama a fost singura fiinţă care nu mi-a reproşat niciodată nimic. Nu m-a întrebat de ce m-am îmbolnăvit, de ce nu m-am îmbolnăvit, de ce trăiesc ori de ce sunt cretin. Totuşi se pare c-am reuşit s-o dezamăgesc chiar şi pe ea. N-a mai apărut. De când sunt sechestrat în locul ăsta imposibil, nu a venit nici măcar o singură dată să mă vadă. Aşa c-am rămas doar cu amintirea şi gustul de ricin al copilăriei. Pe-atunci erau tot felul de cadouri, pomul de Crăciun, cerul, petalele de cireş, la japonezi, uşor de atins cu mâna, alergatul prin parc, *Quo Vadis?* şi cărţile lui Paul Féval, globurile de cristal în care ningea şi-n toiul verii, iepurii mecanici, trotineta, indienii de plastic şi alte nimicuri încântătoare de-o inexprimabilă însemnătate. Numai surprize, trebuia doar să ştii cum să le ţii în palmă. Ca să ningă. Balsamuri pentru mai târziu. Dar cine se gândeşte vreodată în mod serios la mai târziu. Mai ales când afară s-a aşternut zăpada şi-abia aştepţi să-ţi înghiţi micul dejun ca să ieşi cu sania. Nu ştiu de ce, dar am impresia că şi-n acest moment, când o fi el, ninge din plin. Noaptea depunând solemn coroane de floricele albe îngheţate bocnă pe pământul lipsit de mine. Îmi este atât de dezgustător de milă de muribundul care am ajuns. Groaznic. Cine-a spus că devii mai înţelept odată cu vârsta. Nu-i adevărat. Te tâmpeşti. Să trecem cu vederea, poate am motive să mă înduioşez, o improvizaţie în si bemol minor, dragi vecini, uite că mi-am

adus aminte şi de voi, era inevitabil. V-am tot suportat, zeci şi zeci de ani, sunteţi cu miile, mirându-mă câteodată că nu înnebunesc, oh, uluitorii mei colocatari, nu eram despărţiţi decât printr-un zid ori un simplu fel de-a fi, şi totuşi! Tropăiaţi pe coridoare, vorbeaţi întruna, trăgeaţi apa la wc cu furie, la orice oră, şi se auzea ca o cascadă, vă rog să mă credeţi, făceaţi baie noaptea, puneaţi la picup sau la radio muzica voastră astrală, de la ţară, de parc-ar fi fost a tuturor, şi nu era, la maximum, vă durea-n cot de faptul că-mi inundaţi sistematic sufletul şi tavanul dormitorului, ca să nu mai vorbesc că vă dărâmaţi periodic câte-un perete interior, construind arcade sau ogive între baie şi holişor, sau băteaţi cuie tot timpul, indiferent de anotimp, uneori cu bormaşina, de unde veţi fi avut atâtea, le băteaţi cu frenezie şi erau numai cuie extrem de lungi, poate că ieşea frumos până la urmă, fiindcă vă auzeam răcnind când tocmai adormeam, aşa am devenit nervos, tresar în permanenţă şi mă apuc să vorbesc despre voi până la sfârşitul vieţii, deşi nu mi-aţi făcut nimic rău cu adevărat, deşi chiuiaţi *con tutti* şi cu întreaga armătură a blocului la nunţile voastre colective, tresăream din nou, era perioada rutului, perioadă când până şi nevastă-mea devenea tandră spunându-mi că nu mai suportă, că se va sinucide, ascundeam flacoanele cu somnifere, opream gazul, blocam ferestrele şi puneam *a IX-a* a lui Beethoven, motiv pentru care imediat îmi ciocăneaţi în ţeavă cu îndreptăţită indignare, vă deranjam din colocvii de apartament ori împerecheri în stil căluşari, închideam aşadar magnetofonul şi ascultam cum vă certaţi de mi se zdruncinau tablourile cu strămoşi de provincie, le pocnea rama din pricina argoului întins pe mai multe registre timbrale, pe urmă vă apuca tuşitul, horcăiaţi, scuipaţi, gemeaţi, sughiţaţi prin paturi, băteam şi eu în ţeavă, de două, trei ori, fără speranţă, melancolic, uneori mutaţi mobile grele pe la ora unsprezece post meridian, scăpând pe ciment bile de metal, ori prăjeaţi chifteluţe de peşte pe la aceeaşi oră, în clipele când începea să-mi lipsească aerul şi să mă asfixiez încetul cu încetul, ca acum. Ceea ce-nseamnă că, printr-o uşoară translaţie de întuneric, mă găsesc chiar la mine acasă, cel puţin pentru un timp, poate chiar lângă Mariana, ascuns sub o pernă ori într-o cută a cearşafului, redus la dimensiuni atât de mici încât

nevastă-mea n-ar putea să mă zărească nici dacă ar dori-o. Altfel nu-mi pot explica acest cutremurător damf de chifteluţe de peşte. S-ar putea totuşi să mă fi scăpat pe mine, însă prefer să cred că numai carnea alterată solemn miroase astfel. Mi-e rău, mă dezintegrez, şi vecinii sunt la curent, dar le-a pierit curiozitatea pentru că e ora mesei. Săracu', vor comenta. Ce păcat! Şi vor mai înfuleca o porţie. Era băiat bun. Parc-ar mai fi trebuit prăjite niţel. Deoarece constituim o mare familie de vecini. Bună dimineaţa, bună seara. O bârfă, o sută, un schimb de priviri estimative, un mic ajutor, o tigaie, un dop de plută, un cleşte, te răneşti. Însă nu te poate durea degetul celuilalt, oricât ai încerca. Aşa că mai bine nu încerci.

Parcă s-au mai potolit durerile. Au rămas numai nişte cercuri colorate care-mi plutesc prin hipotalamus. Ca nişte colaci de salvare făcuţi din fum, mov, roşii, nu foarte umflaţi, unii galbeni. Prin care, atunci când eram mic, îmi treceam arătătorul, măcar pe el să-l salvez de pe Titanic. Vasul s-a făcut ţăndări, se pare, eu la fel, şi uite că nu am salvat decât prostiile astea pe care le tot spun. Domnul Dick şi cu tine, ofta Mariana în fiecare seară (comparaţiile nu numai că porneau invariabil de la Dickens, dar se şi opreau la el), nu faci altceva decât să scrii întruna la memoriul ăsta stupid. Nu e un memoriu, îi răspundeam, este un tratat de istorie universală. Minunat, chiar se simţea nevoia unei asemenea opere, se strâmba ea. Oh, dar nu te deranja, noi nu-ţi simţim lipsa, stai şi scrie. Îşi strângea buzele până ce frumoasa ei gură rubinie ajungea mai subţire decât o cale ferată privită de sus. Treceau pe acolo TGV-uri, vagoane cu cărbuni, şi uneori şi câte-o drezină cu un călător care-mi făcea semne de adio. Dădeam şi eu din mână, în timp ce Mariana mă studia printre gene cu nedisimulată scârbă. La fel ca atunci când încercam să-i mai spun chestia cu freonul ori alte lucruri de acelaşi gen. Şi a fost un timp când am crezut că numai ea mă poate înţelege deplin, că era de ajuns să dormim împreună ca s-avem acelaşi vis, în special în nopţile fără lună. Când încă mai spera şi ea în ale ei, minţindu-mă frumos, constant, cu patimă. Îndura totul ca o martiră cu portjartier, îmi surâdea la orice oră, chiar şi când nu eram acasă. Însă după ce l-a născut pe Mihai şi-a înţeles clar că nici cu acest prilej n-aveam de gând să-mi refac viaţa, să-mi

reiau leafa şi demnitatea de profesor justificându-i în sfârşit îndelungata aşteptare, a început să se înnegrească. Într-o noapte de mai a izbutit să devină atât de întunecată încât n-am mai putut-o găsi în pat. După această întâmplare adevărată, în rarele momente când reuşeam s-o descopăr, era la fel de trist. Făcea adevărate tururi de voinţă pentru a-mi suporta atingerea. Închizând ochii strâns, ca în faţa unui supliciu, când încercam s-o mângâi. Începusem chiar să cred că nici n-am dreptul s-o fac. Am căutat să-i explic, să mă legitimez cu exemple din clasici, i-am adus mormane de flori, nuferi, apă de colonie, Ging Seng, botoşei, rochii, am izbucnit în confesiuni punctate de ţipete oratorice, i-am recitat din Coşbuc, *Regina Ostrogoţilor*, m-am băut cu pumnii în frunte, m-am învineţit, am cerut apă. În timp, cuvintele s-au smochinit, rămânându-mi de cele mai multe ori în gât, mă înecam, mă învineţeam din nou, nu mai ceream apă, în schimb deveneam congestionat, şi tot ce mai puteam face era să mă reped şi să o răstorn cu fustele în sus, direct pe podea, izbind-o cu regularitate cu capul de parchet. Adevărul este că-i plăcea şi ei. Dar se străduia să lase impresia că nu participă, înfierând prin tăcere acest tip de viol conjugal. O dădeau de gol cearcănele viorii, carnea fierbinte şi altele. Ei, bine, nu! Până la urmă făcea în aşa fel încât să rămân cu o senzaţie de eşec. Uneori cu o adevărată panică. Ca şi cum aş fi intrat fără permis într-o rezervaţie ocrotită prin lege. Nu realizez cum se transforma într-o rezervaţie, cert este că reuşea.

Muşcă ariciul din stomacul sau din capul meu, în continuare, din răsputeri. Trage de nervi cu dinţii lui mărunţi, ascuţiţi. Dar nu asta-i nenorocirea. Nenorocirea e că-nţeleg în sfârşit cât am fost de slab. Având mereu nevoie de-un sprijin. Mai întâi, mama. M-a ajutat să trec peste mirările copilăriei, adolescenţei, maturităţii, bătrâneţii, explicându-mi că lumea nu trebuie luată chiar aşa cum e. A urmat un scurt moment de revelaţii temporare alături de prietenul meu. Apoi a venit nevastă-mea. Cu firea ei dură, practică, minunată, mi-a dat speranţa că-n ciuda neînţelegerilor dintre noi mă va ajuta să urc scara, chiar dacă, mai mult ca sigur, nu ducea nicăieri. În ce priveşte copiii, cel puţin nici n-am avut timp să-mi fac iluzii. Mi-au dat de prea multe ori de înţeles că nu le pasă de

mine, încât să mă gândesc serios la vreun sprijin din partea lor. De fapt, m-ar fi lăsat să cad de-a berbeleacul cu prima ocazie. Cu primul pas greşit pe treapta lui *stairway to heaven*. Evident, n-ar fi procedat la fel şi cu fermecătoarea lor mamă. Pe de o parte pentru că *ea* e profesoară, pe de alta pentru că aduce-n casă salariul cel mai mare. Şi, oricum, banii, toţi banii sunt în mâinile ei delicate. Nu într-ale mele. Chiar dacă fac pe dracu-n patru şi le cumpăr patine ultimul model, aparate de radio, căşti de motociclist, blugi sau elefanţi teleghidaţi, din propriile economii adunate cu trudă, pe furiş, nu contez. Tot pe ea o linguşesc, o descântă şi o adoră, de mi se face părul măciucă. Uneori, atunci când simt că nu mai rezist, încerc să iau cuvântul. Să pun lucrurile la punct. Ridic tonul, de obicei cu o jumătate de octavă, caut să vorbesc pe-nţelesul tuturor, explic atât de frumos încât de multe ori mă las eu însumi furat de geometria nebănuită a demonstraţiilor mele despre viaţă. Lasă, tată, nu te mai preface, mi-a spus Bogdan într-o seară, tocmai când mă apucasem să-i detaliez bucuriile modeste dar profunde ale meseriei mele şi-ale oricărei meserii, în definitiv, cu condiţia să fii onest. Îţi place ţie să vinzi papuci, cum îmi place mie să-nvăţ la istorie. Recunosc, m-a atins. Dezgheţat copil, seamănă cu maică-sa. Numai că ei nu i-ar fi mărturisit vreodată aversiunea asta primitivă faţă de istorie, din simplul motiv că simţea că nici ei nu-i place. Stăteam aşa, cu macaroana tăiată şi-l priveam cum îşi mesteca netulburat sendvişul. Şi el se uita la mine. Cu aceiaşi ochi ca ai Marianei, senini, impertinenţi şi mustind de dispreţ pentru această lume unde, cel puţin o vreme, era nevoit să trăiască. Lume din care în primul şi-n ultimul rând făceam eu parte. Bogdan, eşti destul de mare, cred că-ţi dai seama că n-ai dreptate, i-am sugerat. Să nu ţi se pară că realizezi ceva prin ironie. E un principiu dizolvant. Aproape oricine poate râde, să vedem însă ce pui în loc, după ce-ai distrus ce ţi se părea că voiai să distrugi. Şi există două lucruri insuportabile: prostia şi intoleranţa (mai erau câteva, dar pe moment nu mi-au venit în minte). Cu satisfacţia că i-am trântit o replică memorabilă, m-am ridicat de pe scaun, am intrat în dormitor şi-am dat peste Mihai chiar în clipa-n care încerca cu limba scoasă printre dinţi să fixeze cablul antenei de televizor la arcul

pendulei. Cu acest prilej am reflectat că mezinul nu semăna cu maică-sa. Mai degrabă semăna cu mama ei. Debordând inconstant de vitalitate, impetuos pe neaşteptate şi retras când nu era cazul, dovedind o lipsă de înţelegere aproape de invidiat faţă de cărţi, muzică ori alte manifestări ale artei, clasificându-le pe scurt drept imbecile, privindu-se în oglindă mai mult decât ar fi fost necesar, mâncând enorm, lucru ce-ar fi stârnit bucuria oricărui părinte normal, deci nu şi a mea, dormind douăsprezece ore pe zi, stricând, în orele de veghe, tot ce putea fi stricat, şi, pe deasupra, cu un înşelător aer abulic. La chestia cu pendula TV mi-a răspuns că voia să facă ce făcusem şi eu pe vremea când eram depanator, deşi nu-mi amintesc să fi încercat o asemenea combinaţie nici măcar în momentele mele de inspiraţie. Poate că, din nefericire, mi-a moştenit talentul de a da greş. Poate şi puţin din imaginaţie. De pildă, odată a dorit să ştie ce înseamnă cuvântul „superfluu“. Mamă, spune-mi ce se înţelege prin asta. Pauză. De ce nu-mi răspunzi? Nu ştiu, întreabă-l pe taică-tu. Da, dar eu vreau să-mi spui tu. Păi, cum să-ţi explic… aţi ajuns la lecţia cu etruscii? Am trecut. Iarăşi tăcere. Mama! Ia nu mă mai bate la cap! Superfluu înseamnă inutil, adică un fel de etrusc. Dacă ţii atât de mult să ştii. Ca tata, a completat Bogdan, în timp ce privea la televizor. (Eu ascultam la uşă, recunosc.) Un pilangiu dinaintea erei noastre, a mai spus fiul cel mare. Nu ştie nici să scrie poezii, ca mine, nici să predea istoria, ca tine, nici să fie vesel, ca vecinii noştri. De-aia zic că s-a dus dracu’ civilizaţia etruscă, nu se pricepeau la nimic altceva decât să umple cranii de morţi cu vin. Pe urmă beau până cădeau de pe cai, şi pierdeau războiul. Mariana a surâs. În faţa atâtor cunoştinţe de istorie antică. Pot jura că a surâs, se simţea până dincolo de uşă. Poate i s-a părut o explicaţie spirituală. Asta s-a petrecut în ziua când mi-a murit canarul. Îi dăduse Mihai să bea dintr-o sticlă de lichior în care mai rămăseseră câteva degete de băutură, la care-a adăugat puţin detergent. Şi a murit, biata pasăre. Evident, am fost găsit vinovat, pentru că era sticla mea. Din acel moment am jurat să devin un beţiv adevărat. Noua mea hotărâre era susţinută şi de faptul de necontestat că-n majoritatea cărţilor pe care le-am citit am constatat că alcoolicii sunt inteligenţi, buni la suflet, de obicei artişti, căzuţi

pradă acestui viciu oarecum regretabil numai şi numai prin vitregia sorţii, iar în ultimele pagini se lasă să se înţeleagă că se vor îndrepta, iremediabil. În definitiv ei sunt adevăraţii eroi, sugerează autorul, care trage şi el la măsea, cât poate, din barul propriu, pentru că şi el e sensibil, bun la suflet, vitregit şi genial. Prin urmare mi-am pus în cap să fiu erou. Însă nici aşa n-am reuşit să recâştig publicul din târguşorul nostru, el preferă alt gen de literatură. Am folosit totuşi ocazia ca să scriu un eseu despre descoperirea unui inedit perpetuum mobile, perpetuum cel puţin cât sunt în viaţă. E vorba despre continuitatea eşecului. Cu universitatea am dat chix, cu băieţii la fel, pe Mariana n-o mai pun la socoteală, cu ea nu mi-a reuşit absolut nimic, decât să cred, cândva, că s-ar putea micşora pentru mine până la formatul unui strop de ploaie pe care să-l pot ţine nestingherit sub pleoapă. Şi s-a transformat într-o ploaie continuă. Într-un bob de piper. De ce te prefaci că bei ca să uiţi? mă întreba pe un ton strident, în triolet. Da' nu mă prefac, mormăiam, gata să vărs paharul. Nu-ţi poţi uita trecutul, continua ea. (Aici rămâneam pe gânduri. Încântarea pe care mi-o produceau asemenea discuţii era totală. Ştiam ce avea să urmeze.) Şi o chestionam şi eu de ce ţine neapărat să mă discrediteze ori de câte ori se duce la coafor. Şi se ducea zilnic. Pentru că mi-am pierdut anii cei mai frumoşi pentru tine. Se spune „mi-am sacrificat", o corectam cu nevinovăţie. M-am sacrificat, da, pentru un egoist insuportabil care-şi dă aere şi scrie istorii universale cu creionul, mereu m-ai luat în râs, scufundat printre cărţile şi pantofii tăi. Nu sunt ai mei. Taci! Mai bine spune-mi şi mie, chiar ai renunţat complet la orice ambiţie? Eu tăceam, aşa cum mi se ordonase. În cazul ăsta presupun că-i mai bine ca lumea să afle de la mine ce fel de om eşti. Nu crezi? Nu credeam. Şi, ca o supremă lipsă de respect, mă apucam să citesc. Radu, eşti un monstru! Şi un tâmpit. Dar să ştii că niciodată nu ţi-am vrut răul. Am încercat doar să te fac fericit… Poate că într-adevăr nu te-am înţeles, suspina ea, suflându-şi nasul micuţ într-o batistă atât de parfumată încât mă făcea să strănut. Ştiam că nu mi-a vrut răul şi nu m-a înţeles, dar mai ştiam şi că familia sau casa mea era de piatră, exact aşa cum ţi se urează la nuntă. Un fenomen rar. De care să nu credeţi că nu mă mândresc. Mă mândresc la

maximum, însă dacă mai ţin mult arsurile astea din urechi cred c-o să-mi pierd minţile. Probabil că se datorează cercului de fier încins care-mi strânge capul. Gheorghe Doja, 1514. Ce dracu', nu-i niciun doctor pe-aici? Nu se poate să nu m-ajute cineva, pentru că oricât de mult mi-aş dori să mă ţin tare, să nu mă fac de râs, nu-mi pot împiedica cu niciun chip ochii să curgă. Nevastă-mea n-a crezut niciodată povestea asta cu glanda lacrimală, ea n-are glande, iar omul trebuie să fie puternic, să lupte, să răzbească. Aşa spunea. A avut totuşi şi-o clipă de slăbiciune, pe vremea când încă nu ne cunoşteam prea bine. Tocmai fusesem dat afară de la universitate, stăteam amândoi în camera mea, pe întuneric, şi trăgeam la răstimpuri câte-o înghiţitură de vermut prost când, pe neaşteptate, cineva, poate Mihai, şi-a băgat capul pe uşa întredeschisă şi a şoptit răcoros înspre mine, nimeni nu te vrea, nimeni, pe urmă uşa s-a închis uşurel şi noi am rămas în beznă, printre acele cuvinte. A plâns vreo oră, frumoasa mea iubită, cu braţele încolăcite după gâtul meu, spunându-mi printre suspine că te iubesc atât de mult, poate chiar aşa şi era, plângând în patul desfundat până n-au mai rămas din ea decât ochii, mari, învinşi, iartă-mă, mă simt groaznic de vinovată. Şi am iertat-o. Am iertat-o până când, epuizat, mi-am dat seama că lucrurile nu se pot rezolva în pat, orice-ai face. Doar boala şi moartea se rezolvă acolo. Între timp se făcuse dimineaţă sau după-amiază, veneau zorile, înghiţind petele de întuneric una câte una. Mariana se metamorfozase într-o lacrimă de culoarea pielii. Cel puţin aşa mi s-a părut, fiindcă, după cum am spus, nu ne prea cunoşteam pe-atunci. O fi fost altcineva. Zorile însă soseau, n-aveai cum să le opreşti.

Să stai atâta timp sub apă. Pe scaunul şoferului. Dârdâind. S-a făcut cumplit de frig, poate şi din cauza metabolismului. Se întrerupe. Mi-e somn. Dar ceea ce nu pot suporta, mai mult decât această teamă nesfârşită, este gândul ca nu cumva, prin cine ştie ce mecanism, să mă trezesc mâine dimineaţă bine mersi, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, şi să mă văd nevoit s-o iau de la capăt cu ratele pentru mobilă, copiii care nu mă iubesc, nevasta care nu mă iubeşte, lumea-ntreagă care nu mă iubeşte, paranoia, drumurile, coniacul, cu detergent, meditaţia şi nopţile atât de lungi. Nu cred

c-aş mai rezista. E un spectacol solicitant şi prost, i-aş spune autorului. El ar ofta, m-ar lua amical pe după umeri, şi-ar stăpâni magistral tremurul vocii şi m-ar lămuri că nu-i nevoie să-mi răcnesc replicile ca un măgar, nu se poate admite, domnule, un asemenea antitalent, chiar dacă eşti un nimeni, du-te să bei puţină apă. Cobori treptele scenei cu capul în piept ca orice figurant descalificat. Ai făcut tot ce-ai putut, conştiinţa-ţi este împăcată, dar nu-i de ajuns, ţi s-a luat rolul. Nu poţi fi teatral până şi-n gândurile cele mai intime, ce să mai vorbim de scenă, de personaj. Aşa c-a venit clipa să-mi scot peruca. Să-mi formulez ultimele dorinţe la garderobă. Aş vrea, dacă-i posibil, să mă retrag în cimitirul din deal. Un hotel de categoria a doua, pentru morţi fără viitor. Micuţ, liniştit, cu pomi, la numai doi kilometri depărtare de casă. Pare ospitalier, cu zidurile lui roşii pe care se caţără omizi, mamele fluturilor, şi firma de care-am făcut de-atâtea ori haz împreună cu băieţii mei, un dreptunghi de carton de vreo cincizeci de centimetri pe optzeci, pictat în culori vesele. Scrie pe el: „Magazin de desfacere şi prezentare: sicrie tapiţate, jerbe, cruci, aranjamente florale, consolări la preţ redus, furouri de doliu cu accesorii, împletituri din răchită, opaiţe, ilustrate din Elveţia“. Poţi cumpăra ieftin tot ce-ţi doreşte inima pentru cadavrul tău. Un adevărat chilipir. Cu siguranţă, nevastă-mea va specula din plin acest ultim aspect. Economisind o grămadă de bani, va putea arăta, pentru câteva luni, sau ore, ce înseamnă o văduvă splendid îmbrăcată. Cu ciorapii negri mulaţi pe picior, voaleta trasă cochet peste obrajii trişti şi sânii înălţaţi de-un ultim model de sutien Triumph bombându-i rochia funebră exact atât cât trebuie. O să înnebunească întreg oraşul. Îmi pare rău că nu voi putea fi prezent la acest memorabil succes. O partidă de curbe de cea mai înaltă clasă, pentru ciocli licenţiaţi şi rude mai puţin ori deloc îndurerate. Va vărsa o lacrimă. Cu mare caznă şi nu mai mult de una, gândindu-se că-i păcat de pudră, dar nu-i nimic, trebuie. În timp ce bulgării de pământ căzând peste capac mă vor asurzi pentru multă vreme, ea va arunca priviri bine ţintite prin grila de mătase, evaluând la rece posibilele partide. Gata cu erorile. Va judeca limpede, precis, e-n joc viitorul, şi ea nu mai este chiar atât de tânără. Ia să vedem, fiul secretarului de partid,

secretarul însuşi, primarul e prea bătrân, doctorul e însurat, inginerul n-are bani, atunci poate stomatologul? Responsabilitatea este enormă, trebuie să se gândească şi la copii. În vreme ce se îndreaptă spre poarta cimitirului sprijinită de un tânăr oarecare, dar cu mari posibilităţi, răspunde în dreapta şi-n stânga condoleanţelor, cu un surâs divin, puţin minat de suferinţă, oftează, îşi duce batista la ochi, de câteva ori pare pe punctul de a leşina. Completează în minte lista, bifează două, trei nume, taie unul, cântăreşte argumentele pro şi contra, schiţează planuri pentru o vilă. Lângă ghereta paznicului e gata să-i răspundă preotului sau directorului de liceu că nu, pierderea nu-i chiar atât de ireparabilă, însă izbuteşte să se abţină în ultimul moment. Nu se cade, acum. Nada va fi aruncată cu ocazia primului parastas, cel de patruzeci de zile. Până atunci, o adâncă tristeţe îi va străluci în irişi. E sigură pe ea şi nu-şi face o problemă din ademenirea păunilor degeraţi care i se-nfoaie în urmă. Da, e suficient să execuţi doar câţiva paşi, iubito, şi şoldurile îţi vor desăvârşi propaganda fără să mai fii nevoită să construieşti atâtea migăloase planuri teroriste cu luare de ostatic. Practic, fără să mai gândeşti. De altfel niciodată nu te-ai omorât cu gânditul, nici măcar atunci, în camera mea închiriată de om destinat unui grandios viitor de chiriaş, unde veneai să-ţi desfaci părul, îl lăsai să se odihnească pe perna cam ponosită, dar, oricum, pernă de intelectual, te ţintuiam acolo cu fraze frumoase luate din cărţile de istorie, îţi ofeream o cafea, fumam împreună o ţigară fără filtru, ascultam un disc cu Debussy, Coltrane sau Prokofiev, *Romeo şi Julieta*, varianta pentru pian, râdeam de tablourile gazdei, pe urmă-mi făceam curaj, te mângâiam pe genunchi şi aşa mai departe, tăietură de montaj. Vorbeai puţin pe vremea aceea, şi numai ca să enumeri onomatopee şi miracole despre care eram convins că se vor năpusti peste noi.

Mi se pare că s-a aprins o lumină pe undeva. Nu-i o percepţie vizuală, ci o senzaţie. Ca atunci când stai noaptea într-o cameră complet cufundată-n întuneric şi, fiind cu neputinţă să vezi ceva, *simţi* că s-a aprins o lumină. În baie, pe coridor, în debara, pe stradă ori în alt oraş. Este exact ceea ce mi se întâmplă acum. În câteva secunde presimţirea s-a transformat într-o

certitudine de hidrocentrală: sunt inundat de o lumină ce creşte în intensitate, orbindu-mă. Mă răsucesc, mă zbat în mijlocul acestui alb strălucitor, fără limite. Parc-aş avea fruntea şi ceafa prinse între două şiruri imense de dinţi. Îmi rotesc bărbia, aplecând-o şi mai mult în piept. Urmează o suferinţă atroce. Meduze cu picioare rupte se târăsc pe nisipul din ochii mei. (Ce-or fi astea?… O mână gigantică mă răsfiră printre degete şi eu picur, durere cu durere, unindu-mă cu apa din jurul meu, lunecând în adâncuri.) Mă învârt în jurul propriei axe, înaintez printre dezagregări lente ce capătă uneori forma unor turnuri îmbrăcate în dantelă, sirene cu sâni pneumatici şi trombe submarine de bule de aer, dovada vie că acolo, jos, doarme o vietate uriaşă spre care cobor inexorabil trecând prin apele din ce în ce mai dense ale visului ei, ca-ntr-un leşin de scafandru. Mă las tras de picioare, privind din când în când lentila incertă de deasupra mea, de o mereu schimbătoare transparenţă. Lucrurile se văd ca prin ceaţă, e foarte frumos, pentru moment nu mai simt nimic, prin corp îmi trec peşti cu dungi portocalii, mă micşorez, ajung cât o silabă de aur, e bine, cred că nu mai vreau să văd scena aia nenorocită de sus, cu magazinul de pantofi, bacşişul şi îndoirea mea din mijloc cu un sesizabil trosnet de vertebre, plictiseala, banii, trenurile din care-mi cad, accidentul meu ca un pretext, oraşele prin care-am trecut, dormitorul, coapsele de o albă indiferenţă ale Marianei, elefantul de porţelan de pe noptieră, din Italia, covorul ros de excese bahice, foştii mei studenţi îngropaţi acum în învăţământ, în acelaşi orăşel, genunchii goi ai istoriei, gleznele ei serafice pe care-am tot încercat să potrivesc măcar o singură pereche de cizme, de import, din piele de căprioară sau profesor, cu şireturi, şi niciuna nu s-a potrivit, aveţi un picior dumnezeiesc, dar din păcate mult prea mare, stimată doamnă, a crescut cam mult în ultimele secole, nu mai intră-n ciuboţele, podul pustiu, ninsoarea de jucărie, un prieten care pleacă mereu, balustrada de fier, femeia în taior alb, scaunele pătate, şifonierul crăpat, copiii mergând de-a buşilea prin sufletul meu, cana cu cafea fierbinte cu care m-am opărit timp de treizeci de ani, oglinda de la baie, faianţa acoperită cu fotografii abia scoase din fixator, sărutul de nuntă, noi patru la munte, în sufragerie, în somn, ceasul

deşteptător, şi din nou pereţii tapetaţi de care trebuie să mă lipesc cu spatele în fiecare dimineaţă, cu o grimasă adecvată, pentru ca toată această scenă kilometrică să semene cu un zid de execuţie. Regizorul duce puşca la ochi.

Când îmi revin, capul mi se învârte ca o limbă de ceasornic nevrotic. Aş vrea să ştiu cât e ora. Vecinii probabil s-au culcat, îi aud cum sforăie. Miros a transpiraţie, din răsputeri, ca la concurs. Unda vine până aici, în balonaşul meu de săpun. Mă concentrez asupra aburului dens, încerc să-l identific. Iată sudoarea de femeie bătrână, de adolescent, de celibatar, de pereche aflată de-atâta timp împreună încât subsuorile au devenit comune, de copil, de pensionar orb. E acel aer din care se zămislesc visele de doi bani şi-o dimineaţă. Cu siguranţă că şi eu exal, adăugând o adiere dulceagă în respiraţia blocului ori a spitalului unde mă aflu. Pe faţă mi se prelinge un lichid cald, cu iz de flori ofilite. Nu mi-aş fi închipuit că-n ultimele clipe trebuie să dezlegi rebusuri de natură olfactivă, încercând nedumeriri existenţiale legate de câte-un miros ce-ţi mută nasul din loc în timp ce te strecori prin acest soi de tunel cuprins de sincope ca la cutremur, strâmt, plin de igrasie, credeam că moartea o rezolvi mult mai uşor, cu o simplă bătaie din aripi. Niciun supravieţuitor al doctorului Moody nu a descris tunelul aşa, toţi povestesc despre o lumină blândă, de înger, care te învăluie, te ia pe sus, te simţi ca un planor, nici gând! Ne târâm până-n ultimul moment, ce specie nenorocită de cârtiţe. Încerc să-mi consolez măcar nările, gândindu-mă că toate încăperile unde se moare au acelaşi miros. Şi se moare în atâtea încăperi, cu glasuri cu tot! Îmi vine să vărs. Nu mai contează. Vărs. Încerc totuşi să icnesc *pianissimo*, din pudoare şi din credinţa c-am făcut destul tărăboi până acum. Am tot urlat, cu toată forţa, din convingere, mai ales în gând, suficient pentru o viaţă. În momentul de faţă, chiar dacă m-ar putea auzi cineva, n-aş mai deschide gura. Nici un cuvânt, nici o silabă. Mucles. Nu ştiu dacă există viaţă după moarte. Luntraşului îi voi dărui banul de argint şi gata.

Uite-o cum stă acolo, cu lampa de gaz în mână, linişteşte-te, dragul meu, nu s-a întâmplat nimic, o pană de curent doar, ai să vezi, se repară. Dormi, puiul mamei. Se îndepărtează încet, unde te duci?, o întreb, nu-mi

răspunde, i se pare că ştiu răspunsul, se dizolvă uşor în obscuritatea din cameră, nu mai e. Lucrurile din jurul meu pulsează. O pană, doar. Capul meu. Sfera imperfectă. Care trebuie să mai facă un ultim efort. Mi se pare c-o văd deja, liniştea cea mare, la capătul universului, dincolo de univers, deocamdată se zăreşte cât o crăpătură, o minusculă stea mov contorsionată. Să ies odată de-aici! Încerc să mă mişc. O durere atroce, mi se taie respiraţia, dar nu mai are importanţă. (Ce mizerie, eşti silit să te lupţi, să te rogi şi pentru propriu-ţi sfârşit, să-i dai şi lui bacşiş.) Unu, doi, trei! Încă o dată! Trupul mi s-a făcut mic de-atâta suferinţă. A devenit un muşuroi delirant din care fug înnebunite furnicile timpului. Răspândindu-se în toate direcţiile şi lăsând în urmă acest nimic care doare.

Bogdan şi Mihai au terminat de mâncat şi urmăresc acum, cu sufletul la gură, sfârşitul filmului. Mariana nu mai este de multă vreme atentă, face cocoloaşe de pâine cu degetele ei lungi şi subţiri şi priveşte în gol. Se întreabă ce s-a întâmplat. Sau poate se gândeşte la prima noastră noapte, atunci când mi-a spus că numai pe mine m-a aşteptat, dintotdeauna, ei, bine, n-am ce-i face, va trebui să mai aştepte un pic, cel puţin până când pachetele cu cadouri vor fi dragate de pe fundul lacului. Sunt şi eu printre ele, chiar dacă n-or să mă găsească. Venele frunţii mi se izbesc fără zgomot de oasele întunericului, înaintez ca un tren fragil pe-această cale ferată ce se apropie de sfârşit. Sclipind din ce în ce mai stins sub apă. Gata. Iar îmi vine să urlu, am convenit însă să-mi ţin gura, măcar de-acum încolo. E un moment unic, nu trebuie să-l pierd, mor! Strâng din dinţi şi zvâcnesc spre extremitatea tubului contractil ce-mi apasă tâmplele zdrobindu-mi ochii. Acum! Ce curios, e lumină, lumina de la capătul tunelului, uite că aveau dreptate, cine-a spus că-i întuneric? Şi se-aud şi glasuri…

Doctorul îşi spălă mâinile îndelung. „O naştere cu-adevărat dificilă. Bine c-a mers.“ Asistenta culcă nou-născutul pe măsuţă şi începu să-i maseze energic pieptul. „Nu-nţeleg de ce nu ţipă. Doar a mers totul perfect, nu?… Uitaţi-vă puţin, parcă şi-ar ţine dinadins buzele strânse.“ Doctorul întoarse capul şi privi peste umăr. Zâmbi absent. „O să urle el, n-ai grijă.“

FARSA

— Domnule procuror, sunt nevinovat!

— Lasă, au mai spus-o şi alţii…

Magistratul stătea adâncit în fotoliu, îşi rodea unghiile şi privea în gol. Pana grefierului alerga pe hârtie. M-am repezit la el şi l-am apucat de braţ.

— Ce faci? Nici n-am apucat să vorbesc…

— Ştiu foarte bine ce-o să spui! Toţi povestiţi acelaşi lucru, mârâi grefierul smulgându-şi braţul din mâna mea. Derbedeule!

Judecătorul ciocăni de câteva ori în placa de sticlă ce acoperea biroul, cerând să se facă linişte. La a treia lovitură, reuşi să o spargă. Avea acum o stea pe birou.

— Să vedeţi, la început lucrurile au mers destul de bine. Vreau să spun, atâta timp cât am fost doar noi trei. Mama, tata şi cu mine. Nu aveam de ales. Locuiam la marginea…

Procurorul îşi sprijini bărbia în pumn şi mă privi plictisit. Prin ferestrele cancelariei se zăreau crengile copacilor de peste drum. Cerul respira greu, abia auzit, i se vedeau coastele albastre dilatându-i-se. Până la urmă izbuti să scuipe globul sângeriu al soarelui. Acesta căzu drept în palma oraşului şi se făcu dimineaţă.

— S-a făcut dimineaţă, spuse judecătorul căscând. Şi unde zici că locuiaţi? Arată-mi pe hartă, dacă vrei.

Am arătat cu mâna, imprecis, spre centrul unei planisfere agăţate pe un perete:

— Acolo…

— Acolo-i Africa, spuse grefierul continuând să scrie.

Am continuat:

— Era un sentiment aparte, greu de descris… Singuri, în acel câmp nesfârşit… M-am oprit, dându-mi seama că nu mă ascultă nimeni. Pana grefierului scârţâia întruna. Probabil că trebuie să relatez cât mai exact tot ce scrie el acolo, nu?

— Faci cum vrei.

— Da, dar văd că domnul acela notează mai repede decât vorbesc eu! Cred că e deja cu cel puţin trei fraze înaintea mea. Or, mă iertaţi, din punct de vedere juridic o asemenea metodă este destul de ciudată.

— Mie nu mi se pare.

— Bine, dacă spuneţi dumneavoastră… Aşadar, până la naşterea fratelui meu am trăit într-o oarecare armonie. Greşeala a fost că, de la bun început, nu l-a luat nimeni în serios.

— Cu ce se ocupau părinţii dumitale?

Pentru un judecător de instrucţie nu era chiar antipatic. În plus, avea o figură ce-mi părea vag cunoscută. Poate-l întâlnisem pe stradă, nu ştiu. Oricum, fusesem prevenit că nu ia mită. Toată lumea se amuza pe seama lui. Era un om cinstit. Dimineaţa, când se ducea la serviciu, oamenii se strâmbau în spatele său. Se prăpădeau de râs.

— Te-am întrebat cu ce se ocupau părinţii dumitale.

— Păi, tata era un om blând, câteodată trist, foarte rar măreţ, dar întotdeauna cucernic.

Îngenunchea peste tot şi se ruga, amintind cu ochii în lacrimi de păcat, iertare, căinţă, lumini, chestii de-astea. În rest, nu făcea nimic. Ah, ba da, confecţiona din când în când baloane colorate şi alerga cu ele pe câmp, ţinându-le strâns de sfoară. Era în stare să ţopăie aşa ore-n şir, până-l chema mama la masă. Venea repede, transpirat, scăpând baloanele din mână. Cu mine şi cu frate-miu nu se purta rău, îmi dădea senzaţia că habar n-avea că existăm. În schimb, mama ne ţinea din scurt, stătea cu ochii pe noi şi ne bătea la cap zilnic să ne facem lecţiile, adică să ţinem minte cât suntem de bogaţi şi de fericiţi. Ne obliga să învăţăm, ba chiar să şi cântăm lucrul

acesta. Să nu uitaţi *niciodată*, zicea, toate sunt ale noastre! Şi noi trebuia să repetăm în cor: pământul, păduurile, muunţii, viiitele, oooile, caaprele, lupii, apele, peştii, albinele, fiecare fir de iarbă, fiecare piatră. *Totul* este al nostru, încheia ea emoţionată, întinzând braţele în lături. Rămânea aşa câteva minute, ca o cruce înfiptă-n mijlocul bucătăriei. Se lăsa atunci un binecuvântat moment de tăcere şi răsuflam uşuraţi. Tata trăgea apoi concluzia zilei. Era, de fiecare dată, aceeaşi, şi anume că acest *tot* despre care vorbea mama cu atâta pasiune nu valora mai mult decât un rahat în apă.

— Foarte pitoresc. Încearcă însă să treci peste amănunte de genul acesta. Ne interesează faptele, evoluţia psihologică. Înţelegi?

— Da. Ei, bine, în evoluţie, prâslea s-a apucat să ţească tot felul de intrigi, nepierzând niciun prilej de a ne asmuţi unul împotriva celuilalt. Ca să se amuze, presupun. Acesta a fost şi motivul pentru care, încetul cu încetul, am devenit favoritul părinţilor. Fratele meu învrăjbea şi…

— Ai mai spus-o.

— Era pârâcios. Leneş. Şchiop. Şi, cu toate astea, atât de frumos, încât i-ar fi făcut greaţă până şi unui sfânt. Părul ăla blond… trăsăturile perfecte… nasul.

— De fapt, care era conflictul?

— Într-un anume fel, îl înţelegeam. Bietul băiat încerca prin orice mijloc să atragă atenţia.

Urâţindu-se, de pildă! Psihanaliza e plină de asemenea exemple. Se purta dezagreabil, se dădea cu vopsea pe faţă, îşi smulgea genele… Pentru a fi şi el îndrăgit de cineva. Un personaj tragic, dacă stai şi te gândeşti. Dar nu asta e important.

— Într-adevăr, şopti procurorul.

— Anii treceau, eu creşteam, fratele meu devenea tot mai frumos şi mai imbecil…

— Uite ce-i, ne aflăm în instanţă, nu la mă-ta acasă! se aprinse judecătorul.

Grefierul ridică privirea, întrebător.

— Să scriu şi asta, domnule procuror?

— Nu, şterge. Iar dumneata măsoară-ţi cuvintele! Şi nu te baza pe ce scrie ori nu scrie el în procesul verbal!

Începeau să mă încolţească.

— Seara, am continuat cu voce nesigură, stăteam în casă… Acolo, în mijlocul pustiului, ne uitam unii la alţii, ascultam ţârâitul pe care-l făceau stelele căzătoare, şi era bine. Pe urmă mergeam la culcare. Mama era cea care dădea întotdeauna semnalul. Se ridica, înaltă, blondă, cu părul revărsat pe umeri, cu ochii scânteietori, privindu-l pe tata într-un anume fel. Bietul tata! Era atât de frumoasă, încât mi se făcea somn pe loc, până să ajung în pat eram gata adormit. Mă trezea însă frate-miu, de obicei pe la miezul nopţii, i-am văzut, zicea, sunt ca nişte capre! Meee! Ţinea morţiş să-mi povestească cu lux de amănunte tot ce zărise el pândind prin gaura pe care-o făcuse într-un perete. Trăncănea întruna şi hohotea cu râsul lui ascuţit, de anormal. Eu muream de somn şi el nu înceta să behăie şi să spună prostii. Îmi venea să-l omor…

— Prin urmare, eşti violent. Notează, grefier!

— Am notat, domnule preşedinte, rosti grefierul cu mândrie. Stătea în colţul lui, se oprise din scris şi mesteca un sendviş cu brânză. Mirosea până la bară.

— Şi am şi subliniat, cu negru, adăugă.

— Într-o zi, mama ne-a spus, uite ce e, băieţi, a sosit timpul să vă apucaţi de treabă. Aşa nu mai merge, se duce totul de râpă, cu omul ăsta care nu face nimic. Nu e vina mea, n-am avut de unde alege. În sfârşit… Dar nu m-aş fi aşteptat să fie atât de delăsător. Tatăl vostru nu-şi respectă îndatoririle, n-are nici cea mai mică urmă de responsabilitate. E iresponsabil. Deci, trebuie să munciţi! Fratele meu a-nceput imediat să ţipe că el e prea mic, că-i infirm şi la urma urmei de ce să muncim din moment ce suntem atât de bogaţi? Cu atâţia munţi şi păsări. Ar fi culmea absurdului! N-a avut însă succes. Şi de a doua zi am fost nevoiţi să ne punem pe treabă. Fiind mai mare, a fost datoria mea să stabilesc cu ce ne vom ocupa fiecare. Am hotărât ca prâslea să aibă grijă de oi, o muncă oricum mai uşoară…

— Adică de ce mai uşoară?

— …iar eu să mă înham la munca câmpului. Aşa mi s-a părut echitabil. Ei, şi de-atunci n-am mai avut nicio clipă de linişte. Nu ştiu dacă aveţi idee ce înseamnă munca pe ogor…

— Nu.

— Să ari, să sapi, să semeni, să seceri, să culegi… În afară de astea, bineînţeles că toate lucrurile care erau de făcut prin casă cădeau tot în sarcina mea. Pentru că fratele mai mic nu era în stare nici măcar să bată un cui fără să se prăbuşească ceva ori să cadă cuiul.

Vremea trecea, aşa cum am mai spus. Tata cu rugăciunile, mama la oglindă, frăţiorul cu transhumanţa şi eu cu greul…

Judecătorul se întoarse cu scaun cu tot şi începu să deseneze pe tablă, cu creta, o oaie.

— Uneori, când îl zăream tolănit în iarbă, printre oi, cu ochii la cer şi cântând pe nas un fel de cântec de jale, mă apucau dracii. Numai că supărarea nu mă ţinea mult. În fond, era fratele meu.

— Foarte reuşit, domnule judecător, spuse grefierul privind desenul de pe tablă. Exact ca una adevărată!

— N-avea nimic altceva de făcut decât să piardă timpul. Şi nici măcar nu era fericit. Culmea, aţi zice.

— N-aş zice chiar deloc.

— Ba, mai mult, tânărul se plictisea! Nu putea trăi fără să ne joace tot soiul de renghiuri tâmpite.

Ne amăra viaţa cu farsele lui. Câte bătăi nu mânca săracu’… Şi tot nu se potolea.

Judecătorul se răsuci pe scaun, aruncându-mi o privire scârbită. Apoi se uită la ceas, mormăi ceva de neînţeles, se uită iar la mine şi, gândindu-se probabil că tot nu mai apucă masa de prânz, scoase dintr-un sertar al catedrei un pacheţel, îl desfăcu şi începu să mănânce.

— Doriţi o roşie, domnule preşedinte? întrebă grefierul.

— Dacă ai…

Grefierul se întinse peste birou şi îi dădu roşia. Magistratul muşcă cu poftă din ea şi câteva picături de zeamă i se prelinseră pe bărbie. Mi se făcu greaţă.

— Uită-te în altă parte, mă sfătui el, molfăind.

Mi-am mutat privirea spre un perete, m-am apropiat cu paşi înceţi şi am întors planisfera agăţată lângă fereastră. Pe spatele ei se vede fotografia mărită a unei fete, blondă, goală, întinsă pe o canapea într-o poziţie nefiresc de sugestivă.

— Seamănă cu mama.

— Pune-o la loc imediat, aşa cum a fost, se răsti judecătorul.

Am întors harta cu grijă şi am revenit la locul meu. Poate că toate astea fac parte din procedură, m-am gândit.

— Ţi-am spus să vorbeşti mai tare, nu te aud. Mai bine vino mai aproape.

— Într-o primăvară foarte frumoasă, tata a dat în sfârşit semne că ia act de prezenţa noastră.

Avea un aer inspirat. S-a uitat la noi ca la nişte fiinţe nemaivăzute, ne-a dus în sufragerie, ne-a invitat să ne aşezăm, s-a aşezat şi el şi s-a apucat să ne ţină un discurs extrem de lung, la care mărturisesc că n-am fost prea atent. Când a isprăvit ce-avea de spus, s-a ridicat cât era de înalt, avea peste un metru nouăzeci, şi ne-a poruncit ca începând de-a doua zi să ducem nişte daruri la marginea dinspre răsărit a câmpului, acolo unde se întindea grădina părăsită. Şi asta în fiecare sâmbătă, altfel luam bătaie. Niciodată n-am izbutit să-mi explic de ce ne-a cerut lucrul ăsta. Fapt este că-şi susţinea hotărârea cu o tărie de-a dreptul uluitoare, având în vedere scandalul pe care i-l făcea zilnic mama, apropo de noua lui ţicneală, cum spunea ea. Atât de expresiv.

— Nu era ţicneală. Era mită.

— Oh, nu!

— Mită, mită, mită! urlă judecătorul izbind prin aer, în dreapta şi-n stânga, cu ciocănelul.

— Bine, e-n regulă, fie aşa cum ziceţi dumneavoastră. Oricum, din ziua în care ne-am apucat să-i îndeplinim dorinţa, tata s-a liniştit. A început să umble gol prin casă.

— Ce familie, dom'le! exclamă grefierul, împreunându-şi mâinile.

Fu admonestat cu severitate şi rugat ca pe viitor să se abţină de la comentarii.

— Încerca să ne convingă că e un lucru cât se poate de firesc să umble aşa…

— Nudism. Exhibiţionism. Ai scris? întrebă cineva din completul de judecată.

— De când renunţase la haine, bătrânul nu scăpa nicio ocazie să ne spună că vrea să emigreze. Părea să aibă o idee fixă. Pentru un astfel de drum trebuie să fii pregătit în orice clipă, şoptea el misterios, ridicând degetul arătător spre tavan. Şi, ca antrenament în vederea plecării, se foia dezbrăcat de colo-colo, se învineţea la faţă pe neaşteptate şi făcea tot mai frecvente şi mai acute crize de autoritate. Trântea oalele de pământ. Smulgea poarta grajdului din balamale. Cât mă mai chinuiam să o pun la loc! Ne stingea focul în sobă, arunca tacâmurile pe fereastră şi o înjura pe mama de coastă. Finalul era întotdeauna apocaliptic. Îşi răsturna scaunul, uneori îl rupea în bucăţi, şi se ducea în dormitor cu un aer de om neînţeles, mai ales că se drapa cu faţa de masă. În acele clipe mama revărsa un asemenea potop de cuvinte prin casă, încât vedeai cum se umezesc pereţii. La sfârşit, în toată apăraia aia plutea glasul tatei, timid, ca o bărcuţă de hârtie, dar nu înţelegi că l-am pierdut, poate, pentru totdeauna? Ei, şi? răspundea mama. Acum suntem liberi. Aşa că treci imediat la masă! Se făcea linişte şi tata reapărea în sufragerie îmbrăcat de sus până jos într-un fel de resemnare albă.

— Ascultă, dacă vei continua să debitezi metafore idioate cum a fost asta, procesul verbal va ajunge o bătaie de joc. Suntem la cenaclu sau la tribunal, unde dracului suntem? răcni procurorul, izbind cu pumnul în birou. Unde suntem? ţipă el din nou, cu faţa congestionată, privind speriat în jur.

— Liniştiţi-vă, domnule procuror, suntem la noi, în cancelarie, şopti grefierul.

— Îmi cer scuze, am intervenit, umil. Cred, totuşi, că trebuie să relatez astfel de lucruri.

— Da, da… rosti procurorul, absent.

— Vedeţi, viaţa e alcătuită din amănunte, domnule judecător. Nu din esenţă. În realitate, esenţa-i hăt, departe!

— Aşa-i! Zi cu tac-tu.

— Cum să vă spun, eu îl iubeam, chiar aşa aiurit cum era. N-ar fi fost în stare să facă rău nici măcar unei albine. Avea şi un nemaipomenit talent de povestitor. Îl ascultam cu gurile căscate, cu toate că nu ştia decât o singură poveste. O spunea însă atât de frumos, încât nu ne plictiseam niciodată.

— Şi ce anume vă istorisea, mai exact?

— Basmul cu grădina. Acum, în treacăt fie zis, mama strâmba din nas, nu-i plăceau poveştile altora. Le-avea pe-ale ei, şi încă din belşug, alea cu bogăţia şi puterea noastră nemăsurate.

— Ai jurat c-o să spui adevărul. De ce nu spui adevărul?

— Tata descria grădina ca fiind locul cel mai frumos din lume, locul unde se răsfăţau curcubeie, iepuri de zahăr, flori necunoscute, păsări rare, copaci îmbrăcaţi în poleială, zâne, îngeri de mare viteză, licurici şi nori de jucărie. Când ajungea la nori, tata ofta.

— Acuzatul este rugat să revină la subiect.

— În plus, grădina era străbătută de la un capăt la celălalt de un râu mare, argintat, în apele căruia pluteau miracole. Cică pluteau atât de încet, încât le puteai culege cu mâna.

Preşedintele privi pe fereastră, visător. Plin de râvnă, grefierul se grăbi să facă la fel. Amurgul le prinse chipurile în sticlă, chipuri tocite de atâţia ani petrecuţi prin săli întunecate, printre condamnări de oameni nefericiţi, chipuri pietrificate printre hârtii, tone de hârtii, miros de igrasie şi cuvinte. Atâtea şi atâtea cuvinte. Mutilate, oarbe, cenuşii.

— Iar a murit cineva, că e *Marş funebru.* Frumoasă muzică.

— De ce te-ai oprit? Vorbeşte, te ascult! mormăi procurorul spre mine.

— Ei bine, grădina aceea nu era de fapt decât un morman de gunoaie, în mijlocul căruia se vedea albia unui râu secat de-un milion de ani.

— Şerpi erau?

— Nu ştiu. Nu-mi mai aduc aminte…

Grefierul ieşi fără zgomot, probabil avea papuci de pâslă, şi se întoarse-n scurt timp cu un şarpe împăiat pe care-l puse pe birou. Era oribil.

— Ce-i ăsta? am întrebat.

— Un exemplar de *cobra capello*, numele comun al şerpilor veninoşi din genul *naja.* Eu însumi l-am împăiat… E frumos, nu?

Îmi băgă reptila sub ochi şi reluă cu o voce tunătoare:

— Mărturiseşte!

Cu ochii-n ochii şarpelui, m-am bâlbâit, m-am intimidat.

— Da, domnule procuror, recunosc! Am ştiut ce-o să se-ntâmple…

— Aha! Ei, acum putem merge liniştiţi la masă. Preşedintele se aplecă peste birou şi mi se adresă pe un ton binevoitor:

— Ştii, niciodată nu dă greş trucul ăsta. Cu şarpele, vreau să spun.

Mi-am şters de pantaloni palmele umede.

— Dar e complet absurd! Doar a trecut atâta vreme de atunci, la urma urmei s-a prescris, gata…

— Te joci cu vorbele, şi-l mai şi acuzi pe fratele tău afirmând că el a fost de vină pentru tot ce s-a-ntâmplat, numai pentru că inventa jocuri. *Tu* le inventai. Tu, omul cumsecade, bun la toate, fără prihană şi aşa mai departe. Vai de capul tău! Pune semnul exclamării, grefier.

Grefierul începu să râdă, în timp ce continua să scrie şi să-şi mănânce sendvişul cu brânză. M-am abţinut cu mare greutate să mă duc să-i îndes pana de gâscă pe gât. Cu brânza, rigla şi procesul lui verbal cu tot.

— Fii calm! Nu mai ai ce face, ai mărturisit. S-a consemnat în mod oficial.

— Aţi făcut uz de hipnoză… Retractez!

— Ce retractezi? Nu poţi retracta nimic. Unde am ajunge astfel?

— La adevăr.

— La adevăr nu se ajunge retractând, spuse preşedintele cu răceală.

Mi-am suflat nasul. Preşedintele îşi sprijini obrazul în palmă. Lampa de birou îi desena un fel de stea albă pe obraz. Exista o stea asemănătoare şi pe sticla biroului.

— În urmă cu mai bine de şapte ore ai declarat că *tu* ai decis ce fel de muncă veţi face fiecare. Recunoşti?

Am tăcut.

— Deci, ai pregătit totul cu iscusinţă, cu mult timp înainte. Hai să încheiem, vrei? Omul legii păru dintr-odată obosit. Se frecă la ochi cu un gest semnificativ. Mobilul. Spune care-a fost mobilul, şi-ai scăpat!

Am tras adânc aer în piept.

— Totul a început în ziua în care s-a observat că ofrandele pe care le duceam noi în grădină dispăreau. Iniţial n-am dat importanţă faptului, putea fi vorba de animale sălbatice, de cerşetori, însă era totuşi puţin probabil, pentru că aici e-aici, exista o *selectivitate* în furt. Nu erau şterpeliţi decât mieii ăia amărâţi, râioşi, aduşi de prâslea. Curios, nu? De darurile mele, pâinile făcute de mine în casă, care miroseau de-ţi lăsa gura apă şi se frângeau în mâini ca nişte cozonaci, nu se atingea nimeni. Ei bine, nu, ei — sau el — luau doar mieii. Şi dracu' ştie unde-i duceau, c-am căutat peste tot, n-am găsit nici urmă. Poate că-i mâncau cu totul. Cu blană, corniţe şi copite. În sfârşit, ăsta a fost pretextul folosit de bunul meu frate pentru a susţine că numai eu puteam fi hoţul. Mai mult, nu ştiu cum s-a făcut, dar în vremea aceea mă cam îngrăşasem. Deci, mâncam mieii. Într-un fel, recunosc, era logic. Dar mi s-a părut prea de tot! După ce că munceam de unul singur de dimineaţă până seara, după ce că ţineam toată casa în spinare şi…

— Rezumă-te la fapte şi nu mai bate câmpii! mugi preşedintele, izbind cu ciocănelul în sticla biroului. Reuşi s-o spargă şi de data asta.

— Hotărât lucru, nu stăpâneşte prea bine figura cu ciocănelul, m-am adresat grefierului.

— Nu e ciocănelul lui, răspunse acesta, făcând un gest vag cu mâna.

— Praf s-a făcut! zise judecătorul, revenindu-şi în fire. Tot mai bun ar fi fost un clopoţel.

— Nu vă faceţi sânge rău. Voiam doar să înţelegeţi că viaţa noastră ajunsese un infern. Eu eram suspectul numărul unu, dar adevărul este că toată lumea suspecta pe toată lumea. Singurul care părea degajat şi fericit de modul cum evoluau lucrurile era fratele meu. Găsise o nouă distracţie. Aş vrea să fiu bine înţeles, nu-i păsa nici cât negru sub unghie de adevăr…

— De fapt, cum explici dumneata acest fenomen? Mă refer la dispariţia animalelor.

Văzând că tac, judecătorul se lăsă pe speteaza scaunului şi începu să se scobească între dinţi cu un băţ de chibrit.

— Nu ştiu. Nu ştiu decât că nu eram eu de vină…

— Evident. Asta-i tot ce te interesează, biet idiot!

— Domnule preşedinte, vă rog, controlaţi-vă expresiile…

— Bine. Grefier, taie cuvântul *idiot*. Înlocuieşte-l cu altul, vezi tu…

Grefierul se uită în urmă, răsfoind repede teancul voluminos de file umplute cu scrisul său mărunt, găsi cuvântul, îl tăie şi-şi văzu mai departe de treabă.

— Nu mai puteam suporta. Aşa că într-o bună zi l-am luat pe fratele meu deoparte, să lămurim lucrurile. Hai să ieşim la câmp, i-am spus, mergem în grădină şi stăm acolo cât vrei tu, o zi, o lună, o mie de ani de va fi nevoie, până te convingi că n-am niciun amestec în ceea ce se-ntâmplă. A izbucnit în râs, s-a eschivat un timp, însă până la urmă a fost de acord. Am plecat chiar atunci. Era o zi splendidă. Mergeam repede, nerăbdători să ajungem şi să terminăm odată toată povestea asta. Frate-miu venea în urma mea, aproape alergând. Îşi ştergea sudoarea de pe frunte şi ţopăia caraghios cu piciorul lui mai scurt. Am ajuns pe la prânz. Se făcuse foarte cald. Am văzut că toate erau la locul lor, cei doi miei ai lui şi pâinile mele. Ne-am aşezat şi am desfăcut legătura cu mâncare. Prin aer bâzâiau albine, era o zi atât de senină, de…

— Bâzâiau albine!

— …parfumată, încât aproape că nu se mai simţea mirosul de gunoi fermentat ce se înălţa din grădină. Ne-am făcut culcuş lângă un măr putrezit, dar care ne apăra totuşi, cât de cât, de soare. Am adormit imediat. Nu-mi mai aduc aminte ce-am visat. În orice caz, m-am trezit spre seară, zgâlţâit de fratele meu. Ei, acum ce mai ai de zis? a ţipat el. M-am uitat buimac în jur, într-adevăr, mieii dispăruseră. În schimb, pâinile erau neatinse, câteva furnici se căţărau pe coaja lor aurie. Am privit cerul. Nori ameninţători, vineţii se adunaseră deasupra noastră şi căldura devenise insuportabilă. Îmi simţeam creierul ca un burete. Ai profitat de timpul cât am dormit şi acum faci pe nevinovatul! Hai, spune unde le-ai ascuns, nenorocitule? a strigat frate-miu. Puţin după întrebarea asta a început să plouă cu stropi mari, calzi. M-am ridicat şi am pornit fără o vorbă spre casă. Nu puteam înţelege… Nici acum nu înţeleg.

Grefierul puse tocul în călimară, plescăi încântat din buze şi întinse hârtiile preşedintelui. M-am înălţat în vârful picioarelor, încercând să disting ceva din procesul verbal, şi am observat că cea mai mare parte din relatarea mea fusese tăiată cu creionul roşu. Nu mai rămăseseră decât şapte alineate. După ce preşedintele semnă, grefierul se retrase spre ieşire mergând de-a-ndăratelea. Înainte de-a dispărea pe uşă, îmi trimise o bezea. L-am înjurat printre dinţi.

— De ce-l înjuri? N-are niciun rost, e doar un biet slujbaş, spuse preşedintele.

Am tăcut. Mă cuprinsese deodată o mare oboseală. Am cerut permisiunea de-a mă aşeza.

— Desigur, ia loc, te rog… Uite, m-ai ţinut o zi întreagă ca să-mi spui, stai puţin, exact nouăzeci de cuvinte.

Se înnsera. Pe geamurile cancelariei se târa ceva, un fel de melc al nopţii, lăsând dâre lungi de întuneric. Preşedintele apropie de dosar lampa mică, cu abajur galben, ce se afla pe birou. M-a apucat furia.

— Bine, dar omul acela ce-a scris acolo atâtea ore? Că doar a scris mereu…

— Ce copil eşti! Bineînţeles că a scris, dar a tăiat cu roşu tot ce nu era important. Aşa că, după cum vezi, n-au mai rămas decât şapte alineate. Mă, băiete, de ce nu spui tu adevărul, pe scurt şi fără ocolişuri? Mi-ai împuiat capul cu atâtea detalii, încât nici nu mai ştiu cine sunt…

— Sunteţi domnul preşedinte.

— Păi vezi că nici tu nu ştii? Sunt procurorul!

După câteva secunde însă, întrebă neliniştit:

— Sau sunt judecătorul?

Ne-am uitat lung unul la altul. Fără să ne zărim prea bine.

— În fond, nu contează prea mult cine sunteţi. Contează să fiţi obiectiv.

— Dragul meu, se vede că nu ai niciun fel de noţiune juridică. În primul rând, pentru a putea fi obiectiv, trebuie să fii indiferent. E elementar! Deci, indiferent faţă de bine sau rău. Răsplată ori pedeapsă, vinovat sau nevinovat…

— Pentru dumneavoastră nu are importanţă deosebirea?

— Eu sunt de modă veche. Cred că între început şi sfârşit nu există nimic. Aşa că n-are.

— Şi atunci?

— Atunci înseamnă că eşti vinovat. De altfel, e limpede, eşti şi însemnat, ai un semn, acolo…

— Bine, dar nu este adevărat! Eu n-am nicio vină. Am nevastă, un copil… Poftim, uitaţi o fotografie cu noi trei! Asta e nevastă-mea.

— Ascultă, martori ai? N-ai. Avocat ai? N-ai. De ce n-ai avocat?

— Pentru că n-a vrut nimeni să…

— Păi, vezi? Ce rost mai are să discutăm… Mai bine fii demn!

Simţeam un gol în stomac. Dacă mi-ar fi venit iar să vărs nu ştiu cum m-aş fi descurcat. Aş fi murit de ruşine.

— Vă rog, domnule judecător, domnule preşedinte, domnule procuror… Jur cu mâna pe Biblie că sunt nevinovat!

— Nu-i nevoie. N-avem biblii aici, făcu judecătorul mohorât.

— Atunci jur pe capul tatei! Al copilului meu, al grefierului, al cui doriţi dumneavoastră. Sunt un om serios, păcat că nu vreţi să priviţi poza

asta… Trebuie să mă ascultaţi până la capăt…

— Ştii, e tare plictisitor. În sfârşit, dă-i drumu', dacă ţii neapărat. Însă te previn că e inutil. Şi grăbeşte-te. Nu mai avem timp.

M-am uitat instinctiv în jur. Poate mai aveam măcar timp să fug.

— Încearcă! Nu sunt paznicul tău, vorbi judecătorul. Obrazul lui stâng, cel luminat de lampă, părea încreţit, ca şi cum omul ar fi râs pe tăcute. Se făcuse foarte frig în sală.

M-am îndreptat spre tablă, am şters oaia făcută de judecător, şi am început să desenez, ilustrându-mi povestirea.

— Ploaia ne udase până la piele. Mergeam spre casă, înaintând cu greu prin noroi. Furtuna se dezlănţuise, învârtejind un fel de funingine prin aer. Fulgera întruna. (Fac un zigzag pe tablă.) Cu faţa şiroind de apă, cu hainele fluturând, fratele meu răcnea ca un apucat. Părea complet ieşit din minţi… (Din câteva linii, conturez schematic un om cu aripi.) Eram însă prea abătut ca să-i mai dau vreo atenţie. După puţin timp mi-am zărit plugul, pe care-l lăsasem pe câmp cu două zile în urmă. M-am îndreptat spre el. Unde te duci? a ţipat fratele meu, cu ochii ieşiţi din orbite. (Desenez o cruce.) L-am îmbrâncit cu putere şi a căzut în noroi. Numai tu eşti de vină! a strigat el, tremurând din tot trupul. S-a oprit aproape imediat, întrerupt de-un acces de tuse, însă după câteva secunde a reînceput să zbiere: suntem condamnaţi pentru totdeauna, din pricina ta… Ai furat… blestemul tatei! L-ai furat, l-ai furat! urla frate-miu necontenit, izbind cu pumnii în mocirlă. M-am aplecat deasupra plugului. Ruginise. Lângă el zăceau uneltele cu care încercasem să-l repar. (Pe tablă înşir mai multe cifre şi litere aparţinând unei scrieri străvechi, un semn de întrebare şi un ciocan.) Stăteam cu capul gol în ploaie, copleşit, îngenuncheat într-o băltoacă. Nu ştiu cât timp am rămas aşa.

Atunci a intrat femeia de serviciu. Deşi era foarte bătrână, slabă şi îmbrăcată cu un halat murdar, semăna totuşi izbitor de mult cu fata a cărei fotografie se află pe spatele planisferei. A măturat hârtiile împrăştiate pe podea, le-a strâns pe cele de pe pupitrul meu, a şters de praf, din câteva mişcări neglijente, crucifixul pe care abia acum l-am observat, şi a ieşit.

— La un moment dat mi s-a părut că aud paşi, un lipăit uşor în spatele meu. Şi, pe neaşteptate, a izbucnit râsul acela sălbatic, strident, al fratelui meu. M-am întors în ultima clipă şi l-am izbit cu ciocanul drept în frunte. (Am desenat o siluetă întinsă la pământ şi am arătat spre ea cu creta.) S-a prăbuşit ca un sac, fără un geamăt. Abia atunci am văzut că în mâna dreaptă ţinea o stea de tablă, de jucărie.

Stăteam cu ochii întorşi spre fereastră, regăsind în întunericul de-afară scena care se petrecuse cu atâta amar de vreme în urmă.

— Acuzat, ridică-te!

M-am ridicat cu greutate, cu mâinile şi picioarele amorţite de frig.

— Ai fost găsit vinovat de crimă… cu premeditare… Sentinţa se va executa…

Restul cuvintelor se pierdu într-un murmur ininteligibil. Preşedintele se retrăsese din conul de lumină răspândit de lampa de birou şi nu-l mai vedeam deloc.

— *Hic et nunc!* se auzi, abia perceptibil, o voce.

— Domnule preşedinte, unde sunteţi?

Bâjbâiam prin întuneric, cu mâinile întinse înainte, îndreptându-mă spre lumina extrem de slabă a veiozei. Dinspre fereastră se aude un chicotit repede înăbuşit. La un moment dat mi s-a părut că aud un chicotit, undeva în dreapta. M-am împiedicat şi m-am sprijinit la timp de colţul biroului. Degetele mi s-au încleştat involuntar pe ciocănelul preşedintelui. Brusc, figura lui apăru chiar în faţa mea.

— Acum mă recunoşti? întrebă el.

— Tu! am strigat, dându-mă un pas înapoi. Atunci am simţit o mişcare în spate, ca şi cum cineva s-ar fi pregătit să sară asupra mea. M-am întors şi am izbit orbeşte cu ciocănelul. S-a auzit un zgomot înfundat, apoi un altul, mai puternic, ca de scaun care se răstoarnă. Pe urmă, nimic.

Lampa căzuse şi ea, spărgându-se pe podeaua ce mi se păru acoperită cu stropi de ploaie. M-am aplecat deasupra lui Abel. Zăcea întins pe spate, cu fruntea plină de sânge. La dracu’, m-am gândit, nu mai termin chestia asta în vecii vecilor!

RUBATO

Luaţi loc, vă rog. Acolo, da, pe canapea. Pe canapea? Desigur. Pare cam folosită, spune pacientul. Şi de ce trebuie să mă aşez pe ea, n-aveţi un scaun? Ba da, dar stau eu pe el. De fapt nu trebuie să vă aşezaţi, vă recomand să *vă întindeţi*. Ca în patul dumneavoastră. Apoi vă relaxaţi. Aveţi şi o pernă. Să mă întind, spuneţi? Şi dacă mă ia somnul? Domnule, nu-mi arde de glume, mai aşteaptă şi alţii afară, dacă nu vă convine, puteţi pleca. Pacientul râde. E un om înalt, solid, are gâtul gros, ochii mici şi apropiaţi şi e îmbrăcat într-un costum albastru de serj, cam larg. Eu sunt scund, anemic, am un ochi acoperit de albeaţă, iar celălalt larg deschis asupra lumii. Port halat alb. În faţa mea, pe birou, stau răspândite hârtiile pe care îmi notez zilnic numere de telefon, desenez sau împrăştii cerneală din stilou, reţete, fişe de observaţie. Într-o mică vază de sticlă îmi ţin pixurile, creionul şi ciocănelul pentru reflexe. Puţin mai încolo, pachetul cu ţigări pentru pacienţi, bricheta şi o cană cu apă. Lângă mâna stângă se află punga cu bomboane, pungă pe care, la un moment dat în cursul zilei, atunci când devine imperios necesar pentru un anumit tip de pacienţi, o fac să pocnească, speriindu-i. Ceva îmi spune că azi o voi folosi mai devreme ca de obicei.

Pacientul s-a lungit, în sfârşit, după ce a încercat cu mâna moliciunea canapelei, constatând cu voce tare că e desfundată. Mă priveşte cu ochi tulburi. Descălţaţi-vă, îi şoptesc (nu pot preciza de ce e indicat să le vorbeşti în şoaptă, dar bănuiesc că asta îi linişteşte). Să mă descalţ? Da, aşa se obişnuieşte. Bine, o fac şi p-asta, însă s-ar putea să miroasă, mi-e cam

jenă… Nu-i nimic, îl îmbărbătez eu, sunt medic. Pacientul se descalţă. Cabinetul se umple imediat cu un miros gri. Îmi aduc aminte de fotografii. Fotografii aţi adus? întreb. După câteva clipe de gândire, pacientul se dă jos de pe canapea, lipăie pe covoraş — îşi scosese şi ciorapii — şi îmi întinde două fotografii, faţă şi profil. Foarte reuşite, am apreciat. Sunt făcute la noi în instituţie, spuse el cu mândrie, după care se întoarse spre canapea, se întinse şi închise ochii. Trecură câteva zeci de secunde. M-am uitat la el şi mi s-a părut că e gata să adoarmă. Acum spuneţi-mi ce vă supără, l-am invitat politicos, pe un ton moderat.

Păi, nici nu ştiu cu ce să încep, cum să vă spun, mi-e că n-o să mă credeţi, e aşa, adică eu, prin natura meseriei, mai bat. Vine numai infractori şi ce să le faci, nu se-nvaţă minte, trebuie să-i linişteşti într-un fel, să li se facă frică altă dată, ăsta-i regulamentul, deşi eu, în atâţia ani, măcar atâta lucru am aflat, nu se potolesc, din contra, poţi să dai în ei ca la balamuc, nimic, mai răi ca-nainte, e ceva de speriat, dar ce mă sperie pe mine e lucrul ăsta care mi se-ntâmplă de la o vreme, mi-e şi ruşine să vă povestesc, însă simt că plesnesc de n-o fac şi mă mai şi doare, gata, am zis-o, asta e, m-a pus la pământ. A început prin decembrie, prinsesem pe unu', cică era pilot de avion, de-ăla de pasageri, pilot, ai? l-am întrebat, că eu mai întreb, în timp ce doi colegi îl şi puseseră jos pe ciment, şi i-am ars peste mâini câteva ţepene, ca la carte, c-o bâtă, până am auzit trosc, pe urmă i-am dat drumul că mai stătea şi alţii la rând, iar ăsta era gata, ei, şi cum v-am zis, de-atuncea s-a inaugurat fenomenu', mai precis de-a doua zi dimineaţă când m-am trezit cu mâinile umflate şi mă durea de-mi sărea ochii din cap, m-am dus la doctoru' nostru, că nici bastonul nu-l mai puteam ţine în mână, şi ăla mi-a zis n-ai, dom'le, nimic, nu-mi veni mie cu prostii, când arde ţara, tu nu vezi că eşti sănătos ca un bou?, şi parcă m-am mai liniştit, da' n-a trecut mult şi l-am bătut pe altu' rău de tot, numa' vânătăi era pe spinare, urla, al dracului, şi eu dădeam, meseria, ce să-i faci, iar peste trei ore mă pomenesc cu nişte cârcei în spinare de-am şi plâns, mă seca la inimă, şi când m-am uitat în oglindă, la toaletă, îmi era albastru tot spatele, pete, pete, de sus până jos, o săptămână întreagă nu m-am ridicat din pat, poate c-a fost spre norocul

meu, că unii de-ai noştri a păţit-o urât în vremea aia, iar doctorul cică bă, n-ai nici pe dracu', înţelege odată, vrei să-ţi fac raport, eşti nebun? Atuncea mi-a picat mie fisa că poate aia era buba, nu mai eram întreg la scufiţă, mai ales c-a pornit să mi se întâmple regulat, acu' vin, de pildă, direct din spitalul nostru, mi-am făcut analize la ficat, au ieşit bune, l-am bătut în urmă cu vo trei săptămâni pe unu', aşa, mai gras, i-am pus o scândură pe burtă şi-am sărit de câteva ori pe ea, pe scândură, să nu las urme, ştiţi, şi chiar că n-am lăsat, da' m-a apucat ficatu', domn' doctor, de m-a zăpăcit, eram galben tot, o luasem razna, n-am mâncat opt zile, am slăbit cinşpe kilograme, vedeţi şi dumneavoastră cum îmi stă hainele, ca pe băţ, şi-n plus colegii îşi bate joc de mine, cică uite cum a ajuns *călău'*, săracu, c-aşa îmi zice ei mie, *călău'*, şi, ca să pună capac la toate, acuma uit, uit întruna, e de groază, l-oi fi pocnit pe vreunu-n cap, cine ştie? Să vă dau un exemplu, plec pe-o anumită pistă, înţelegeţi, şi pe traseu *uit* pe cine trebuie să urmăresc, mă duc pe malul lacului, şi-mi vine în minte tot felul de tâmpenii, poezii, pendule, chestii de-astea.

Aţi avut o copilărie normală? Da, eu sunt de la ţară. Nu mi s-a întâmplat nimic deosebit, ah, ba da, într-o zi am aruncat o pisică de la etaj. Aveaţi casă cu etaj? Nu, m-am dus special la oraş pentru treaba asta, vroiam să văd dacă-i adevărat că pisica cade întotdeauna în picioare. Şi? A căzut în picioare. De la patru. Da' ce rău mi-a părut după aia… Am plâns zile întregi. Bine, acum încercaţi să vă liniştiţi.

Asistenta deschise brusc uşa, deşi am rugat-o de-atâtea ori să nu mai procedeze astfel. Pacientul se zăpăci, se ridică de pe canapea, îşi ascunse faţa în palme. I-am dat o reţetă. La plecare îşi uită cizmele. Asistenta le luă şi le puse pe hol, sub măsuţa cu reviste colorate.

Următorul bolnav priveşte îndelung fotografiile pentru testul psihanalitic, strâmbă din nas, separă cu mare dificultate pe cei antipatici de cei simpatici, întrebându-mă dacă n-ar fi fost mai bine să discearnă între frumoşi şi urâţi, îl înţeleg, dânsul e căpitan de vapor, îi scriu un bilet de trimitere şi o reţetă.

Intră o femeie. E legată la cap cu un fular. Fularul e din lână. Mă informează precipitat că ghena blocului unde face curat este mereu murdară. Şi scările la fel. Liftul. Oamenii înfundă dinadins ghena cu tot soiul de lucruri, sticle, abecedare, veioze, bucăţi de carton, şi pe urmă lasă gunoiul jos, pe pasarelă, pentru că nu mai încape în tomberon. Or, ei îi este groază de mizerie. Gunoiul fermentează, cine ştie ce porcării mănâncă locatarii. Ieri a văzut un şobolan bătându-se cu o pasăre, nu ştia precis ce fel de pasăre, dar crede că era vorba de un porumbel. A câştigat şobolanul. De altfel a văzut acelaşi şobolan, puţin mai târziu, către ora unu, zbenguindu-se prin tufele de grozamă de lângă bloc.

*

O scurtă pauză. Fărâmiţez puţină pâine şi o pun pe pervaz. Beau apa din cană. Apa e tulbure. Plină, desigur, de viitori paraziţi intestinali. Toţi locuitorii oraşului sunt infestaţi. Dar n-au de unde şti. Sau nu-i interesează. Mă pierd câteva clipe în reflecţii de acest tip. Uşa se deschide iar. Poate ar fi mai bine s-o scot din ţâţâni.

Un tânăr în jur de treizeci de ani se aşază pe canapea şi oftează. Îi întind pachetul cu ţigări şi bricheta. Aprinde o ţigară. Tace. Cât timp tace, îi creionez din câteva linii portretul. E dolofan, are mâini mici, albe, care tremură întruna. Adaug pe desen două, trei linii curbe, paralele, ce sugerează tremuratul. Ochii exprimă o mare suferinţă. Oftează din nou. E îmbrăcat într-un trenci ponosit, bej, lung până la pământ. Are părul vâlvoi şi îi curge nasul. Vorbeşte foarte încet.

Nu mai am niciun motiv să trăiesc. Absolut nici unul. E frig. Mintea mi-a plecat pe cărări înguste. Bicisnice. Salariul e inconsistent. Pentru un kilogram de roşii trebuie să scriu trei poezii. Şi alea cu rimă. Oamenii au o privire duşmănoasă, vorbesc mult. Mă ascund, uneori stau câte-o săptămână întreagă ascuns la un prieten care e mut. Gândindu-mă că n-are cum să mă dea de gol. Şi totuşi reuşeşte. Leagă cu o sfoară o sticlă unde introduce un bileţel, pe care scrie unde locuiesc, şi-i dă drumul pe fereastră. O lasă să spânzure la nivelul capului trecătorilor. Este imposibil să nu se izbească cineva cu fruntea de ea, să n-o spargă, să nu citească conţinutul biletului şi

să nu vină apoi în cea mai mare viteză la mine. Degeaba am stricat soneria. Bat toţi cu pumnii în uşă, până ce mă văd obligat să le deschid. Pe de altă parte, instalatorul e un om bun şi îmi repară de fiecare dată soneria. Cu telefonul şi televizorul face la fel. E foarte priceput. Vorbeşte picant. Ore-n şir. Trebuie să-l ascult. Îmi dă subiecte, mă inspiră, zice el. Cel mai bine mă simt la subsolul blocului, unde nu pătrunde nici femeia de serviciu, pentru că îi e frică de păianjeni. Acolo beau vin, mai scriu. Mi-e teamă să ies din casă. Dincolo de uşa apartamentului mă aşteaptă o lume ostilă, troleibuze, gropi, cine ştie, poate şi şerpi. Am aproape treizeci de ani. Şi mă cheamă Popescu. Sunt şi alţi Popeşti care, se spune, scriu poezii. Îi suspectez că se prefac. Cred în Dumnezeu. Şi totuşi sunt sărac, nu am nicio responsabilitate. Înghit prea multe hipnotice. Nu mă ajută. Nu mă ajută nici dacă iau mai puţine. Poate c-aş ajunge un mare poet. De fapt, eu sunt inginer. Familia mă adoră. Joi mă ceartă. Cred totuşi că se preface şi ea, familia. Prea multă gălăgie în jurul meu! Până şi maşina de scris face prea mult zgomot. Ieri am lovit-o cu ciocanul. Când eram mic n-o nimeream. Însă acum ştiu unde trebuie s-o lovesc. În centru! Când mă gândesc câte femei m-au iubit! Dar niciuna nu şi-ar fi dat viaţa pentru mine. În copilărie îmi plăcea să scot gărgăunii din găurile lor. Le umpleam gaura cu apă şi ei ieşeau afară. Nu ştiau să înoate. După ce au învăţat să înoate, am inventat alt truc, acela cu firul de lână la capătul căruia legam un guguloi de plastilină. Gărgăunii îşi lipeau picioruşele de guguloi, şi astfel izbuteam să-i trag afară. Râdeam să mă prăpădesc. Aş putea emigra. Însă, recunosc, mi-e lene. Sau pământul natal şi toate celelalte. Îmi tremură mâna când mă gândesc la ceva. Îmi tremură şi când nu mă gândesc. Sunt atât de delicate încheieturile mele! Cum să scriu, cu asemenea încheieturi? M-am plictisit de prieteni, toţi sunt la fel. Şi de femei. Şi ele sunt la fel. Visez urât, numai viermi. Cu capul mare. Ce să însemne asta? Am ochii bulbucaţi. Unii spun că am şi talent. Să mă sinucid! Partea rea e că nu mă decid asupra metodei. E scârbos ceea ce rămâne din tine după ce te arunci de la etaj, după ce te calcă un buldozer ori după ce te spânzuri. Mi s-a povestit că-ţi iese limba de-un cot şi rămâne aşa câteva zile, o limbă de zile mari, să o vadă rudele.

Un pictor şi-a injectat petrosin în braţ. Nu i-a reuşit. Să-mi tai venele? În cadă! În blocul meu nu curge însă decât apă rece, două ore pe zi. Ar trebui să încălzesc apa pe aragaz, în oale, să alerg cu ele de la bucătărie la baie, de mai multe ori. Pe urmă, ai nevoie şi de o lamă bună, iertarea păcatelor şi un dop etanş, să nu se scurgă sângele. Care trebuie să fie văzut şerpuind deasupra ta, asta creează un efect tulburător. E complicat şi durează prea mult. Te poţi răzgândi, chemi salvarea, te salvează. Somnifere, atunci. Şi o sticlă cu rom. Oricum, problema e că nu vreau să mă sinucid singur. E banal. E trist. Altceva ar fi dacă s-ar oferi cineva să se sinucidă împreună cu mine. Poate fi oricine. Nu am pretenţii. Poate fi şi un hingher. Cineva care să mă ia de mână, pe acoperiş, şi să ne dăm drumul de-acolo. Chiuind amândoi până jos, pe asfalt. Hei, rup! Sau cum se strigă în asemenea ocazii. Cineva alături de care să-mi pun capul pe şina de cale ferată, la ora când trece acceleratul de Sinaia. Sau de Berlin. Cineva care să-mi îndese pastilele pe gât, în acelaşi timp în care eu le-aş îndesa pe gâtul lui. Aş avea curaj chiar să mă spânzur alături de cineva. Eu la un capăt, el la celălalt. Cred că este posibil. Voi lipi etichete pe toţi stâlpii din oraş, etichete în care voi adresa un apel decis şi tandru, în versuri, tuturor celor ce doresc o sinucidere în doi. Sau în trei. De fapt, pot fi chiar mai mulţi.

*

Îmi dau boneta pe spate. Pe urmă mi-o aşez pe-o sprânceană, ştrengăreşte. Boneta face impresie asupra pacienţilor. Dar cei de azi sunt cazuri banale. Afazii, agnozii, apraxii, alcoolism, imbecilitate, autism. Nu mai am decât cazuri neinteresante de la o vreme. Nimic serios. Nu mai sunt nebunii de altădată. Îi pun poetului câteva întrebări, îi dau un ghiont, nu reacţionează, nici măcar nu râde, îi sondez subconştientul, îi mărturisesc că i-am citit ultima poezie într-o revistă literară de mare tiraj, pe care n-o citeşte aproape nimeni, că mi-a plăcut. Nu se va sinucide. Nu-i dau reţetă. Ne luăm la revedere folosind salutul roman şi nu iese bine pe uşă că intră o femeie îmbrăcată dubios şi fardată violent. Fusta îi e scurtă, pătată de ulei, iar când se întinde pe canapea, observ că n-are chiloţi. Aşteaptă calm, privind în tavan şi sugându-şi zgomotos un dinte. Apoi, cu o mişcare

bruscă, se ridică pe jumătate şi îşi scoate canadiana, cu pulover cu tot. O rog să se îmbrace, în cabinet e frig. Instalatorul meu nu e un om bun, nu vine să-mi repare caloriferul sau, dacă vine, îmi repară altceva. Ea nu face nicio mişcare. O îndemn din nou, mai tăios, să se îmbrace şi să-şi spună păsul.

*

Sunt o fată simplă, de la ţară, fără facultate. În şcoală furam creioane. Mai făceam şi alte drăcii. De-asta am fost nevoită să renunţ la clasa a noua, care nici nu era cine ştie ce, m-a tot dat afară profesorii până când n-am mai putut intra. Atunci, tata şi cu mama m-a pus să duc vacile la păscut, că mama avea o soră în Olanda şi ne-am cumpărat vaci. Mai târziu, tot ei mi-a cerut să fur viţei. Deşi mă distra, tre' să spun că viţeii nu era ca creioanele. Devenea mai greu să-i cauţi, să-i momeşti, noaptea, să nu te vadă lumea. M-am descurcat binişor. Îi aduceam acasă mai cu muu, muu, mai cu jordia şi, în curte, pe beznă, tata îi trăsnea în cap cu barosul, p-ormă îi făcea bucăţi, iar a doua zi vindea carnea. Era treabă grea. Nu c-aş fi o frumuseţe, da' de când cu carnea, care nu se găsea pe nicăierea, flăcăii din sat începuseră să-mi facă curte, vorba aia, într-o zi mi-au făcut-o patru deodată, când aveam cinşpe ani. Mă plăceau, asta e. Că eram bine dezvoltată pentru vârsta mea. Şi uite aşa s-a întâmplat de-am rămas gravidă, îmi venea ameţeli, nu mai puteam prinde viţei. La doctoru' nostru nu m-am mai dus, că mă punea să mă sui pe masa aia, aici văd că n-aveţi, aia cu chingi în care-ţi băgai picioarele la dreapta şi la stânga deasupra unei tăviţe, că mai crăcită nici n-am stat vreodată, şi mi se uita în ştiţi dumneavoastră ce, deşi eu nu crez că vedea ceva, pen' că era mai mereu beat şi-avea ditamai ochelarii pe care-i lăsa pe la oameni, prin sat ori la bufet, drept pentru care mi-era ruşine, ce mai, ca un om străin să ţi se uite în… aşa deodată. Ba mai băga şi mâna, cu mănuşă cu tot, şi te gâdila, mă gândesc c-o făcea ca să-l ajute la privit. Unde mai pui că avea şi oglinda aia cu bec în frunte. Nu ştiu la ce-i folosea, că-i stătea întotdeauna strâmb, de lumina prin alte părţi. Acu', dacă burta mi se umfla, nu mai stăteam să-mi facă curte nimeni. Zăceam prin casă şi căscam. Ei, şi după ce i-a prins oamenii pe doctor şi pe tata, că-i înşela unu' la cântar şi ălălant de boală, eu am scăpat curată cu copil şi c-o tinichea de

coadă. Cică *aia din Sindreni cu doctoru'*! Deşi cu doctoru' nu s-a petrecut nimic, da' aşa ies vorbele. Poate, zic *poate* era şi copilul lui. Cine ştie. C-am iubit şi eu odată un flăcău, era tare voinic, ceferist, de la noi din sat, da' când eram aproape gata să ne luăm, l-a călcat trenu'. Drept pentru care m-am hotărât să mă mărit, dracului, cu cine-oi nimeri. Era unu', Ceapă, lăutar, umbla cu sticla de ţuică-n burdufu' acordeonului, îmi dădea târcoale, da' după ce l-am lăsat de câteva ori, mi-a spus că nu vrea să se-nsoare. Aşa că mi-am zis să caut şi-n altă parte. M-am dus în gară la Ciocăneşti, pe urmă la Titu, da' peste tot numa' ţigani, bagabonzi, beţivi, ori de-ăia care stătea în staţie doar o juma' de oră, grăbiţi să nu piarză trenu' de opt spre Bucureşti. N-am avut noroc. Când mi-aduc aminte, peste tot coşniţe, raţe, porci, după cum era anotimpu', seminţe agricole, hârtii mozolite, scuipaţi, cred că s-ar putea constitui o statuie din câţi scuipaţi am văzut numai eu, se pişau împrejurul wc-ului, cică suntem liberi, aşa zicea. Ce să faci cu ei? Unii îmi dădea vin sau ciorapi, buni şi ăia. Aproape că începusem să mă obişnuiesc. Oricum, îmi părea mai bine decât să mulg vaca şi să vină tata să mă-njure ori să-mi răstoarne găleata-n cap. Sau mama beată. Se chema că eram la oraş, deşi nu era prea mare, sâmbăta mai ieşeam să văz un film, mai mâncam o prăjitură. Da' ce-mi făcea mie greaţă, chiar dacă luam înainte o drojdie, două, că mulţi de-ăştia, în tranzit cum se spune, îmi cerea să merg cu ei la closet, la bărbaţi, îi dădeam şi îngrijitoarei un pol pentr-un sfert de oră, era mirosu'! Damful ăla, domn' doctor, atât de puturos, că-ţi bufnea lacrimile, ce să mai zic de vorbe de amor, că unii îţi mai zicea şi de-astea. Ce ţâţe albe ai sub vălul negru, mi-a spus odată un ţăran. Şi trebuia să mă crăcănez deasupra găurii turceşti, cu mâinile sprijinite de perete. Ori pe perete se ştergea mitocanii la fund, cu deştele. Abia găseam un loc mai nemânjit, mă durea ochii de cât mă chioram să-l văd, că nu era bec. Ăla din spatele meu nici nu băga de seamă, dă-i şi dă-i, să nu scape trenu', şi eu îmi mutam mâinile de colo-colo de-ai fi zis c-am boala lui Calache, de scârbă, ştiţi, ce să mai vorbesc de bucurie. Că-ţi venea mereu să verşi. E, acu-s şomeră, cum ar veni, nu mai intră oamenii la closet pentru plăceri. Se zoresc, de parcă-i mână din urmă cu biciu'. Nici nu mai fac pipi ca pe

vremuri. Şi mai am şi eczema asta care nu se vindecă, câte n-am încercat, am dat cu unsori, prafuri, laba gâştei, bălegar, cum m-a învăţat o babă, a ciumii, nu m-am cunoscut cu nimic, tot aşa a rămas, eczema, maronie, zgrunţuroasă, îi bagă pe toţi în sperieţi, oricât le-aş spune că nu se ia, şi copilu' tre' să mi-l cresc, nu? Păi cum să-l cresc, dacă am eczemă? De unde ursitoarea mă-sii oi fi luat-o? Nu vreţi să vă uitaţi? C-am fost şi c-un domn bine, aşa, mai în etate, m-a dus de două ori la hotel şi-a fost frumos, cu toate că era ploşniţe pe tavan, nu cred însă că de la el, de la domn, că nu putea să facă mai nimic. Nu ştiu, zău, pe altcineva să fie într-un rahat mai mare ca mine! În capitală am sperat şi eu, da' nu prea găsesc clienţi, e astea de la oraş, n-are copii, ale dracului, îi trage pe toţi de vorba aia, de mie nu-mi mai rămâne neam, şi-are şi creme de faţă şi pantofi scumpi, vorbesc mai şcolit, cum să mă pui cu ele? Doar să-mi vând copilu' pe dolari, nu fac aşa ceva, m-a păcălit odată unu' care mi-a dat o hârtie pe care scria cincizeci de dolari, da' n-avea serie. Orişicât, decât înapoi la closet, mai bine moartă!

Până acum n-am avut asemenea paciente, dar nu mă mai mir de nimic. O întreb, totuşi, de ce a venit la mine. Se foieşte pe canapea. M-am gândit să-ncerc, că n-are ce să-mi strice, dacă sunteţi doctor poate mă trataţi de eczemă, plus că de la o vreme am aşa, o scurgere albă. Mi-a plăcut cât am aşteptat în hol, era acolo un băiat care recita poezii, mi-am spus c-oţi fi şi vreun scriitor, c-acuma toţi scrie, băiatul ăla aşa vorbea când l-am întrebat ce faceţi înăuntru, cică ne descoaseţi copilăria, de mi-a venit ideea să vă spun ce-am pe suflet, să scrieţi, poate-mi daţi ceva pentru povestire, sau pentru scurgere. Că bani n-am, doar în natură aş putea, oricât. Deşi nu crez să mă fac bine numai din asta.

Iese, după ce îi dau două pixuri, cincizeci de lei şi un bilet de trimitere. Intră, unul după altul, trei pacienţi. Au conflicte conjugale. Al treilea are şi un început de chelie. Îi ascult, le pun întrebări precise, îi dezinhib, îi ajut să se exprime, să se simtă bine, măcar aici, le examinez diferite reacţii, conjunctivitele, hainele. Primii doi vorbesc cursiv, mâncând însă anumite litere, ultimul îşi punctează tăcerea prin mici ţipete sau cuvinte întâmplătoare. Trec două ore. Îmi umplu stiloul.

*

Urmează patru persoane cu probleme de adaptare. Contrar obiceiului, îi primesc pe toţi patru deodată. Au repulsii dintre cele mai obişnuite. Unul dintre ei nu suportă culoarea verde, altul porţelanul, ceilalţi părculeţele. În general, mediul înconjurător le face rău. Prin mediu înconjurător ei înţeleg aproape tot. Familia, vremea, politica, ziarele. Le studiez psihicul, le indic o posibilă cale de adaptare. Încerc să-i luminez, să-i conving că sunt aproape sănătoşi. Îi invit să privească pe fereastră, pe rând, vreme de jumătate de oră. După ce pleacă, mă ridic cu intenţia de a mă duce la toaletă, dar intră un alt pacient. O femeie. Mă aşez. O privesc, puţin crispat. E înaltă, suplă, cu ochii verzi. Editoare. Critic muzical. Eseistă, graficiană, nemăritată, soprană în corul televiziunii. Se întinde imediat pe canapea, aruncându-şi pantofii cu dezinvoltură. Unul aterizează în chiuvetă. Aveţi nişte picioare mari, comentez, luând o bomboană. Nu-mi dă atenţie, intrând direct în subiect. Unele fragmente din povestirea ei sunt cântate. Vorbeşte, vorbeşte şi, dintr-odată, începe să fredoneze. Acesta e unul dintre motivele pentru care nu am aparat de radio în cabinet. Sunt destui pacienţi care cântă, fluieră sau gem. Vocea sopranei e plăcută, bine timbrată. Intervenţiile muzicale reprezintă secţiuni din arii mai mult, mai puţin sau deloc cunoscute, dar toate în do major, după câte îmi dau seama. Nu mai suport, nu mai suport, capul, tradiţia polifonică, gândirea omofonă, o frescă amplă în care idealul estetic ce pledează în favoarea unei melodicităţi expresive e înlocuit cu o atitudine metastilistică, metafizică, topit în pasta orchestrală absorbantă, te îneci, strigi ajutor, nu te ajută decât percuţia punctând trecerea de la arhetip la prototip, se lovesc unele de altele talgerele, bunica mea tăiată în bucăţi, conştient, subconştient şi inconştientul universal, cu toporul, tot ce se întâmplă acum este o întoarcere pe puntea dintre senzaţie şi memorie, re, re, fa, vuiesc timpanele şi munţii, puntea e îngustă, fragilă, nu suportă decât o trecere, metamorfozarea conceptului de literatură, se metamorfozează, nu se metamorfozează, uite şi gândacul, mare şi negru, puţin mai departe valurile, *La tempesta di mare*, profund zbucium sufletesc şi năvala în stil *fugato*, ascultă suferinţa, doctore, optimismul exuberant, anxietatea şi trauma

naşterii pe cale naturală, cum se adună toate din bezna învăluită în mistere, bară, curând intervine baritonul solist care cheamă obştea să nu aibă niciodată o percepţie diferită a spaţiului ori a timpului, să fie unită, sunt oameni care stau în cap, pe cuie, nimic, nu zăresc Olimpul, transfer şi sublimare, stări abisale convertite în simboluri senine, opace, priviţi! autorul stă la fereastra unui han şi cântă *Il cardellino*, dând glas, printr-o minunată ilustrare onomatopeică, versului neobosit al sticletelui. Parfumul vieţii bucolice, mumificate, „Dragele mele nepoate, nu vă pot lua chiar pe toate“, ce mă doare capul, dar nu mereu, gândacul, cum spuneam, efectele obţinute prin contrast, doar ele contează, adevărate dagherotipuri muzicale, literare, galeria de chipuri, sângele, cum se învârte totul în jurul meu, precum în opera lui Veronese. Transformarea ideilor tematice participante la edificarea edificiului sonor este reală, doar un anume grad de dereglare a spiritului poate crea capodopere, nu? a spus Rimbaud, alienarea într-o formă închegată, cristalizată, sol, trecem prin tatonare, experienţă, experimentez, spăl, calc, gătesc, metamorfoză, scriu, cânt, desenez, accent pe a doua silabă, Kafka era saşiu, purta părul pieptănat cu cărare pe mijloc, *Presto*, cu subtitlul *Fantasmi*, unde se evocă viziuni de coşmar, combine, macarale, carapace sparte, viermi, să ridicăm efemerul cotidian la starea de graţie, dar nu se lasă ridicat, nici efemerizat cotidianul.

*

Sol diez. Care este adevăratul *rost*? Să respiri. Să te rogi. Să dormi. Să scrii despre morfologia descompunerii, ca despre o pulpă de porc dintr-un frigider stricat, despre poetica alterării violente, floculare, aţi auzit de floculareа iubirii? se depune pe fundul eprubetei şi gata, asta-i tot, concentrarea impresiei artistice, o siluetă, pe dig, în ceaţă, făcând semne disperate, cu toporul, da, se aude sirena vaporului, implozia artei, Picassobraque, amândoi într-un cuvânt, dar numai la început, *allegro molto vivace*, beau, da, şi am amanţi şi amante, iubesc oriunde, tăişul sclipind, doar prin toaletele publice n-am încercat încă, dar când simt fiorul masculinizării scriu şi desenez pe pereţii closetelor, ca Mallarmé, au omorât-o ca să-i fure bijuteriile, când trecea cu trăsura prin pădure, era

actriţă, şi de ce? domnule doctor, am fost la Paris, da, e frumos, lumini, fântâni, toţi râd ca proştii, viaţa li se pare minunată, vitrine, etichete colorate şi catedrale şi poduri, ceasul interior al unui spirit bolnav, ştiu, putem pluti, nu se acordă cu timpul, dar eu trăiesc aici şi acum, pe canapea, văd gândacul, acolo, pe portativ, n-o să-mi spuneţi că nu există, îl văd foarte bine, loviţi-l, stă pe nota *la*, graţia a dispărut din lume, omenirea-i vagă, se clatină, tenorul vrea să o salveze, în partea mediană, şi la margine infernul, medicamente nu se găsesc, nu-mi mai prescrieţi degeaba, de fapt ce tot scrieţi acolo? nu se găsesc nicăieri, nici ceapă, nici înţelegere, nimic, re, poate doar grotescul animat mecanic, el da. Am pierdut starea de spontană comunicare, ar trebui să inventăm cuvinte tactile, olfactive. Gustative chiar, sunete şi culori la fel, să le pipăim şi să le mâncăm, vi se pare lipsit de sens? să facem o artă imaginară, nemanifestă, neexteriorizată, *inexistentă* conştient, aici trebuie să ajungem, ar fi o soluţie. Undele radio ne pătrund din toate direcţiile, aprinzându-ne beculeţe de Crăciun în cap, nu şi nisipurile lui Clergue, fertilizate sub pasul sfânt al lui Iisus, ele nu ne pătrund decât în nas şi-n ochi, ne căznim să intrăm în biserici, ne împiedică sorgintea scriiturii de orice tip, care se găseşte în ritmatele incizii ale artei parietale, la magdalenieni, alegoria devenirii este nisipul, murmur prefirat ce sperie insectele, gândiţi-vă la asta, „Sta călugăriţa / în mânăstire / cu ţâţele albe / sub vălul negru“, suntem atât de frumoşi cu toţii, se ţipă, se şopteşte, se rage, dezlănţuire apocaliptică, *adagio molto cantabile*, năluciri fugare în *scherzo*-ul din *a IX-a*, avioane de hârtie creponată, falus, tema principală se înfiripă la suflători, încordaţi-vă voinţa şi luaţi gândacul ăsta de pe pântecul meu, au înnebunit cu toţii, fa, fa, re, însă nu este o autentică nebunie, e butaforie, carton şi lipici şi brăduţi din plastic, acum voi lua un do de sus, atenţie, doctore, *doo*, falus, spre culmile cele mai înalte, am învăţat, ne-au torturat, am devenit proletar, călugăr, student, militar, puşcăriaş, savant, femeie uşoară, bufon, călău, cel puţin acestea sunt profesiile preferate de romantism, istoria o confirmă, cine a afirmat asta, ştiţi? taie şi spânzură cu toţii, le place, o fac cu dezinvoltura călăului de cursă lungă, pe care l-am şi văzut ieşind de la dumneavoastră din cabinet,

balansul fericirii şchioape, îl cunosc, stă cu mine-n bloc, aruncă pisici de la etaj, „dar tocmai atunci pică Contele“, în cacofonii, poezie spaniolă, tâmplele ard, şlefuirea migăloasă a formelor, *when maidens sing sweet barcarolles*…

Scot bomboanele, umflu punga de hârtie şi o pocnesc cu sete. Pacienta amuţeşte. Îi privesc din nou labele picioarelor. Foarte mari, într-adevăr. Îmi chem asistenta, să le vadă şi ea.

Mă uit pe geam. La Ministerul Poştelor şi Telecomunicaţiilor s-au deschis toate ferestrele.

Intră fără să ciocăne la uşă o femeie grasă, scundă, îmbrăcată într-un pardesiu. Are o privire duşmănoasă. O invit pe canapea. Se aşază gemând, apoi se uită iar urât la mine. Privesc în jur, degajat. Totul sclipeşte de curăţenie. Nici n-ai crede că au trecut atâţia oameni pe aici. O lampă micuţă, care aruncă o lumină odihnitoare, stă agăţată pe perete. O sting şi o aprind de câteva ori.

Mi-e frică de păsări, domnule doctor. Sunteţi doctor, nu? Că pe uşă scrie psihiatru. Sau psihanalist, nu mai ţin minte. Da, doamnă, e aproape acelaşi lucru. Cel puţin în unele cazuri. Îmi încrucişez braţele pe birou. Apoi îmi culc capul pe ele. Aşadar, vă este frică de păsări. Povestiţi-mi ceva din copilăria dumneavoastră. Mi-e frică de păsări. Am înţeles, mi-aţi mai spus… Şi vin mereu şi se aşază pe balcon, pentru că le pune fi-miu de mâncare acolo, deşi i-am zis de-atâtea ori să nu mai facă aşa, şi ele vin, multe, parcă pe zi ce trece tot mai multe şi se agită pe balustradă, pe pervazul ferestrei de la bucătărie, că bucătăria dă în balcon, ciugulesc, ciripesc, bat din aripi, se învârt, stoluri întregi, se uită la mine şi eu mă ascund în debara. Bine. În debara, am notat. Şi mă încui pe dinăuntru. Domn’ doctor!… Femeia îmi apucă pe neaşteptate mâneca halatului. Se ridicase pe furiş de pe canapea. O izbesc nu prea tare peste mână, cu ciocănelul de reflexe, fără să-mi înalţ privirea. În jurul obrazului meu stau răsfirate bomboanele cu mentă. Nu sunt de mărime egală. Una dintre ele e foarte aproape de ochiul drept. Întreb pacienta, care între timp s-a reaşezat pe marginea canapelei, ce fel de păsări sunt. Nu-mi răspunde, scoate din

poşetă o cutie mică de metal, de culoare roşie. V-am întrebat ce soi de păsări sunt cele care vă asediază balconul. Guguştiuci, ciori, vrăbii?… Ea îşi masează concentrată fruntea, cu degetele unse cu o alifie maronie, al cărei miros este deosebit de pătrunzător. Ah, da, sunt vrăbii. Vrăbiuţe, ştiţi, din alea gri cu cafeniu. Nu fac niciun rău… Brusc, începe să plângă. Îi ofer puţină apă, dar îmi aduc aminte, prea târziu, că tocmai am băut-o. Ea duce, totuşi, cana la gură şi dă capul pe spate ca şi cum ar bea pe nerăsuflate. Îşi şterge buzele cu mâneca. O urmăresc cu ochiul sănătos, pe jumătate închis. Mi-a amorţit obrazul rezemat de braţ. Femeia are un neg mare, păros, pe buza superioară. Alta e nenorocirea, îmi spune ea, printre sughiţuri de plâns. Care? întreb, jucându-mă cu stiloul, rostogolindu-l încolo şi-ncoace pe birou. Le-am omorât, sărăcuţele… Le-am otrăvit. Le-am pus pâine otrăvită… Gata, nu vă îngrijoraţi, doamnă, ei, ei, liniştiţi-vă! Femeia îşi suflă nasul şi mă priveşte aiurită. Deci nu mă mai întindeţi pe canapea? Nici vorbă. Puteţi rămâne aşezată. Problema dumneavoastră este o falsă problemă. Sunt lucruri care se întâmplă oricui, mai des decât se crede. Şi eu am trecut prin ceva asemănător. Acum un an. Stăteam pe balcon şi priveam trecătorii, când pe balustradă a aterizat o vrabie. Era foarte drăguţă. La început am vrut s-o alung, pentru că vrăbiile fac murdărie şi eu sunt un om foarte curat. I-am observat însă ochii, strălucitori, penele zburlite de vânt, era iarnă pe-atunci. Mi s-a părut curios faptul că n-a zburat. Stătea şi se uita la mine. A doua zi a venit iar, ţopăind pe pervazul ferestrei de la bucătărie. Ninsese. Am ieşit şi i-am presărat câteva firimituri de pâine. Încetul cu încetul, ne-am obişnuit unul cu altul. I-am construit chiar şi un cuib, în care nu a intrat niciodată. Rămâneam de multe ori cu nasul lipit de geam, aşteptând vrabia. Într-o zi mi s-a aşezat în palmă.

Pacienta mă priveşte cu neîncredere. Eu n-aş fi avut curajul ăsta… să stau să-mi mănânce din palmă. Dacă vă ciupea? Reiau, încurajat. Ştiţi, doamnă, e mare păcat că v-aţi ascuns mereu şi nu aţi atins vreodată trupul acela plăpând, prin care se simte cum bate inima. Ori că nu aţi privit în ochi o vrabie… Femeia înclină capul. Acum, spune ea, mai e şi răutatea asta omenească, stau la cozi şi-şi dau cu pungile în cap, îşi trag palme prin

tramvaie, aleargă ca nebunii după bani, după case. Fac greve. De ce fac greve? Cum mi se pare că pacienta este pregătită, mă hotărăsc să închei.

Cum, şi aţi omorât-o? întreabă ea îngrozită. Pupilele i se dilataseră. Da, doamnă. Făcusem un experiment. Şi reuşisе! Femeia rămase nemişcată, cu gura deschisă, uitând să se mai mânjească pe frunte cu alifia aceea urât mirositoare. Ţinea, totuşi, cutiuţa roşie în mână. M-am apucat să completez foaia de observaţie. Şi cum aţi?… şopti ea. Cu praştia, am răspuns. Evident, puteam foarte bine s-o strivesc în pumn, dar asta nu se poate compara cu senzaţia pe care-o încerci atunci când stai la pândă şi ţinteşti. Bănuiesc că nu aţi tras niciodată cu praştia, nu? Stiloul îmi alerga pe hârtie. Bine, dar e… groaznic! ţipă ea. Păi vedeţi, stimată doamnă? Nu a fost, totuşi, cine ştie ce. Am ochit cu grijă. Şi când s-a aşezat, ca de obicei, pe pervaz, am tras prin geam, de la mai puţin de-un metru. Au explodat toate, şi geamul, şi vrabia, şi două ghivece cu flori. Praf s-au făcut.

Ridic privirea. Cabinetul e gol. Ceasul îmi arată că programul s-a terminat. Sunt puţin obosit. Mă duc la chiuvetă şi mă spăl îndelung, ca după orice zi obişnuită de lucru. Pe mâini, apoi pe faţă. Îmi scot halatul, iau pardesiul din cuier şi ies.

Intrând în casă, aud telefonul. Îl acopăr cu o pernă. Închid radioul, pe care îl las întotdeauna aprins când sunt plecat la serviciu. Mă duc în sufragerie, iau vioara de pe canapea şi încep să exersez game. La, la. *Rubato, dottore, rubato!*, strigă ascuţit un vecin.

PRIMĂVARA LA BUFET

Am auzit că avea o plăcuţă de aur sub piele. Sub pielea mâinii. Care, stânga? Nu, dreapta, parcă… Şi ce făcea cu ea? Cu ce? Cu plăcuţa. Nu făcea nimic, o ţinea ascunsă unde-ţi spusei, că era zgâriat pe metal cifru' de la o bancă din Elveţia. Unde-şi ţinea ei banii. E, pe dracu'! Ştiu sigur. Şi de unde ştii atât de sigur, i-ai băgat-o tu acolo? Ori te pomeneşti că te duci seara pân Elveţia? La plimbare… Dacă-ţi zic, aşa e şi gata, nu mă mai bate la cap. Uite, domne, idiotu' Carpaţilor, umbla cu drăcia aia în el şi n-avea nici pe naiba! Acu' cică o să-l dezgroape ca să-i scoaţă chestia de sub piele. De nu i-or fi mâncat-o viermii. N-auzi că-i din aur, când să aibă timp bieţii viermi s-o roadă? Şi-or fi tocit dinţii-n ea. Au rămas ştirbi. Îţi dai seama panică pă ei? Ăsta s-a apucat acu' să nenorocească şi viermii, nimic nu-i scapă! Uite-l pe şefu' de post, iar e beat. Precis c-o să cază de pe pod într-una din zilele astea. *One of these days, mă voi întoarce la spital. E linişte acolo. Şi păsărelele cântă*. Săracu', nu ştie nici el ce e, miliţian ori poliţist? Bea ca să-şi aducă aminte. Dac-o mai ţine mult aşa, o să-şi aducă aminte prea târziu. Alaltăieri s-a pişat de la balconul casei drept pe felinar. Era să spargă becu'. L-a zărit tanti Geana, care mai întâi a crezut c-a-nceput să plouă şi şi-a pus o pungă de plastic pe cap. Şi-a dat seama ce e, abia când a auzit cum sfârâie felinaru'. Şi pe-urmă a zis că n-a mai văzut o erecţie ca aia de cincizeci de ani. Păi de unde cunoaşte ea cuvântul ăsta? L-a auzit la radio. Ori l-o fi citit prin vreo revistă, nici ea nu ştie, da' îi place, îl repetă tot timpul, cică uite cum stă prunu' în erecţie! Nene, pentru curiozitatea mea, măcar tu înţelegi despre ce-i vorba? Cum să nu, mai ales de când mă

uit la televizor. Săptămâna trecută, când au dat un program de la francezi, era una, taică, n-avea pe ea decât nişte banane în jurul buricului, ce sărea în toate părţile, pricină din care m-a apucat o atât de mare erecţie, c-a început să latre câinele. Da' când te uiţi la a bătrână, la nevastă, adică, nu ţi sentâmplă nimic? Ce nevastă, bre, că io-s divorţat şi liber în sentimente, dacă-i vorba de banane. Măcar cu-atâta m-am ales de pe urma democraţiei. Însă la Coposu nu mă uit, că nu m-apucă. Da' şi eu trag cu ochiu', c-au prins să bage gagici la cântece şi filme, de te ia cu ameţeli pân pat. Chirăie ele cam tare, că nu ştie să cânte, da' opresc sonoru' şi-mi închipui că-mi zice cu gurile alea mari ale lor că mă iubeşte toate de pică. Ne-am stricat, bre, la bătrâneţe. Hai, noroc! Iaca şi doctoru'! Iar a apreciat greşit distanţa. E-a treia oară săptămâna asta când dă cu nasu-n poarta dispensarului. E supărat… Da, e supărat că nu mai şade la şedinţe-n primărie, tare-i mai plăcea. Uite-aşa era cu primaru'! Mitiriţă, dă, mă, pe gât, să mai luăm una! Meritătm, doar a învins poporul, nu? Dacă zici matale… Aţi auzit c-acu' primarele stă închis în casă, de nu mai iese nici măcar să dea de mâncare la găini? L-o fi durând capu', că prea a învăţat. Găini, ce-i pasă lui de găini, doar are ce băga-n el! În doi ani, de când l-a ales, şi-a făcut casă, garaj, şi-a luat maşină, a şi boţit-o-n Doru Pandele, care-a fost tot el de vină, bineînţeles, că mergea pe lângă drum, şi-a umplut beciu' cu carne şi caşcavale, başca băutură pân' la alegeri! Ca să nu zic anu' două mii. Tare mândru mai era la şcoala aia de partid a lui, Gheorghiu-Dej sau cum îi zicea. Ştefan Gheorghiu. Tot un drac. Se uita cruciş de plăcere când venea sâmbăta acas', de la Bucureşti. Câţi o fi călcat şi pe-acolo cu automobilu', nici nu vreau să mă gândesc. Făcea pe obositu'. Zicea că-i greu din cale-afar'. Povestea Popa, inginerul de la fermă, că i-ar fi explicat primaru' într-o seară, la un chefuleţ, că şcoala lui e meserie serioasă, nu ca facultăţile astea *civile*, adică făcea d-aia, cum îi spune, *aluzie*, da, la el, la inginer, cum că Politehnica şi ălălalte-s un căcat prin comparaţie cu partidu'. Şi Ilinca, nevastă-sa, ce mai era pă ea! Crăpa, bre, de îngâmfare! Aş, crăpa de caşcaval. I se ridica cocu-n cap de mulţumire când vorbea de *studentul* ei, cum îl apreciau toţi profesorii, de lua numa' note bune-n carneţel. Pentru

câtă ţuică şi carne le-a dus, l-or fi apreciat, că la oraş flămânzeau rău. Şi iote c-acuma nu mai are unde învăţa. Ce-o fi învăţat el acolo, c-a ieşit mai bou ca înainte, după numa' doi ani. I-au desfiinţat ăştia facultatea. Ce-am mai râs de aia mică a lor! Că la început nu vroia fetiţa să se joace cu ceilalţi copii, stătea cu ochii pe sus, pen' că tat-su era primar, de, apoi, în faza a doua, nici nu mai răspundea la întrebări, doară îi ajunsese tăticu' student, la universitate, şi la sfârşit s-a dus glonţ la puradeii de pe uliţă şi i-a rugat s-o primească şi pe ea la joacă, pe bază că „tata nu se mai duce la şcoală, de-acu' încolo".

Trenul şuieră scurt, de două ori.

A venit trenu', băieţi, înseamnă că s-a făcut unu. A mai trecut o zi grea. Şi liberă, pe deasupra! Ăsta da, parlament, nici nu murim de sete, vedem şi pe fereastră, mai râdem, mai dăm câte-un decret lui Nae, e zdrobitor! E Europa. Mă gândesc c-ar fi nimerit să facem un partid acilea, la bufet. Unde bate inima ţării, cum scria un ziar. Scria că bate *la ţară*, bre, nu la bufet. Vezi că le-ai încurcat. Nu le-am încurcat deloc, că-s acelaşi lucru. Da' dacă mai torni în tine lichioare de-astea, o să te-alegi c-o paralizie de n-o să mai poţi da din mâini ca să votezi. Ăsta-i riscu', nea Petrică. Trântim şi-un afiş c-o gagică cu ţâţele-afară, să-i lovească amocu' pe-alegători. Da, şi-o punem să bea dintr-un ţoi. Semn electoral, cum ar veni. Păi crezi c-o să reuşească să stea cu ţoiu-n mână, zi şi noapte? Ia stai oleacă, o desenăm sau luăm una vie? Cum ne-o fi norocul, dar eu zic că una vie e păcat s-o strici pe anunţuri pă geam. *Vidul. În ramă aurită. Nu, de carton. Cu floricele de istorie pe margini*. Ia fiţi atenţi la Sulică, iote-l cum merge! Frumoasă pereche, el şi madam Sughiţ, ar merita un premiu la dans popular. Ce vrei, încearcă şi ea să-i dea direcţia şi sughite. Ionele, tu care le ştii pe toate, de unde-i vine ăsteia porecla? Cunosc eu câte ceva, dar nu-i chiar sigur… Auzi, mă, puşcărie la comunişti ai făcut, pe Iliescu l-ai votat, prost eşti, da' nu pricep de ce nu-ţi cumperi o motoretă, ceva, acu' cu libertatea? N-ai obosit cu bicicleta? Şi cum să urc coasta pe motoretă, ai? Încearcă doar s-o cobori. Lasă-l, bre, să esplice cu muierea lui Sulică. Păi îi vine din noaptea nunţii, când l-a aşteptat vreo trei ore-n pat, gătită, parfumată şi dată cu

albastru pe la ochi, că el zisese că se duce la closet, şi când l-a căutat, l-a găsit alături, da' nu-n closet ci alături în casa farmacistei, cică căuta aspirină împreună cu doamna, care îl ajuta şi ea cum putea, goală puşcă, să n-o împiedice chiloţii din acţiune. Un an de zile s-a dus Sulică la farmacie, şi luase obiceiul să vină acasă c-o punguţă de aspirine, ca să-şi justifice orele de lucru, zic. Cum, Ionele, un an? Da, plus că-n timpu' ăsta nu i-a făcut nicio bucurie nevesti-sii… De unde ştii tu? Iaca, ştiu. Din scrisori ştie, mă, că de-aia-i poştaş. N-a atins-o nici c-un deget, îl apucase recunoaşterea, recunoştea c-a luat-o pentru bani, ceea ce-n consecinţă a hotărât să n-o puie jos pentru nimic în lume, deoarece acum o respecta. Aşa că din cauza respectului a apucat-o pe-asta sughiţul şi s-a tâmpit de tot. Cât despre el, nu mai ia aspirină de trei ani, adică din momentu' când a plecat farmacista… Mă, era aia roşcată?… în altă comună, la Manga, dar asta după ce i-a pus madam Sughiţ un şobolan mort pe hol, şi-l trăgea c-o sfoară de partea ailaltă a uşii, într-o noapte cu ploaie, de-a făcut roşcata o criză pe care n-a mai potolit-o cu toate medicamentele ei, başca supozitoare. Şi deoarece nu mai consumă aspirină, Sulică a-nceput să bea. Drept compensaţie, zice el. Când poa' să deschiză gura. Că coniacu-i tot pe bază de aspirină, aşa a citit dumnealui într-o carte, cartea fierarului betonist, îmi închipui. Că nu e zi de la Dumnezeu să nu se facă beton. Mă, Gică, şi nu-i urâtă! Cine? Păcat că sughite mereu. Ori, cum e şi voinică, în pat te-aruncă-n sus la fiecare sughiţ, dracu' te ia, până-n tavan, de-ajungi îndărăt cu odrobelele-n vine. Să-i facă cineva de sperietură. Haida, de! Pe-asta n-o mai sperie nimeni şi nimic, ce tot vorbeşti! Dar dacă ne construim un partid, am putea s-o punem port-drapel, că face steagu' să fluture.

Oamenii coborau din vagoane şi urcau panta spre şosea. Un ceferist ieşi din clădirea gării şi îşi aprinse o ţigară.

Şi pe Nae ce-l numim? Jurist. Ă? N-ai auzit?, jurist! Că ştie să numere. Ne umflă conturile, ne face partid adevărat. Se pricepe el să toarne c-un deget mai puţin la fiecare… Nu şi lui Ceapă… Ba uite că şi pe ăsta îl mai păcăleşte, deşi sunt de acord că acordeonistu' are un al zecelea simţ pe amigdale, chiar şi beat recunoaşte înălţimea corectă a lichidului în pahar.

Poate nu-i pasă… Tu, Ionele, te punem la administraţie, cu scrisorile. Le citeşti şi le-arunci, c-aşa-i în capitalism. Iar pe Dincă… Ce-ţi veni cu Dincă? Iar pe Dincă, ca învăţător, îl facem paznic la urne. Crezi c-o să-i convină? Da, dacă-i spunem că-s pline cu ţuică. Eu o să fiu preşedinte, c-am fost notar. Ce-are, Bebe, una cu alta? Are. Tu, Mitiriţă, o să-mi ţii microfonul. Şi coru'? Care cor? Păi nu facem şi noi un cor, acolo, să ne cânte imnu' partidului? E-o idee… L-aş propune pe Bucurică mutul. Când o zbiera ăsta ceva pe limba lui, bagă râia-n adversarii politici! Mata, nea Prună, ca veterinar, n-ai decât să le faci câte-o injecţie cu penicilină, să nu se mai dea jos din pat o săptămână, cât ne-alege lumea. Ori îi scopeşti. Iar tu, Gică, pen' că ai armă de vânătoare, tragi un cartuş în aer ori de câte ori dăm noi un pahar pe gât. Şi cine nu vrea să ne-aleagă, măcar să ne ştie de frică.

Gara rămăsese pustie. O femeie stătea într-un picior, pe peron, încercând să-şi fixeze tocul rupt al pantofului. Locomotiva, desprinsă de primul vagon, porni înspre depozitul de lemne.

Totuşi, parcă n-ar fi tocmai bun localu' lui Nae, prea e plin de gândaci. Ei, şi, ieri spunea la radio c-au găsit ei gândaci şi-ntr-o rachetă ori satelit NASA, de i-au căutat cu toţii, secretare, ingineri, cosmonauţi, plus directorii ăia în costume negre şi cu cravată la gât, ore-n şir, în patru labe, şi zicea unu' dintre ei că-n viaţa lui n-a muncit atâta, era gândaci peste tot, da' se-ascundea, de, nu-s nici ei proşti, mai ales ăştia, americani, şi cum îi prindea, cum îi storcea cu podul palmei. Stătea, ai dracului, pitiţi prin crăpături, pe sub ceasuri, după frâne… Frâne-n satelit! Mă, ce mai inventezi! Aşa a spus la radio… Auziţi, să fi fost gândaci de bucătărie? E-te, na! Ăia-s gândaci de rachetă, nene! Trebuia musai prinşi, altfel devia traiectoria şi ieşea de pe orbită obiectu', care-a costat nu ştiu câte milioane de dolari. Dă-ţi seama, un gândac în cosmos! Ne făceam de râs de l-ar fi capturat marţienii, ar fi crezut c-aşa arătăm noi, cu antene, şi ne place rahatu' şi gunoiu'. Păi la mulţi le place, de ce să nu recunoaştem. *Urcând pe mâncare, pe perne, graniţa dintre figurativ şi nonfigurativ ştergându-se, figuri crispate sau surâzătoare, surâsul indiferenţei absolute. La ora asta ne făceau injecţia.*

Stăteam la rând, în picioare, şi ne dezveleam fiecare fesa. Unii râdeau. Bă, tu râzi ca Iliescu. Şi-ţi mai şi put picioarele. Ia, ştii, să nu te mai prind că spui ceva rău de Iliescu. Păi n-ai văzut câte limbi străine ştie ăsta? Şi, pe urmă, are figură de om cinstit. Figură de om cinstit are şi Mitiriţă, ori dacă stau să mă gândesc câte materiale a furat el din fabrică ca să-şi ridice casă, mi se zburleşte păru-n cap. Adică ce, mă, Iliescu n-are casă? Vrei să zici că fură cărămizi? Bre, eu cred c-ai sifilis la creier… Lasă, că nici Câmpeanu ăla al tău nu-i vreun cireş înflorit. N-ai văzut cum stă pe scaun? Cum stă, mă, pe scaun? Aşa, lăbărţat, ca un patron american de bordel. Parc-ai văzut tu vreodată vreun patron american de bordel. Nu, da' pot să-mi închipui. Unde-o fi îngropat, dom'le, Ceauşescu? Nu cunosc, da' e cu ea alături. Şi ce mai ai de zis de faptu' c-a venit la Răzvad să-şi ia vilele şi moşia înapoi? Câmpeanu, da. Nu, domne, a venit să-şi vadă locurile natale, pe care nu le-a mai văzut de douăj de ani. Îi era şi lui dor… Aha! Păi cred că tot aşa a gândit şi ăia care l-a luat la poceală, că-i era dor, şi i-au dat să-i treacă. Şi lu' Coposu la fel. Ăştia-s mână-n mână, la potlogării. Da' păi cum, ca doi copilaşi. Noroc că ne-am găsit noi mai deştepţi, care nu ne putem mişca de-aici decât braţ la braţ, ori de-a buşilea. Părerea mea este că nu-i niciunu' mai breaz. N-am încredere în ei, neam! Unu-i cu americanii, altu' cu muncitorii, altu' dă din mâini… Pe unde-o fi înmormântat, dom'le, Ceauşescu? Da' ce-ai, de-o ţii una şi bună, te-ai dilit? E cu Leana, n-auzişi? Pân pământ. Cică are o lespede de două tone deasupra mormântului, să nu-l scoaţă careva de-acolo. Acu' degeaba-l mai scoate, că-i putred. Da' şi-aşa ar fi bun să-i bage-n sperieţi pe unguri şi pe huligani… Să faci tu poc, de anul nou! Păi n-ai înţeles nimic, bă, din câte s-a întâmplat! O fi, totuşi pe vremea lui nu mişca niciun ungur în front. Să se-apuce ei să-i bată pe români la televizor! Ai văzut cum dădea? Eu văd doar că uiţi de azi pe ieri, pă vremea de care ziseşi nu mişca nimeni, bre, nici ungur, nici român. Poate ţiganii. Noi stăteam ca proştii, cu ochii beliţi la ziua de mâine. Are dreptate, pentru ţigani tot aia-i, şi-acum, şi înainte, şi-n viitor, când o veni el. Ba de ce să vină, ce ţiui ca cobea, pentru mine viitoru' e-o cruce, colo, sub brazi, ori eu vreau să mă mai bucur oleacă… Bucură-te! Mă, da' de ce să dea ei în ai

noştri, poţi să-mi esplici? Că eu nu pricep. Păi tu de ce-ai dat în Fira săptămâna trecută, de umblă şi-acum cu strungăreaţă? Ce, nenicule, Fira-i ungur? Nu, dar e nevastă-mea. Şi se schimbă socoteala. Nu se schimbă nimic, socoteala-i tot aia, de când lumea. Băi, capete seci, şi de unde ştiaţi voi care-s unii şi care alţii? Că nu scria pă ei. Nu, dar s-a văzut foarte bine. Şi-a şi spus. Aşa e, a spus! Ce, mă, erea oraşu' lor? Păi noi, românii, am făcut Târgu-Mureşu', lampa lor de unguri! Şi mai avea şi pari de-ăia de ziceai că vrea să sară la prăjină. Uite, io, când i-am văzut azi pe boanghini în piaţă, la oraş, mi s-a-ntunecat mintea. Pân' să mă dezmeticesc şi să le sar de gât, a fost Şuncă mai iute şi-a răsturnat taraba unuia, să se ducă la el în Ungaria, i-a spus, să-şi vândă cartofii acolo, că noi avem. Nu ne trebuie legume ungureşti, îi zicea, şi-i mai ardea un cartof în cap. Tu n-ai văzut cum spărgea cu răngile? Cum aruncau cu pietre? Ori ţii cu ei… Zi, acum! Că-ţi baţi joc şi de Iliescu, care când apare, soarele răsare, tembelule! Şi românii au dat… Era în apărare, bre! Bă, Iudo, tu de care parte eşti, lua-te-ar ciuma de lepră? Lepră, ai? Ia mâna de pe mine! Vezi că-ţi ard una peste ochi, de te ia… Ho, zăpăciţilor, staţi, mă, potoliţi, ce-aveţi? Vi s-a urcat la coşuleţ? Mă, nu da, că…

Se auzi un icnet şi zgomotul înfundat al unui trup izbindu-se de duşumea.

Priveşte ce-ai făcut, i-ai dat borşu'! Hai, Petrică, scoală. Hopaa! Nu stă singur, îl lasă picioarele. Nu mă lasă nimic… Tu-ţi Dumnezeii mă-tii, ţi-arăt eu ţie unguri! Stai, mă… Pune mâna pe ei! Ţineţi-i, mă! Hoo! Mare-i grădina lui Dumnezeu! Sănătate!

Gata, v-aţi liniştit? Nae, dă un rând la fiecare. Să ne revenim… Dau, nea Prună, numai că de când cu revoluţia, ăştia mi-au spart cu opt pahare mai mult decât anu' trecut, pe vremea asta. Cât o să mai plătesc? Pân' la alegeri, Nae. Se înfierbântă lumea, ce vrei, aşa-s vremurile. Tulburi. Plus că e primele alegeri libere după patruj de ani. Uite-i cum se uită unu' la altu', ca fiarele alea. Hai, măi, împăcaţi-vă, nu merită să vă bateţi duminica pentru bozgori. Ia, vezi că şi lui nea Toma îi curge sânge din nas. Gheorghiţă, ce-ai, mă? Du-te unu' şi cheamă-l pe doctor. Zi-i că-i urgenţă.

Eu crez că urgenţa-i chiar domn' doctor. Iote-l că vine, prin geam. Aţa, ce să-i faci!

Uşa se dădu larg de perete şi doctorul plonjă pe scaunul cel mai apropiat.

Nae, dă-mi una mare, că nu mai văd bine. *Uşa. Se trântesc uşi mereu, deasupra, dedesubt, înainte, la dreapta şi înapoi*. Domn' doctor, lăsaţi niţel paharu', lu' nea Tomiţă îi curge sânge din nas. Nu, nu ştim ce l-a apucat… Aşa, din senin. Stai să-l văd, atunci… Nu văd nimic. N-are nici pe naiba, oameni buni. Ăla nu-i nea Toma, e Nae. Da', ai dreptate. Da' ce mai seamănă, domnule! Seamănă teribiii… Hopa, domn' doctor! Uşurel. Lăsaţi, nu-i mai faceţi injecţie, că cine ştie unde-l nimeriţi. Mai bine-i băgaţi în nară nişte tampoane. Să vă ajut. Eu sunt doctor, bă, cu diplomă! N-am nevoie de ajutorul unui oficiant… pârlit. Da, domnu' doctor, aşa, i-aţi băgat tamponu', bravo, se vede c-aveţi facultate. Bebe, ia aşază-l pe doctoraş pe scaun, că-i greu. Acu' nu mai lipseşte decât Carmol, ca să fim prezenţi toţi la şedinţă. Bine că s-au calmat bezmeticii ăştia! Li se făcu de chelfăneală, pe stomacu' gol. Mă, ce rău l-ai pocnit, cum stă aşa culcat şi cu vata-n nas, nu-i lipseşte decât lumânarea. Da' el n-a dat? Şi mie mi-a curs sânge din nas, ce! Nu e bine să se procedeze în acest mod… Ia nu te mai da şi matale de-a rostogolul, domn' notar. Nu moare el, Gheorghiţă, dintr-un pumn la ridiche. Auzi, ce mai seamănă cu Cârlig, zău! Atunci când l-au găsit pe prundul gârlei, dimineaţa… Da, băi, frate, urâtă chestie-a mai fost şi aia! Ce-am mai comentat!… Aţi comentat de vreo două mii de lei. Merita, Nae, era subiect, nu glumă! Uite ce e, n-o mai povestiţi iară, că-nchid şandramaua şi plec la Sinaia. Bă, Nae, fii cult! Ascultă-n linişte când se dezbat probleme serioase, mai învеţi şi tu ceva. Ce vrei, discutăm şi noi de una, de alta, crime, facem politică… Bine, Gicuţă, da' s-a petrecut în urmă cu un an! Aţi întors-o pe toate părţile, de-am făcut şi hepatită. Hepatită ai făcut că nu speli paharele, de-aia. Şi, uite, deşi am sucit-o şi-am învârtit-o, criminalii tot n-a fost prinşi. Adică n-a fost condamnaţi, că-i ştie tot satul. Da' cui îi mai pasă, acu', cu revoluţia? Trăiască Frontu'! Eu îl plesnesc! Taci, că te plesneşte el, nu-l vezi că-i cu paraponu' pus? Mă, nu scuipa, mă,

pe duşumea. La ţară merge. Numai la oraş sunt proşti, le e lene să scuipe şi-şi înghite flegma. Cică e civilizaţi! *Oraşul. Spaţiul cârtiţelor de bloc. O specie nouă*. Şi după ce l-au omorât, au dat în dreapta şi-n stânga, aveau şi de unde, numa' bogătani, de, de-ai lui Raţiu… Ce-ar fi să-ţi ţii fleoanca? Pe vremea aia nici n-auziseşi de Raţiu. Da' poate auzise ei. Au plătit pungaşii tot, miliţie, procuratură, doctori, toţi escrocii, să nu spuie ceva. De ce, mă, escroci? Pentru că n-a spus. Da' tu spuneai, de-ţi dădea o sută de mii? Eu… Ce e, bre, adevăru'? Păi, atunci când e ca-n viaţă. Aş! E atuncea când toată lumea zice că ăla e. Aşa că degeaba s-a chinuit familia mortului, Geta, mai ales, cu reclamaţii, plângeri şi alte alea, singurul rezultat a fost că ne-am trezit cu comisia… Iar aţi început! Nu, că sting lumina şi vă dau afară. Ce lumină să stingi, Nae? Te-ai făcut şmecher, ai? Mă, fir-ar… Da, dom'le, a venit comisia aia, *specială*, de la Bucureşti, în scopu' de-a dezgropa cadavrul pentru o nouă *espertiză*. Am zis bine? Îhî, espertiză-i spuneau, potlogarii. Că era unşi bine şi peste tot, de ăia cinci. Cinci au fost? Da, domn' inginer. Aflase bietu' Cârlig că taie ăştia vite pe ascuns şi le împarte între ei. Da' s-a lăcomit. La început i-au dat şi lui o parte, să tacă, şi pe urmă, ce s-o fi gândit el, ia stai, vere, n-o fi prea puţin? Motiv pentru care l-a-mpins ursitoarea-n seara aia, în restaurant, şi-a urcat la etaj. Ceasu' rău… La etaj? Păi tu nu ştii, ce-ntrebi ca tâmpitu', era strânşi acolo cu toţii, ca de obicei. Şefu' de post, Scorodel, Gigi Marţ, Pavel şi Omidă. Juca pocher, într-un fum de nu se vedea asu'. Da' mata de unde ştii? Păi n-am jucat cu ei? Însă nu atunci, mulţumesc lui Dumnezeu. Găseai întotdeauna ţigări bune, friptură şi ţuică ca la judecata de apoi. Dacă aşa-ţi închipui matale judecata de apoi, grăbeşte-te să n-o pierzi. Nu mă mai întrerupe! Ce-are, dom'le, Nae? N-are nimic, s-a plictisit să ne tot auză. Şi cum spuneam, apare şi Cârlig, cam împuşcat, unde luase şi el pentru coraj câteva păhărele, jos, la bar, şi, nici una, nici două, îi ia tare, că nu i-au dat cât i se cuvenea, că-s nişte hoţi ce nu s-a pomenit, şi-o să-i pârască el unde trebuie. A ţinut-o aşa până i-a sărit lui Gigi ţandăra, că nu-i intrase o pereche de dame. S-a ridicat şi i-a ars perechea respectivă, da' de palme, lui Cârlig, de-a venit ăsta de-a dura pe trepte până-n bar. Nenorocirea lui a fost că s-a sculat. Şi cum s-

a sculat, s-a pornit iar pe scandal, nu ştia omul ce-l aşteaptă. Au închis ăia restaurantu', le-a fost uşor, că nu mai rămăseseră decât trei beţivani, printre care şi Carmol, care-a văzut tot, că căzuse după tejghea. Şi l-au luat pe Cârlig la bătaie. Pe ce dădeau, pe ce se enervau mai tare, ştii, mai ales că apuca şi ăsta să lovească, cum era el solid, le-a azvârlit afar' dantura la vreo doi, da' ce să facă unu' contra cinci, pân' la urmă au izbutit să-i rupă patru coaste şi-o mână şi să-i spargă capu' în cruciş, de s-au speriat când au văzut că nu mai mişcă. S-au gândit ei cât s-au gândit şi l-au dus cu maşina în mijlocul gârlei, pe prund, să crează oamenii a doua zi că ăsta s-a-mbătat şi i-a venit ideea să se-arunce în apă. Şi aia i-a fost, pentru că era frig. Deştepţi, nu? Aiurea, deştepţi, doar nu numai eu am văzut maşina lui Gigi, care-avea cauciucurile din spate pline de sânge… Las' că nici lui nu i-a mers mai bine. Păi nu-i un Dumnezeu, nea Petrică? Da, dom'le, patru luni mai târziu, a venit Dumnezeu şi l-a îndemnat pe Boieru să-l care acasă pe Gigi în cupa excavatorului, că erau criţă amândoi. Şi la un hop, a sărit făr' să ştie din cupă, iar Boieru a trecut cu hărăbaia peste el într-o veselie, n-a văzut nimic pe întunericu' ăla. Doar acas' a băgat de seamă că nu mai râgâie nimeni în cupă, ia-l pe Gigi de unde nu-i, s-a uitat peste tot, nimic, ioc, îl călcase. Răul se plăteşte, de, că prea şi-au bătut joc când cu Cârlig. Totul cusut cu aţă albă, de pildă mâna ruptă a mortului, care nu se putea fractura căzând de pe pod pe spate, adică ca coastele, că unele oase se frânseseră căzând pe spate iar altele căzând în faţă, ca şi cum mortu' nu fusese hotărât pe ce parte s-a aruncat, treabă de oameni beţi, ce mai! Şi uite că le-a ţinut! N-a avut importanţă nici mărturia lui Carmol, difuzată la bufet, care-i un post mai ceva ca Europa Liberă. Nu li s-a întâmplat nimic. Păi ce, ălora de-a tras în oameni, la Bucureşti, li s-a întâmplat ceva? Lasă-i acum pe-ăia, că nimeni n-are habar ce-a fost, eu ziceam altceva, ziceam că dacă într-un sat unde toată lumea ştie precis cine-s nişte criminali, miliţia trebuie să-i prindă. Să-i ridice de-acasă. Mai degrabă te ridică pe mata. Asta a fost, şefu' de post l-a dăscălit pe Carmol, nici nu era greu, i-o fi furnizat o sticlă cu ţuică, ca să nu mai spuie nimic, a amenințat pe alţii care-şi dădea cu părerea, a băgat pastă-n pix şi-a închis cazu'. În raport scria că fusese un

caz de sinucidere la beţie. A venit la rând medicul legist, care-a văzut bine despre ce e vorba, dar a mâzgălit şi el în certificatul de moarte că nici vorbă de vreo fractură, nimic, oasele era întregi ca la nou-născut. La sfârşit, au plătit flăcăii şi procuratura, deoarece aşa era legea, dar mai ales pentru că familia lui Cârlig nu s-a astâmpărat şi a făcut agitaţie, până sus de tot. Da, dom'le. Nu s-a lăsat Geta şi cumnatu-său până n-au ajuns în capitală, să li se facă dreptate. Cu telefoane, raţe, damigene, intervenţii, de i-a obligat pe judecători să trimită comisia, să-i potolească… Cum a venit ea, aşa, specială, tocmai de la Bucureşti, şi ca să facă ce? Să dezgroape-un mort de două luni, pentru o nouă analiză, chipurile. Bâlciu' dracului! Se strânsese tot satu-n cimitir de dimineaţă, să vază cum o fi arătând Cârlig, săracu', care când l-au scos mai mult puţea decât arăta. Da' piuitul ni l-a luat doamna aia din comisie, când s-a aplecat şi, din două mişcări, cu un fel de cuţitaş de conservă, i-a scos ochii lui Cârlig, adică ce mai rămăsese din ei, de-a leşinat două babe şi-au căzut mototol lângă groapă. Ne-am făcut cruce, că nu ştiam ce-nseamnă ştiinţa modernă. Noroc cu doctorul ori popa, nu mai ţin minte care, de ne-a esplicat că rămâne pe fundu' ochilor ultima imagine, a dinaintea morţii, cică se vede pe ea mutrele criminalilor ca la cinematograf. E ceva cu laser, parcă. Asta-i o armă, nene, nu aparat de filmat. Eu nu ştiu, aşa a zis doctoru'. Sau popa. Orişicât, figura cu cuţitaşu' a fost de toată panorama, doar că n-a avut muzică. Trebuia să-nchidă gura lumii, s-arate că-i preocupă problema, şi peste două ore i-a văzut Dincă chiar foarte preocupaţi, în păr, şi comisia specială şi procuratura şi şefu' de post şi doi doctori de la morgă, toţi grămadă, la un restaurant din Pucioasa. *Cârtiţe. La période grise. La grădina zoologică a avut loc un eveniment deosebit: o cârtiţă originară din capitală, numită* Talpa europaea, *specie foarte periculoasă, a dat naştere la nu mai puţin de şaptezeci şi unu de pui*. Au mâncat şi-au băut toată noaptea, s-au veselit oamenii, c-au trudit din greu, iar ochii lui Cârlig cred că i-au aruncat la vreo pisică. Dac-o fi adevărată povestea cu ultima imagine, de ce n-ar face aşa cu ochii celor omorâţi în revoluţie, că i-am vedea la televizor, în direct, pe toţi care-au spintecat şi împuşcat, în loc să privim până noaptea târziu belferii judecaţi la Timişoara.

Care vorbeşte, frate, de parc-ar fi la şezătoare, mai face şi glume, se apără unii pe alţii şi mai ales apără securitatea, vai de mama ei, că mult a suferit ca să ne ferească de invadatori, legionari, boieri ce vine înapoi să ne belească, unguri, ruşi, americani şi toată lumea care sute de ani stă cu ochii pe noi, n-are altă treabă decât să jinduiască la ţărişoara noastră, vrea s-o fure… Păi chiar că vrea! Ia mai taci şi uită-te-n sticlă, nimic nu înţelegi. De patruzeci de ani moare toţi de nerăbdare, îi frige la talpă, să ne-o pună-n cap. *Talpa europaea.* Că şi suntem bogaţi al dracului, uite, avem şi urşi, cu duiumul, pe care vor ei să ni-i omoare, să le ia blana. Să-i facă covor. Unu' să nu mai rămână, nici măcar pentru fotografie. Dacă venea, să zicem, extratereştrii, ea era la datorie, securitatea, le lua ălora farfuria de sub nas de-i lăsa cu gura căscată. După care îi trimitea acasă cu praştia, că racheta nu le-o mai dădea înapoi, i-o făceau cadou lui Niculae de ziua lui de naştere, acu' s-a dus, nu-l mai aniversează nimeni, dar altminteri i-o dădea, să apese el pe butoane. Asta e! Îi trimitea pe marţieni în aer, să se ducă să-i înveţe şi pe-ai lor cum stă treaba cu cosmosu', Lenin şi electricitatea, să bată şi ei din palme, de-or avea, că nouă ni s-a acrit. *În ziua aceea un nebun s-a aruncat de la etaj. De fapt de pe acoperiş. Zob s-a făcut. N-a mai rămas din el decât o mână care tremura, ieşind dintr-un maldăr de carne îmbrăcat într-un halat alb-roşu. Am întrebat cine fusese. Un medic tânăr mi-a răspuns că fusese un poet*. Aoleu, nu mai bea, domn' doctor, tu ce faci, Nae, de ce-i torni? Păi ce să fac dacă cere? Beau, că-mi deschid cabinet particular… Aşa vreau eu… La, laa, laaa… Ionele, gata, a tras oblonu' doctoraşu' nostru, acu' nu-l mai vezi treaz nici când o dormi. Rea e băutura asta, dom'le, rea de tot! Hai, noroc! Aş, lui i se trage de la Cernobîl. Aşa făcea şi-atunci. Corect, de la radiaţii pătimeşte doctoru', nu s-a-nvăţat minte nici după ce i s-a întâmplat vara trecută noaptea-n tren, când l-au bătut ăia de pomană, că el era gata marţ, şi i-au furat seringa. Ia ascultaţi ce scrie acilea: „Urmările dezastrului de la Cernobîl nu încetează să se arate. Un mânz s-a născut cu opt picioare, un purceluş fără ochi, o vacă cu zece ugere, un peşte spadă fără spadă." Uite-al dracului! Ce ziar e ăla? Scrie adevăru', şi pe noi ne lua intelectualii peste picior, când ziceam că s-au înnegrit

lăptucii. *Au lieu de souhaiter des tableaux qui le dépaysent, qui excitent son imagination ou sa nostalgie, la société trouve son plaisir dans la reproduction fidèle de ce qui est. Mi-e foame. A condition que l'art porte jusqu'au plan de la beauté la réalité qui, en soi, n'est pas belle*. Da' tu un' te uiţi, mă, Nae? Mă uit la femeile astea cum se-ntorc de la gară, iar au mai aşteptat un tren. Orice-aţi spune voi, mie nu mi se pare a fi… Nu-ţi mai strica ochii degeaba, asta-i situaţia, ce vrei să-i faci! Şi nici nu se-ntorc toate, vezi, unele-au mai rămas. Nu înţeleg ce vor… Săracu' Nae! Nu înţelege…

Vocea crainicului anunţă, la difuzor, aria ce urma să fie interpretată de tenorul Vasile Seceleanu. Se auziră câteva pocnete şi un hârâit.

Şi încă astea-s curajoase, iese-n public, fără să le pese de gura lumii. Da' câte nu şade ascunse prin case şi priveşte de după perdele la gară, la drum, cu ochiu' cât pruna, doar-doar o apărea cineva. Or fi sperat să le aducă revoluţia niscaiva bărbaţi, sufletu', nimeni nu vrea să vină. Şi toate cu câte-un bucheţel de flori în mână şi îmbrăcate în rochiile ale mai bune, de înmormântare, ce folos, nu le vede nimeni, adică le vedem doar noi. Da' noi crezi că le vedem cu-adevărat? *Anemonă: gen de renonculacee, cu flori sclipitoare, de culori variate. Stadiul boboc are… Am uitat. Actinia este numele anemonei de mare. Trăieşte în colonii. Ca la spital. Inginerul care a înghiţit lingura de supă. A trebuit să-l opereze ca să-i scoată lingura, să nu rămână descompletat serviciul de la cantină. Şi nu părea bolnav. Îmi vorbea de istoria de nisip. O carte?* Sigur, bine-ar fi să nu ni-i mai arate pe-ăia cum face bancuri cu judecătorul, care pare aşezat tot timpu' pe propriile ouă, după cum îşi cere iertare ori de câte ori îi mai scapă de-i tutuieşte, e clar, în sufletul lui îi admiră de se dă de ceasu' morţii, că-s oameni capabili. Nu mai rămâne decât să ne spună că tinerii din decembrie au descărcat alice unii-n alţii şi şi-au turnat acid sulfuric în cap, pe motiv că protesta împotriva condiţiilor grele de viaţă ale securităţii. În frunte cu ăi doi siniştri, care-au şi mierlit-o-n locu' ei! L-aţi văzut pe-ăla cu neg sub nas, ce frumos vorbea, cum a ajutat el revoluţia prin tot felu' de informaţii, şi drept mulţumire nu l-au lăsat să doarmă, s-au apucat soldaţii să facă zgomot, trăgând după vrăbii,

poate începuse sezonu' de vânătoare şi el nu aflase. În puşcărie, şi nevinovat, e mai greu să le ştii pe toate. Şi ăia patru, gărzile lui Ceauşescu, începuse nevastă-mea să cârâie că-i păcat de ei, ce vină are bieţii băieţi, că n-a omorât pe nimeni, şi mai şi lucrau zi şi noapte pentru o leafă de mizerie, de-abia izbutise unu' din ei, căpitanu', să-i cumpere fiică-si două mandarine din America, şi uite ce băieţi frumoşi şi tineri sunt, şi noi, poporul, trebuie să fim blânzi, şi tot aşa până m-am răstit la ea, taci, fă, i-am zis, că-ţi închid televizoru', îi scot o lampă şi pe-urmă mă-nscriu la liberali. Deci s-au împuşcat singuri în toată ţara. Prăpăd au făcut. Da' de unde arme? Arme le-a dat tocmai ea, securitatea, să-i ajute, bre, doară nu ne-ajută ea de-o sută de ani, de când era Ceauşescu copil? Ori acu', dacă vroiau oamenii să se omoare între ei, pentru libertate, puteai să nu-i laşi? Drept pentru care le-a sărit în ajutor. Numai că n-or să recunoască în vecii vecilor, securiştii. Păi de ce? De modestie. Ei ajută şi pleacă, nu vor răsplată, c-au tot primit, le e ruşine să se pună mereu în fruntea bucatelor, vor şi ei o dată să fie cinstiţi, de-ai noştri, din popor. Domn' inginer, ce tot spui acolo? Mă, voi luaţi toate în râs. Adică ce, eu n-am dreptu' să-mi placă de Iliescu? Ba cum să nu. Pupă-l în bot. A, şi matale! Bă, ceacârilor, ne-a dat el curent, benzină, legume, ziare, popi, fete goale la televizor? Ori nu ne-a dat? Sigur că da, bine că nu-i încurcă ăia care lucrează în televiziune, să ni-i filmeze pe toţi laolaltă, popi şi muieri cu curu' gol, de să-ţi sară supa din farfurie! Asta ar fi *Apocalipsa după Iliescu*… Şi cântece, hârtie igienică, să te tot ştergi, conserve, coca-cola, pământ, avorturi, măsline, francezi şi câte altele, care nici cu gândul nu visai, tu şi tot neamul tău de calici! Mai zi, mai zi, şi când ţi s-o îmbolnăvi porcu' să-l chemi pe Iliescu să ţi-l vindece! *Mi-au spus că în momentele de delir susţineam că sunt cobai. Ciudat. Ce bătaie mi-ar fi tras Kierkegaard, cu umbrela, pe străzile oraşului. „Stadii pe drumul existenţei."* Repede i-a mai împuşcat pe-ăia doi bandiţi, dom'le! Şi uite ce frumos e-afară! Cum să nu, şi ciorile croncăne.

Locomotiva ajunsese în dreptul depozitului de lemne şi se opri fără zgomot.

Când i-a împuşcat la Târgovişte a căzut mai întâi el, în genunchi, şi ea a-nceput să alerge-n cercuri şi să zbiere, făcea aşa, uliuliuu, uliuliuu, c-a nimerit-o special la picioare, s-o chinuie, au luat-o de jos în sus, ştii… Bun, şi alerga împuşcată de jos în sus? Ce mai torni la gogoşi! Iote ce-i, asta mi-a spus-o unu' care face armata acolo, aşa că nu mai vorbi în somn. Plus că mai întâi au tras cu gloanţe de manevră, să-i sperie, poate mai zicea ceva de banii ăia din Elveţia, ţara lalelelor, bă, da' când a văzut băieţii că el vorbeşte la ceas, abia pe urmă s-au prins c-avea un emiţător acolo, în ceas ori în curea, nu se mai ştie, că călcaseră pe el, au tras de-adevăratelea. Şi cu-atâta sete, c-au spart toate geamurile de la blocurile din jur. Cică era un fum de nu se vedea elicopterul. Şi cu doctorul cum ziceai? Nu ziceam nimic, nu-l vezi că sforăie? Nu de-al nostru, mă… Bonjur, bocu. Ale! Ale, lanfan… Ia, s-a trosnit Tomiţă! Nţ, mi-am adus aminte de Coasta de Azur… Eu întrebam de doctorul care i-a luat tensiunea lui Ceauşescu. Părerea mea e c-au greşit când l-au arătat la televizor, au văzut bandiţii cine e şi când a venit omu' acasă în permisie, după trei zile, a găsit apartamentul gol, geamurile ţăndări, mobila făcută praf, urme de sânge pe parchet şi familia răpită. Pe-un perete era un bilet unde scria că i-au omorât nevasta şi cei doi copii ca la Timişoara, adică i-a băgat în acid. A doua zi a dispărut. Zicea lumea c-ar fi înnebunit şi l-a văzut unii mergând pe calea ferată, undeva pe lângă Titu. Noroc! Viv la Frans!

Prin dreptul bufetului trecu Rică, în patru labe. Cum uşa era deschisă, îi salută pe cei dinăuntru scoţându-şi pălăria.

Gata, mai are puţin şi isprăveşte treaba pe ziua de azi Rică. Domn' inginer, de când s-a sonat ăsta? Nu ştiu, că mie nu mi se pare. De vreun an, Bebe. Asta-i mania lui, se târăşte-n patru labe de la troiţa din centru, până la cea de lângă căsoiu' lui Şuncă. Şi de ce face aşa? Ca să-l ierte Maica Domnului că-i vine nişte gânduri. Gânduri? Da, urâte. Cică-i tot vine şi el nu le poate opri şi se simte vinovat. Nici doctorii n-au avut ce-i face. Şi când stai să te gândeşti că-i încă băiat tânăr… *Când am fost anunţat că am obţinut aprobare pentru expoziţie, eram în spital. Ăla tocmai se aruncase de pe acoperiş. Ce ne sera pas par une transfiguration que…*

Levomepromazin, haloperidol. Să-l ia atunci în securitate. Îţi baţi tu joc de securitate, dar fără ea ne lua dracu'! Ce vorbeşti. Şi ungurii. Hoo, bă, c-aţi ameţit! Nea Toma, auzişi ce spune? Şi Paler ăla, ori cum îi zice. Pe-ăsta, când începe să dea din vârtelniţă, nu-l mai opreşti. Lasă-l să dea, că-i supărat. Adică de ce e el supărat? De-aia, că ginere-său abia intrase, bietu' om, în securitate, şi-acu' nu ştie ce-o să se-aleagă de el. I-e frică că-l face general. C-a fost şi satul nostru un de-ăla de toate culorile. Un care *de-ăla*? Ştii tu. Contrabandişti, legionari, comunişti, securişti, ca mâine-i vezi în agenturi secrete americane. Că scrie c-au apărut în toată ţara. Ori în schimb de esperienţă la Pekin. Murim, luptăm, Ardealu-apărăm! Da' moş Baltag ce mai spune? Nimic, ce să spună, i-a ajuns cât a stat atunci în groapa aia din pădure, patru ani a stat, îi aducea nevastă-sa de mâncare, săraca, c-a murit. Nimeni nu aflase un' se ascundea, l-au căutat cu patrulele prin toţi munţii, până a dat strechea-n ei. Ziceau, ai naibii, că Baltag fusese mâna dreaptă a lui Sima, aş, scorneli, nu-l văzuse-n viaţa lui, decât în poză, da' îi plăceau lui lumânările şi românii, în general, atâta, însă de-ajuns să le fie frică de el. Şi când s-au săturat să-l mai caute, i s-a acrit şi lui să stea ascuns ca cârtiţa aia sub pământ, aşa că într-o bună zi şi-a pus frumuşel pistoalele la cingătoare şi puşca-n spate, a coborât din munte, a intrat pe mijlocu' drumului în sat şi când a ciocănit la uşa postului i-a deschis un jandar care l-a întrebat cine e şi el a spus că Baltag, şi până să mai zică c-a venit să se predea, ăla s-a şi lipit de perete urlând că nu trage, nea Baltag, io-s Nelu, Neluţu-al lui Boambă, de-aici, din sat. Şi ăilalţi din post la fel, cu mâinile ridicate, ochii cât ceapa şi striga după ajutor. A zis moş Baltag că s-a lămurit şi-n groapa din munte şi la pârnaia-n care-a stat vreo zece ani, cum devine chestia cu legionarii. De-atunci să nu mai vadă culoare verde-n faţă, că i se face rău. Nici praz nu poate să mănânce, decât legat la ochi. S-o fi ţicnit moşu', de! *Ce ne sera pas par une transfiguration que cette vérité deviendra un phénomène esthétique. Brion în parc. Trenul. Mais au contraire, par l'exaltation même de ce qu'elle contient de plus réel. Et de plus vrai. Un adevăr real, şi unul imaginar*. Bă, vere, cine-i mortu' ăla care şade-n colţ şi nu scoate-o vorbă? Vreun securist. Mă, parc-ar fi unu' pe care

l-am cunoscut în spital, stai, cum îi zicea, era pictor, mi se pare. Uite unde-a fost tălâmbu', la un spital de pictori! Ori a lucrat la noi, ca profesor de desen, câteva luni?… Acu' vreo cinşpe ani. Nae tre' să ştie. Habar n-am, a venit de dimineaţă imediat ce-am deschis şi s-a aşezat acolo cu două sticle de lichior în faţă. Una-i gata. Da' aţi văzut că poartă pijama pe sub haine? Aha, acum observ şi eu. Daţi-l măi, în mă-sa, cu pijamaua lui, mai bine luaţi aminte la doctoriţa din Sindreni, cum trece dă să zguduie pământu'. Te ia cu frig pe chelie. Bă, da' urâtă mai e! S-a găsit el, pretenţiosu'! Gică, câţi ani să aibă macaraua asta? Vo treizeci şi cinci, şi opt. Da' pare dublă. Unde-i nemăritată, de! Auziţi, ce-am mai râs când mi-a povestit Florică al lui Bucă cum a fost cu cheia. Da… Mă cam trece o… Du-te şi te pişă şi pe-urmă spune-ne-o şi nouă. C-o ştim.

Cântecul păsărilor. Mirosul de hazna. Zgomote mici încercând membrana zilei.

L-a poftit sus, la ea în cameră, că locuinţele medicilor de la Sindreni îs la etaj, ca să-i dea, vorba vine, un certificat de boală. Voia şi băiatu' să chiulească câteva zile. Au urcat scara de lemn care trosnea sub călcâiele şefei de dispensar şi-au ajuns la ea în încăpere, unde cică mirosea a parfum de te lăsa mască. Fă-te comod, l-a îndemnat cucoana. Florică a crezut c-asta înseamnă să-şi scoată pantalonii, deoarece el numai aşa se simte comod, şi-a cam intrat oleacă la bănuieli. Păi chiar asta însemna, zi mai departe. Ei, şi dă-i cu cafele, prăjituri, vrăjeli, chestii de-astea. Se plângea fătuca că-i singură cuc, c-are bani la CEC, dar n-are noroc, că ninge, ştii, şi Florică băga în el la prăjituri şi se întreba când o avea aia de gând să-i dea certificatu', că pierdea rata. Dacă a văzut doctoriţa că ăsta-i bou şi nu se prinde, a-nceput să-i toarne la ţuici, una după alta, până i s-au înroşit ochii ca la apucaţi. P-ormă s-a dat binişor pe lângă el şi i-a băgat o ţigară străină-n gură. Animalul de Florică, nimic, lemn! Halise toate prăjiturile, acu' fuma picior peste picior şi se prefăcea c-ascultă ce-i îndrugă ciumăfaia. Ea, săraca, a făcut cam ce-nvăţase la facultate, şi-a scos şi halatu', zicea al lui Bucă că rămăsese numa-ntr-o bluziţă roz prin care se vedea tot, ca la discotecă, doar să-ntinzi mâna. Ăla-i combinezon, bă! Nu bluziţă. Ca să nu

mai spun că la un anumit moment, gagica a dat drumu' la casetofon. Florică şi muzica, bravas, aici chiar c-a nimerit-o! Şi i-a vorbit pe fond muzical două ore încheiate, adică până a isprăvit el sticla de ţuică şi ţigările. Or, dac-a înţeles flăcăul că cam asta a fost, s-a ridicat şi-a dat să plece. I se făcuse foame, dulciurile şi trăscăul mai rău îl întărâtaseră, dar nu la ce trebuia după gându' femeii. Şi-atunci asta, disperată, a încuiat uşa şi a aruncat cheia-n sobă. Şi Florică? Ce să facă, s-a apucat să caute cheia. E, pe dracu'! Dacă-ţi spun! Noroc că nu era focu' aprins, zicea, altminteri nu'ş cum mă descurcam. A luat cheia, a descuiat şi pe-aci ţi-e drumu'! A ţâşnit ca din puşca popii. Merita să-l vezi! Murdar de funingine, cu pantalonii rupţi, că şi-i prinsese-ntr-un cui, fugind ca o capră beată. Nici certificat nu i-a mai trebuit, cică îl luase cu fiori când a văzut că-l încuie aia-n cameră şi pierde şi rata de trei.

Hohot de râs. Urcând pe pereţii murdari ai bufetului. Afară răsună un nechezat.

Ăsta-i Chioacă, cu căruţa. Ce cai are, mamă, mamă! A dat şaizeci de mii pe fiecare, frumoase dobitoace! Ia, şi Micşunica-n urma lui! Tropa, trop. Bă, Bebe, asta de când a înnebunit? Dracu' să le mai ştie, de când au înnebunit cu toatele, că n-a mai rămas nici o singură muiere sănătoasă în comună. Bine, mă, dar Micşunica are patalama la mână, direct de la Sapoca, ia priveşte cum e îmbrăcată! Privesc. Şi nu-ţi vine să bei? Cu basmaua aia ţuguiată, care n-a mai scos-o de douăj de ani, ciorapii-n vine şi mantaua de ploaie a lu' răposatu' bărbat-su legată c-o sforicică în dreptu' mijlocului. Exact ca la televizor. Las', că dacă mai ţine mult democraţia, aşa ai să ne vezi pe toţi. Cu coc şi ciorapi de damă. Căzuţi în vine? Păi da cum! Cu vreo patru zile-n urmă, miercuri, da, am fost pe la ea să-i duc nişte ouă, că n-are ce mânca, şi ştiţi ce-a făcut? Nu. Le-a prăjit în tigaie, numa' că-n loc de ulei a pus motorină. Era să ardem ca şoarecii. Da' şi popa Dinu ce-a mai păţit cu ea! Ce vrei, bre, e nebună. L-a măscărit în biserică… I se pusese pata că s-a-ndrăgostit părintele de ea, şi nu voia să recunoască de faţă cu toată lumea, pentru că e mincinos. Chiar aşa, nene? Hai, că ştie tot satul. Uite că eu nu ştiu, alaltăieri eram cu chef, mi-a fost rău, m-am răstit la pantofi, de. N-

aveai lighean? Ce să mai cauţi ligheanu’ pe întuneric, când toate se-nvârtea cu mine de parcă eram în căluşei? A intrat Micşunica drept în mijlocul sfintei slujbe, şi-a început să-i ţipe popii tot felul de vorbe deocheate, de-a ieşit toate muierile în curte, cu lumânări cu tot. Da’ ce i-a zis? Păi să-i facă, să-i dreagă, peste tot, lucruri de-astea. Şi popa? S-a ascuns în amvon. Noroc cu diaconu’ ăl tânăr care-a gonit-o pe nebună. A aruncat cu cădelniţa după ea. Da’ nu s-a lăsat nici Micşunica, afară au apucat-o dracii şi mai tare, că ce, mai întâi popa îi spune declaraţii de iubire şi peste două zile se face că plouă? Drept pentru care a luat un cataroi şi l-a azvârlit în parbrizul Daciei lui Dinu. Pân’ să sară lumea, era ţăndări.

Locomotiva trecu pe una dintre liniile laterale, depăşind încet şirul de vagoane vechi, al căror verde se scorojea la soare. Şuieră din nou, pentru a treia oară, ascuţit. Ţiuitul plonjă de-a lungul terasamentului, intră sub pod, se înălţă rapid pe rampa de gunoi, ajunse pe şosea, înconjură monumentul din faţa şcolii (un soldat din bronz, cu arma la picior) şi se pierdu spre munte. Pentru o fracţiune de secundă, statuia păru încercuită de scântei aurii. Un bărbat se opri lângă soclu, lăsă geamantanul din mână şi privi în sus.

Mă, ia uitaţi-vă, ăla care şade lângă monument, nu-i Vasile Seceleanu? Cine vede pân-acolo! Sile, bre, tenoru’ nostru. Ce, ai chiorât? Bă, să ştii c-ai dreptate. El e! Ce-o căuta acas’, că parcă ieri l-am văzut la televizor într-o operă de-aia, cum îi zicea, Lucia… Lucia din… Nu mai ţin minte. O fi venit să ia ţuică de la tac-su, că de când i s-a stricat vocea dă mai des prin sat. Ăstuia îi e mereu sete. Dacă n-are alambic, la Bucureşti… Mi-a spus mie unu’ că ţuica împute blocu’. De ce-o fi el aşa însetat, că nu văz motivu’? Că cântă, frate, de-aia! I se usucă gura. Să urli tot timpul făr’ un stropuleţ de ulei în claxon, e greu. Mda. Pe tine nu te-am auzit niciodată cântând, nici Hora Unirii, în schimb gura ţi se usucă ca la şerpi. Ce mândru m-am simţit când l-am văzut pe ecran! Cred că şi mai mândru te-ai fi simţit de-ai fi văzut una de-aia, cu banane. Mata n-ai nimica sfânt, zău. Eu iubesc Frontu’!… Iote-l şi pe-al meu! S-a întărit, ce vrei, nu te băga-n solniţa lui. Îl iubesc, da, aşa să ştiţi, deoarece partid ca ăsta n-a mai existat! Hai, bre, las-

o moartă… Că dacă nu era armata care să fie cu poporul, adio, bă, şi mis România şi ulei de floarea-soarelui! Şi portocale… Gata descojite… Acu' vine de-alde Raţiu şi Câmpeanu, la spartul târgului, să ia caimacul. Care caimac, bre, că mă enervezi? Dacă era ei atât de mari patrioţi, de ce nu l-au belit pe Ceauşescu la congresu' paişpe, poftim! Păi erau în Franţa, ce, eşti capiu? Nu contează unde era. Să fi pus umăru' la revoluţie! A stat toată viaţa prin străinătăţuri şi vine acuma să ne puie iar la clacă. Înainte, dacă nu le făceai claca, nu-ţi dădea nimic. Las' că-i ştiu eu. Ştii pe dracu'… Eu spărgeam singur, într-o zi, un vagon de piatră. Măi, nene, ce-are una cu alta? Are, că-s sătul de chiaburi! De păduchii ăştia leşinaţi care n-a pus niciodată mâna să spargă o piatră. Era şi-un cântec, stai aşa, să-mi aduc aminte… Mai dă-mi una mică, Nae, poate cu *Vraja Mării* de mandarine, să-mi vie versu-n cap. Da, i-auzi-l, mi-a venit: „Uiuiu, măi, bade Gheorghe, moş Ilie / N-am scăpat, mă, de robie, / Nici de liftele spurcate / La putere născulate…" Cum ziseşi? Născulate? Poate vrei să zici *răsculate*. Taci, că habar n-ai… Deci: „La putere născulate, / Ce-a fost ciuma şi holera, / Ce-a fost grecii şi zavera, / Ce-a fost turcii şi muscalii, / Câte-am tras cu liberalii!" Ei? Cântec, băi! Din toate partidele astea de-acu', singurul partid care-i liber e Frontu'. Vorbim degeaba, bine că ne-ai cântat… Adică ce vrei să spui, că vine Coposu şi te pune la clacă? Alege-l tu pe el, şi-o să vezi. Ăştia iar se iau la bătaie. Eu pe Iliescu-l votez, orice-ar fi! Ce să mai fie? Atâta pâine câtă s-a dat, după atâtea jertfe omeneşti, şi ăia din Bucureşti tot nu-i mulţumiţi, parcă-s apucaţi, în fiecare duminică, are pitici pe creier, asta-i, numa' delicvenţi. Sparge geamurile, dau cu băţu' şi se râde de mineri. Păi dacă vine iar minerii îi distruge pe-ăia din Bucureşti. Taci, bre, că nu cunoşti politică… Cine, mă, eu? Eu am fost om politic şi economist la viaţa mea, aşa să ştii! Bravo, eşti tare! Nu se râde, tataie, de mineri, de acord, da' că le-a dat zece mii pe lună, asta ţi se pare cinstit? Şi ce, nu merită? Ia să trăieşti şi tu ca râma aia sub pământ, gata-n orice clipă să-ţi pice tavanu-n cap, atunci să te văd! Tu dai trei sape-n grădină şi pe urmă vii repede să te odihneşti, la bufet. După ce mănânci. Îi vezi pe-ăştia care merge la dispensar cu diarie? Că doar cu asta mai vine acu', întreabă-l pe doctor, de

mult ce mănâncă. Ce să-l întreb, că-i scos din priză… Nu ştiu de s-o trezi pentru trenu' de şapte. Toţi are de mâncare şi bagă-n ei ca animalele. Ceauşescu trebuia împuşcat, dom'le, e clar. Stă, se uită la televizor şi mănâncă. *Rezerva cu gratii. Mirosul colegului de*… La muncă! Munca e cinstită, bre. Eu nu sunt fiu de boier, eu sunt garda cea de fieer… Altu'! L-a apucat şi pe-ăsta cântatu'! Da' duceţi-vă, frate, la căminu' cultural, poate vă dă vreun premiu. Ia stai oleacă, de ce cânţi matale melodia asta, n-oi fi vun legionar? Că-i înjuri pe toţi, şi Frontu' şi pe ăilalţi, la grămadă. Vezi că te espulzează din grădină, ca pe Braia ăla, de-ţi rămâne a bătrână singurică şi n-o să-i mai poţi explica chestia cu erecţia. Aşa era cântecul, domn' inginer, da' io nu-i înghit nici pe legionari, cu candela şi pistoalele lor, nici pe boieri! Jos regele! Bine spui, hai noroc! Ziceai că n-am nimica sfânt. Păi da. Atunci ferice că are comuniştii-n locul meu. Mie mi se pare că ori cu, ori fără revoluţie, tot feseneul ajungea primu' la balcon. I-o coceau ei cumva lui Nae. Mie? Nu, mă, ce să aibă cu tine şi cârciuma ta împuţită, vorbeam de Ceauşescu. De ce împuţită, nu bei şi mata aici? Beau, că n-am încotro. Şi eu cred că lucrurile erau gata coapte, numai bune să cază-n capu' odiosului, dar i-a luat asta, revoluţia, prin surpriză. Noroc că şi-a revenit iute, nu-s ei proşti… Cine, gândacii? Iote, domne, ăsta a rămas la gândaci! Trezeşte-te, bă, băiete, a luat timpu' viteză, trece pe lângă tine şi rămâi cu buzele ţuguiate, ca autostopiştii ăia. Despre gândaci am vorbit acu' o oră. Sau două. Eu am zis să nu mai amestecăm spumosu' cu lichior de mandarine, uite ce se-ntâmplă.

Locomotiva manevră cu spatele şi se cuplă la primul vagon. Cele două femei de serviciu terminaseră de măturat şi de strâns hârtiile, cojile de seminţe, sticlele goale. Trenul era gata de plecare. Cu banchetele tăiate cu briceagul, pline de noroi şi urme de dulceaţă, scrumierele furate, becurile smulse din tavan şi ferestrele sparte. Adela trecu pe şosea târându-şi piciorul şi chicotind.

Asta-i tută rău, bre. A rămas aşa de când au violat-o ăia patru în pădure. Aş, era deja atinsă. Eu zic că i-a plăcut şi ei. Nebună, sifilitică şi violată. Mă, nu vorbiţi cu păcat… Ce n-ar da Adela să i se mai întâmple iar. Că rata

întâmplării în ce-o priveşte e mai rară ca eclipsa. Bine că l-au terminat, nemernicul dracului! Ciur l-au făcut, pe cel mai iubit fiu al poporului! Că dacă-l prindea poporu' acolo, pe terasă la ceceu, nu mai rămânea din el nici măcar stafia. Aia care se zice că bântuie prin ţară. Mie nu mi-a fost milă. *În noaptea aceea mă gândeam la Irina şi, pe neaşteptate, mi s-a făcut greaţă. Doamne, ce mai vorbesc oamenii ăştia pe care trebuie să-i iubesc, aşa mi-a spus preotul, chiar şi-aici, în birt. Oriunde. M-am îndreptat clătinându-mă spre toaletă, trecând prin salonul cu treizeci de paturi, drumul mi s-a părut nesfârşit, nu mai reuşeam să ajung la uşa din celălalt capăt, era linişte, nu sforăia niciun pacient. Am ajuns, n-am mai avut timp să caut scaunul, am făcut o piruetă şi, din întoarcere, am vărsat scurt, în jet, pe perete, icnind abia auzit, de teamă să nu trezesc pe cineva*. Ăsta mai trăia pe puţin douăj de ani. Ne curăţa, dracului, pe toţi. Îşi pusese în minte să ne arate că poate să ne belească făr' să zicem pâs. Fără anestezie… Hopa, s-a trezit doctoru'! Ce spui, bre, zece ani? Eu am spus douăzeci… Hai, că nu mai ştii ce vorbeşti. Când i-au făcut aia, autopsia, au calculat ei, după cum arăta organele înăuntru, că mai trăia până-n anu' două mii optsprezece. Şi ea până-n două mii cinşpe. Îţi dai seama? Prafu' se-alegea de noi! Ne păpa gaia. Noroc cu Iliescu! Gaia o păpa pe mă-ta, cu Iliescu cu tot. De ce-njuri, mă? Auzi, robinete de aur! La ce-i trebuia lui robinete şi căcătoare de aur, nu pricep în ruptul capului! Şi-atâtea case! Şi urşii, săracii, pe care-i ciuruia ca scrântitu'! Că nu se mai sătura, dom'le, de urşi şi avioane şi robinete şi mă-sa să-l ia! Care l-a şi luat. Da' de hârca de mă-sa ei, ce ziceţi? Era a lui, bre. Scârţ! Era a ei. Să fi fost io doctor acolo, la Municipal, îi făceam, dracului, o injecţie, să sară baba pe acoperiş! Ori ăia patru ramoliţi… Las' că n-a fost numai idioţii ăia de vină pentru toate, cum vor ei să ne facă să credem… Băi, tată, să vezi comunism pe capu' nostru, când or câştiga ăştia alegerile din mai. Adică de ce comunism? De-aia. Poate-o să-i spună altfel, poa' să-l poreclească cum vrea ei, şi tot ai să-l votezi, că tu crezi că lupu-şi schimbă năravu'. Mai ales de când îşi face cruce la televizor. Cică-s credincioşi. Mi-aduc aminte când au venit prima oară, în '46. Numai bătăuşi, unu' şi unu'! Un tren întreg. Stai, au venit de două ori… O dată cu

maşinile, a doua oară cu… Nu cu maşinile, nene, a venit cu trenu' blindat. Vezi, am spus eu că mâncaţi căcat. Hai, că te-ai ramolit şi mata, ca ăia patru. Bravo, mă, mă compari pe mine, care n-am nici casă cu etaj, cu ăia? N-a sosit atunci Bodnăraş cu trenu' blindat? N-a venit niciun Bondăraş, cu niciun tren. Domne, ăsta a uitat şi cum îl chema pe ministru!… S-a făcut masacru, bre, da' mortalităţi n-a fost. Numa' oase rupte. Că strigau să votăm cu comuniştii. Ori noi nici nu ştiam ce-i aia. Mama lor de… Eu zic să rămânem la problema istorică. Problema istorică e că veniseră, cică, să ne asigure alegeri libere. Aduseseră tot felu' de bâte, flăcăi hotărâţi, cinstiţi, unu' nu zâmbea, şi strigau că ne ameninţă esploatatorii, cum spune acu' tâmpitu' ăsta cu claca lui. Bine că nu mă aude. Imperialiştii vrea să falsifice alegerile, aşa ziceau, şi să ne împileze. De parcă noi nu ştiam care ni-i erau esploatatorii ăia care cică sugea sângele poporului. Erau trei, mari şi laţi, unu' făcuse gara cu banii lui, altu' băgase lumină electrică, în '29, c-am fost prima comună electrificată din judeţ, noroc c-au venit ăştia, neesploatatori, comuniştii, de ne-a stins-o, iar al treilea nu ne mai putea face chiar nimic, că murise la Paris, cu un an înainte. *Ce mi s-a părut bizar a fost gustul dulceag. Am adulmecat pe întuneric pereţii, apoi mâinile*. Primu' care i-a văzut coborând din tren a fost Duca, şi ţuşti, din casă-n casă, răcnind să ia fiecare ce poate, furcă, topor, şi să vină-n grabă la monument. I-am lăsat pe comunişti să intre în şcoală, cred că erau cam o sută, iar noi ne-am strâns frumuşel în centru, chiar în faţa lor, şi-am aşteptat. Când ne-a zărit ei pe fereastră, parcă nu le-a căzut bine, a ieşit imediat unu' să ne ţin-o cuvântare, l-am lăsat s-o facă, dacă asta era damblaua lui, însă mai mult din pricină că trebuia să le dăm timp flăcăilor din Ţâţa să ajungă. Tu ce vrei, Ionele? Una mică. Fugiseră câţiva puştani să-i ridice din pat, că era duminică, unul din copii fiind chiar bătrânu' tău, Bebe, ce ştii tu, c-cu' eşti notar, avea vreo cinşpe ani pe atunci, tac-tu. Afar' de asta, ne mai distram şi noi niţel, înainte să-nceapă socoteala, că era tare hazliu îndesatu' ce zbiera din uşa şcolii despre înfrăţirea muncitorilor cu ţăranii şi cu toată lumea, doar cu mă-sa nu, şi cum zicea „înfrăţire", cum împroşca cu bale, numai umbrele nu ne gândisem să aducem, că de fapt aşa a şi început. Duca, care era în faţă c-o

manivelă-n mână, s-a întors la un moment dat spre noi şi-a zis oameni buni, ăştia au venit să ne scuipe la noi acas', şi îndesatu' a ţipat ca muşcat de vorba-aceea că Duca e contra revoluţiei şi-o să dea el seamă, drept pentru care ne-am hotărât să le-o dăm noi, seama, şi asta imediat. Am tăbărât pe dumnealor fără cântec înainte, da' cu nădejde. Auzisem din satele învecinate cum fac ăştia alegeri libere. Numai la Sindreni, cum şi-au bătut joc de oameni, cu urnele alea găurite. Păi ce credea ei, bre, că suntem chiar atât de proşti? La început s-au descurcat binişor, ştiau meserie, cât p-aci să iasă egalitate, cu toate că noi eram mai mulţi, da', băi, fraţilor, când au sosit oamenii din Ţâţa în goană şi cu păru' vâlvoi, că bătrânul lui Bebe, Dumnezeu să-l ierte, a mai înflorit-o niţel, i-a ridicat din case urlând c-a venit comuniştii să dea foc la sat, a ieşit o păruială ca la filmele astea de-acu'. Ce bătaie au luat, măiculiţă! I-am alergat înspre gară, câţiva din ei s-au aruncat de pe pod şi-au luat-o înot prin gârlă, spre calea ferată. Măi, şi ce mai hăuleau, io l-am pocnit pe unu' drept la scăfârlie tocmai când zicea că n-are nicio vină, le intrase frica-n măduvioară, au văzut că nu-i de glumă, şi noi icneam şi izbeam, na-vă, mă, alegeri libere, şi chiar că eram liberi s-alegem după care să dăm cu scurtătura. I-am împins pe pantă-n jos, fugeau de mâncau pământul, la capitolu' ăsta erau mai antrenaţi, alergau, vere, de nu lăsau urmă prin praf. Apoi i-am lăsat, dracu', să se suie-n tren, ba le-am mai şi cărat răniţii şi i-am suit în vagoane, cu bâta, ştii, că unii mai mârâia. Am stat de pază şi-i înjuram de pe peron, pân' a dat domn' Eugen semnalul de plecare cu mâna sănătoasă, că p-ailaltă i-o rupsese un ticălos în bătălie.

Un piţigoi se aşează pe stâlpul de înaltă tensiune din dreptul dispensarului. Dintr-o curte se auzi o femeie râzând.

Asta-i poveste veche, Tomo, era alţi oameni pe-atunci. Care alţii, mă, ce, aveau coaiele mai mari? Ori mai multe? Cred că da, pentru că ăla a fost un timp al oamenilor, pe urmă a venit un timp al păduchilor, pentru patruj de ani, iar acum e ce e! Dacă n-ar fi fost copiii de la oraşe, noi am fi stat şi azi şi înc-o sută de ani, cu mâna-n cur sub Ceauşescu. Şi sub fi-su şi nepot-su, iar pâine-am fi mâncat tot numa' de la Bucureşti, până ne-ar fi căzut dinţii cu gingie cu tot. Ăsta-i adevăru'… Bre, da' acum e mai bine? Mata

cum socoţi? Sigur că-i mai bine. Păi da, securiştii noştri, care era ca şoarecii ăia cu capu-n gaură prin ianuarie, nici suflarea nu li se mai auzea, nimic, şi-avea nişte ochi uite-atât, acum gata, şi-au revenit, scoate periscopu-n plină zi, direct din nămol. N-a stat Săndel, ginerele matale, două săptămâni ascuns la Malu' cu Flori, pe la-nceputul anului? Acu' se foieşte de colo-colo cu colegii de bancă, îmbrăcaţi în costum naţional, cu cravată, rânjiţi de mai mare mila, să le sclipească dintele de aur. Tot mai bine era înainte… într-o privinţă. În ce privinţă, bă? Păi îi ştiai care sunt, te mai fereai. Acu' parcă-s şi mai mulţi. Mai ţii minte pe zece ianuarie, când făcuserăm baraj pe pod, cum a fost cu autocarele alea? Alea fără număr, da. Tot popa Dinu mai isteţ, noi ziceam să nu le oprim, da' el, parcă-l aud, cică ce să caute, mă, turişti, pe vremurile astea când se trage cu tunu', să se ducă la Sinaia? Aşa că le-am pus bariera. Părintele şi Relu Despa s-au suit în primul autobuz, erau patru în total, şi după nici cinci secunde îi vedem cum coboară amândoi albi la faţă şi Despa îi spune lui Fane Marmandiu să ridice bariera. Maşinile atâta a aşteptat, au huruit toate-odată şi-au plecat într-un vârtej de nici nu le-am mai văzut de-atunci. A, tu nu ştii. *Mais tu es le meilleur d'entre eux!* Când s-au suit ei doi înăuntru, pân' s-apuce popa Dinu să-ntrebe ce şi cum, şoferu' i-a făcut semn, să se uite adică-n spate, la pasageri, şi când s-a-ntors părintele şi s-a uitat, a văzut toate scaunele ocupate, nimeni nu rămăsese-n picioare, şi pe scaune şedeau toţi tăcuţi, îndreptând spre popă şi spre Relu ditamai ţevile de mitralieră. De-aia a coborât amândoi ca tencuiala şi făr' o vorbă. Pe urmă, pân-au dat ei telefon la miliţie, până a durat să înţeleagă ăia că se-ntâmplase un caz important, pân-a cerut lămuriri, până l-au căutat pe căpitan, până l-au dibuit, că dormea, până s-au suit în maşini, până au pornit, cu mare greutate deoarece le furase ţiganii antigelu', vă daţi seama, autobuzele era de mult cine ştie unde. S-a auzit c-ar fi avut nişte ascunzători prin munte, la nişte oieri, or fi avut, nu zic nu, pen' că nu i-a mai găsit nimeni. Ai dreptate, domne, nu-i mai poţi recunoaşte. Şi dacă şi-au făcut şi vreo operaţie de-aia la faţă, să le schimbe nasu', pa, puiule, nu-i mai prinzi! Ei, aş, n-are nevoie de nicio operaţie, nu le mai e lor frică. Sunt zâmbăreţi cu toţii, de la caporal la general, şi-a deschis buticuri, doar să-i iei să-i pupi.

Carmol intră în bufet şi salută milităreşte, pocnind cu zgomot călcâiele.

Ne-ai şi speriat, beţivu' dracului! Ie-te-te… a venit tâmpitu'! Nae, pune-i o sută. Să bea, că asta-i singura lui grijă. Noi ne ocupăm de popor… O fi adevărat că Nicuşor a promis în puşcărie că de-i dau mai puţin de cinci ani, zice unde-s ascunse sicriele de aur ale ălor bătrâni? Cum, mă, să nu-mi spui c-avea şi copârşeie de aur… Nu, Gică, nu-i vorba de sicrie, ce dracu' eşti prost, avea statui, mă! Hait! Îşi făcuseră nişte statui din aur, de vreo treij de metri înălţime, şi le-au îngropat undeva. Doar ei ştiau unde, adică familia lor, că ăi care le-au lucrat şi ascuns au fost împuşcaţi. Dom'le, asta-i prea din cale-afară, uite ce de aur avea din munca poporului, pungaşii! Stai, Ionele, că auru' ăsta provine din comoara găsită în Moldova… Comoară, bre? A găsit-o unii care săpau să repare-o conductă, mai întâi au dat de-un cap, de-un ăsta, craniu, de, şi pe urmă, ce să vezi, au descoperit minunăţia, că unu' dintre canalagii a rămas trăsnit pe loc, orb. Era o caleaşcă cu cai cu tot în întregime din aur, făcută de Mihai Viteazu'. Da, şi lăsată ţării pentru vremuri grele. Şi nebunu', în loc să plătească datoriile cu ea, cum scria pe-o hârtie pe care-au zărit-o pe capra trăsurii, a luat-o şi şi-a făcut statuie. Îţi stă mintea-n loc!

Omul de lângă monument scoase un pachet de ţigări, îl desfăcu, privi ghetele de bronz ale soldatului, apoi puse pachetul la loc, în buzunar. Chibritul aprins mai arse câteva secunde pe pavaj.

E ţăcănită, bre, doctoriţa de la Sindreni! Odată a zis că doctoraşu' nostru a vrut s-o violeze. O fi visat, şi după aia a dat vina pe el. Ce să violeze ăsta, săracu', că de când a dat-o pe ulei, nici nu mai ştie unde-şi ţine socoteala. Vezi că te-aude. O aude pe tanti Sisi, acum, în ceruri. Mitiriţă, tată, dacă tot bei direct din sticlă, măcar scoate-i dopu'. Fii atent aici, îl duci la gară şi-l bagi în tren. Am înţeles, să trăiţi! Mi-e că nu se trezeşte-n staţie, a mai ajuns odată pân' la capăt, la Bucureşti. Atunci du-te cu el la Târgovişte şi te-ntorci cu maşina de zece, aia cu muncitori. Bună idee. Abia aşteptam să merg cu trenu' înainte şi să mă-ntorc cu maşina de muncitori înapoi. Hai, hopa sus, domn' doctor! Ce-i?… Ce e, am ajuns?… E, te-ai lămurit, Bebe? A câta staţie e Piaţa Romană?… Suntem la bufet, domnu'

doctor, n-auziră̆ţi? Ce dracu', e surd? Că dă din mâini. A rămas aşa de la revoluţie. Sau de la Cernobîl. Când se pileşte se crede-n troleibuz şi-ntreabă a câta staţie e Piaţa Romană. După care încearcă să se dea jos, ca joia trecută, când i-a spus unu' pus pe glume, în tren, că-i la prima, şi el a coborât la Aninoasa. I se rupe filmu', nu-i obişnuit cu evenimentele. Nici cu tăria. *M-am dus la baie, un băiat făcea duş, s-a uitat la mine ca şi cum nici nu aş fi existat, cred că avea într-un sens dreptate, era ora unu noaptea. Aici ardea becul. Flăcăul care se spăla era acelaşi care, două zile mai târziu, s-a aruncat de pe acoperiş. M-am privit în oglindă. Aşadar vărsasem sânge*. Ce frumos era totul! Eram oameni, bă, ne ridicasem în două picioare. *M-am gândit că aveam să mor*. Stăteam la televizor şi-mi curgea şiroaie de lacrimi. Scăpasem de căpiat, eram liberi! La, laa. Noroc!

Une comédie musicale. Dar poate mai era o şansă. Râdeam ca nebunii, ne pupam cu toţii, fără să ne mai uităm ce obraz ni se întinde. La nimereală. Şi trenu', Gică, trenu' care-a şuierat o oră întreagă, până a surzit tanti Lina. Farurile aprinse, claxoanele… Ratele care se opreau. Se dădeau oamenii jos, auziseră ce se-ntâmplase la radioul din maşini şi se sufocau, bre, au coborât şi-au început să joace-n mijlocul drumului. Au venit unii zece kilometri pe şosea, să se răcorească, că nu mai puteau, dom'le, nu mai puteau! Făcuse Dumnezeu România a doua oară, şi dracu' se gândea c-o greşise iar. De ce vorbeşti aşa, eu cred că n-a greşit deloc, uite cum ne dă seara pe regina frumuseţii. Păi vedeai tu regină înainte? Vedeai un căcat. Eu am de gând să mă duc vara asta la Costineşti, s-o privesc cu ochii mei, pe viu, că pe ecran e prea mică. Şi cam slăbuţă, o fi de la lampa de imagine. Măi, Prună, de s-ar duce Genoviţa lui Chelu, draci ar băga-n juriu cu ţâţele ei. Şi cu dosu', Mitiriţă, cu dosu'! Da, ca un dulap. Păcat că n-are mânere. *La piété est sans limites, car elle prend naissance dans le limon des origines… Rembrandt a murit. Sau Popescu?* Dom'le, ce-am mai suferit atunci, când a-nceput viermii să tragă şi ai noştri să spună la televizor să venim să-i salvăm, am ieşit în stradă, nu era nicio maşină, nimic, şi-atunci am coborât în pivniţă, am tăiat porcu' felii şi l-am pus în saci să-l duc la Bucureşti, mă gândeam că le-o fi foame flăcăilor care mureau să ne putem

noi uita la regina frumuseţii de anu' ăsta şi la ei cum îi împuşca anu' trecut pe ecran, de-adevăratelea! *Suferinţa. Icoana. Senvişul cu magiun. Teama de moarte*. M-a prins nevastă-mea, unde te duci, mă, chiaunule, nu te uiţi la tine că eşti mut, un' te duci tu cu porcu-n Bucureşti, noaptea la ora asta, păi te ia ăia la ţintă, cât eşti de beat, te uiţi cruciş, măă, marş în casă imediat, că n-o să nimereşti nici măcar Gara de Nord, cât e de mare, ai fi în stare să le dai carnea teroriştilor, şi drept mulţumire or să te găurească-n frunte, dracului, că numai necazuri îmi faci, şi-atâta a tras de mine şi-a chemat şi copiii din somn care-a început numaidecât să zbiere săriţi, că-l împuşcă pe tata, încât n-am avut încotro şi-am intrat în casă, la televizor, unde era prăpăd. Vorbea unu' la radio, zicea c-a muncit atâţia ani de pomană. Poate el. Io m-am dus chiar atunci, cu Bănea, Onuţ şi Şuncă, da' frică nu ne-a fost. La fel şi unii din Uioara, care zicea că mai periculos li s-a părut cât au mers cu popa lor cu maşina până-n capitală, că mergea părintele ca turbatu', vroia pesemne să ajungă el primu', să dea ajutor c-o icoană de trei kile după cum ar fi devenit nevoia, unora la cap, altora pentru rugăciune. Adevăru' e c-a fost… nici nu ştii cum să-i spui, dar a fost cum cred că n-o să mai apucăm vreodată! Săream, oameni necunoscuţi, unii-n sprijinu' altora, doar ce vedea că te-mpiedici că şi apăreau vreo cinci, şase să te ajute, ne îmbrăţişam pe străzi, ne dădeam de mâncare, ţigări. Ce nu s-a văzut în ţara asta! Şi ăia de la balcoanele blocurilor aruncau cu căciuli, mai am şi-acuma una, de iepure. Parcă ne făcuse pe toţi o mamă. Păcat numai că după câteva zile a trebuit să ne întoarcem fiecare la casele noastre. Fraţi, fraţi, da'… Mă rog, viaţa! Până şi smintitu' ăsta de Gică a izbutit să ajungă cu porcu' în Bucureşti. L-a lăsat pe-un tanc.

Carmol salută din nou şi ieşi. Se împiedică de ultima treaptă a bufetului şi căzu în şanţ. Adormi aproape imediat, lângă Bucurică mutul.

S-o fi supărat Dumnezeu că i-au împuşcat pe vampiri în ziua de Crăciun. Asta doar *dacă* i-a împuşcat, ieri l-am auzit pe nea Coţofană că cică ar fi-n America, pe undeva, pare-mi-se-n Brazilia, şi totul n-a fost decât o comedie, doar s-a făcut că trage-n ei, nu cum povestişi mata, apoi l-a luat cu avionu'! Şi dus a fost! Ce să facă ăla în Brazilia, păi mai găseşte el

oameni ca noi, să-i prostească la telejurnale? Cum ce să facă, Mitiriţă? Să joace sârba. Samba, bă, samba. Că la ăia-i carnaval tot timpu', n-are iarnă, şi dacă-şi pune şi pene, nu-l mai recunoaşte nimeni. Sau poate-l împăiază. Şi coana Leana? O face negrii regina frumuseţii şi p-ormă o mănâncă. *Par le ciel, voilá qui est etrange! Heureusement que je suis entre la fenêtre et la pendule*. Da, frumos a mai fost atunci, şi-acu' numa' manevre, mişcări, manipulări, tot felul de prostii, păi io în decembrie aş fi fost în stare să-i iau în braţe pe toţi ungurii din România, şi azi văzuşi ce-am făcut, l-am pocnit pe-ăsta care crede că nu-s ungurii de vină… Uite la el, nu mai ştie de ce-a dat cu pumnu'. Şi n-a trecut nici o jumătate de oră. Ba a trecut, stai să mă uit… Şi plânge. Ce faci, nene, plângi? S-a matolit, lasă-l în nenorocirea lui. C-odată se trezeşte şi-ţi arde iar o scatoalcă, din confuzie. Bine c-am apucat ziua aia, cum spuneau toţi, şi unii, bieţii de ei, chiar că numai ziua aia au apucat-o. Iar pe alţii i-a prins revoluţia ba furând lemne din pădure, ca Bebe, ba în patu' Lămâiţei, ca Ilie Ceombe, ce-a avut în plus şi surpriza să se trezească cu nea Piroiu-n casă, care la rândul lui, când a văzut ce făcea nevastă-sa cu vecinu', s-a mirat aşa de tare c-a dat fuga după topor, noroc că i-a zis Lămâiţa, scurt, c-a-nceput revoluţia, asta era explicaţia, bine că i-a dat prin cap, altfel ar fi crescut numărul victimelor cu încă una, şi Piroiu, luat prin surprindere, a băut cu Ilie pentru libertate pân' s-au trezit dimineaţa pe covor cântând imnul naţional. Pe doctor l-a găsit cu ochiu' vânăt, pe directorul şcolii cu minciuni, pe Florea mort de congestie la cap, iar pe noi aici, la bufet. Pe poziţie. Am fost pe fază, bre! Păi ce-am mai sărbătorit, mamă, mamă! De fapt d-aia a murit şi Florea, de sărbătorire! Era şi bătrân, de. Optzeci şi şapte de ani, două războaie şi-o revoluţie, i-o fi ajuns! Da' muierile noastre, te-apucă bâţâiala când te gândeşti! Nu te mai gândi. Bă, a luat ele trenu', ori nu l-a luat? Da' nu te mai zgâlţâi atâta! S-au suit buluc cu flori şi rochii negre şi-au ajuns în Bucureşti mai iute ca toţi, a intrat în capitală ca-n brânză, jar mâncau, a băgat teroriştii-n sperieţi, au stat lângă soldaţi să observe dacă trage corect cu arma, le-a mai arătat ele cum se trage, când era cazu', şi chiar era cazu', că săracii habar n-aveau nici unde-i cătarea, bre, şi-a împuşcat femeile mai mulţi terorişti decât a fost la

televizor. Patru. Unde au învăţat astea să tragă, domn' inginer? În luncă. Aha! În luncă, zici. N-a omorât doar patru, nenicule, ci patruzeci şi doi. Mă rog. Important e însă că pentru prima dată nu s-au mai gândit la feţi-frumoşi, au tras zmeoaicele cu puşca, în loc să prinză flăcăii de pantaloni. Acum nu mai e la fel… nu mai e… Şi pe-ăsta l-a apucat bocitu'! Ptiu'! M-a apucat, nu-i nicio ruşine, pen' că acu' nu mai e ce-a fost. Fugi, bre, d-aci, că faci igrasie…

Un viţel maroniu, cu pete albe, trecu agale pe drum.

Şi dacă ne dă pământ, tu ce faci, nene, iei? Păi eu am, la ce-mi mai trebuie? Sunt bătrân, domne, nu mai pot munci atât. Să ia ăştia tineri. Sau cei de la câmpie, că n-are. Totuşi, împărţeala asta, ba între ţărani, ba între cooperative, asta-i cârcală, bre! Ori ni-l dau pe tot, ori n-are decât să-l facă peisaj. E greu, cu agricultura. Şi tot pământu', îi cam mult, Gheorghe! Păi îi vede careva pe-alde Piroiu, Onuţ, Meleganici, Ceapă ori Boieru muncind cum am făcut-o noi? Că mi se suie sângele la creier! Nu se mai întorc ăştia la sapă cât îi hăul şi… şi… Bârgăul. Da. S-au născut în puf! Cei mai mulţi dintre tineri nu mai sunt ţărani, nici nu vor să audă să le zici aşa. Au isprăvit-o cu portul naţional, voi nu vedeţi ce muzică, de ezemplu, ascultă ei? Tot timpu'? Numa' muzică străină sau de mahala… Stai, bre, nu te enerva… Cum să nu mă enervez, când îi aud în fiecare zi lălăind-o pe-aia, „cu mâna la pupăză şi cu cucu-n ea"? Tu-le rasa-n cur de ţigani! Ce-are, Ghiţă, ţiganii aici, m-ai ameţit de cap… Are, că ei îs de vină! Bravo, ai găsit vinovaţii! Nici ţărani, nici orăşeni… de fapt ce suntem noi, mă? Nu ştiu, întreabă-l pe Dumnezeu, înainte să adormi. Deşi nu cred că ştie nici El ce suntem. S-o fi luând cu mâinile de cap tot uitându-se la noi. Unii în blugi rânind bălegaru', alţii ţinând bâzu' la cântăreţi cu degetele tăiate la mănuşi, alţii pişându-se prin parcuri, alţii mişunând de colo-colo, că le place al dracului să mişune, mişună în capul gol, alţii stă cu ochii beliţi, în semn de protest, ce ştii mata, ia holbează-ţi ochii, aşa, vezi, ăsta se cheamă protest, dacă-i beleşti o săptămână îţi dă apartament, alţii gândeşte mult şi degeaba, şi unii scuipă pe jos, la cinematograf. Io n-am nevoie de apartament. Ne-am transformat în corcituri, în ieti… Ăştia ce mai sunt? Un fel de maimuţe care

seamănă cu noi, da' nu vorbesc. Adică vrei să spui c-afar' că-s mute, merg îmbrăcaţi în blugi, mănâncă seminţe şi le scuipă pe jos? Nu, tembelule, c-au blană. Aha! Umblă cu picioarele goale prin zăpadă şi dă-i… Dă-i, ce? Am uitat. Povesteai de maimuţe… A, da… Ca ele-o să ajungem şi noi! Cum asta, o să ne crească blană? Blană are mă-ta, boule, eu spuneam aşa, pentru comparaţie. Dacă ştii ce-i aia. *Se spune baroc, nu baroacă*. Noi nu mai avem nicio denumire, nicio poreclă în societate, nimic? Să ne spună… Cum să ne spună? Locuitori ai satelor. Îţi place? Enorm. Şi cum rămâne cu ţăranii bătrâni care nu se mai schimbă, indiferent de cine-o câştiga alegerile? Bătrânii, care nu se uită la video, nu umblă cu avionu', nu-şi pune cercei în ureche, nu ascultă muzica ăstora ce se zdroncăne de parcă are limbrici, nici nu se înghesuie să comenteze politică, cu ei ce-o să fie? Nimic, oricum îs pe ducă. Întrebarea e ce facem cu oştirea noastră de femei care aşteaptă trenu' de duminică. Nu-i normal… Ce chestie, dom'le, şi obiceiul ăsta! De unde le-o veni! O fi vreun blestem, dracului, că-i tare vechi, a apărut chiar înainte de inventarea trenului. Când eram mic scoteam limba la ele, uneori mai aruncam şi câte-o pietricică, aşa, fără să le ating, şi ce mă mai bătea mama când afla! Şi afla întotdeauna, mă pârau împieliţatele, pe-atunci unele avea vârsta mea. De-atâta vreme şi n-a răsuflat nimic, nu ştie nimeni precis ce vor ele pe peron. Ne dăm doar cu presupusu'. Mare scofală, aşteaptă şi-atât, sunt atâtea muieri care aşteaptă, pân' toată ţara. Istoria… Nu-l lua cu istoria, că se-asmute. Lasă-l aşa, contemporan. De pomană le iscodeşti, tac ca-n tablou, mucles, şi adevărul e că ne roade pe toţi chestia, n-are legătură cu nimic, nu ne-a pomenit nimeni de ea, nici bunica, nici străbunicu', ce mă-sa face ele, mă, acolo? Asta nu e datină. E ceva necurat la mijloc! Vezi, tataie, când ţi-am zis să nu mai bei, că te întărâţi… Acu', e drept, Gheorghiţă, nici nu poţi scoate vreo vorbă de la ele, cum ieşim noi duminica, încoţopeniţi de la bufet. Ori numai duminica ne gândim să le-ntrebăm… Şi p-ormă, n-a reuşit judecătorii ăia mari de la Bucureşti să afle vreun lucru mai pe-nţeles de la potlogarii lui Ceauşescu, şi-s oameni pricepuţi, ce pretenţii să ai de la noi, aici, la ţară? Eu unu' crez, totuşi, că trage nădejde să apară bărbaţi care… Ori scrisori. Cu vreo moştenire, ceva. Stau… în rochiţe negre…

poate-o veni cineva… de departe… din Olanda… să vină şi să le ia… cu tiru'… şi pe noi să ne lase singuuri!… Hai, nu mai plânge! C-atâta vrea curvele, abia aşteaptă să ne părăsească! Nu te uiţi că mai întâi se duc la biserică, se roagă de crapă duşumeaua sub ele şi pe urmă tuleo, la gară? La ce poate ele să se roage-atâta, decât să le vină ţapii din străinătate şi să le ducă? Ar fi prea simplu, Gică, tu nu gândeşti adânc. Ia zi, domn' notar, mata n-ai notat ceva în registrul ăla de la primărie? Că-n el ţii orice se-ntâmplă, scrii acolo toate chestiile. Nimic nu-ţi scapă. Şi pe mine m-apucă câteodată curiozitatea să aflu ce vrea muierile de la cefereu, că uneori se duce şi fi-mea, deşi i-am zis c-o ia pe coajă dac-o prind, da' cinstit e că nu pot face mare lucru, e uite-aşa cu a bătrână, doar când mi se pune pata neagră le bat de le sting, n-ajută la nimic, nu spun un cuvânt, afurisitele, şi tot eu obosesc primu' dând la ele, şi le las în plata Domnului. Îs viclene, bre! Mie-mi zici! Bebe, răspunde tu, hei, Bebe! A amorţit de tot. Oricum, tot nu-l mai găseşti astăzi pe faleză. Şi, beat ori treaz, se face că nu ştie nimic. Nae, a adormit notaru'! Nicio grijă, domn' inginer, se trezeşte el când i-o suna clopoţelul. Când au venit francezii am crezut c-o să se sfarme misteru' cu muierile noastre, stăteam să văd ce-o să se-ntâmple, cu cureaua scoasă, la îndemână.

Viţelul trecu din nou pe drum, în sens invers.

Da' ce-i, bre, cu animalul ăsta, de se plimbă singur, parc-ar fi şoseaua lui? O fi al lui Ţuţulan. Nu, că ăla n-are pete albe. *La chair de son côté subit la contagion des maladies de la conscience*. Am aşa, o impresie, că n-o să-l mai vedem pe-aici de Paşte. Uite ce trist e, ştie şi el că nu mai apucă sărbătorile. Chiar, ce mai istorie şi cu francezii, era bună de dat la ziar. Deveneam celebri. Când a sosit domnu' Radu prima oară? Prin februarie. Eu nu speram să-l mai văz, fugise de doi ani… Gică, ce spuneai că e el, esact? Doctor inginer, în aparatură medicală. Aşa! Ca coana Leana. Numai că la domnu' Radu e de-adevărat. Ce om deştept, domne! Şi sufletist. Ai văzut cum a strâns el pe francezi, cu ajutoarele? De-au venit tocmai de pe Coasta de Azur cu dubiţele alea care parcă erea de jucărie! Oameni de ispravă, ce mai! Da' şi noi i-am pupat, i-am plimbat, i-am scărpinat în cap, să se simtă şi ei bine, ca acas'. Toţi voia un francez în sufragerie. Da' cum

să împarţi paişpe francezi la nouă sute de familii? Şi, orişicât, trebuia găsite nişte case mai acătării, care să aibă privata înăuntru, şi duş. Eu zic că n-a fost totuşi corect. Adică după ce au fost aleşi unii să le fie gazde şi alţii ba? Păi, n-auzişi? Momentul cel mai frumos a fost însă atunci când, pornind de la biserica din vale spre monument, copiii noştri s-a aşezat de-o parte şi de alta a drumului şi străinii au trecut printre ei împărţind la portocale în dreapta şi-n stânga. Când s-au terminat portocalele au început să le dea ciocolată. Pe urmă jucării. Insigne, panglici… Doamne, şi ce mai putea să bea oamenii ăia! L-au băgat sub masă până şi pe Carmol. Şi popa, care era tare îngrijorat să nu-i vină rău vreunui oaspe, de la ţuică, când colo, cui îi era rău a doua zi de şi-a pus anteriu' pe dos? Ştiau, vere, să bea, nu glumă, doară la ei se face numai vinuri, de sute de ani. Are esperienţă. Ai văzut pozele alea colorate, cu viile de la marginea mării? Şi pe-alea cu sticle cu vin, care mai de care mai altfel decât ailaltă? Ce etichete, bre, îţi venea gustu' pe limbă numai ce te uitai! Negustori, asta e, ştie să-şi prezinte marfa. Că când le-a arătat Nae o sticlă cu lichior de trandafiri, s-au căcat pe ei de râs. Da' la plecare am schimbat adrese, cuvinte încrucişate, că n-am avut timp să ne învăţăm limbile, şi ne-am strâns mâna. Au plecat, lăsând în urmă un parfum… subtil, de locuri nevăzute… promiţând că vor reveni… Iar s-a trezit doctoru'. Ce-a zis? Nu contează, a adormit la loc. Ori mi se pare mie că s-au întors pe şase martie? Da, tocmai venise la mine băiatu' lui Vivi Marmandiu, tăiaseră porcu' şi găsise-n el un tub de medicamente franţuzeşti. Haida, de, păi cum le-a luat? Nu ştiu, bre, mă mai chemase nea Vivi odată pentru animalu' ăsta, se-mbolnăvise şi nu ştia ce are, n-am ştiut nici eu, de unde să-mi închipui că nenorocitu' a înghiţit tubu' ăla, aşa că i-am făcut streptomicină, că tuşea, se pare însă că nu i-a ajutat până la urmă. De la flăcăiaş am aflat că veniseră francezii a doua oară, dar acum umbla din casă-n casă şi întreba dacă s-au primit ori nu ajutoarele de la domnu' Radu. Pe undeva aveau şi ei dreptate, să nu mai vorbim cum s-au împărţit alimentele şi hainele. Să nu mai vorbim. Adică de ce-ţi dai cu deştu-n obraz, Ionele? Au fost împărţite cât s-a putut de corect. După principiul celor mai săraci. După principiul celor mai săraci, pe mă-ta! Da' alea care făcea

împărţeala la biserică, mai ales a lui Parnia şi-a lui Hoga, vrei să spui că nu şi-a făcut parte? Şi ce dacă? Oricum ar fi ieşit vorbe. Şi chiar au ieşit… Adică de ce ăluia un pachet mai mare şi mie unu' mai mic? De ce lui cutare o bluziţă de lână şi mie un prosop? Au încercat unii mai cu minte să esplice că lui nea Răspopoiu, de pildă, care are şaizeci de ani şi-o sută de kile, nu i-ar veni bine, pe corp, cum ar fi, o pereche de blugi, dar neam de te-nţelege cu cineva! Parcă dăduse boala-n ei. Hai, să judecăm cinstit, la noi s-a organizat totu' brici, cu pază la biserică, cu medicamentele distribuite pe bază de semnătură, mai bine nu se putea, că doar nu mulţumeşti pe toată lumea cu trei ţoale şi-o conservă. Gestu' contează! Aţi văzut ce-a păţit ăia la Sindreni? Acu' patru zile, când a venit şi pentru ei un tir cu ajutoare din Belgia. Balamuc, bre, circ, nu alta! Se adunaseră-n faţa primăriei şi ţipa ca disperaţii, se-mpingeau s-ajungă în faţă, i-a rupt haina unui belgian, au dat buzna ţiganii cu copii mici în braţe, cică să-i pozeze în ce hal o duce ei, li s-or fi blocat ălora aparatele când au spus „păsărica" pe limba lor, ca să stea nemişcaţi puii de cioară cu mucii la nas, trăgeau de străini cu toţii, mai ales muierile, înnebunite, să meargă să le vadă casele, zbiera că ei umblă desculţi, şi vroia musai să bea nes, acolo pe loc. S-au speriat ăia, cât era ei de belgieni, iar pe urmă i-a apucat mila, c-aşa sunt străinii, miloşi, plânge din te miri ce, şi ca să le dea un motiv să devie veseli, au spart ţiganii primăria, în toiu' nopţii. În frunte cu Baltazar, Napoleon şi Pardaian, că după nume tre' să fi fost rude cu belgienii. Aşa că aveau tot dreptul să-şi ridice ajutoarele aduse de rubedenii, ce să mai aştepte liste, coadă şi alte alea. În ordine, fără scandal, au furat tot, până şi hârtia de ambalaj. Erau acolo fel de fel de lucruri, ţigări, chiloţi de damă, două televizoare color, un video pentru şcoală… Chiloţi pentru profesoare? Mă, numai la asta îţi stă gându'! Le trebuia neapărat ecran color, vezi bine, că nu mai suportau *romii* să privească rezultatu' revoluţiei doar în alb şi negru, le făcea rău la ochi. Stai, mă, că n-au fost numai ţigani… Până şi şefa de dispensar a luat nişte pături. În carouri. Ce să facă cu păturile, bre, eşti nebun? Să-l încălzească pe Florică, când o veni iar să caute cheia-n sobă. Mi-a spus nea Şerb c-au şparlit, pardon, „au ridicat", cum ziseşi mata, şi-un aparat de filmat, de-ăla

cu casetă. Probabil ca să se filmeze între ei, pe lună plină. Face ăştia un film de moare mapamondu', ne dau americanii şi clauza şi Oscaru', în aceeaşi zi. Ne dau tot. Veniseră pregătiţi, nene, la primărie, chestie de obraz, nu se cade să-ţi iei cadoul cu mâna goală, aşa c-o ţineau strânsă pe pari, mai ceva ca la Târgu-Mureş. Nu-ncepe iar cu ungurii… Însă unii s-au întors acasă cam supăraţi, nu dibuiseră duşmanu' de care să-şi apere drepturile. Prea fusese floare la ureche. N-au găsit cu cine lupta, ca s-arate că ştiu şi ei să se sacrifice pentru o cauză, dar chiar nimeni, decât un câine care-a avut ghinionul să-l apuce lătratu'. L-au făcut zob şi parcă le-a mai venit inima la loc. *O noapte sub semnul sfârşitului. Spre dimineaţă vedeam totul doar în două dimensiuni. Fără profunzime. Într-un fel de alb*. Mă, săracu', prea stă trist în colţul lui şi nu vorbeşte cu nimeni. Mă duc să-i dau o ţuică. Stai cuminte, Mitiriţă, nu te băga. Eu am mai văzut de-ăştia. Tu nu te uiţi ce ochi are? Odată scoate cuţitu'… Hai, tataie, că exagerezi! Ziceţi voi c-a fost rău la Sindreni, şi e-adevărat că la noi nu s-a furat ca-n codru, da' atâtea vorbe, bre! Nimeni nu era mulţumit! Or fi ajuns şuşotelile pân' pe Coasta de Azur, de-a venit a doua oară să pună întrebări. Ne-a cam întors pe dos. Unii avea cuvintele scrise-n româneşte pe-o hârtie, alţii nu, întrebau pe limba lor. Aşa că ăstora li s-a răspuns după posibilităţi, adică pe degete, prin înclinări din cap de la stânga la dreapta şi de sus în jos, şi prin înălţări din umeri, care-n general vroia să-nsemne că nu, nu ştiu, nu cunosc cum e treaba, n-am primit făină, drumul e neasfaltat până-n Valea Ţâţei, sau că da, revoluţia a învins, şi-acum preşedinte e Iliescu. După ce s-au prins oamenii cum stau lucrurile, murmurele s-au înteţit, adică ce-i, bre, cu străinii ăştia care te opresc în drum ori îţi bate-n poartă să te întrebe ce şi cum, n-or fi venit să bage zâzanie-n sat? Iaca, a adormit şi Petrică. L-am văzut, eu ce vrei să-i fac? Au venit cu râca, mârâia unii, alţii au rânjit în semn că ştiu ei ce ştiu, adică nimic, câţiva zicea bravo, aşa trebuie, să vedem şi noi cum s-a făcut împărţeala cadourilor, şi domn' profesor de istorie spunea că după ce-am trăit juma' de secol din anchetă-n anchetă, acum numai asta mai lipsea, o anchetă franţuzească. Zicea că suntem un popor de anchetaţi. Dar până la urmă a fost frumos. Ce-o fi fost atât de frumos, că tot primăria a pus gheara

pe francezi. Mafie locală, dom'le! Şi nu le-a dat drumul până la sfârşit, beţi cuc au plecat. De data asta n-au mai fost aşa de rezistenţi, erau din altă comună. Alon anfan de la PATRIIĂĂ… Bravo! Ăsta măcar a învăţat imnu' Franţei. Cântă frumos, bre!

Rică ajunse în dreptul troiţei şi rămase un timp privind chipul Maicii Domnului. Îl dureau genunchii. Se închină şi murmură o rugăciune. Apoi se gândi să se întoarcă acasă.

„Nu are Penelopa, în timpul necuprins, / Prin marea ei credinţă, un nume de nestins?“ Publius Ovidius Naso. La ţărmul mării. Tremurând de frig. În toga lui jerpelită. Un nume de nestins. „La geţii şi sarmaţii cei cruzi, departe sunt…“ Că nu ştiu ce-o să se mai întâmple cu viitorul… Sunt încurcate rău lucrurile, acu’, de când ne-arată şi nouă ce e prin lume te-apucă frica, îi vezi cum umblă despuiaţi, se bat, se-mpuşcă, manifestaţii peste tot, vapoare scufundate, păduri care ia foc, cutremure, a-nnebunit lumea, bre, balene moarte, pelicani, ozonu-n pericol, arabi care dă cu bombe-n evrei, că nu e petrol, negri spintecaţi, uragane, zbiară, merge cu plancarte, îşi trage bastoane-n cap, muzică, m-am tâmpit de câtă Lambadă am ascultat, şi tot n-am învăţat-o pe a bătrână s-o danseze, reviste cu muieri dezbrăcate, un’ te-nvaţă cum să pui jos o fătucă, noroc că mi-a deschis ăştia ochii cum devine treaba cu *orgasmu’*, acu’ ştiu şi eu unde e şi pe ce bază. Abia prin ianuarie am priceput ce le făceam, de fapt, muierilor, care nici astea nu ştia, deşi zicea ca proastele că le place şi să mai dau pe la ele oricând, da’ cu excepţia zilelor când le vine orgasmu’. E, dacă rostişi vorba, hai că v-am adus o revistă, ia ascultaţi ce scrie aici: „Când tu ameţit de dorinţă, îţi laşi pulpele să zburde…“ Ce zice, ce zice? Taci, bre, că acu’ citesc, pe ce credeţi că zburdă ele, ai? Dracu’ ştie. Cum să zburde pulpele, eşti într-o ureche? N-aveţi imaginaţie, tată, nici de leac! Păi zburdă „pe carnea nechezândă a celorlalte pulpe… de cristal lichid“. Bre, m-ai dat gata! Io m-am încurcat, cu-atâtea pulpe, da’ chiar de cristal, vericule? Ce, e-n peşteri? Bă, ţăranilor, terminaţi gălăgia, zice-aşa: „dar mult mai dulce-i atingerea ja…“ ăă, jajanei, cred. Ei, pă dracu’! „Adică a acelei poieni de vis dintre buric şi pulpe, cu jaghana ta…“ A mea, bre? „Strânge-o, ar-o cu unghiile… loveşte-o…“, aici nu mai înţeleg ce-i face, aha, „oricum“, zice, „nu mai ai nicio scăpare, aceasta-i îmbrăţişarea jaghanei!“ Mamă, care m-ai făcut! Păi de mi s-o scula mie jagana, praf fac tot bufetu’! Ce ziar ai tu acolo, Gică? Ziaru’ care-l citesc eu seara, când vin de la muncă. Bine, mă!

Îmi place să văz un om care se cultivă! Da' de ce-are tăieturi? Aşa vine de la poştă, cu tăieturi. Nu zău, să-i spui lu' mutu! Ăsta a decupat pozele, băieţi! Iaca de ce se ţine el, şi mai vorbeşte contra lui Iliescu. Le-am decupat să nu dea fi-miu peste ele. Hai, sifon! Dă niţel pagina aia. P-asta n-a mai apucat s-o taie. Da' ce cur negru are, bă frate! Din cauza tiparului, Gheorghe, nu fi bâtă! „Actul erotic de-a lungul timpului, cultul falusului." Uite ce făcea ăştia de-a lungul timpului! Şi mata habar n-aveai. Cultivau pe-ăla. Domn' inginer, falusu' ce-o fi? Sula, bre. Scrie că era un „zeu al fecundităţii masculine", stai aşa, cică „personificarea organului viril", aha, „Mentulatus, cel cu organul mare…" Ce mentulatus, vere, ăştia-şi bate joc de oameni. Şi noi stăm ca proştii s-ascultăm. „Femeile romane purtau amulete falice agăţate de gât, iar în cadrul procesiunilor îi puneau coroane pe părţile virile." Pe părţile virile ale sulei? Ale dracului, muieri! Umblau cu ele atârnate de gât! Mie, unu', nu mi-ar conveni să-mi atârne coroane pe frează, ca la mort. „Din Antichitate organele sexuale erau venerate." Da' de Petre Roman nu zice nimic? Era deştepţi, bre, în Antichitate. Ia să-mi dai şi mie foaia asta, să i-o arăt nevesti-mii să se-apuce de venerat. O las să-mi pună şi floricele, dacă-i place. Mă, Bebe, dacă te mai zgâieşti aşa, te dă ăştia afar' din primărie. Ia ascultaţi: „Un bărbat trebuie să facă dragoste cu mai multe femei într-o singură noapte." Auzişi, Gică? Am auzit, bre. Şi-asta o spunea acu' trei mii de ani. Îţi dă ea ţie, a bătrână, mai multe femei într-o singură noapte, de n-o să te mai trezeşti. „Minimum şapte, spune înţeleptul. Căci a face dragoste cu o singură femeie duce la slăbănogeală." Asta aşa-i! Vezi, de-aia-i uscat Mitiriţă ca un arac. S-a slăbănogit. Bagă la căpăţână! *Şapte*, spune înţeleptul, şi ăsta ştie el ce ştie. Că bine le mai zice, mama lui de curvar! Băi, frate, ce mai cordeală era prin Antichitate, te ia cu fiori pe mentulatus! Cum se numeşte bre, ziaru', să-mi fac abonament? Nu-ţi spun. Păi nu scrie pe el? O fi scris, dar a tăiat Gică pagina, cu titlu cu tot. „În vreme ce Tulpina de Jad a bărbatului…" Alta, acu'! Dă-mi să mă mai uit la aia cu curu' negru'… Cum îi mai poceşte numele săracei scule… Auzi, *tulpină de jad, jagană*. De ce nu-i zice, bă, pe româneşte? Păi de unde vrei să ştie româneşte chinezii de-acu' trei mii de ani? Unde rămăsesem… „În

vreme ce Tulpina de Jad refuză să se trezească şi, urmând pilda melcului se ascunde în cochilie…“ Aici nu pricep. Ce-are melcu’ cu tulpina? O fi vo legumă, bre. Cu tulpină. Da’ atunci ce să caute-n cochilie? Asta e când ţi se blegeşte. Aha… Intră-n cochilie. Ori, muierea n-are cochilie. Cum, n-are, mă? Eu, tocmai, zic că-i invers. Numai ea are, ca să zic aşa, cochilie. Du-te nouă ani d-aci, că m-ai zăpăcit! Şi nu intră melcul acolo? Unde? Mă, Ghiţă, tu ai cochilie? Ştiu şi eu? Hai, că ăsta-i bătut în cap, noi n-avem cochilie, mă, e clar. Cochilie ne-ar mai lipsi! Să vedem mai departe, poate-o descâlcim: „Zeiţa Shakti este Yoni sau Bhagak… ha.“ E, te-ai lămurit? Complect, abia aştept să-i spun Lămâiţei să mi-o arate pe bagaca, că altfel nu-i cumpăr ştrampi! „E vulva“, oameni buni. Aşa gândeam şi io. Acum vine ceva greu de tot, cică „Linga se identifică cu lotusul imaculat!“ Ori nu-ţi ziceam şi eu aşa de când mergeam cu oile? Linga e la fel cu lotusul, limpede! Păi lotusu’ ce e? Linga. Da’ cu petale. Şi, niţel mai jos, scrie unu’, Kaula… nir… vana… naia. Cum, frate, într-un cuvânt? Ăsta-i numele lui, aşa-i la chinezi, nu se mai termină. Zice: „Un Linga trebuie spălat cu lapte de vacă, cu unt, cu miere, cu apă camforată“, nu cum faci tu, Ionele, de nu ţi l-ai mai spălat de când te dădea mă-ta-n leagăn. Eşti sigur că vorbeşte de-acelaşi lucru? Să spunem că apă camforată mai găseşti, îţi dă doctoru’, deşi crez că ustură. Tre’ să fii nebun! Nici prin vis nu mi-aş da! Da’ cu lapte de vacă? Cu unt?… Nu găsim noi miere şi unt pentru ăi mici, pentru copii, şi io să mă dau pe sulă? Hai, nene, că e prea de tot! *„De nu mă-nşală gândul, sosit-a ziua când / O, Bacchus, şi poeţii te laudă cântând, / Pe frunţi parfumate şi verzi împletituri.“ Trebuie să fug. Ori să mă întorc*. Ce craci are asta, tu-i mama ei! Tot nu te-ai săturat de poză? Na, mai e una nedecupată acilea, ia-o tu. Iote ţâţe, fratele meu, ce n-am văzut în viaţa mea! I-a crescut aşa după explozia de la Cernobîl. Degeaba, bre, e pe hârtie, e netede, nu-i bune la nimic. Da’ lu’ Ionel i-a ieşit ochii din cap ca la spânzuraţi! Cică „mişcându-şi abdomenul precum un lan“. Că ştie ei cum îşi mişcă un lan abdomenu’. Păi de-ar avea lanu’ burtă, m-aş duce să mă culc. Nu se pricepe la agricultură… Bă, totu-i un fel de poezie, înţelegi? Zău? Da’ asta cu ţâţele de-un metru, tot poezie e? Că-ţi dau cu pagina-n cap.

Păi uite-aici femeie, nu ca muierile noastre puse mereu pe ceartă. Şi Frontu' unde e? Eu zic să n-o mai frecaţi atâta cu ziaru', şi să trecem la lucruri serioase… Să bem. Stai o ţâră, „puterea lui Yoni înalţă tulpina precum un stei la intrarea de jad". Bre, chiar că m-apucă nervii! Ori tulpină, ori lingam, ori intrare! Io-i ziceam până acum ca toată lumea, pu… Păi vezi, cultura, tataie, înalţă neamu'! Ascultă: „…dinaintea tulpinii care trece prin poiana cu pini…" I-auzi, săraca! O-nţeapă… Când e, când nu e cu literă mare tulpina. „Tu s-o cuprinzi când ea este ameţită de ambrozie." Că ţuica n-o fi bună… „Saltul iepurelui." Ia citeşte, că devine interesant. Zice că „nu-i niciun păcat să-i tragi brazde prin răscolita carne", aşa zice. Să vezi brazde ce-i trag eu diseară nevesti-mii, de-o să-i crească grâu pă ea. Mai bine sari prin casă ca iepurele. Ca păunu', taică, ai scăpat un rând. Una-i păunu' şi alta iepurele. Ia mai tăceţi, să vedem ce mai minte indienii. Chinezii, bre. Tot aia-i. „Când el îi trage brazde cu unghiile, ei i se înţoţi… i se înţoşi…" I se înceţoşează, bre. „Ca un tigru supărat din tufăniş…" Na! Acu' s-a supărat şi tigru'. Mormăie prin tufăniş. Mă, de ce citeşti peste umărul meu? „Pentru a învăţa cele opt feluri de muşcături, trebuie să ai dinţii albi şi strălucitori ca nişte perle, iar nu sparţi, clătinându-se ca bătuţi de vânturi." Ăsta parcă v-a văzut pe voi aici, la bufet. Ia deschideţi gurile! Adio! Nu pupaţi voi femei ca astea din poză, cu-asemenea dinţi bătuţi de vânturi şi negri. Ce te holbezi, Ionele, n-ai nicio şansă cu placa matale, de-ţi cade singură din gură. „Femeia se bucură de multe ori. Înfloreşte ca un salcâm. Se scutură ca un cireş." Păi de ce se scutură, ce-are draci pă ea? „Înţelepţii spun că vraja este mai dulce când licorile cântă ca zborul melcului." Bă, e clar, la ăştia zboară melcii! Nu mă miră. Ce să facă, săracii, printre atâtea tulpini, peşteri şi poieniţe de cristal? Îşi ia zboru' încotro vede cu ochii! Să am eu în faţă una ca asta, chiar aşa, murdară de tuş, prăpăd ar fi!… *Am citit undeva tot ce aud acum*. Bine, bre, da' te mai ţine Gogu? Ba bine că nu, e ca felinaru'! Ţi s-o fi şi aprinzând… De-aia nu şi-a băgat el lumină electrică în casă! Aş, pen' că-i zgârcit. Mare gagicar, nea Gică! Nu i-au scăpat multe pe valea asta. Nici alea mai bătrâioare. Nimic n-a iertat. Acu' doar se laudă şi citeşte reviste deocheate, ce să facă, l-a ajuns şi pe el oboseala. Da' în urmă cu vo

cinşpe ani, când era oficiant sanitar la Moineşti, mai ţineţi minte că l-au prins în dispensar cu Lia lui Oană? O băgase-n dulapul cu medicamente, da' n-a mai avut timp să-şi tragă pantalonii din cauza lu' moş Ciucă, care venise să-şi ia tensiunea, la opt seara, uite aşa-i căşunase lui. Şi pân' să potrivească Gică aparatu', era greu, că stătea cu pantalonii-n vine, a ieşit aia din dulap. A râs moş Ciucă două luni, pân-a murit. Păi da, e foamete mare, nene! E-adevărat, ne dă voie să tăiem viţelu', nu ne mai amendează nimeni, da' de unde atâţia viţei pentru toată ţara? Şi cine putea, bre, să-l dea jos pe Niculae? Noroc cu Gorbaciov, săracu', care ne-a scăpat de el. C-a-nvârtit globu' pe degete, rusu'! Şi de ne-ar fi dat idiotu' să mâncăm, îl auzeam şi-acuma vorbind. Cu aia, când o face plopu' pere şi micşunica mă-sii! La ce i-a folosit c-avea atâta putere-n mână? Labagiu, bre. Că cu toate tunelele, avioanele şi securiştii lui, a ajuns să se-ascundă-n păpuşoi, ca ultimu' derbedeu. La o adică, asta a şi fost. Manglea tot ce găsea prin magazine, paltoane, nasturi, cuie, patefoane, orice. Ca să nu mai vorbesc de nevasta meşterului la care intrase el ucenic… E, ce-i cu ea? Povesteşte, tot mă uit la fundu' ăsteia. Nu ştiţi? Poate da, însă matale o spui frumos… Noroc! Dom'le, meşteru' ăsta era un om pâinea lui Dumnezeu. Îl angajase pe dobitoc, deşi văzuse bine că nu-i ardea de meserie, da-l ţinea de milă. *Când au descoperit a doua zi dimineaţă sângele de pe pereţi, au crezut că şi-a tăiat gâtul vreun nebun. Eu dormeam*. Îi dădea şi de mâncare, pe lângă leafă, ba l-a scos şi de la poliţie de vreo două ori, aşa că, drept răsplată, Niculae s-a gândit că cel mai nimerit ar fi să-i pună coarne bătrânului. Motiv pentru care l-a şi găsit meşteru' într-o sâmbătă după-amiază, tocmai când i le punea. Ajunsese bietu' om o ditamai dihanie, cu un rămuriş de toată frumuseţea pe căpăţână, ca un cerb de-ăla, dar tot a izbutit să intre pe uşă şi să-şi vază nevasta muncind din greu, împreună cu ucenicul, la lustruitul podoabelor. S-au luat iute la harţă, avea şi meşteru' limita lui, pe-asta n-a mai răbdat-o, iar Nicu, mai tânăr şi mai vânjos, de, a apucat un ciocan de cizmărie şi l-a trăsnit pe binefăcător drept între ramuri, de l-a lăsat lat pe duşumea. După care a sărit pe fereastră şi s-a înhăitat cu comuniştii. Basme! Nae, mai toarnă, că-i duminică! Pe cuvânt, mi-a spus

nea Motor, doar ştii c-a fost securist. De-aia l-au şi dat afară. Asta o fi cauza pentru care îi plăcea lui Nae să vâneze cerbi, îi aducea aminte. Te pomeneşti că l-oi fi regretând? Eu nu, dar alţii, oho!… E zdrobitoare ţuica asta, mai iau una, că tot închidem luna cărţii la sate. Bre, adevărul e că nouă ne-ar trebui un Vlad Ţepeş, altfel n-o mai scoatem la capăt. Să vină odată, ca atunci când a apărut călare împreună cu boierii, prin părţile noastre, într-o primăvară. După ce-a ajuns pe deal, a început să întrebe cum o duc oamenii, ce greutăţi are, cine strică legea, şi s-a nimerit c-a prins o curvă ce se chiora ca proasta la alai, o pârâse cineva din mulţime, şi-atunci, ca să dea un exemplu, că împânzise ţara cu exemplele lui, nu putea scăpa el tocmai locurile noastre, a pus mintenaş gâdele să taie ţâţele femeii, de-a tăcut toţi boierii, că erau mari şi grele, şi după aia le-a aruncat în râu. Şi-au tot plutit ele-n jos pe firul apei, până s-au oprit într-un gorgan, la o cotitură. După ce-a plecat vodă, oamenii s-au scărpinat în cap a pagubă, că era singura târfă din sat, apoi au botezat calea străbătută de cele două piftii însângerate, Valea Ţâţei. Aşa a rămas curva în istorie, adică pieptul ei. Şi ce vrei să spui, c-ar fi bine să vie vun Ţepeş să ne taie şi nouă cine ştie ce? Taci, că ţie n-are ce. Legendă, mă! Eu zic că de bandiţi şi comunişti nu scăpăm decât dacă vine unu' mai năprasnic să-nfigă câte-o ţeapă-n locul bornelor kilometrice, pe şosele, vreo două, trei mii, nu mai mult. Să vezi atunci linişte şi curăţenie. Împuşcă toţi iepurii dintr-un foc. Tuciuriii pleacă-n India, criminalii la cimitir, tâmpiţii la balamuc, dolarii or să zboare prin aer ca zmeele alea, nimeni n-o să aibă curaju' să se-atingă de ei, şi se desfiinţează şi securitatea, din lipsă de ocupaţie. Când mă gândesc că otrava de Leana îşi făcea cocu-n fiecare săptămână, doar n-o costa decât opt mii de lei, îmi vine să borăsc. Avea şi ea dreptu' ăsta, că muncea femeia de-i speriase pe toţi. Şi doctor şi inginer şi ministru şi savant mondial, nu-i uşor, ce-am mai râs când i-am văzut notele în ziar. Numai patru. Cică fura şi ouă. El, mă, nu ea. Cred că până şi Micşunica era mai tare ca savanta, la şcoală. Păcat că n-a avut noroc să se-ndrăgostească Ceauşescu de ea, în tinereţe. C-ar fi venit acum să ne arunce ciocolată şi chiloţi din elicopter. Io întotdeauna am zis că Micşunica e patrioată şi ţine la comuna ei, am fi dus-o ca-n sânu' lui

Avram! Am citit undeva că Leanţa se-ntindea şi cu nemţii, cât era Nicu la pârnaie, le făcea nemţilor toate alea, cu pulpele nechezând prin tufăniş. De ce să nu le facă, doar o aştepta un viitor minunat, numai că n-avea de un' să ştie pe-atunci, drept pentru care trăgea şi ea de viaţă cât putea. Adică de vorba aia. Aşa e, el fura ouă, bă. Stai niţel… Ţine şi tu o dată minte pentru totdeauna, Nae julea manifeste cu derbedeii de Gheorghiu-Dej şi Petru Groza, iar ea stătea printre tulpinile de jad ale nemţilor. Tac-su, Andruţa, din vită şi cretin nu-l scotea, şi-i trăgea la scărmăneli de i-a strâmbat şi gura şi nasu', acum la bătrâneţe se vedea mai bine, şi tot de pomană! Hî! Ce faci, mă? S-a înecat cu ţuică. E ca racu' la faţă, să-l trezim pe doctor. Ăstuia, până nu i-o plesni o vână în creier, nu se lasă. Bă, Petrică, ţi-e bine?

Ultimele raze ale soarelui, aerul albastru. Şeful de post se profilează în cadrul uşii, într-un norişor auriu. Se clatină.

Parcă-i Dumnezeu, bre! Hai, noroc, domn' şef! Matale tot cu Frontu' votezi? Cu Nae votez eu! I-auzi, Nae, fii şi tu om adevărat, te votează şefu', dă-i şi 'mnealui o licoare, altfel n-o să nemerească urna. *O zi obişnuită, gri. Drame minuscule. Îngrijitorul încă nu apăruse. Colegul de rezervă îşi punea picături în ochi*. Nu vezi cum îi tremură mânuţa? Ia nu vă mai râdeţi, bă, ce credeţi voi… C-odată văă… Odată?… Hai, c-am spus şi noi o glumă. E ciuci de beat. Dacă mai trage-o duşcă îl culegem de la parter. Nţ, e rezistent ca un elefant, i-a crescut şi colţi, ca să nu scape bibironu' din gură. Asta învaţă ei acolo, la şcoală, să bea, să bată şi să reguleze. Mai încet, mă, lasă-l, că-i destul de amărât. Şi ăsta, frate? Sigur, vine Cârlig noaptea pe la el şi-l întreabă când o să se predea. Îi cere ochii înapoi. Şi el ce răspunde? Nimic, doar sparge ce-i cade-n mână. Vinerea trecută a aruncat pe fereastră serviciul de pahare pe care-l primise nevastă-sa cadou de nuntă. Bine că n-a aruncat-o pe ea. Ai răbdare, toate la vremea lor! Mă, oameni buni, e o primăvară afară… Da' înăuntru ce-i? Ninge? Ia ascultaţi cum piuie-n somn doctorul şi notarul, ca două ciocănitori. Grozav mai arată pomii, domne!… Au albit prunii, de parc-ar fi dat bruma pe ei. Frumos aprilie, îţi vine s-o iei aşa, pe dealuri…

Şeful de post strivi cu palma un gândac care înainta pe tejghea.

Uite-aşa am să-l strivesc… mama lui de… Nu vă enervaţi, domn' şef, că l-aţi strivit deja. Acum e doar o stafie cu ochii scoşi. Mă, nu-l mai înrăi… Nu m-a auzit. Ei, şi ce mai ziceţi? N-a mai plouat de trei luni, îi ca nuca pământu'. Sar scântei când dai cu sapa. Atunci stai liniştit. Ce, vrei să arză? Că pompieru' nostru, până-l trezeşti, poate să ardă tot muntele. Cu gară cu tot. Mai bine nu-l scoli, de fapt tocmai el e pericol de incendiu, îmbibat cu ţuică inflamabilă, de la opt dimineaţa. Până găseşte ăsta tulumba, se vindecă baba Chiva de vedenii. Că de varice n-are cin' s-o mai scape. Hai, să trăieşti! Noroc! La ce se pricepe el e să tragă şnurul de la clopotu' de alarmă. Tare-i mai place, îl trage uneori câte un sfert de ceas, făr' să fie nevoie, aşa. Se-adună copiii în jurul lui, îl huiduie muierile, puţin îi pasă! Mă, Mitiriţă, nu mai arunca, mă, chiştocul în gaura aia, că dedesubt e beciu' şi te pomeneşti că chiar luăm foc, dracului! Las' că trage pompieru' de clopot. Cică îi aduce francezii o sirenă adevărată, când or veni a treia oară cu ajutoare. Nu mai ştie nici ei ce ne-ar trebui, s-au luat de gânduri când ne-a văzut la-nceput. Mi-a povestit doctoru' din Ţâţa c-atunci când au intrat în dispensar şi s-au apucat să filmeze, a lovit-o plânsu' pe una din grupul lor la vederea closetului, ţevilor sparte, tencuielii căzute… El le-a propus să rămână până seara să vadă şi liliacul care îşi are culcuşu' în gaura din tavan, şi franţuzoaica a dat-o-n bocet cu tremurici, că ei n-a văzut lilieci decât la televizor. Nu le venea să creadă că-s adevăraţi pereţii jupuiţi, i-au pipăit cu mâna, şi-au filmat ca proştii degetele intrând prin crăpături, s-au minunat de aparatele de tensiune la care le sare acu' dacă ai peste douăzeci, seringile ruginite, ácele înfundate, uşile de la etaj care nu se închid, boilerul stricat de zece ani, sobele crăpate. Cică aşa era-n Franţa după război. Atunci socot că noi am avut noroc, că n-am avut niciun război, şi uite! Era printre ei unul mai voinic, care-a intrat în baia doctoriţei de la Sindreni, a văzut cada că stătea strâmbă, da' nu şi-a închipuit că era pusă acolo doar s-acopere lemnu' putred al grinzilor şi, pân' să-i spună doctoriţa să păşească cu grijă, adică să nu tropăie că se dărâmă podelele, a trosnit totu' de ăi care se găseau dedesubt, în cabinetu' de consultaţii, a crezut că le cade tavanu-n cap cu francez şi cadă cu tot. Oameni cumsecade, străinii ăştia, la urma urmei ce le

pasă cum trăim noi?… Uite că le pasă. Însă nu-nţeleg nici dacă mă baţi firea asta a lor, e generoşi, bine, dar nici aşa, am aflat acu’ că-nfiază copii de la leagănul din oraş. Prună, cum e, mă, cu elveţienii care s-au apucat să înfieze pe ultimul născut al lui Ceapă? Cum să fie, nimic, de fapt doctoru’ le-a explicat… Ce? Păi, le-a explicat adevăru’, adică cam aşa: mai întâi, Ceapă are o fată, Ionela, o ştiţi, aia măritată cu Nucu Ghenţ, plus doi băieţi cam într-o parte, iar ăsta, înfiatu’, nimeni nu ştie cum îl cheamă, tot ce se cunoaşte e că nu-i al lui, al lui Ceapă, care l-a şi pasat cât ai zice peşte la leagăn din bănuială. Însă dreaptă. Ce? Păi, bănuiala că ultimul născut nu-i al lui. Doar ştie şi el că de la o vreme îl uită lumea pe la nunţile un’ se duce să cânte din acordeon, iar când vine acas’ bate din buze, sforăie şi varsă-n pat. Aşa că panarama de Crenguţa, nevasta lu’ Ceapă, cum are ea mâncărime pe ţeavă de la paişpe ani, a căutat în altă parte. Şi ca să nu obosească prea tare l-a găsit pe Nucu, ginere-su, că era mai aproape. Ori cum nici ăsta nu ştie multe, nu i-a fost deloc greu să-şi confunde nevasta cu soacra. Sau i-a fost indiferent ce găseşte-n pat, pentru că el e ostenit din naştere. Rezultatul fiind că copilul s-a născut şi nepotul şi fiul Crenguţei, având deci o mamă bună care de fapt îi devine vitregă, fiind la rândul ei soră cu copilu’. Iar cei doi flăcăi ai lui Ceapă sunt cumnaţii lui Nucu, şi-n acelaşi timp unchii pruncului care le e frate mai mic. Mă gândesc că poate Nucuşor s-a culcat cu soacră-sa ca să se vindece de ţăcăneală. O fi ultima recomandare a medicilor, că de zece ani încearcă să-l facă bine. Ăsta de mic umbla pe prundu’ gârlei şi mormăia. Când s-a făcut mai măricel, s-a hotărât într-o dimineaţă să spargă ferestrele de la casa părintească, pe urmă a scos cercevelele cu cuţitu’, şi dac-a văzut el că nu-i de-ajuns, a luat un ferăstrău şi-a tăiat stâlpii verandei care s-a şi prăbuşit, o fi avut în minte o construcţie mai modernă, ceva. Nici la balamuc n-a stat multă vreme liniştit, l-au dat afară după ce a încercat să sugrume un doctor, cu stetoscopul. *D’intérieur, le repos et la sécurité psychologique qu’elles lui dispensaient*… A venit Nucu mai zbanghiu ca înainte, i s-o fi întărit boala de ochi de la atâtea medicamente. Acu’ se uită cu un ochi la slănină şi cu ălălalt drept în sus, dacă te priveşte nici nu ştii unde eşti, iar înainte să se-nsoare cu poama de

Ionela, s-a îmbolnăvit şi de plămâni. Apoi, întors de la sanatoriu, l-a apucat închinatu' trei ore pe zi, s-o fi molipsit de la Rică, ori îi face concurenţă, nu ştiu. Când l-a văzut alde Ceapă atât de evlavios, i-a trecut prin cap, cum era şi beat tun, că Nucuşor ar fi partida a mai potrivită pentru fie-sa. Că pe-asta n-o mai lua nimeni, prea i se dusese buhu' că-i rea de muscă. Care-i bâzâia, indiferent de anotimp, pe toată valea, pân' la Teiş. Numai că nu i-a trecut prin minte lăutarului că-şi ia un ginere care să-i facă un copil în locul lui, avansându-l şef de orchestră al acordeoniştilor cu coarne, plus cumnat cu propriu-i fiu. Păcatele familiei, de! Crenguţa, când era tânără, se culca cu toţi ceferiştii, îi plăcea uniforma, dacă vroiai să petreci o noapte cu ea, n-aveai decât să-ţi pui chipiu' şi gata, te lăsa să-i faci orice. Bine că nu i s-a pierdut talentu', l-a practicat cu Nucu ginerică, şi l-a lăsat moştenire Ionelei, odată cu părul de pe picioare. *Dans cet entrecroisement de volontés, seule une conception religieuse peut harmoniser*. Şi s-au găsit elveţienii să adopteze copilu' Crenguţei şi-al lui Nucu! Nu-ntreabă şi ei de unde provine, cine-s părinţii… Păi ziceai că le-a povestit docto… Le-a povestit el câte ceva, da' nimeni n-a înţeles nimic, că era ca acu', mangă. Mă, şi părea nişte oameni de treabă, ca la vreo patruzeci de ani, probabil plini de bani, cu o maşină roşie, vai de capu' lor! Nu-ş cum are unii curaj să-şi bage-n casă copii făcuţi de alţii. Poţi întrevedea cum or să ajungă? Aşa e. Gândeşte-te că elveţienii îşi ia podoaba la ei în ţară, o creşte cu toată dragostea, îi dau de toate şi-ntr-o zi se trezesc cu el că-ncepe să se uite cruciş şi le dă foc la casă. Păi da, la fel a păţit nişte cunoştinţe de-ale mele, din Buzău. N-aveau copii, şi-au înfiat unu' rozaliu şi dolofan de la un leagăn din Bucureşti. Înfiatu' a crescut, e zdravăn, cuminte, a împlinit treizeci de ani, nu vorbeşte cu nimeni şi bate toată ziulica într-o tobiţă.

Un camion cu remorcă trecu huruind pe pod. O sârmă îndoită, care ieşea din parapetul spart, vibră îndelung. Sunetul coborî spre apă.

Domne, când mă uit la pomii ăştia, când trag aer în piept, nici nu-mi vine să cred c-a avut loc o revoluţie. Lucrurile-s ca înainte, vreau să zic că muntele e tot acolo, pădurea la fel, vacile pasc, nevastă-mea tot aşa, nu s-a schimbat nimic. Parc-am fi în împărăţia bunului Dumnezeu… Am putea

înceta cu cârtitu', de aia, de ailaltă. E un patri… Patriarat! Ce-ai zis? N-am zis eu, asta-i vorba profesorului de istorie, cât m-am chinuit pân-am învăţat-o. Şi ce înseamnă? Ceva cu taţi. Ba eu crez c-are legătură cu Patriarhia. Drept să spun, mie mi s-a urât de popii ăştia cu bărbile-n vânt, plini de parale ca întotdeauna, acu' mai apare şi la televiziune, umblă peste tot, li se-ncurcă lumea-n anterie şi banditu' ăla de Teoctist e iar în fruntea lor! Ce să-i faci, e prea bătrân ca să moară. Aş, i s-a suit Mitropolia la cap, şi n-are cin' să i-o dărâme, că s-au oprit buldozerele. Bre, nu vorbi cu păcat, că mori fără lumânare… *Vorbiţi, vorbiţi, vorbiţi. Nu se aude nimic*. Pretinu' lui Ceauşescu, îţi explică ăsta imediat cum e cu morala creştină, cică să-l pupi şi pe dracu', că-i şi el om. Ete, v-aţi găsit voi să-i beşteliţi pe popi! Domn' şef, da' ai ieşit să faci pipi şi-ai venit peste-o oră. Dacă-i ordin, fac şi-o zi! Cum e pe-afară, bre? Primăvară, cum să fie. Şi-un miros de flori, să-nnebuneşti! Iaca, acu' cică-i place florile. Da, la noi e linişte, doar câte-o crimă, două, din an în Paşte, şi aia nerezolvată, mai fură unu' ceva, se mai culcă altu' cu nevasta vecinului, cam atât… Că nici atunci, în decembrie, nu s-a auzit vun foc de armă, să simţim şi noi că e revoluţie. Dacă nu era televizoru', habar n-aveam ce se-ntâmplă. Când a dat fi-miu drumu' la imagine, mi-a zis, tăticule, asta tre' să fie o piesă de teatru, că-i vineri. Parcă de teatru-mi ardea mie. Cinstit, cum n-am resimţit noi revoluţia, nici înainte n-am dus-o prea rău, că nu stăteam la cozi la ouă. Iar începi? De pâine sau de mălai nu zici nimic? Ori de carne? Că ne era frică să tăiem mielu', îl jupuiam noaptea, săracu', de nici nu vedeam unde e. Ori de nunta lui Pară, ai uitat? Pară, mă, când au ciopârţit un măgar şi ni l-au dat la friptură, de era să moară jumătate din nuntaşi a doua zi. Da' de gustos, era gustos, poate puţin cam tare. Io, dac-aş fi mâncat din măgarii coanei Leana, aş mai fi cerut o porţie. Aţi văzut ce graşi erau? Bă, şi cum creşteau ei pe spinarea noastră, a poporului. Cică era vo sută, alergau liberi pân pădure şi ea le dădea să mănânce din palmă portocale. Şi zahăr, care aici îl vedeam din an în Paşte, pe cartelă. De portocale ce să mai zic, le-am uitat şi gustu', mai ales că n-am mâncat niciodată. Însă tare mi-a plăcut când i-a fotografiat francezii pe copiii noştri cum stătea cu câte-o banană-n mână. Ia, Năică

moţăie cu obrazu’ în palmă. Scoal’, Nae! Lasă-l, c-a turnat atâtea ţoiuri săptămânile astea, zicea Crina, nevastă-sa, că face gestu’ şi-n somn, şi-i dă ei peste falcă. Chiar, vere, ce mă mai doare dinţii, da’ acu’, c-a murit Ceauşescu, trag nădejde că poate-mi creşte alţii-n loc. Doară se schimbă România, de ce nu m-aş pricopsi şi eu măcar c-o pereche de măsele, să arăt ca Roman? Ăsta-i taman bun pentru femeile scrântite de la noi, să-i scriem o scrisoare să vină cu trenu’, poate le linişteşte, că de când a apărut el în guvern am observat că se duc mai puţine la gară. Stau lipite de televizor, uită să dea de mâncare la animale, uită mâncarea pe foc, e jale, îl soarbe din ochi, nu alta! Mai ales de când s-a tuns. Da’ nu crez să le sară-n poale direct din ecran. Mi-a spus bătrâna, maică-mea, că pentru prima dată de nu mai ştie câţi ani, tradiţia cu gara s-a întrerupt trei duminici la rând. Numai atât, p-ormă s-a reluat. Câte n-a încercat şi domn’ şef, aci de faţă doar cu mutra, că gându’ îi e departe acum, l-o fi visând pe Cârlig, câte n-a încercat el ca să le împrăştie! Credea că pune nebunele la cale vo manifestaţie împotriva căilor ferate, ori a comuniştilor, şi nu s-a lăsat până n-a mâncat bătaie de la ţaţa Floarea. E drept, ajutată pe-alocuri, adică atunci când dădea la ceafă, şi de tanti Tudoriţa. N-a putut să le facă faţă, că astea împreună are trei sute de kile. Şi când l-a podidit sângele pe nas a vrut să scoată pistolu’, să le sperie. De fapt, n-a apucat să arate ce vroia să facă cu pistolul, c-a venit tanti Paraschiva, soacră-sa, şi i l-a aruncat în apă. Pe la voi pe la fabrică, cum mai e, mă, Mitiriţă? E cu Iliescu. Cred şi eu, vă e frică, băă, că dacă vine liberalii v-aţi lins pe bot de ţigări fumate-n curte, din trei în trei minute, de trăncăneală şi chiul. Că ce altceva faci tu acolo, de şapte ani? Duci roaba din dreapta-n stânga şi pe-urmă iei pauză de masă. Vă ştiu eu… Nu e, nene, chiar aşa… Păi crezi că americanii au nevoie de voi? Ăştia când or sosi automatizează totu’, bă, şi fumu’ din coş are să iasă la ore fixe. Bagă de-alea, calculatoare, roboţi, becuri, şi-atunci gata, adio cu trei sferturi din fabrică! Taci, că nu vine nici dracu’! Vă ţâţâie curu’ că vă dă afară, şi nu ştiţi să faceţi nimic. Au trăit bine o grămadă de pungaşi pe vremea lui ăla, acum le-a intrat morcovu-n fund că-i lasă pe drumuri, să gonească câinii prin oraş. De-aia îl iubesc toţi pe Iliescu de pică, şi-i apucă zbenghea când îi

vede pe Raţiu ori pe Câmpeanu. Cică le ia fabrica lor cu trei motoraşe şi-un coş ce stă să cadă, da' nu cade că se ţine-ntr-o sârmă. Cum naiba să vă convină, de v-or întreba ăia matematică ori chimie, cum vă descurcaţi, bre, faceţi măsurători cu scuipatu'? Las' că şi liberalii tăi, nişte pramatii şi nişte bandiţi. Ori ai uitat de ce se ţineau ei, mai demult? Numai porcării, îmi povestea tanti Zina că pe cine nu vota cu ei, îl însemna cu o cruce cu creta pe spinare şi când venea omu' să bea şi el o ţuică, la bufet, îl luau la pumni flăcăii lui Brătianu. Îl bătea până-i ştergea creta. Hai, nu te mai prosti. Mă, mie-mi plăcea de Iliescu, da' de când cu ziarele astea nu mai ştiu ce să crez… Ia mai terminaţi cu politica. Mai daţi-o-n soarele mă-sii de politică.

Prună izbi cu pumnul în tejghea. Un pahar plin, aşezat pe margine, căzu şi se sparse.

Vă daţi şi voi cu părerea, ca proştii cu băţu-n baltă! Iar io o să vă pun de-acum încolo să beţi din găleată, că mi-aţi spart toată sticlăria. Mai luăm una mică, Nae, şi-o întindem. Da, stăm cam de multişor. Când m-o vedea a bătrână, iar mă ia la întrebări, da' după ce-mi povesteşte ce-a făcut generalii în noaptea aia a lor, din care n-am înţeles nimic. Însă ea o ţine morţiş că Guşe e simpatic şi fără el prafu' se-alegea de capitală. Că vorbea şi fuma de i-a ameţit pe toţi. A fost bătălie mare, dom'le, bine c-am câştigat-o! Cu toate că mulţi tot cu buzunaru' gol a rămas. Mă, cine vrea, are. Dacă mai apucă.

Pe neaşteptate, cerul se întunecă. O maşină roşie cu număr străin trecu încet pe pod.

Nu mai ţine la trăscău nea Petrică! Şi nici măcar n-a devenit şi el mai spirt, aşa, să-l vază omu' că pe ce pune mâna se cunoaşte. Toată viaţa l-au păcălit alţii, mai întâi cu pământul, p-ormă cu casa, p-ormă l-a băgat la puşcărie, că-l rugase unii să le ţină puştile şi el, săritor, le-a ţinut cam tot atât cât l-au păstrat şi comuniştii la Canal, iar acum îl fraieresc copiii. N-a ştiut să se-nvârtească. Dacă nu reuşeşti să te-nvârteşti în viaţă, în mormânt nici atâtica! Mă toot uit la băieţii ăştia, cum au prins ei momentu' şi se îmbulzesc să dea grămadă-n Turcia. Şmecheri, bre! Trebuie să te descurci, băi, nene, altfel n-ai după ce bea apă. Chiar mă gândeam că Turcia e-o ţară unde creşte dolarii prin boscheţi, da-mi pare rău de ruşi, uite c-acu' îi

neglijează ai noştri. Nu mai merge la Moscova după aspiratoare, lănţuguri de aur şi râşniţe, au schimbat românii şoseaua şi i-a lăsat de izbelişte pe cioloveci, singuri cu aspiratoarele lor. Turcii sunt iubirea noastră din tinereţe, din istorie, taică. E frumos că ne-am adus aminte de ei! Deşi, mie mi-e cam teamă de ieniceri, c-are tot felul de obiceiuri. Gusturi, bre, nu se discută. Eu mi-am făcut datoria şi l-am prevenit pe Onuţ, când a plecat la Stambul, să fie atent să nu-i facă turcaleţii vreo boroboaţă, de să se-ntoarcă acasă cu nişte hemoroizi cum n-a avut neam de neamu' lui. Da' el mi-a zis că dacă-i pe dolari, stă. Nu te râde, Mitiriţă, că şi tu fuseşi acolo. Nu râd, nea Prună, ţi se pare. Păi da, aşa mi se pare mie de la o vreme că tot satul miroase-a Rexona, de pildă. Şi mă întreb la ce v-o fi trebuind vouă atâtea săpunuri, că baie tot nu faceţi decât o dată pe an. De Crăciun. Iar izul de ţară nu-l scoateţi, bă, chiar de v-aţi îmbăia mai des, adică şi de Paşte. Ori poate nu vreţi decât să înmiresmaţi aeru'? Hai, bre, că n-aducem doar săpunuri. Pleacă ca nebunii, dom'le, e ceva de speriat, i-a lovit pe toţi dorul de moschei şi să se dea la prânz cu fruntea de pământ, când cântă popa turcilor Coranul. Şi aduc cu ei toate scârbele alea de reviste, de parcă nu le-am avea acum pe-ale noastre, într-una am văzut o sculă de cauciuc, vere, electrică, i-am arătat-o şi Violetei, s-a speriat rău, a scuipat în sân, da' pe urmă am prins-o holbându-se la poză, seara, după sobă. M-am făcut că mă răstesc la ea şi ştii ce mi-a spus, că dacă aş fi avut şi eu una de-aia, nu ne mai ieşea al doilea copil aşa tâmpit şi cu buză de iepure. Ţi se taie maioneza când vezi ce le mai dă prin minte să ducă la schimb. Mai nou, au aflat că n-au turcii mercur. Se dau, ai dracului, în vânt după mercur. Şi ce s-a gândit Ceapă, hai să schimbe mercuru' pe dolari. A făcut rost, el ştie de unde, de-un kil de mercur, cică un gram e-o sută de dolari, şi l-a turnat frumuşel în sticle de cico pe care le-a băgat în rezervorul de benzină. Cică nimeni nu caută acolo! Păi, şi benzina? N-are nimic, că nu se amestecă. Poate explodează? Aş.

Se auzi claxonul strident al camionului cu muncitori. Toma ieşi în pragul bufetului şi le făcu semn cu mâna.

Lucrează şi duminica, oamenii. Păi noi ce facem acilea, stăm de pomană? Uite-l şi pe Chioacă, a încărcat a doua căruţă cu lemne din depozit. Dacă se mai îmbată ca anu' trecut şi-ncepe să bată calul din dreapta, iar îi arde bietul dobitoc o copită-n frunte, şi de data asta nu mai apucă alegerile. Mare noroc cum a scăpat atunci! Avea o tăietură sub ochi de parcă-l izbise ozeneul. Chiar, bre, ce spui de chestiile astea care zboară prin aer? Şi-n Rusia, şi-n Franţa şi la americani, peste tot! Poate vine vreunu' c-o antenă-n nas şi ne bagă să muncim în mină, de-o să avem cele mai mari realizări, vorba lu' răposatu'. Nu mai apucăm să ne bucurăm de libertate, dacă pică pă noi extratereştrii. *Mă simţeam relativ bine în lumea mea interioară, cu sârmă şi gratii la ferestre, abrité contre les irruptions des choses ou des êtres du dehors*. Fugi, bre, de-aici, că nu există! Cum să nu existe, mă, tu nu i-ai văzut la actualităţi? E plin ceru' dă ei, mai ceva ca ţânţarii. Am observat şi io unul, alaltăieri seară, când eram în curte, ciucit pe closet. L-am întrezărit prin crăpătura uşii şi mi-a fost ruşine, poate mă ochea ăla de sus, că cică poa' să vază de la nu'ş câţi kilometri până şi-o furnică. Zici că-ţi vedea furnica, ai? Hai, bă, că era beat. Mai 'nainte zărea gândaci, acu' vede ozeneuri. Are de-alea, năluciri. Păi e-n pas cu moda. Prea se întâmplă multe, şi nu bune, s-a întors omenirea cu fundu-n sus. Ca muierile din ziaru' tău. Ia mai citeşte un picuţ, să mai învăţăm şi noi câte ceva. Hai! „Când se-abate lingamul asupra Privighetorii de Cristal…" Ce-are, mă, ăştia, de-o tot freacă cu porecle, ba uliu, ba tigru, ba purice… Ca la Bebe… Te-ncurcă dinadins, să nu mai ştii unde să-ţi bagi privighetoarea. *La scène se passe dans une salle dont les colonnades à demi effondrées s-effacent au milieu d'un brouillard de crépuscule. Un şir tăcut, traversând curtea spitalului, cu prosoape în mâini. Le strângeam între dinţi, în timpul şedinţei. Apoi ne întorceam spre saloanele noastre. Mult mai compacţi. Lumea se ferea, pe alei. Parabola orbilor*. Să-ţi povestesc despre *Ciocănitoare*. Ia, s-auzim cu ciocănitoarea, că pasărea asta trăieşte şi la noi.

Tenorul fuma, stând pe geamantan, lângă statuie. Privea în gol.

„E ca o lovitură de măciucă." Ei, acu' devine mai pe-nţeles. Pe urmă îi faci, neapărat, *Cuţitoiul*. Aoleo, mamă! „Pătrunderea bruscă şi dintr-o

singură lovitură.“ Ia te uită, bandiţii, dintr-o lovitură o şi dădea gata! Da’ Babaraia recomandă *Lovitura de mistreţ*, când „lingamul îşi face de lucru în Grota de Purpură…“ Băi, frate, ce le mai chinuia pe muieri înţelepţii ăia, dă-i cu măciuca, cu ciocănitoarea, cu cuţitoiu, de vedea stele verzi nenorocitele! A venit nebunia şi stricăciunea, ce mai! Vorbeşti ca tanti Sisi. După ea, nici nu mai e mult până la sfârşitu’ lumii, de nu cumva o fi şi-nceput. Eu zic din contră, că s-a terminat. Încă nu, dar odat’ se face soarele nevăzut, vine frigu’, americanii, şi-atunci să te ţii! „Nu-ţi lăsa să-ţi scape din Yoni Tulpina de Jad. Sugrum-o!“ I-auzi, vericule, ce-avea, mă, cu ele, să le strângă de gât? „Dăruieşte-i apoi *Sfârleaza*.“ Asta cum mai vine? „Iar după aceea, *Smântânirea*.“ Smântânirea, bre, aşa scrie acolo? Să le smântânim? Nu, că asta le-a întrecut pe toate! Nu mă gândeam. Întâi le omoară şi pe urmă le smântâneşte. Pauză, bă, hai că ni se-ncreţeşte mintea cu ciocănitori în smântână, grote şi Babaraia, ia mai lasă-l în mă-sa de ziar. „Dar femeia iapă nu-i ca femeia elefant.“ Asta aşa-i. Dă ziaru-ncoa, că ţi-l rup. Daa, mulţi au intrat la gânduri. Îi vezi cu ochii-n zare, cum şade ţuţ, pierduţi, mârâind… Mai bine ne-am îngriji din timp de coşciuge, că odată se isprăveşte lemnu’, cu atâtea reviste cu femei. Nu să stăm să citim poveşti pentru copii, ca mitocanii. De ce ca mitocanii? De grindă, de-aia. Vorba asta a rămas de la diriginte… Când a aflat că s-a spânzurat frate-su, s-a dus într-o goană la miliţie şi, cum a intrat, a întrebat de ce s-a spânzurat, nea Titi, oameni buni? De grindă, i-a răspuns plotonierul. Domn’ inginer, am văzut cu vo lună în urmă un film, la video, de-am zis că nu-mi mai trebuie nimica. Păi aici, doar citeşti şi te chiorăşti la poze, şi intri-n ceaţă, da’ să te uiţi la ele când se mişcă! Ce fac femeile alea americane, nici cu gându’ nu gândeşti! Ce fac, bre? Păi, n-ai auzit, fac sfârleaza, boule! Era una dezbrăcată pe covor, într-o mână ţinea telefonu’ şi cu ailaltă… Gata, mă, gata! Mai rău a fost că pe urmă ne-a pus un film cu domnul nostru Isus Cristos. Mă, aşa ceva nu se face… Le-am văzut unu’ după altu’… Ăsta-i păcat, dom’le. Nu merge, unde s-a mai pomenit să-l vezi pe Isus la televizor? Şi-n două serii! Bebe, am auzit că actoru’ s-a ţicnit după film. Şi-a şi murit. Nu-i aşa, cică i-ar fi dat Papa câteva milioane de dolari, ca să nu mai joace niciodată. Nu s-a

gândit rău, părintele, nu se poate să-l vezi la cinema azi Isus, mâine bandit, poimâine că pupă vreo fătucă. Om deştept, Mitiriţă, actorul ăla, n-a avut nevoie să meargă până-n Turcia cu mercur în rezervoru' maşinii, pentru parale. E mai cinstit aşa, te duci la Papă, îi spui că n-o să joci în viaţa ta rolu' lui Isus, şi te umpli de dolari. Dacă vă spun c-a murit. Se zice însă că înainte de asta a apucat să facă minuni. Unde? Acolo, printre actori. Cică orbu' care-l aduseseră să joace-n film era chiar orb, şi când a venit momentu' cu secvenţa în care Isus îl vindecă, l-a vindecat de-adevărat. Şi-o fi luat omul rolu-n serios. Orbu'? Pe naiba! Da' dacă era chiar Isus? Hai, noroc, Ionele!

Pentru câteva secunde, se făcu întuneric ca în miezul nopţii. Adela trecu din nou prin faţa bufetului. Se întoarse spre cei dinăuntru şi zâmbi ştirb, cu ochii daţi peste cap.

Pe undeva, are dreptate tanti Sisi. N-au mai rămas mulţi cu creieru' întreg. Mă tot uit la ăla cum bea de-atâtea ore singur, fără să zică şi el ceva. Cine ştie ce vede tanti Sisi, că-i în legătură directă cu Dumnezeu. Acu' o săptămână am fost pe la ei, pe-acas' şi-am văzut-o în vârfu' patului, bătând mărunt din buze, galbenă la faţă şi se uita-ntr-o parte, aşa, cruciş. Nea Costel îşi sufla nasu' şi lăcrima. Uite-n felu' ăsta şade de zile întregi, zicea, nu vrea să înghită nimic, nici pâine înmuiată, nu doarme, spune rugăciuni, mi-a căpiat nevasta şi n-are cine-ngriji de casă. Tanti Sisi a şopocăit câteva cuvinte, da' atât de iute şi de subţire, că n-am înţeles decât ceva cu nişte sfinţi şi că divorţează. Zău? Şi de ce? Pen' că bărbatu-su a devenit păgân. După patruj' de ani de căsnicie, nici nu-i de mirare. Am auzit şi eu c-a luat-o razna. Mă, şi când mă gândesc ce femeie veselă era, muncea ca un cal şi râdea toată ziulica. Însă a fost întotdeauna bisericoasă, asta da. Uite c-a răzbit-o! Aducea măicuţe-n bucătărie, ţinea conferinţe şi le dădea de mâncare, mereu se certa cu nea Costel, că tartorele ăl bătrân, cu tot picioru' lui anchilozat, nu se putea abţine să nu tragă cu coada ochiului la alea mai tinerele şi făcea pe miratu', cică nu-nţelege cum or putea mândreţe de muieri să-şi strice tenu' pân mânăstiri. Plus că tanti Sisi vorbea cu o grămadă de preoţi, îl cunoştea chiar şi pe Patriarh, şi azi aşa, mâine la fel, a

ajuns de-a luat-o pe partea ailaltă. Acu', una, două, îi trage cu citate din Biblie, pomeneşte de stricăciune… Şi face semne. Da' a fost ea la Ierusalim? A fost. A făcut pe dracu-n patru şi-a obţinut paşaport pe vremea când asta era mai greu decât să mori. *N-am să mai vorbesc decât cu mine însumi. Andante spianato. În albastru*. La început au luat-o-n băşcălie, pe urmă, când s-au prins că Sisi nu glumeşte s-au supărat cu toţii, adică ce-i trebuie ei ţări străine, ce, s-a ţicnit, păi cine-o să vază de măgar şi nepoţei, de pomeni ori de popă, care greşeşte mereu slujba dacă nu-i Sisi să-i sufle, puţin i-a păsat, dacă-şi pune ea ceva în minte, apoi e dovedit că reuşeşte. Nu s-a speriat nici de avion, zicea însă că nu i-a plăcut, n-a zărit decât nori şi faru' aeroportului, nici de străinii ăia care erau acolo cu miile, nici de depărtare, de nimic. A vândut arabilor nişte alifie chinezească, ca să facă rost de parale să se plimbe cu autocarul pe muntele sfânt, şi cam asta a fost…

Bucurică se aşează lângă tenor, pe un colţ al geamantanului. Rămaseră aşa, câteva minute, unul lângă altul. Apoi mutul se ridică şi scoase nişte sunete joase, guturale.

Povestea că a dormit trei zile, la început, pe jos, într-o baracă plină cu români. Şi i-au furat ăia toţi banii. Nu s-a descurajat Sisi din asta şi, pentru a-şi cumpăra ceva de-ale gurii, s-a apucat să zugrăvească case, cică tare mult le-a plăcut arăboilor cum făcea steluţe cu sclipici. Şi a văzut lumina aia de Înviere, care cică vine brusc şi aprinde toate lumânările odată. Eu i-am spus că poate-o fi ceva de la priză, şi s-a supărat pe mine.

Ceapă intră de-a buşilea în bufet. Nimeni nu-l luă în seamă.

Dac-o-ntrebi ceva, ce are, ce-o doare, dă din cap şi zice că nu poa' să spuie, că-s socoteluri mari, şi se uită în tavan. Auzi, da' tu ţi-aduci aminte că anu' trecut i-a prezis popii că Ceauşescu o să moară împuşcat fix în ziua de Crăciun? Că-i tremura bietului părinte anafura în mână. Şi-a ghicit c-o să vedem credinţa la televizor, şi-o să moară multă lume, mai ales tineri… Da, mi-aduc aminte… Iar pe urmă zicea c-o să vie ceva rău. Poate i se-arată ei nişte chestii, stă de vorbă cu îngerii, pe care noi… ce să mai vorbim. Şi-i e frică de ce află. Păi, ce atâta mister, războiu', bomba, trosc şi gata! Mare

şmecherie! N-ar crede-o nimeni, cum n-a crezut-o nici cu Ceauşescu. Dom'le, mi-a dat să citesc odată o carte de-a ei, bisericească. Nu-ş ce era, nu Biblia, era una fără coperţi şi cu paginile ferfeniţă. Abia am buchisit, c-avea slova cam stâlcită, veche, de. Mă, tu iar le scoţi din burtă! Să-mi sară ochii, dacă mint! Am citit un capitol de-o juma' de pagină, unde zicea ce-o să se-ntâmple-n viitor. Da' mai întâi povestea toate revoluţiile şi războaiele, exact aşa cum s-a-ntâmplat, deşi fusese tipărită înaintea lor. Şi de femeile noastre care şade duminica-n gară nu scria nimic? Nu huli, bre, o carte sfântă! E, şi capitolu' se sfârşea cu anu' 1993. Să n-am parte de lumânare, dacă nu m-a luat cu furnicătură când am citit! Cu toate că era cu tâlc, ştii, aşa, pe ocolite, da' cuvintele mi s-a fixat pe creier. Da' ce scria, bre? „În 1993 luminile se vor stinge şi va veni turma." Ei, şi? Asta-i tot? Păi nu ţi-ajunge, doar n-apare ca ceva îmbucurător. Niciun cuvinţel despre lapte şi miere, cum speră unii c-o să-nceapă să curgă de-acum încolo. Hai, prima parte ar fi cum ar mai fi, asta cu luminile, mă gândesc că-i vorba de electricitate. Ori, cu ea stinsă, ne-am obişnuit de pe vremea geniului. Da, neică, se stingea ca la balamuc, mă trezeam noaptea, aprindeam becu', mă duceam şi eu să beau o cană cu apă, şi plici, îmi lua lumina tocma' când eram cu mâna-ntinsă. Şi-apucam lampa cu gaz. Zi mai bine sticla cu ţuică.

Aşezată pe podea, Micşunica privea ghemul de sfoară pe care îl ţinea în mână. Deodată, începu să ţipe. Singură, în casa de lângă pod.

Iar partea a doua n-o pricep nici cât pe prima. *Turma*… Ce vrea să însemne asta? Urma scapă turma! Ia du-te, bre, cu cercu' de-aci, că ne-ncurci. Să fie oi? Nu, e altceva. Nevastă-mea zicea c-ar fi strigoi… În turmă? Strigoi, pe dracu'! O fi vreo eclipsă, de-aia, când se pune luna-n faţa soarelui şi te uiţi la ea cu luneta. Chiar, parcă s-a întunecat brusc, adineaori. Ce-i, Ghiţă? Mi-am adus aminte c-am citit ceva asemănător într-un ziar. Ei, lasă-mă! Zău, mă, era lucruri adevărate, dacă le dădea la ziar! S-a întâmplat undeva prin Ardeal, nu mai ţin minte cum se numea satul, cu un ţăran.

Rică trecu repede prin faţa bufetului, în patru labe, pentru a doua oară. Se îndrepta spre biserica din vale.

S-a sculat omul de dimineaţă şi s-a dus la fântână, în curte, să ia apă să dea la vite. Când colo, ce să vadă? Nu mai era fântâna. Cum nu mai era? Aşa bine. S-a uitat el cât s-a uitat, şi-a făcut cruce, da' fântâna ioc, n-a apărut. A pipăit locu', era neted ca-n palmă! Şi doar săpase cu mâna lui douăj de metri, să dea de apă. Nimic. Dispăruse cu ciutură cu tot. Atunci s-a dus scărpinându-se-n cap, în spatele casei, la grajd, şi-a rămas trăsnit. Fântâna era acolo de parc-o mutase cineva dintr-o parte-n alta. Cică se mai scarpină şi-acum în cap, nu-l mai poate opri nimeni.

Dinspre gară se auzi şuieratul trenului. Soarele apăruse din nou, de după deal. Umbre lungi se întindeau pe pod, până la monument.

Pleacă şi trenu' de şapte, mă! Ce facem cu doctoru'? Mai rămânem oleacă, îl prinde pe ăla de nouă. Staţi, bre, niţel, că nu v-am zis totu'. Când s-a dezmeticit oarecum, a văzut că frunzele pomilor se făcuseră albastre. Mă, Ghiţă, le-o fi vopsit careva în timpu' nopţii. Cât despre fântână, e simplu, s-a trezit omu' invers, şi a confundat faţa cu spatele casei. Da' de-aia cu crucea, ce mai ai de zis? De-aia, nimic. Nu crezi tu, însă au dat şi fotografie, am văzut-o cu ochii mei. Nu te mai uita atâta cu ochii matale, că-ţi cade pantalonii… Voi v-aţi zăpăcit la cap, cu ţâţe, cruci şi frunză. Ce poză ziceai, bre? S-au dus nişte creştini să taie lemne în pădure, şi-au găsit un copac fain, dar tare ca fieru'! Tot în satul ăla? Nu, în altă parte. Dom'le, şi-au dat cu toporu' pân-au năduşit, da' nu reuşeau să-l doboare. Şi, dintr-odată, la o lovitură mai piezişă, s-a crăpat lemnul în două. Şi ce credeţi că era înăuntru? O pupăză. Taci, bre, zău că mă enervezi. Înăuntru era *o cruce*. Mai vorbeai de tanti Sisi… Am văzut-o-n ziar! Avea şi-un semn, un fel de şarpe care se căţăra pe cruce, şi dedesubt scria ceva, însă nimeni nu s-a priceput să descâlcească cuvintele, era în altă limbă. Îţi spun eu ce scria: *nu mai beţi*. Mă, cu ăsta nu se poate-nţelege nimeni. Hai, c-o daţi în bâlbâială, dacă mai staţi mult la Nae. Şi mâine-n zori o să vedeţi şi voi vaci albastre şi pruni în care-o să atârne lumânări. Cu flacăra-n jos. Auzi, da' eu mă gândesc că dacă tot se-ntâmplă atâtea minuni în România, de ce n-ar fi şi unele mai vesele, să ne bucure, nu doar să ne sperie? De ce n-am zări, adică, ceva frumos, de-o pildă nevestele noastre? Dispărute ca fântâna. Ori măcar

preschimbate-n regina frumuseţii, cu chiloţi de-ăia negri să le intre-ntre picioare. De-ar fi vorba numa' de chiloţi, n-ar fi greu. Nu-ţi trebuie decât o bucată de pânză, o tai pân' ajunge ca aţa, şi le pui să se îmbrace cu ea. V-a luat apa, bă! Nu vă mai închipuiţi atât, că dac-ar fi să ne luăm după ce se-ntâmplă, mai degrab' o să vă treziţi în pat cu Micşunica. Fiecare cu Micşunica lui. Gata, eu am plecat. *Cranii de animale, fructe mâncate de insecte, Leonard Bramer. Des fruits rongés par les insectes, des coquillages ouverts*. Nu veniţi şi voi? C-aici doarme toată lumea! Eu mai rămân o ţâră. Şi eu. Nae, toarnă, că poveştile astea cu şerpi, cranii de animale şi cochilii m-au năucit. Atunci vă las cu bine. Hai, noroc!

Gică ieşi clătinându-se din bufet, văzu că Bucurică şi Carmol nu mai erau în şanţ, oftă din greu şi porni spre casă. În dreptul şcolii se întâlni cu Dincă. Ascultă resemnat, cu ochii pe jumătate închişi, turuiala stridentă a învăţătorului. La un moment dat încercă să se desprindă, însă Dincă îl prinse de braţ, silindu-l să se întoarcă din drum.

Nea Dincă, ce legătură am eu cu… Hai, domne, să-ţi arăt ce porcărie e-n vâlcea, lângă gardu' meu. Cum adică ce legătură ai? Mă, e duminică, sunt cam obosit, îmi arăţi altă dată… Nu, că mi-a promis şi doctoru' c-o să ia măsuri şi n-a făcut nimic. Să ştii că dacă nu vorbeşti cu alde Hoga, fac adresă la Sanepid.

În gară rămăsese un mic grup de femei, strânse unele în altele, tăcute. Cu flori în mâini.

Nu se mai poate, domne, asta-i curată bătaie de joc! Bine, hai să-mi arăţi. Ai fost la bufet, Gicuţă? Puţin… Văz c-ai început acu', la bătrâneţe, să te întăreşti zilnic. Ce mai, s-a prostit toată lumea, ce crede ei, c-or să vină francezii la nemurire să ne-aducă ciocolată, să strângă gunoiu' ori să mulgă vaca? Am ajuns, fii atent la sârma aia, să nu te împiedici. E, îţi place?

În vâlcea, de sub gardul lui Hoga, dintre cutii goale de conserve, hârtii şi resturi de tot felul, ieşea o ţeavă ruginită la capătul căreia se formase o moviliţă de rahat. Un fir subţire de apă, ce se strecura printre pietre, încerca, fără rezultat, să antreneze o mică porţiune a moviliţei. Gică sughiţă.

Vezi şi mata dacă se poate suporta mizeria asta! I-am spus de-atâtea ori să nu-şi mai scoată canalizarea în pârâu, să-şi facă hazna în curte, dar n-ai cu cin' te înţelege! Matale ai putea sta în mirosu' ăsta? Păi ce facem, bre, cu asemenea oameni? Chiar trebuie să le suportăm căcatul să ne intre-n casă? Dacă nu iei măsuri… Bine, nene, am înţeles. Acu', la revedere. Stai să-ţi arăt şi… Nu mai stau, noroc!

Gică ajunse în şosea cu ochii bulbucaţi. Îşi ţinea încă respiraţia, încercând să-şi stăpânească greaţa copleşitoare, însă imaginea vâlcelei îi apăru brusc în minte şi nu se mai putu abţine. Vărsă cu sânge, lângă şcoală. În timp ce icnea, auzi bătând clopotul de incendiu.

Lângă monument, tenorul Vasile Seceleanu, zis Sile, îşi puse mâna dreaptă pe piept, în dreptul inimii, şi atacă impetuos aria finală din *Tosca*: „E lucevan le stelle…"

UNDE EŞTI, ELEONORA?

Eram în faţa alimentarei, voiam să iau lapte şi omul acela a-nceput să urle unde eşti Eleonora? trăgând de grilaj. Cunoaşteţi grilaju' de-acolo, nu? Ca să fiu sincer, nu. Pe Căderea Bastiliei, la prima intersecţie. Lângă policlinică. Aha. Ei, şi ştiţi ce-a făcut? A tras de poartă până a smuls-o din balamale. Parcă spuneaţi că era un grilaj, nu o poartă. Era un grilaj cu balamale. Şi nu vă mai legaţi de amănunte. Bine, şi n-a reacţionat nimeni? Cine? Păi, trec atâţia oameni prin zonă, şi mai e şi poliţistul din colţ, care bea Coca-Cola. Ăla nu-i poliţist. Nu? Asta-i bună! Sunteţi sigură? Bag mâna-n foc. Ciudat, e pentru întâia oară când aud că cineva bea Coca-Cola doar ca să creadă lumea că-i poliţist. Dom'le, vreţi să vă spun ceva? Nu ţin morţiş, dar presupun că n-am cum să vă-mpiedic. Nici aia nu-i Coca-Cola. Da' ce e? Chiar exact n-aş putea preciza, mai bine întrebaţi-l pe el ori pe vânzătoare. Că uite-o cum îşi dă ochii peste cap şi mai are şi gene false. Liliachii. Oricum, nu se mai fac sucuri ca altădată. Desigur. Asta-i din Villon. Vă supăraţi dacă-mi aprind o ţigară? Nicidecum, doar suntem în plină stradă şi e fum de la maşinile astea care abia aşteaptă să te calce. Bun, şi spuneţi că striga… Nu striga, răcnea de-a dreptul. Mă uit la el, îl văd cum se chinuie cu poarta, cu Eleonora, şi-l chem. A, îi ştiaţi numele… Nu, dar nici nu era greu de ghicit, că părea un fel de scriitor, va să zică îl întreb, o căutaţi pe Eleonora? S-a mutat, dom'le. El, nimic! Continua să zbiere ca un apucat şi să tragă de grilaj. Sau o fi fost pe Calea Dorobanţi?… Doamnă, nu cumva pe-acolo e ambasada Turciei? Nu, e niţel mai departe, printre blocuri, însă avea o voce ca de operă. Şi poliţistul? Ce poliţist? Ăla cu

Coca-Cola. Păi, nu v-am spus acu' un minut cum stau lucrurile? O băuse. Îi fusese sete, isprăvise lichidu', pauza de prânz, s-a şters la gură ca toată lumea cu mâneca, şi gata, a plecat. Sau i s-o fi făcut rău, că ăştia bagă tot soiu' de porcării prin sticle, odată am văzut într-o d-asta de lichior un şoarece, un pui, nu mă-ntrebaţi cum a intrat acolo, încă viu, era chior de beat, şi cam asta a fost. Da-n orice caz nu-i acelaşi poliţist cu cel pe care-l vedem acu'. Se schimbă mereu. Aşa e. Şi cu tipul care-o striga pe Eleonora ce s-a-ntâmplat? Ce să se-ntâmple, a strigat-o mai departe. Părea de meserie, că la un moment dat asta a ieşit în balcon, era numai într-o cămăşuţă de noapte, turcoaz, la douşpe ziua, dar în blocul de vizavi. Deci nu era Eleonora? Acum, de la o asemenea distanţă, eu de unde să ştiu? În concluzie, nu ştiaţi. Nu, doar mă gândeam. Că mă întreb, de fapt dumneavoastră cine sunteţi? Intraţi aşa, în vorbă cu oamenii, fără să spuneţi cine sunteţi… Lăsaţi, n-are importanţă. Vorbim şi noi, că tot mergem în aceeaşi direcţie. Mai povestiţi-mi despre Eleonora. Eleonora nu stă în blocul nostru. Nici n-ar avea cum, fiindcă noi închidem uşa de la scară pe la zece seara. Să ştiţi că-i o măsură foarte bună, degeaba zâmbiţi. Avem fiecare cheia noastră, toate se potrivesc, şi stăm de veghe în apartament cu urechile lipite de uşă. Am observat că de la o vreme intră prin bloc tot felu' de indivizi, electricieni, bone, criminali, unii nu vin decât să-şi facă nevoile la ghenă, copii cu puşti cu aer comprimat, ţigani, spioni, paralitici, beţivi, câini, că le dă unii de la doi să mănânce, le-aruncă carne de la etaj… Aveţi dreptate, s-au înmulţit peste măsură. Am şi eu unul. Canis familiaris, animal mamifer carnivor domesticit, al meu e lup. Îl cheamă Vasile. Dumneavoastră v-o fi dând mâna, pe când eu ce să fac c-un salariu amărât, mai mic ca o pensie, după ce-am muncit atâţia ani şi tot mai muncesc, să-l arunc pe-un animal mamifer?, păi ăsta-mi roade tot covoru', şi numai un ou costă jumătate din ce câştigam în urmă cu patru ani. Aş vrea să vă pot contrazice, însă n-am argumente. Mai bine spuneţi-mi ce s-a petrecut în continuare pe Căderea Bastiliei. Nu mare lucru, omul ăla s-a ambiţionat să ragă unde eşti Eleonora încă vreo jumătate de oră. Cred că n-avea mai mult de douăzeci de ani. Şi lumea din jur a stat să se uite la el fără să intervină?

Care lume din jur, iar începeţi? Mă iertaţi, doamnă, dar mi se pare nu-ştiu-cum, doar e ditamai strada, cu ambasada Turciei, policlinică, chioşc cu poliţişti, critici literari, oameni culţi, actriţe, chiar nu s-a găsit nimeni să-l întrebe ce vrea, să-l oprească ori să-i dea adresa? Asta n-am aflat, tot ce vă pot spune e că o doamnă, o vecină de la opt, i-a aruncat în cap c-un pachet de vată. Greu? Dom'le, se vede că habar n-aveţi, sigur că nu era greu şi nici măcar nu l-a nimerit. În schimb a căzut pe taraba ăluia care cică repară brichete şi-a luat foc ceva, cred că gazu'. Uitaţi-l acolo, mai păstrează vata lângă el… La gura de metrou? Da. Îl văd. Şi pe urmă ce-a mai fost? Cu cine? Cum cu cine, noi despre ce vorbim? A, vă referiţi la Eleonora! A plecat de mult de-aici, dac-o fi stat vreodată prin cartier, că eu n-am văzut-o, şi băiatu' care-o chema era îmbrăcat curăţel, într-un costum de blugi, ştiţi, numai cu nasul un pic cam mare, cum sunt tinerii, de, şi o pată de grăsime pe reverul stâng sau drept, ori pe pantaloni, nu mai sunt sigură, că nu m-am uitat, şi tot striga în gura mare după Eleonora. Parcă sărise de pe fix. După un timp i-a răspuns cuscră-mea, c-o cheamă la fel, şi i-a zis că dacă-i vorba de ea, vine. Şi el ce-a spus? N-a spus nimic, mai întâi a privit-o aşa, adânc, c-avea ochii verzi, iar după aia iar, unde eşti Eleonora? Şi cuscra dumneavoastră? Cum să vă explic, ea n-aude prea bine, aşa c-a coborât. Nu cu liftu', că nu merge. A coborât în papuci.

Îmi imaginez că tânărul s-a cam mirat când s-a trezit cu dânsa-n faţă. Domnule, n-am de unde şti, dar ori c-a-nceput blocul să se clatine, că dacă mai ţineţi minte a fost cutremur în ziua aia, de gradul cinci, ori s-a aprins semaforu', ceva tot l-a făcut să-şi umple plămânii şi mai abitir şi de data asta a sculat şi copiii cu unde eşti, Eleonora? Pentru că la noi copiii stau la parter.

Ţi se făcea şi milă, zău. Nu că Eleonora ar fi un nume urât, deşi mie nu-mi place, da' pe la patru a strigat în do de sus, ceea ce, s-o recunoaştem, într-o zi cu ploaie chiar te poate călca pe nervi. Sunteţi muziciană? Nu, sunt croitoreasă, n-am prea multe comenzi, dar de când m-a părăsit bărbatu' cânt. Cu toate că m-am cam îngrăşat. Uitaţi cum stă rochia pe mine, plesneşte, mă face să transpir… Lăsaţi, că nu se vede, şi partea de jos vă

vine foarte bine. Mulţumesc, sunteţi drăguţ. De fapt toţi sunteţi drăguţi. Până şi băiatu' ăla… Bine că n-a apărut ambasadorul Turciei, doamnă. Păi şi chiar dacă apărea tot aia ar fi fost, puştiul dă-i şi urlă, lumea trecea în sus şi-n jos liniştită, ca la balamuc, de ce nu-i închide pe-ăştia, dracului, nu pot să-nţeleg, că ne face geamurile să zuruie cu camioanele lor şi nu mai lipseşte mult să şi cadă, iar eu bani de chit n-am, însă ce-mi place mie acum e că totul pare mai normal, aflăm adevăru', ca să pricepi şi tu ce e cu omenirea, de pildă ieri, cumpăr un ziar şi citesc că o bătrânică şi-a mutilat un nepot cu pisălogul, dau pagina şi-l văd pe unu' ce s-a aruncat în aer pen' că-l părăsise iubita, cu două bombe pe care şi le pusese-n buzunare şi le-a aprins de la comutator, sau le-a băgat în priză, parcă, în orice caz arăta ca după bombardament în pază, mai cumpăr unul, colorat, şi ce văd pe copertă? *O femeie goală*! Şi nici măcar nu era dezbrăcată oricum. Dar cum era dezbrăcată? Stătea din spate, dom'le! Poate era mai bine… Ce vorbiţi, era mai rău! Şi pe urmă, seara, mă uit la televizor la un film românesc, foarte bun, era ceva cu calea ferată. Eu mai mult la astea mă uit acum, că n-au subtitrare care-i prea repede şi-o scap la mijloc, mai văd la nemţi câte-un serial, sau la italieni, păcat că nu mă dumiresc ce zic, c-au vorbele încâlcite, plus c-ai noştri bagă şi-o muzică de te unge pe suflet. Şi subiectul semăna la un moment dat ca două picături de apă cu ce s-a întâmplat cu tinerelul nostru de la alimentară. Că pe la cinci vine unu', aşa, mai solid, de la snac baru' din colţ, şi-l ia pe flăcău la-ntrebări, adică cine-i, bă, Eleonora asta, că ne-ai tâmpit de cap? Şi-l înşfacă. Cine? Ăsta, ospătaru'. E, şi-atunci s-a petrecut ceva curios. Ăla micu', vorbesc de băiatu-n blugi, l-a pocnit numai o singură dată, nu ştiu unde, deşi stăteam cu binoclul la ochi, de l-a lăsat lat pe asfalt. După care bineînţeles că şi-a reluat treaba, cu UNDE EŞTI, ELEONORA? Mai încet, doamnă, nu mai ţipaţi aşa, că ne-aude lumea. Da, e-adevărat, m-am prins cu povestitu'… Oricum, eu, după o fază ca asta, dacă eram Eleonora aia m-aş fi dus la el sărind câte trei trepte deodată. Însă mă cheamă Maricica. Ca să nu mai vorbesc că nu pot sări, pentru că am ulcer, ştiţi, de la băutură. Îmi pare rău. N-aveţi pentru ce, că şi dumneata miroşi de mă mir că nu cade ăia de stă pe refugiu' de tramvai. Nu, doamnă,

vă înşelaţi, e deodorant. Zău? Eu credeam că-i coniac. Doar că nu pricep de ce te dai cu el sub braţ. Bine, de acord, dacă aşa credeţi dumneavoastră, mă dau cu el sub braţ. Treaba dumitale, da' nu faci bine.

Bănuiesc că Eleonora n-a apărut până la urmă, nu? Nu, cine ştie unde stă, c-am căutat-o şi eu, am întrebat pe unul, pe altul, o locui undeva pe la marginea oraşului, în vreo cocioabă, sau într-un cavou, c-am văzut odată la telejurnal un bărbat cu bască, o purta trasă până pe sprâncene, pe care cică l-a dat afară din apartament prietena lui. El îl cumpărase, domicilia acolo împreună cu maică-sa ce ieşise de doi ani de la psihiatrie şi stătea aşa, într-o parte, toată ziulica, şi Cerasela, aşa o chema pe gagica tipului, a prostit-o pe babă, îi cumpăra bomboane, lumânări, aţă, până când a-mbătat-o cuc într-o bună zi şi a pus-o să semneze o chitanţă prin care-i dona ei casa, şi cu asta, basta. Cerasela a legalizat hârtia la notariat şi cum s-a văzut cu ştampila unde trebuie, l-a şi dat afară din imobil pe logodnic cu boarfe cu tot şi-a încuiat uşa cu yala, încât ăsta, săracu', n-a mai avut dintr-odată un' să doarmă. S-a trezit în stradă doar cu ce era pe el şi cu ce-i aruncase iubita pe fereastră, de la unu', o flanelă albastră şi-o cutie de table din care lipseau trei piese albe, le înlocuise el cu nasturi da-i luase baba şi pe-ăştia, să se joace. Şi pe bătrână, a gonit-o şi pe ea? N-au spus, sau o fi murit când s-a trezit bolnavă de nervi şi şi-a dat seama cum a păcălit-o viitoarea noră care se purtase atât de frumos cu ea. Sau au rămas împreună. Oricum nu contează, că era cazu' lui, nu al mă-sii. S-a dus el peste tot, la administratorul blocului, la primărie, la ghişeu i-au dat o ţigară, la guvern, la biserică, la ziare, până nu l-au mai primit, deoarece nu era nimic de făcut. N-a găsit casă. Dac-a văzut omu' că n-are unde să stea, s-a gândit să se mute la locul de muncă, că era gropar. Şi-a ales un cavou mai acătării, i-a tras curent electric, a împrumutat o pernă de la administraţie şi a-nceput să doarmă lângă perete, da' nu era mulţumit. Îi era frig. În spatele lui se vedeau fotografiile proprietarilor, o femeie tânără, brunetă, şi un bărbat, de-alea ovale. Mă gândesc că tot locuind cu ei acolo o fi-nceput să se uite mai atent decât o făcuse vreodată în toată viaţa lui de gropar, la mutrele morţilor, la ce scrie sub ele, n. 1960, m. 1996, ea, la el se ştersese m. ori

poate nici nu fusese pus, imaginându-şi, când venea acasă, între două înmormântări, dar în special seara, cum se cunoscuseră cei doi, în parc, probabil, la o bere, sau, şi mai bine, la cimitir, în timp ce conduceau pe ultimul drum o rudă comună şi îndepărtată, ea leşinând de durere, el susţinând-o la timp ca să nu se dea cu capul de cruce, apoi s-au dus împreună la parastas, şi-au povestit viaţa, au mâncat bine, ruda fusese bogată şi lăsase frigiderul plin, au băut, ea a cântat la pian o romanţă, făcuse Conservatorul, ieşise prima, el a ascultat-o cu ochii închişi, era medic, înalt, voinic, cu părul uşor grizonat şi după încă patru, cinci pahare cu şampanie Aviator, odată le-a sclipit pupila la amândoi şi-a început scena de dragoste, cu lumina stinsă. A fost o scenă de vis.

Ce multă lume s-a strâns în staţie! Nu-i nimic, dom'le! Unde rămăsesem… Da. Peste două luni s-au căsătorit, groparul — să-i spunem Codruţ, deşi n-au dezvăluit cum îl cheamă — îi vedea deja aievea-n faţa ochilor doar uitându-se la fotografii şi ciocănind în pereţii unde erau depuşi, ajungând chiar să le spună pe nume, Crina şi Nucu, şi după o lună de miere de neuitat, petrecută în blocul lui din Militari unde avea două camere din care n-au ieşit nici o singură zi din treizeci, Nucu se-ncurcă cu asistenta şefă, n-o iubea, a fost numai o scăpare, o neatenţie, într-o noapte de gardă, era surmenat după opt ore de operaţie pe inimă şi Crina nu era acolo să-l felicite fiind plecată într-un turneu prin Europa, aşa că l-a felicitat Manuela, asistenta-şefă. La scena asta lui Codruţ îi dădeau mereu lacrimile, dar până la urmă Crina se întorcea de la Paris şi-aveau o explicaţie, mai întâi cu ţipete, apoi cu vaze şi-n cele din urmă cu mângâieri, pentru că asta era frumuseţea poveştii, aici e secretu', dragostea lor nu putea fi învinsă de nicio asistentă-şefă. Aşa că Manuela pleca la ţară, la părinţi, la un dispensar amărât, după care a venit primul copil, Cerasela — acum Codruţ îi spunea Crinei Cerasela — fusese admisă şi la ASE, îşi cumpăraseră în sfârşit un apartament cu trei camere în Pantelimon, strângând amândoi bani, şi ea se purta ca un înger cu Brăduţ (aşa-l botezaseră pe băieţel) şi cu Codruţ, care nu mai lucra la cimitir şi îşi luase doctoratul în chirurgie, acelaşi Nucu ce-şi închipuia suspinând în cavou nopţile lungi de fericire, iar dimineaţa suna

ceasul, o Slava, şi medicul şi cântăreaţa plecau să-şi plimbe copilul, care se făcuse mare acum, îşi uluia profesorii şi câştiga toate olimpiadele. Pe urmă Cerasela aştepta al doilea copil, sarcina mergea minunat, se mai împlinise puţin la faţă, şi o luase-n casă şi pe mama lui Codruţ pe care-o îngrijea ca o fiică, îi cumpăra bomboane de ciocolată, ventuze, ulei de candelă, însă peste câţiva ani, când copiii erau plecaţi la o bursă în America, nu s-a mai simţit atât de bine, tânjea, avea insomnii, i se năzăreau cavouri şi un gropar ce se uita la ea, rămăsese însărcinată a treia oară şi răcise la un spectacol de binefacere, aşa a început septicemia, aici însă omul cu bască se reîntorcea la luna de miere şi închidea uşa cavoului, că era prin februarie.

Şi Eleonora? Văd că dumneavoastră o ţineţi una şi bună, parc-aţi fi ăla, deşi purtaţi ochelari. Chiar, spune-mi şi mie, te-ajută la ceva? Că biata maică-mea a purtat ochelari toată viaţa şi n-a văzut nimic, nici măcar când a călcat-o tiru'… Scuzaţi-mă, doamnă, tăceţi un pic, parcă se-aude cineva ţipând… Ce să se-audă? E zgomotul de la tren, dom'le. Nu, cred că strigă unu' unde eşti, Eleonora. Da? Eu n-am impresia. Poate vi s-a părut, din cauza povestirii. Aşa e, mi s-a părut. Numai că nu-nţeleg de ce întârzie metroul, oare de câtă vreme stăm în staţie? Şi văd că nu se agită nimeni în toată aglomeraţia asta, ce-o fi? Aşteptăm de cel puţin douăzeci de minute. N-ai de unde şti precis, că pe afiş scrie 00. O fi grevă, dom'le. Nu cred. Cu toate că n-aş crede nici dacă cineva mi-ar spune că-ntr-o staţie de metrou zboară păsări, şi totuşi zboară. Am zărit trei până acum. Ce zici? Păsările, doamnă, nu le vedeţi? Unde? Sus. A, păi da, aici îşi are cuibu', sub dalele de neon de pe tavan. Se uită la noi cum stăm. Bun, dacă tot se uită la noi cum stăm, aş vrea să vă spun, dacă nu vă supăraţi, că istoria asta şi mai ales întrebarea cu Eleonora mi se pare că sună ca titlul unui film idiot. De ce idiot? Şi să nu te mai prind că-mi spui mie tanti. Dar nici nu v-am… Deşi, în rochiţa asta albă, cu volănaşe… Eu am făcut-o, din bumbac, şi nu ştiu unde dracu' vezi volănaşe! Parcă-ţi plăcea, când eram la suprafaţă. Las' că vă cunosc eu! Tanti-n sus, tanti-n jos, şi, pe urmă, când nu eşti atentă, zdup! De-ţi sar ochii din cap. Şi nu crezi că vă prostiţi folosind limbaju' ăsta pe care-l folosesc toţi cretinii? „Folosesc" de două ori? Folosesc şi de mai

multe ori, că v-aţi făcut şmecheri, aţi terminat cine ştie ce facultate de doi bani ca să vă luaţi de femei iar după aia gata, pa, puiule!

Zău că nu am nici cea mai mică idee la ce vă referiţi, dacă-i pe chestia cu rochia îmi cer scuze, nu ştiu ce mi se-ntâmplă uneori, văd volănaşe, şi astea mă scot din sărite. Vă rog, liniştiţi-vă, doamnă, uitaţi, a venit metroul. Da, ai dreptate, şi pe mine mă apucă câteodată, şi nu-nţeleg ce. Hai mai bine să-ţi povestesc un film. Nu mi-o luaţi în nume de rău, însă nu doresc să-mi mai povestiţi niciun film. Păi nici nu ţi-am… Ba da. Ăla cu groparul. Cu Codruţ. Ascultă, n-oi fi cumva vreun scriitor? C-aşa mi s-a părut de la-nceput. Am avut eu impresia că te-am mai văzut pe undeva, şi dacă mă gândesc bine chiar te-am văzut, într-o fotografie. Unde? Într-o fotografie pe care-am găsit-o pe stradă, am călcat pe ea, da' te-am recunoscut. Nu-i nimic. Aşa că tre' să fii ceva de genul ăsta, scriitor, ziarist, cântăreţ… Poate da, poate nu, oricum n-are însemnătate şi de fapt cred că nimeni n-a reuşit să afle ce sunt cu adevărat, nici chiar tata. Cu toate că e radiolog. Sau mai bine zis *era*, până acum câteva zile. Sau luni. Condoleanţe… Sau ani! Ei, nu trebuie să suferiţi atât, dacă-i radiolog rezultă că stă pe întuneric. Stă. Însă pe mine mă interesează Eleonora. Cine e, unde doarme, dacă e înaltă şi-aşa mai departe. În ce lume trăieşte, cu ficţiunea ei cu tot. Da' ce-aveţi, dom'le, toţi, cu Eleonora? O fi fugit, pentru că porcii ăştia au dus-o bine şi înainte, de-au ajuns acum senatori, oameni de afaceri, preşedinţi, fură de sting, bancheri, negustori şi poartă bărbi, zice că-s patrioţi ca să salveze ţara, care ţară?, că ţi se-ncreţeşte pielea când te gândeşti de câte mii de ani a-nţepenit poporu' ăsta cu puii şi cloşca lui de aur, de pungaşi ce sunt, şi-i mai şi poartă după ei de nas, într-o dâră de păr dat cu ulei de floarea-soarelui de te lasă mut pe trecerea de pietoni, îi poartă de nas pe alţii, nişte filozofi care nu ştie pe ce lume trăieşte şi nu se mai termină, e-o ţară plină de filozofi c-un vocabular din care nu-nţelegi nimic ori din zece cuvinte pompoase dintre care trei sunt de mamă, nu e mama lor, e alta, generală, numai escroci, cu vile cu trei etaje la munte, în poieniţă, şi neveste la oraş, cu telefoane de mână la care se prefac că vorbesc prin Forduri, ridică cât mai sus cotul cu receptoru', să li se vadă prin geam odată cu coafura, turtită de tavanul

maşinilor lor cu arcuri cu care calcă bătrâne ce se-ntorc de la piaţă şi biciclişti ce nu se dau într-o parte la timp, rămânând striviţi pe şosele pline de pietre, ghidoane răsucite şi sonerii, ca după aia să toarne gogoşi, cum că n-au fost ei de vină, nici vorbă, biciclistul avea fesu' pe ochi şi n-a văzut automobilul alb venind din urmă, care-a venit şi l-a făcut pilaf, se mai întâmplă, cu roţile din faţă apoi cu cele din spate, de nu-l mai putea recunoaşte nimeni acum, poate nici nu era biciclist, iar căpitanul de poliţie ne ştie, suntem rude şi ăla era un beţiv, cât despre bătrânică, s-a dezechilibrat din pricina reumatismului şi ne-a sărit fără veste-n faţă. Ori avea cancer. Practic, i-am scăpat de suferinţă şi în plus nici n-au ştiut c-au murit. Cine nu şi-ar dori să moară aşa. Nu vă enervaţi. Cum să nu mă enervez, dom'le, dumneata nu-i vezi? Ba da, dar pe mine mă preocupă o altă problemă, aş vrea să aflu de ce se frământa tânărul acela… Bine, hai să-ţi povestesc filmul, ca să-ţi faci o idee.

Ea era bolnavă. Eleonora? A, nu ştiu precis cine era şi nici ce-avea, da' părea terminată, cu ochii beliţi, patru furtunaşe albe-n coate şi nişte cearcăne uite-atât! Şi el? Care el? Păi, doctorul. Da' nu-i vorba de niciun doctor aici, că era închişi pentru esperienţe într-o cameră neagră cu cheia, însă băiatu' care-o iubea a izbutit pân' la urmă să se caţere pe zid până-n rezerva ei şi a tăiat gratiile de la ferestre c-o pilă. Şi ce crezi că-i face? Dracu' ştie. O pupă! O trage din pat şi-o strânge-n braţe de se dărâmă cuieru'. Zornăiau toate sticluţele cu morfină, casoletele, fiolele de saprosan… *Atenţie, se-nchid uşile!* Şi-o sărută iar pe gură, c-avea buzele vinete de la perfuzii, da' ştii, aşa, lung, cu plescăieli… Adică vreţi să spuneţi că i-a băgat limba-n gură la aia bolnavă? Asta n-ar fi nimic pe lângă ce-a urmat. Şi-arată? Da. I-a scos halatu' de spital, rămăsese fata c-un ac în venă, da' n-a mai contat în final, că s-au proptit pe aparatu' de oxigen tot într-o agitaţie de bucurie că se văd, deoarece nu credeau să mai apuce. *Urmează staţia Dristor, cu peronul pe partea stângă*. Şi-atunci apare criminalul. Eu nu-nţeleg nimic. Păi stătuse de la-nceput la pândă, pitit în baie, în cadă, şi intră-n cameră c-un pistol de vreo trei kile, cum n-am mai văzut în viaţa mea. Dar ce-avea, doamnă, cu bieţii copii? *Sau cu peronul pe*

partea dreaptă. Ăia nu erau copii, dom'le, c-aveau peste-o sută de ani. Erau vampiri. Şi se pupau pe gură la spital? Da, că se iubeau. De optzeci de ani. Care va să zică şi ăştia suferă. Da' ce, n-are voie? Bun, şi criminalul? A, când le-a văzut colţii ăia cum le ieşea afară din gingie l-a podidit plânsu'. Pe urmă cred c-am adormit, dar când m-am sculat individul nu mai bocea, îşi adusese aminte de ceva din copilărie ce-l marcase pentru totdeauna, o imagine cu o femeie şi-un bici, cred că era mă-sa, s-a enervat, i-a tremurat pistolu-n mână şi-a nimerit-o pe soră-sa care tocmai venise de la gară în cap, apăruse-n uşă cu sufletu' la gură, să-l salveze, noroc că n-a omorât-o, însă m-a apucat şi pe mine plânsul. De ce? Adică cum, de ce? Pentru că m-a impresionat. Cum să nu te impresioneze dac-a ţintit-o-n coc cu ditamai puşcociu' de i-a sărit agrafele şi-o jumătate de obraz în toate părţile, iar pe urmă a venit ambulanţa şi i-au făcut operaţie la faţă de nici n-o mai cunoşteai? Că semăna acu' cu prima, cu vampira a bătrână. *Atenţie, se-nchid uşile! Urmează staţia Dristor*. Da' ce-o fi cu ăsta, parc-a mai spus o dată că urmează staţia Dristor. Sper că nu mergem în cerc. Nu, doamnă, e pe bandă. O înregistrează ei dimineaţa, la depou. O fi, dacă zici dumneata. Da' nu pare. *Cu peronul pe partea… cu peronul pe care parte?…* Văd că li s-a stricat magnetofonu'. Sau ce e. Se prea poate, însă ce voiam eu să vă spun e că nu trebuie să puneţi la inimă, apropo de film, n-are niciun rost să plângeţi, pentru că nimeni nu încarcă pistoalele cu gloanţe adevărate. Asta ar mai lipsi. Bine, ştiu, da' dacă i-ar fi pus în mână un satâr? Ei? Ei, da, atunci lucrurile s-ar complica puţin, adevărul este că am şi eu o vecină, la cinci, care are un satâr şi când trei, când două pisici. Nu le poţi confunda, nu-s niciodată aceleaşi. Deci are mai multe? Într-un fel, da. Îşi face peruci din blana lor. *Atenţie, s-au deschis uşile. Urmează staţia Dristor*.

Adică-şi face perucă din perii pisicilor pe care le omoară cu satârul? Nu ştiu, doamnă, dacă aţi ascultat *Et la lune descend sur le temple qui fut*. Pardon? Vă rog să mă iertaţi, aşa se scrie şi uneori se şi aude cuvântul în franceză, limba lui Debussy, interpretată de Horowitz acum treizeci de ani. Cu toate că el, recunosc, nu cântă niciodată qui fut. Bine face, că sună urât, şi copiii ăştia învaţă numai prostii. Dar totuşi de ce n-o face? Nu-i normal.

Poate nu are nota aceasta, poate nu apasă pe pedală, nu i-o fi ajungând piciorul până acolo, ori i-o fi dezlipit cineva pâsla ciocănelului din pian. Păi, pianu-i cu pâslă? Da. Mă rog, stai să vezi mai departe. Vine în sfârşit un doctor, ăsta trage de două ori, ea era legată, atunci o plesneşte, fata fuge-n debara şi el îi taie gâtu' cu o coardă de vioară, spânzurând-o, după care o dă cu capu' de perete. Dar ce nevoie mai avea? N-auzişi că erau vampiri? Cu ăştia nu ştii ce se-ntâmplă, odată înviază, aşa că dă-i, trosc, a pocnit-o până a căzut tencuiala. Şi moare. Dragă doamnă, n-a murit deloc, ştiţi, mă mai uit şi eu la televizor, am văzut-o alaltăieri pe stradă, în alt film, mesteca gumă şi ataca o bancă. Nu mai spune! Femeia cu capu' zdrobit? Păi, ce, mă crezi tâmpită? Da, era chiar ea, doar că acum purta o beretă militară, nu puteai să observi în ce stare îi era craniul. Şi, dacă-mi amintesc exact, nu mesteca gumă, ci vată pe băţ, albastră. Era un băţ extrem de subţire, aproape că nu se vedea. Nu se vedea? Şi-atunci cum stătea vata? Cum să vă spun, un truc, în definitiv nu era nici acesta decât un film, şi filmele-s la fel, totul e la fel, iluzii optice, faceţi un efort, imaginaţi-vă decorul, un scenarist mâncând parizer, regizor pe scaun, sunetişti, asistente nimfomane, cu buric excentric, redactori buimaci, actori netezi, pe ecran, cu probleme dintre cele mai obişnuite, necazuri cu mamele, surorile, taţii evadaţi din puşcării, copiii exterminatori, soţiile, logodnicele eroilor principali, amanţii partenerelor, rudele handicapate, Hollywood, căsuţele fabuloase ce le-alunecă într-o noapte pe-o rază-n jos, pe coastă, până-n ocean, un frate mai tânăr care umblă c-un pistol calibrul 45 şi trage cu el în chelneriţe, şi trebuie mereu să-l scoată din bucluc, maşinile care li se demodează-n fiecare lună, fotoreporterii, machiorii, sexul tiranic de vedetă, un sex în ultimă instanţă perfid, micuţ, aproape copil, pe care mulţi şi-l strâng între picioare, ori într-o faşă ortopedică, numai că atunci când apare ea lucrurile se schimbă. Toţi freamătă, uită, surâd… Care ea? Eleonora. Dom'le, eu nu văd legătura dintre povestea cu Eleonora şi filmul pe care tocmai l-am… E o legătură, odată cu Eleonora se înalţă din senin şi mestecenii, zboară cocorii, se aud muzica, nisipul, de-a buşilea, cu degete gâdilându-te pe spinare, îi zăreşti chipul chiar dacă ai scoici puse pe ochi, pentru că, vedeţi dumneavoastră,

tânărul de pe Căderea Bastiliei avea dreptate, femeile din specia asta au curbe şi sâni pe care poţi dormi până-n luna decembrie, luna cadourilor, când totul ia sfârşit… *Atenţie, se deschid uşile! Atenţie-am spus, s-au deschis uşile! Ce-ar fi să ieşiţi dracului afară?* O fi-nnebunit conductoru'? Nu-mi dau seama, dar cred c-ar fi mai bine să coborâm.

Şi-acum c-am ieşit, ce facem? Că s-au oprit şi tramvaiele. Nu vreţi să mâncăm un hot-dog? Un ce? Un cârnăcior de-ăla, cu muştar. Bine, dacă nu costă prea mult.

Aşa, şi-i taie capul, o bagă-ntr-un geamantan, vin poliţiştii şi ăla-i împuşcă unu' câte unu', erau cinci, însă locotenentul, un negru cu mustăţi pe oală care-l urmăreşte plin de sânge, iese pe fereastră, era noapte, şi se duce-n cimitir, la mama ei. Dom'le, ăsta chiar e hot-dog, c-are gust de cauciuc? Scoateţi-i celofanul. A, de ce nu zici aşa, o fi crezut că-l iau pentru acasă de mi l-a dat în ţiplă, şi mama ei se scoală din criptă şi ăla tot cu unde eşti, Eleonora, după care trage grilaju-n lături şi-atunci să te ţii! Spuneţi. Nu era mama ei. Şi pe urmă s-a terminat, l-au prins. Drept pentru care am schimbat canalu' şi-am văzut a şaptea oară *Mihai Viteazul*.

Doamnă, haideţi să luăm alt metrou, de la Obor. Nu are niciun rost să mai stăm aici, e prea cald. Cum ziceţi dumneavoastră, s-o pornim, poate-avem noroc să nu mai dăm peste vreun ceferist ţicnit.

Văd că şi-n staţia asta e oprită scara rulantă. Dumneavoastră la ce peron mergeţi? Mi-e indiferent, că-mi face plăcere conversaţia. Păcat numai că mi-am murdărit rochia cu muştar. Iese cu detergent, nu vă faceţi griji. Dumneata te ţii mereu de glume, da, şi cum ziceam, muştarul e totuşi foarte picant, pe un fond sonor minunat vin luptele, Mihai e pe cal, se strigă, se rage, se dă cu bomba, cu steagu-n cap, cu furca, cu sabia, seniorii pică-n noroi, iese unu' c-o mână ruptă, altuia-i scoate ochii cu o frigăruie… *Atenţie, se-nchid uşile! Urmează staţia Dristor.* Hopa! Auziţi, stimată doamnă, dacă tot urmează mereu aceeaşi staţie, indiferent de tren, ce-ar fi să-mi spuneţi care-i clenciul? Clenciu'? Da, dar nu cu semnificaţia de creangă, pe-ale cărei bifurcaţii tăiate parţial pot fi agăţate diferite obiecte, şi nici aceea la care probabil vă gândiţi, de ramificaţii ale coarnelor cerbului,

ci în sensul de dedesubt. De tâlc. Adică cine e, de fapt, Eleonora. Cine e în realitate, nu ce-a zis unul sau altul despre ea. Că la filme văd că vă pricepeţi. Mă pricep pentru c-am fost căsătorită. E-adevărat, nu mai cos mult, m-au cam lăsat ochii, totuşi am ajuns administratoare de bloc, am responsabilităţi, iau chirii, dau restu', mă mai încurc şi ăştia n-au mărunt, supraveghez cine se-nvârte prin jurul imobilului, cum era tânărul acela, care se-nvârtea prin jurul altui bloc, însă eu sunt precaută. C-am fost operată de anevrism cerebral, vedeţi, îmi tot pic-o pleoapă. Da' nu tot timpu', cade când nici nu mă aştept, şi lumea zice săraca, e chioară!… Ah, frumos film a fost şi-al nostru, şi la el am plâns, de la-nceput până la sfârşit, că mi-era simpatic Mihai. Şi fata. Tremuram toată când i-au băgat suliţa-n spinare… Apropo, dumneavoastră nu vi se pare că metroul ăsta ne cam hâţână? Da, merge cam repede. Poate nu opreşte. Ba opreşte, dom'le, uite, a intrat acordeonistu'. Când Dumnezeu a intrat? Pe unde? La staţia dinainte. Acu' or să urmeze ciungul, bâţâitul, orbul, la Timpuri Noi copilul care se târăşte, pe urmă copilul mut. Ţiganul nu mai vine de vreo săptămână. În schimb vine ţiganca arsă, cu orfanu'. Da' cum de-i ştiţi pe toţi? Păi nu merg cu metroul? Ce e curios e că dacă treci de-o anumită staţie, mereu uit care, apar din nou, unul după altul, tot în ordinea asta. Nu cred, doamnă, că-s aceiaşi. Pentru că dacă ar fi tot ei, ar însemna că umblă mai iute decât metroul, sau iau alt metrou, paralel cu-al nostru, însă cu o viteză mult mai mare. Numai aşa ar putea intra în vagon în exact aceeaşi succesiune. Poate merg pe sus? La asta nu m-am gândit. Auziţi, spuneţi sincer, nu sunteţi scriitor? Nu, doamnă, sunt vânzător de ziare. Şi vinzi multe? Depinde. Destule, ca să zic aşa. Atunci hai să-ţi explic eu ce e chiciu'. Vă ascult. Era o fată, într-un pat de spital, cu o groază de ace înfipte-n braţe…

După un timp în care-am fost destul de zdruncinaţi, trenul a încetinit şi am avut din nou senzaţia că aud ceva ce-mi părea cunoscut. În limbaj normal asta se numeşte halucinaţie auditivă. Totuşi am ciulit urechile, în parte şi pentru că nu cred în limbajul normal. Am închis ochii şi-am încercat să mă concentrez, printre peripeţiile fetei din spital care ajunsese din nou pe aparatul de oxigen. Doamnă, ia staţi o clipă… Fiţi, vă rog, atentă! Nu-i aşa

că auziţi şi dumneavoastră? Sigur că auzea. Ascultau toţi călătorii, acum nu mai încăpea nicio îndoială. Cineva striga cu disperare, probabil în vagonul din faţă, unde eşti, Eleonora? Zgâlţâind din răsputeri uşa pneumatică.

BLITZ

Era într-o joi, pe la şase. Ieşisem afară cu câinele, un setter englezesc cu o pată neagră pe ochiul stâng, pentru că trebuia să facă pipi. Eu de obicei nu fac pipi la ora asta, însă e plăcut în parc, cad frunzele, păsările, apar muguraşi, alteori ninge, eşti, cum s-ar spune, în mijlocul naturii, care tace. Şi când mă simţeam mai împăcat cu natura, cu prietenul omului care lasă păr, cu oamenii, contemplând c-un aer abulic iarba crescută printre crăpăturile aleilor, căţelul înhăţă o hârtie, or, unele sunt mânjite cu otravă de către cei care urăsc câinii sau pur şi simplu se simt bine întinzând otravă pe ceva. I-am smuls-o cu violenţă dintre colţi şi, înainte să o arunc, am privit-o în treacăt. Eram eu. Din semiprofil, pe hârtie raster, format 13/18, cu o minge de baschet în mână.

Am privit fără nicio expresie câinele şi i-am înapoiat fotografia.

A înghiţit-o.

Au mai trecut, cred, vreo două zile. Mă aflam în centrul capitalei, oraşul copilăriei mele care s-a stricat, agitaţie mare, maşini colorate, lumini, reclame, telefoane, ţârâituri, bălţi de îngheţată, unii priveau lung zidurile unor case mari, un fel de vile cu creneluri şi acoperişuri în stil pagodă, înconjurate de garduri verzi electrificate de după care stăteau, nemişcaţi, paznici cu trăsături ermetice, alţii făceau coadă la ziare, bilete de loterie, scoici de mare şi hârtie igienică, care-i de mai multe feluri, eu, de exemplu, nu o folosesc pe cea extrafină, poroasă, în nuanţe roz, decât în situaţii urgente, ca batistă, altfel se rupe la mijloc şi poţi avea surprize dintre cele mai dezagreabile, câţiva oameni beau sucuri cu priviri tragice îndreptate în

sus, şi mai multe grupuri compacte mâncau mititei. Am cumpărat şi eu patru, am muşcat o dată şi, când să-i azvârl la coşul de gunoi, am zărit în cutia de metal, oranj, o fotografie. Nu ştiu ce m-a îndemnat să o ridic. De fapt ştiu. Eram tot eu. Pe hârtie lucioasă de data asta, luat de sus în jos, mi se vedea începutul de chelie, lângă un ursuleţ. Râdeam, la munte.

M-am simţit uşor stânjenit.

I-am dat foc ursuleţului, nu se aprindea bricheta, pe urmă s-a aprins în spatele agenţiei de voiaj aflate vizavi de Intercontinental.

Vineri seară, Ioana, soţia mea, mi-a spus că a găsit două poze de-ale mele la coafor. Zăceau pe ciment, nu departe de casierie. Câteva doamne în drum spre cască îmi găuriseră cu tocurile lor cui un obraz şi ochiul drept. Am întrebat-o ce a făcut cu ele. Mi-a răspuns cu seninătate că le-a dăruit fetelor. Cum ştiu că de regulă coafezele nu se uită cu plăcere la fotografii, mai ales dacă sunt ale mele, am sperat că în cele din urmă le-au aruncat la tomberon, împreună cu părul clientelor. Totuşi am rămas cu un fel de nelinişte. Seara am băut un foarte puternic ceai sedativ, de sunătoare. A doua zi dimineaţă, Ioana mi-a spus că sunătoarea nu e sedativ, teiul e.

Poate aceasta-i explicaţia faptului că două ore mai târziu, în plină noapte, am visat că mă fotografiază cineva gol pe plajă. La Mamaia.

Luni, mergând spre troleibuz, mi-a atras atenţia cerşetorul de la colţul străzii — este plin de cerşetori la colţul străzii de la un timp, unii sunt orbi — care, deşi îl văd zilnic de mai bine de cinci ani, nu mi-a stimulat niciodată caritatea, umilinţa, ruşinea, carmacul (unealtă de pescuit), sentimentul culpabilităţii ori alte sentimente de acest tip. Adevărul este că evit cât pot să-l privesc, deoarece mă irită. Are dinţi de aur — pe care şi-i mai şi arată când cere — păr în urechi şi e buzat. Ca să nu mai spun că-i destul de bine îmbrăcat, sacoul lui gri mi s-ar potrivi perfect dac-aş fi ceva mai gras. Acum vindea, în chip oarecum bizar, lumânări pentru vii şi fotografii cu mine. L-am întrebat de unde le are, fotografiile, după ce le-am cumpărat pe toate. Erau zece. Mai exact unsprezece, însă ultima se găsea într-o stare atât de avansată de mototolire şi decolorare încât m-am gândit că nimeni nu m-ar fi putut recunoaşte. În plus, instantaneul era destul de

vechi, bănuiesc că n-aveam pe-atunci mai mult de cinci ani. Milogul m-a îmbiat s-o iau şi pe asta, spunându-mi că tatăl lui, care-i extrem de bătrân, îi tot repetă de la o vreme că lumea se micşorează. Se micşorează văzând cu ochii, chiar fixată pe hârtie fotografică, unde se observă bine fenomenul. Cât despre locul unde găsise pozele, mi-a mărturisit că pe stradă, în drum spre casă. Cu toate că locuia într-un bloc pe jumătate dărâmat, amplasat la marginea cartierului, am fost nevoit să fac o excursie până acolo. N-am mai găsit alte fotografii, însă în imobil domnea o jale adâncă, cu câteva ore-n urmă o mamă de la parter, obeză, se aşezase după micul dejun pe pat, să se odihnească, direct pe propriul copil în vârstă de două luni. Uitase de el, se gândea la alte lucruri, nu-l observase. De altfel era şi mic, un prunc foarte drăgălaş şi, mai ales, foarte tăcut, din păcate. A stat pe el cu toată greutatea aproape trei minute, oftând, după cum s-a susţinut mai târziu, motiv pentru care n-a mai fost nevoie de medic. Micuţul n-a mai apucat să zică nici pâs, cum se obişnuieşte în situaţii mai mult ori mai puţin similare. Sau, dacă a zis, n-a avut importanţă, fiindcă nu putea fi auzit de sub atâtea kilograme de mamă, care, se ştie, nu sunt bune conducătoare de sunet. Femeia urla acum cu volumul la maximum, înnebunită de disperare, se lovea cu pumnii în nas, în tâmple. Cerşetorul mi-a sintetizat, în timp ce-şi descoperea capul, avea părul vopsit în indigo, opinia lui potrivit căreia, lăsând, dacă se poate, la o parte suferinţa atroce provocată de o asemenea dramă, ar trebui totuşi recunoscut un fapt ce ţine de domeniul evidenţei şi-al bunului-simţ, şi anume că-i mult mai uşor de înmormântat un copilaş transformat în gelatină chiar de mama sa, fiind cu siguranţă fiinţa omenească ce are nevoie de cele mai mici, aşadar ieftine, accesorii funerare. Nu l-am contrazis, părea violent.

În ziua următoare m-am dus la un prieten care e fotograf profesionist, i-am arătat pozele şi, spre surprinderea mea, nu s-a mirat, explicându-mi că uneori se mai întâmplă, să nu-mi fac griji, e ceva cu corpul astral, yoga, şi le-a mărit. Tocmai văzuse un film al lui Antonioni cu un artist fotograf care descoperă o crimă pe negativ şi la sfârşit nişte mimi după o nuvelă de Cortázar, *Funigei*, parcă, numele filmului mi-a scăpat, numai că în cazul

meu n-a apărut nimic interesant, cu excepţia calităţii foarte proaste a imaginilor şi a unui ciocănel de traforaj inexplicabil. Fotograful şi-a dres vocea. Tot ce pot să-ţi spun e că pozele-s făcute cu acelaşi aparat, noaptea, detaliile abia se disting. Te-au luat de la o distanţă mică, cu o sursă suplimentară de lumină. Un blitz, dar n-aş pune mâna-n foc, e posibil să fi fost şi-un reflector. Apoi a stins becul roşu din atelier, am băut împreună un pahar cu vin şi mi-a sugerat să mai caut, poate găsesc unele mai izbutite.

Nu a trebuit să fac un efort deosebit. După trei săptămâni am început să le găsesc peste tot, şi mai şi ploua, venise primăvara, erau ude, pline de găinaţ, păsările călătoare se reîntorseseră acasă, şi, cu toate acestea, figura mea putea fi uşor de recunoscut.

Eu sunt ziarist. Câteodată scriu şi povestiri scurte.

Într-o zi, în metrou, o femeie plinuţă, sociabilă, dificilă, a intrat deodată-n vorbă cu mine de pe scaunul alăturat deşi nu o încurajasem prin nimic la aşa ceva, mi-a spus că e croitoreasă, mi-a dat o sumedenie de amănunte despre această frumoasă profesie, poate dorea să mă iniţieze în tainele meseriei, să ajung croitor până la Dristor unde aşteptam cu un tremur nervos tot mai accentuat să cobor, apoi mi-a văzut poza în buletinul din care scosesem o chitanţă pentru a o citi în timpul drumului şi mi-a istorisit în şase staţii povestea unei alte femei necăjite, Eleonora. M-a întrebat dacă sunt scriitor, am ocolit răspunsul, mai ales că nu-l ştiam, până la urmă am zis că nu, fotografia era a vărului meu, un cunoscut sportiv, cu siguranţă-l văzuse la televizor, de unde şi confuzia, păcat doar că Eleonora dispăruse, după câte înţelesesem.

Singura fotografie care mi-a apărut în public până nu demult a fost una făcută cu un aparat cu burduf în Franţa, de un prieten care e preot şi lucrează-n timpul liber la o publicaţie religioasă. În spatele meu se contura o mânăstire ce avea un steguleţ alb fâlfâind pe turnul din dreapta. Eu stăteam în dreptul celuilalt turn, aşa că, practic — cadrul vizat fiind cel cu steagul —, nu puteam fi zărit. Şi totuşi fotografia asta nu numai că a apărut cu mine în prim-plan dar se pare că a avut şi succes, poate fiindcă eu eram groparul. Cum satul din vale era superstiţios, pe jumătate basc, nimeni nu

voise să-şi asume o astfel de responsabilitate, şi m-au rugat pe mine. Aşadar murise cineva de-acolo, un bătrân aproape volatil, însă cu o zi înainte murise şi groparul, şi chiar în clipa declicului aruncam o lopată de pământ peste el. Ca necrofor amator m-am descurcat destul de bine. Mormântul se înălţa frumos, pe fundal era Loara, şi avea deasupra un păr desfrunzit, dar în care se mai vedea totuşi o pară.

A fost prima mea poză la care am ţinut cu adevărat.

N-am aflat însă niciodată ce s-a întâmplat cu ea, n-am mai descoperit-o nici măcar în colecţia ziarului.

Peste încă o lună Ioana s-a apucat să strângă toate fotografiile găsite pe străzi, lipindu-le cu mult bun-gust într-un album legat în piele roşie. Din nefericire, în momentul în care potrivea ultimul portret, a apărut guvernanta, aşa apare ea, la ultima filă, femeia e de la ţară, Ioana a lipit strâmb, s-a enervat şi a ieşit din cameră şi, ca să fac o paranteză, trebuie să spun că detest oamenii de la ţară, care-au venit în capitală să ne ia apartamentele, să fure becurile de pe palier, sforile de rufe, rufele, chiar şi pe cele neuscate, mufele de antenă, oglinda din lift, butonul soneriei, să mestece seminţe de floarea-soarelui, negre, scuipând coji peste tot, în tramvai, în sufragerie, la serviciu, prin ministere, cu imensă voluptate, să vorbească invers, să poarte căciuli cu urechi, să simtă nevoia irezistibilă să se descalţe când intră-n orice locuinţă, rămânând apoi în ciorapi cu dungi, greu de uitat, să facă nori groşi de praf bătând covoare-ntruna, să ardă frunze toamna c-aşa se cuvine, să se ardă frunze, nu se ştie deloc ce rezultat practic are un asemenea obicei, se ştie doar că-i implacabil, de unde şi tusea pricinuită de fumul înecăcios, dulceag, cancerigen, să se strige unii pe alţii de la balcon, schimbând înfiorări şi onomatopee legate de ultimul episod din Sânge din sângele meu, Femei înşelate, Luisa Fernanda, Antonela, Eleonora, Căsuţa din prerie, Şi bogaţii plâng în timp ce vântură varza, o să fac mai mult ca sigur bronşită de la fum, sau dacă nu din cauza lui atunci de la pulberea răspândită pretutindeni de ţurţurii lor de ipsos atârnaţi de tavane, să-şi dubleze pereţii din hol tot cu ipsos, însă aici închipuind figuri geometrice, săteşti, sau să-şi pună tapet imitând coaja de copac, ca să fie

elegant, ca-n pădure, lipindu-l definitiv cu aracet, de nu-l mai poate da jos nimeni decât odată cu zidul vecinului, să stea zile-ntregi pe bănci de fier în faţa blocului, ca să vadă cine intră şi mai ales cine iese, să planteze roşii şi ceapă în părculeţul din imediata apropiere a imobilului şi după aceea să arunce peste legume, de la etaj, sticle goale de ţuică, ca să pută, să pută dincolo de bine şi de rău şi, concomitent, să-şi toarne-n cap litri întregi de apă de colonie cu care eu nu mi-aş stropi câinele nici măcar în glumă, bun, a apărut aşadar guvernanta şi i-a explicat fiului meu, care pe lângă faptul că este un copil deosebit de ascultător e şi foarte naiv, ca să nu spun mai mult, că lucrul cel mai bun pe care l-ar avea de făcut în dimineaţa aceea ar fi să bage câinele în sobă.

A intrat destul de greu, însă reunindu-şi forţele au reuşit până la urmă să-l îndese. Când am ajuns acasă, am simţit un neobişnuit miros de ars, noroc că m-a lămurit fiu-meu, a venit în goană şi mi-a zis tata, căţelu' stă în sobă de o oră şi nu mai latră.

Am uitat să spun că pe lângă setter îl incendiaseră şi pe Dante, ediţia din 1932, îngrijită de Ramiro Ortiz şi tipărită pe hârtie velină granulată, deoarece nu se înălţa pălălaia.

Cum nu puteam să-mi bat guvernanta nici măcar teoretic, fiind mai înaltă cu un cap decât mine, am bătut copilul, cu toate că dorinţa mea perfidă, abjectă, freudiană era să-l aşez şi pe el peste *Divina Comedie*. Însă ar fi fost de prisos. Focul se stinsese.

Am recuperat din căţel scheletul pe care l-am îngropat printre roşii, iar pe guvernantă nici măcar nu am concediat-o, pentru simplul motiv că pe lângă nişte şolduri paralizante are şi relaţii la Ministerul Culturii. Relaţii ce-i justifică toate iniţiativele. Pe de altă parte, atunci când avem musafiri, se îmbracă întotdeauna cu rochii foarte strâmte. Ceea ce creează o ambianţă plăcută, în special când se-apleacă să pună tava. Pe deasupra, legănarea înfundată a pieptului ei de doică, ivit parcă din istoria noastră zbuciumată, sublimează des stările acelea intime, transformând ambianţa plăcută într-o atmosferă solemnă. Etnografică.

După mai bine de cinci luni de la ultimul incident am început să întreb, discret, pe la reviste, notariate, studiouri de artă, prin tot felul de redacţii şi bodegi, dacă ştie cineva de unde apar fotografiile mele pe străzi. Mi s-a răspuns printr-un ridicat din umeri atât de expresiv încât i-aş fi putut face un desen.

Nu l-am făcut.

În schimb, parcă era tot într-o joi, am prins-o pe guvernantă punându-mi mustăţi cu stiloul pe una dintre cele mai frumoase fotografii, aceea unde port o cască de aviator, găsită de curând în Piaţa Amzei. În acelaşi timp, sâcâită că sărea mereu de pe şine, Ioana se apucase să demonteze cu cleştele trenuleţul electric pe care-l făcusem cu toată dragostea cadou de Crăciun înduioşătorului meu copil. Era la masă, spărgea calm nuci cu fruntea. Am simţit că îmbătrânesc, astfel încât m-am îmbrăcat şi am ieşit. Se făcuse frig. Oprindu-mă pentru o clipă lângă rigolă, am dat peste altă fotografie. Aici fusesem pozat mâncând pufuleţi, la o nuntă.

M-am apucat din nou de scris.

După scurt timp, editurile mi-au înapoiat manuscrisele împreună cu mai multe fotografii de-ale mele, uşor retuşate, pe care nu le trimisesem vreodată.

Am început să devin suspicios, să mă uit mai atent pe unde calc, să nu mi se lipească pe tălpi vreo poză. În noiembrie, tot umblând suspicios, am călcat din greşeală o bătrânică pe mont. A căzut mototol, cu o privire tristă. Mergeam acum mai mult pe lângă ziduri, cu gulerul ridicat. Ajunsesem cunoscut prin toate cartierele. Şi eu, la rându-mi, le ştiam sârmele spiralate din pavaj, adâncimea hârtoapelor, misterele, mormanele de moloz, de conserve, de hârtii folosite, cioburile înşelător presărate pe trotuare, tufişurile. Odată, un băieţel mi-a întins o fotografie ce părea abia scoasă din revelator, spunând că seamănă cu mine. Bineînţeles că semăna cu mine, din moment ce eram chiar eu, dar nici până azi n-am izbutit să înţeleg de ce l-am cârpit pe băieţel.

După nouă luni din ce în ce mai apăsătoare, am ajuns la divorţ. La tribunal Ioana a declarat că-i imposibil să mai suporte să-mi vadă chipul

încontinuu, zi şi noapte, oriunde s-ar duce, ca pe-un afiş electoral etern, s-a săturat, nu mai rezistă să-mi zărească fotografiile împrăştiate prin întreg oraşul, ori să-i fie zilnic aduse de vecini, rude ce rămâneau apoi la masă, mâncând tot, verişoare maliţioase, uite, dragă, ce bine-a ieşit aici, trecători, poştaşi, gunoieri care mai şi cereau bani pe ele şi pentru înmormântarea unui coleg dispărut într-un accident de muncă, îl mărunţise de fiecare dată malaxorul de gunoi, fotografi ambulanţi, câte-un poliţist cu privirea pierdută, albanezi, copii ai străzii, pompieri, măturători, Moş Crăciun, panicat, la interfon, greşind anotimpul, primarul de sector, adolescente febrile în căutare de idoli şi chiar necunoscuţi atletici cu ciorapi de nailon pe cap. Adunase în jur de două mii de poze, câteva destul de reuşite. Toate aveau un punct comun, fuseseră făcute noaptea, cum bănuise prietenul meu, diferea doar calitatea hârtiei şi deschiderea diafragmei. Judecătoarea le-a privit mai bine de patru ore, a ales patru, apoi mi-a zâmbit.

Ioana a rămas cu casa, copilul, guvernanta şi pensia alimentară.

Eu mi-am găsit în cele din urmă o garsonieră în Drumul Taberei, cu vedere spre câmpie şi pereţi din BCA crăpaţi, pe care i-am acoperit în întregime cu fotografii. Unele sunt lipite cu poxipol, altele prinse-n pioneze, bătute în cuie ori încastrate-n zid. Din păcate, nu-i niciuna color.

Foarte rar, mai ies seara prin oraş şi caut.

ÎN ROLUL LUI IISUS

Poate m-am machiat prea tare. Un ochi a ieşit albastru, iar celălalt portocaliu. Gura, în schimb, li s-a părut tuturor o capodoperă. Am făcut-o neagră. Nici nu se mai distingea din barba lui Mihai Viteazul pe care mi-au dat-o de la recuzită, alta nu găsiseră. Când s-au aprins luminile, a venit regizorul, puţin răcit, s-a aşezat pe-un scaun undeva în sală, în sală nu mai era nimeni, însă era frumos, şi-am început să-l jucăm pe Iisus. Eu eram Iisus, deoarece am vârsta care trebuie, tenul măsliniu şi un aer blând. Aerul a-ncercat să mi-l accentueze frizerul, cu foarfeca, când îmi aranja perciunii. În timpul operaţiei mi-a ciupit urechea dreaptă. A fost deosebit de dureros. Am suportat fără să crâcnesc, pentru că mi-am ales de mic cariera de artist. E adevărat că uneori lăcrimez dimineaţa la Bugs Bunny. Ca şi la *Arta fugii*, când intră oboiul. Şi intră aproape mereu, în special pe mişcările lente, înfăşurându-le-n spirală şi sugerându-ţi nu pricep de ce câmpii cu flori, albe, margarete, pe care le culeg ţiganii, le împletesc în cununiţe şi le vând a doua zi în piaţă c-un zâmbet perfid. Acum mi-am lăsat părul lung, aşa cum îl purta Iisus, mai ales în tinereţe, şi am căpătat o mină profund religioasă. Când apar pe stradă, toată lumea mă salută cu câte o plecăciune adâncă. Unora le cade pălăria de pe cap şi eu le-o ridic. Atunci când execută plecăciunile în intersecţii, oamenii îşi riscă viaţa, sunt maşini care dau peste ei ori, în cel mai fericit caz, le trec pe deasupra scrijelindu-le şira spinării cu axul cardanic, accident în urma căruia unii rămân bâlbâiţi. Eu continui totuşi să le ridic pălăriile risipite pe carosabil, le răspund la salut printr-o imperceptibilă înclinare a capului, trec pe roşu şi mă îmbrac într-un

balonzaid alb, fără guler. Se pare că lucrurile astea impresionează. Nu-l impresionează însă pe regizor, care mi-a spus într-o seară că o interpretare mai mizerabilă decât a mea n-a văzut în viaţa lui. Totuşi mă ajută să intru în pielea personajului până la pierderea cunoştinţei. E un personaj atât de simplu, încât am fost nevoit să citesc vreo trei cărţi despre el. Am fost şi la Universitate, am studiat icoane, m-am dus la şedinţe de bloc, la biserică.

Repet mult, în faţa oglinzii încastrate în uşa şifonierului, cum am auzit că fac marii actori. Nu am probleme cu textul, am probleme cu mimica, faciesul meu fiind incredibil de imobil. Nu se modifică nici când mă tai cu lama. Cu eforturi de nedescris mă încrunt, râd, sufăr, mă dau cu unguent împotriva herpesului, pe buza superioară, mă ustură, cad pe gânduri, acuz, mă înfurii, urlu, bat cu pumnii în masă, în pereţi, în uşă, sparg farfurii sau intru în cea mai neagră deznădejde, ducându-mi antebraţul drept la frunte, aşa cum m-a găsit într-o sâmbătă dimineaţă instalatorul telefonului şi nu mi l-a mai instalat.

Am văzut filmele lui Zeffirelli, Pasolini şi Scorsese — şi am înţeles foarte bine intenţia celui din urmă de a-şi pune personajul în stare de criză, exemplificată prin acele tăvăliri prin praf şi prim-planuri, era extrem de sugestiv, adică sugera epilepsie, prinţul Mîşkin, sau doar schizofrenie, ca a prinţului Mîşkin, în sfârşit, regizorul meu, fiind de modă veche şi în plus şi cam bolnăvicios, nici prin gând nu i-a trecut să mă sileascâ s-o fac pe bolnavul, explicându-mi că dacă sunt totuşi tentat de-o asemenea idee să nu cumva să-mi închipui că mai pup vreun concediu medical, că şi-aşa am luat destule. Pe de altă parte, mi-ar fi şi jenă să mă prefac. Deoarece când m-am prefăcut ultima oară a început să plângă o doamnă de la producţie şi mi-a adus comprese cu muşeţel. Am văzut de câteva ori şi *Jesus Christ Superstar*, mi-a plăcut muzica, mai ales aria Mariei Magdalena, am învăţat pe de rost partitura interpretului principal, numai că eu am o voce de bas iar el cânta cu o voce subţire, un fel de tenor spre soprană, probabil aşa erau indicaţiile de platou, viziunea lui sau nu putea altfel. După multe exerciţii am reuşit, într-o noapte de februarie, pe la ora două, să cânt foarte subţire, acompaniindu-mă la oale. Asta pentru că am vândut pianina, avea placa de

bronz crăpată şi un număr insuficient de clape negre. Cele albe erau toate. M-au calmat vecinii, cu ajutorul unor cetăţeni prietenoşi, buni cunoscători de muzică, care m-au condus încet spre ambulanţa pe bancheta căreia se găsea o cămaşă apretată, de forţă. Mi-am pus-o singur, era chiar numărul meu. Nu mai ţin minte exact cum, dar în cele din urmă am reuşit să plec cu ea, şi când am desfăcut braţele pentru intrarea în scenă, s-a desfăcut la cusături.

Odată, într-o cârciumă ce avea o firmă de neon mov, tot repetând scena cu vinul am băut atât de mult, încât am căzut pe spate într-o poziţie incomodă, cu scaun şi faţă de masă cu tot. Un domn cu o cravată îngustă, care nu juca în film, m-a ajutat să mă ridic. I-am mulţumit, m-am ridicat şi drept răsplată i-am dăruit minicasetofonul, un Panasonic cu egalizator. Domnul cu cravată minusculă mi-a mulţumit şi el şi a plecat cu Panasonicul, poate de teamă să nu mă identifice. Însă mă identificase. De altfel, era şi normal, pe platoul de filmare am mereu probleme, care ajung repede să fie cunoscute în tot oraşul. Şi am probleme fiindcă aici apar, de la primele ore ale dimineţii, când eu nici n-am sosit încă, regizori rataţi, actriţe isterice, pe jumătate dezbrăcate… (N-am sosit încă, deoarece pe lângă repetiţii acasă trebuie să fac şi curat, să inventez noi reţete de mâncare, să aduc îmbunătăţiri unor replici, confruntându-le cu Evangheliile, să repar clanţa, să fac sport. Mă antrenez zilnic, de pildă, să-mi ţin respiraţia cât mai mult timp sub apă, în chiuvetă. Recordul este de un minut şi zece secunde. Mai mult nu pot. O fi şi din cauza clorului)… scenarişti în căutare de inspiraţie, nimeni nu-i suportă, pentru că de cele mai multe ori încearcă să participe, cu un entuziasm distructiv, la elaborarea filmului, sunt, de regulă, scriitori obscuri ahtiaţi după glorie ori numai lihniţi de foame, mănâncă de rup la cantină, modifică textul în permanenţă, fac glume, îşi schimbă dialogurile unul altuia, le descompun, le sâcâie, unul zice „Lama Sabactani“, altul cică nu, aici e „Lazăre, vino afară“, iar un al treilea propune flegmatic, când mă vede, să încep cu fraza despre Baraba, şi când să rostesc Baraba trece secretara de platou cu bloc-notesul în mână şi-o fustă patetic de scurtă, aşa că uit, îi privesc coapsele de an zero, pocnind de

sănătate, şi încerc să mă gândesc la altceva. De exemplu cum să rezolv micile neînţelegeri cu maşiniştii, operatorii mereu nemulţumiţi de lumină, nu le e suficientă oriunde s-ar filma, cascadorii (am şi eu unul pentru a mă dubla în scenele periculoase, care nu s-au mai tras până la urmă, l-am văzut o singură dată până acum, se plimba cu un ciocan în mână), corul, ceilalţi actori şi, din nou, cu dialoghiştii ce taie cuvinte, cabluri, şi nu mai pun altele în loc. Joi am combinat replicile sugerate de unii dintre ei, şi cu excepţia mea nu a râs nimeni. Aveam totuşi un aer inspirat. Inspirat sau nu, aerul îl lasă întotdeauna rece pe producător, el întreabă fără oprire — asta apropo de exerciţiile mele de a sta cât mai mult timp în imersie — de ce nu umblu pe apă, păi cum aş putea să umblu pe apă când nu e apă, s-a stricat robinetul, a cedat instalaţia de la subsol şi mecanicul a murit zilele trecute de apă la plămâni, iar eu nu pot să le repar, puţin mai târziu a venit scena cu Ioan Botezătorul, unde nu numai că niciun actor nu voia să-i taie capul, că era nepotul regizorului, dar nici el nu era de acord să stea, cu toate că episodul fusese dovedit istoric, băiatul mârâind că, dovedit sau nu, oricum e o porcărie, el ar fi trebuit doar să se scalde — nimeni nu pricepea unde —, să boteze şi să-l recunoască pe Iisus, nu m-a recunoscut, altceva refuza categoric să interpreteze, în definitiv nu acceptase rolul ăsta pentru a fi decapitat de la prima repetiţie, e încă tânăr şi are întreaga viaţă înainte, vrea să se însoare, în cele din urmă l-a convins unchiul lui promiţându-i o motocicletă japoneză, o Honda, şi i l-au tăiat cu un satâr japonez, nu a curs mult sânge, însă imaginea a ieşit splendid. Se vedeau clar, în cele mai mici detalii, carotida secţionată, traheea la fel, două vertebre cervicale sfărâmate, jugulara dezumflată, ochii daţi peste cap şi gura strâmbată într-un rictus oribil, mai mult nu poţi pretinde de la o scenă de epocă. Apa Iordanului s-a pus la montaj, în direct s-a filmat Dâmboviţa, dincolo de vălurelele căreia se zăreau la un moment dat Piaţa Unirii şi Banca Religiilor.

După asta urma biciuirea mea. N-o meritam. M-am bărbierit dis-de-dimineaţă şi m-am lăsat biciuit. Nu ţin minte decât faptul că, pe neaşteptate, când am simţit că intrasem bine-n rol, a făcut explozie reflectorul din stânga. După care n-am mai distins clar lucrurile, coborâse aşa, un fel de

ceaţă. Totuşi nu am uitat că nemernicul de figurant care juca rolul călăului, deşi îi umflasem portmoneul cu destui bani ca să nu lovească prea tare, adică în niciun caz ca în scenariu unde scria „din toate puterile“, nu numai că m-a plesnit din toate puterile, ci a dat cu ură, reuşind să-mi sfârtece spinarea în vreo treizeci de locuri, cum nu e nici măcar în Biblie. Dar va fi de acum înainte, dacă iese filmul. Mi-au rămas răni pe spate, când mă culc parc-aş sta pe gratii încinse, ca Ioana d'Arc, îmi ia carnea foc, îndur încleştându-mi maxilarele, un actor trebuie să îndure. De Niro, cât e el de mare, a făcut pe taximetristul şase luni, toată lumea o ştie, pentru a juca într-un film de duzină, mai târziu l-a studiat câţiva ani pe Lucifer ca să-l interpreteze nici zece minute în altă peliculă de groază, Marlene Dietrich a consimţit să i se scoată toate măselele doar pentru a căpăta o umbră sub pomeţi, plină de mister, Greta Garbo a suportat cu stoicism chinul de a purta pantofi în scenele-cheie, ea, care avea labele picioarelor enorme, platfus şi depresii, şi cu toate că nu i s-a potrivit niciodată vreo pereche, s-a încălţat, calul unei căpetenii romane s-a lăsat îmbrâncit în prăpastie în toiul unei bătălii cu dacii, Meryl Streep a cerut să fie stropită cu furtunul cu apă rece iarna, ca să poată muri convingător într-un film cu cerşetori, Maia Morgenstern la fel, alţii primesc fără veste palme adevărate, câte unii sunt bolnavi şi vin aşa pe platouri, întinşi pe tărgi, exemplele ar putea continua. Eu nu am ajuns la un asemenea nivel. Tot ce fac e să-l interpretez pe Fiul lui Dumnezeu prin cartier. Îi imit până în cele mai mici amănunte gesturile. Felul de-a vorbi. Simplitatea. Am ajuns atât de simplu încât nici nu-mi mai pot cumpăra pâine. Şi de când mă îmbrac în alb şi port ochelari albaştri, am băgat de seamă că, încetul cu încetul, lumea a-nceput să mă respecte, nu mai sunt lăsat să ridic pălării, respectul înregistrând chiar un salt spectaculos imediat după ce-a devenit limpede că-s hotărât să-mi iau rolul foarte în serios. Mi-am cumpărat o cruce mică, nu prea scumpă, dar pe care o port aproape toată ziua în spinare, de dimineaţă până spre după-amiază, pe la cinci, când apune soarele şi prinde să bată vântul, ca atunci, nu e grea, deşi-i din stejar, automobiliştii mă claxonează, aprind farurile, asta-mi place mult, văd mai bine pe unde calc, şi mă plimb cu crucea peste tot, până pe

marile bulevarde, mai prost e cu coroana de spini, că mă dor urechile. Un orelist bătrân m-a sfătuit să mi-o pun pe-o sprânceană, ca să nu fac otită. Până la urmă am făcut-o, într-o marţi, şi de atunci stau cu vată în urechi, uneori şi-n nas, pentru orice eventualitate, vorbesc baritonal şi-abia mai înţeleg comenzile regizorului, noroc că şi-a procurat o portavoce.

Merită sacrificiul, fiindcă atâtea zâmbete nu mi-au fost adresate niciodată, nici măcar când eram copil. Până şi vânzătoarea de la tutungeria din colţ îmi zâmbeşte şi-mi oferă o ţigară Carpaţi pe gratis, poliţistul se uită-n sus când trec pe roşu ori pe galben, vatmanu-mi face loc pe scăunelul de lângă el, în cabină, mă lasă să mă joc cu clopoţelul, controlorii mă salută, barmanul îmi dă un pahar mic de coniac, tot pe gratis, o dată la trei luni, la cinematograf nu mai cumpăr de mult bilet, intru pe uşa din spate, cu crucea după mine, n-o las nici pe întuneric şi mă lăfăi în voie, oamenii din jurul meu dispar rapid în cercuri concentrice, oftalmologul mi-a luat din salariul lui rame de ochelari din plastic, verzi, l-am întrebat de ce şi mi-a răspuns că-i place culoarea, că-mi stă bine, de câteva luni primesc vizitele unor fete de lux, ce-mi ascultă predica de pe Muntele Măslinilor suit pe scaunul din bucătărie, îmi gătesc, câteodată vin împreună cu mamele lor, sunt la vârsta măritişului, şi unele şi altele, au multe necazuri, cine n-are, măcelarul, de pildă, cu toate că-mi alege cea mai bună bucată de carne, fără pic de os, îmi pune deoparte limba, limba cu măsline e mâncarea mea preferată, croitorul îmi aduce câte o jachetă veche pe care nu-mi cere niciun ban, şi mulţi, din ce în ce mai mulţi indivizi îşi oferă serviciile ca impresari ori majordomi, m-am gândit la asta, însă un majordom într-un apartament de două camere este cam exagerat, până şi scenariştii se poartă drăguţ, îmi cer părerea, e drept că nu ţin cont de ea, asistentul de regie îmi murmură la ureche că interpretarea mea e genială, păcat că n-am voce, cânt prea subţire, foşti colegi de liceu mă bat pe umăr, tare, îmi spun câte-o vorbă bună, ce-o fi cu ei, e adevărat c-am câştigat în urmă cu o lună un miliard la loterie, dar asta nu înseamnă nimic, în definitiv eu nu fac decât să-mi joc cât mai bine rolul. În piesă sau în film, pentru că nu mai este prea clar ce e, oricum, şi o piesă

de teatru ar fi binevenită, şi dacă şi ea devine obscură, poate mă apuc să scriu o carte.

Mi-au crescut sprâncenele, barba, ochii, ochii au căpătat o formă bizară şi o culoare aparte, albastru cobalt, veche, ca în urmă cu două mii de ani, cum îmi tot spune zâmbind vecinul meu de palier, care-i poliţist şi ştie. Înainte a fost miliţian, mă priveşte lung, printre gene, are gene rare, întrebându-mă, când sosesc seara târziu, de ce am în prezent ochii albaştri. Din păcate nu-i pot răspunde, deoarece nu e cinefil. Ieri, îndreptându-mă spre studio (se transformă mereu, a devenit acum foarte mare, încap în el cu uşurinţă cinci mii de oameni pentru scena cu peştii şi pâinea) am salvat un pisoi de la moarte. Stăpâna lui îl aruncase în canal, eu l-am scos, l-am luat în palme, l-am mângâiat şi-n cele din urmă a-nceput să miorlăie, cred că de bucurie. După câteva secunde m-a muşcat. L-am aşezat cu grijă pe refugiul tramvaiului 42, având un sentiment de adâncă mulţumire. Sentiment anulat puţin mai târziu de Fecioara Maria, atunci când mi-a spus, aranjându-şi veşmântul negru, că durerea pe care se presupune că mi-o produc cuiele înfipte-n palme ar trebui s-o încerc cumva în realitate, fiindcă aşa cum o joc eu nu păcăleşte pe nimeni. Asta m-a pus pe gânduri.

Săptămâna trecută am filmat câteva scene undeva pe litoral, pentru că numai aici se găseşte nisip. Din pricina unui soi de viermi de apă, cu aripi, a fost imposibil să intrăm în mare, ciupeau. Turiştii au jucat un rol neprevăzut în proiectul nostru, fiindcă aveau în chip aproape miraculos exact mina căutată de regizor, toţi nervoşi, nerăbdători, surmenaţi, toţi dorind câte ceva, să fie-n altă parte, de regulă, mulţi bolnavi, gripă şi meningită, într-un cuvânt extrem de expresivi, operatorul le-a înregistrat pe peliculă chipurile înnegrite, le va folosi la scenele de masă. Seara, a urmat cina cea de taină, care n-a ieşit bine din cauza lui Iuda. A doua zi am schimbat la mare artă, dintr-un foc, cei doi peşti şi cele cinci pâini într-un număr cu şase zerouri — exersasem mult acasă. Nu numai că nu se vede trucajul, dar nici nu există, totu-i să joci firesc. Dovadă stând faptul că, după ce un figurant limbut a dezvăluit mulţimii ce scenă pregăteam, s-a format o coadă imensă pe plajă, erau peste cinci mii.

Maria Magdalena e foarte frumoasă. Am privit-o intrând în valuri, imună la viermi, şi o privesc şi acum, în cabina ei. E îmbrăcată cu un gust îndoielnic, pentru seară, poartă câteva bijuterii de alamă şi s-a machiat agresiv. Îşi face ultimele retuşuri ale pieptănăturii în faţa oglinzii. Se priveşte cu atenţie, din faţă, din profil, din trei sferturi, ţuguie buzele, îşi ridică părul, îl lasă să cadă, părul cade, rămâne cheală, culege de pe covor o şuviţă, o înfăşoară gânditoare pe degetul arătător, o desfăşoară, îi încearcă rezistenţa trăgând de ea cu putere, de mai multe ori, o rupe, o aruncă, sughite, plânge, apoi se rujează cu Superb nr. 22. Din zece-n zece secunde strigă ascuţit: Fortunaata! Cadrele din grădina Ghetsimani au fost luate în parcul IOR. Se distinge şi vaporaşul Mugurel, transformat în restaurant două stele. Scena cea mai complicată este azi cea cu orbul, istoricul consultant susţinând că în realitate au fost doi orbi şi dacă nu în realitate, oricum după Matei. A fost ales până la urmă unul prin concurs, celălalt a rămas pentru altă dată, şi m-am trezit faţă-n faţă cu fericitul câştigător, orb ca noaptea, în timp ce girafa se legăna deasupra noastră. S-au tras cel puţin douăzeci de duble, nu eram deloc naturali, nici eu, nici el, nu găseam tonul potrivit, iar când îl găseam uitam replicile. A doua zi îl vindec pe orb din prima încercare, la fel fac cu ceilalţi, surdul, mutul, lunaticul, femeia cu pierderi de sânge, mulţimea e uluită, Lazăr iese vesel din cavou, Maria Magdalena foloseşte cu parcimonie mirtul, încerc s-o invit în oraş, mă refuză, îl refuză şi pe producător şi se duce tăcută spre cabina ei de unde-o auzim din nou strigând ritmic: Fortunaata! Când mă întorc acasă nu mai găsesc pisoiul pe refugiu. Privesc cerul. În apartament încetez să mai privesc cerul, în parte şi pentru că pe fereastră nu se vede decât curtea interioară, şi mă apuc să citesc o carte despre mistere şi vindecări neobişnuite. E cu poze.

Totul a pornit de la fetiţa unei vecine de la cinci. Are o mână complet uscată, dreapta, impotentă motor, a rămas aşa în urma unui accident de echitaţie. Şi e surdă ca un şarpe. Maică-sa aude bine, îşi ţine de obicei mâinile împreunate pe piept, şi are sâni umpluţi cu silicon. Am început să mă joc cu fetiţa din plictiseală, din singurătate, n-are importanţă, din

curiozitate. În primele zile nu înţelegea nimic din ce-i spuneam, astfel încât m-am gândit să mă exprim prin dans. Dansam ore-n şir, până apărea vecinul de dedesubt, după planurile lui Béjart aşternute pe parchet. Pe urmă, cu păpuşile, cu ursuleţul, ne-am apropiat tot mai mult unul de celălalt. Fetiţa avea tenie. Într-o zi i-am explicat — cum am făcut, de unde mi-a venit nu ştiu — *Musikalisches Opfer*, sugerându-i să se aşeze la pian fără teamă, avea un Steinway, şi să fie doar atentă să nu apese prea tare pedala din dreapta, mecanismul era stricat, cedase o pârghie. M-a privit cu ochii ei mari, violeţi, strălucitori, întotdeauna mi s-a părut subfebrilă, apoi s-a îndreptat spre taburet, s-a aşezat şi a interpretat fără greşeală *Canones diversi super thema regium*, încheind cu *Fuga canonica in epidiapente*, care m-a dat gata. Ne-am despărţit, de atunci ne trimitem bezele pe scară, maică-sa mi-a povestit ce minuni făcuseră chirurgii şi-un orelist când nu era ea acasă, sânii parcă i se înălţaseră şi mai mult, le-o mai fi pus silicon, de fericire, am întrebat-o în glumă dacă nu vrea s-o ajut prin apartament, să mătur, de exemplu, că la asta mă pricep, am o mătură nouă, ea a priceput însă mai repede şi mi-a spus că nu. Poate şi pentru că port ochelari.

A urmat istoria cu bătrâna paralizată, ţintuită-n pat în faţa televizorului fără putinţă de scăpare şi de atâta vreme încât şi uitase de către cine. Era terorizată. Trebuia să suporte întreg programul, n-avea cum închide aparatul, nu putea comuta pe alt canal, uneori se comuta singur, iar lumina nu se mai întrerupea ca altădată, aşa că auzea şi vedea tot, cultura în lume, chinezi ciopârţiţi aruncaţi în canale, înfundându-le, compania naţională de transport aerian furată de un director cu ceas de aur, preşedintele ţării mişcându-se ca o balerină şi scriind zece cărţi, zvâcnind din umăr, zâmbind continuu şi arătându-şi omuşorul la fiecare teleconferinţă, într-un gros-plan tragic, preşedintele Camerei Deputaţilor făcându-se tot mai gras de la o emisiune la alta, negând trist că ar fura case ori c-ar fi dereglat sexual, doar are doi copii făcuţi cu soţia sa, care-i casnică, aranjându-şi frazele într-o guriţă feminină, ca o cireaşă îngropată-n bărbia moale, declarând că el e meloman, ascultă-n timpul liber Wagner stând cu picioarele goale în ţărână, ca să simtă pământul german al patriei, e-un admirator al Nibelungilor,

aşadar n-are cum să fie homosexual, dovadă Brünnhilde, oameni agitaţi, nimburi, un năucitor morman de nimburi televizate de maniaci, paranoici, senili, cleptomani, adolescenţi drogaţi, concurs de stat pe stâlp, tango, libertate, închisori, Europa, detergenţi, reconstituirea istoriei, tampax, mă simt uscată şi curată, vibratoare, demnitate naţională, hamsteri care vorbesc, apasă cu botul pe un buton roşu şi le vine o farfurie cu mâncare pe uşiţă, opiniile despre evoluţie ale omului cult de pe stradă, ce se uită de un deceniu la *Santa Barbara* şi-o să se mai uite, curse de automobile dintre care unul se răstoarnă, sar roţi, sare pilotul, vin pompierii, un OZN adevărat speriind plutonierul, pe dom' Marian, care-a făcut şi nişte cursuri pentru asistenţi veterinari, Satana!, dom' Marian, unde sunteţi, a strigat un paznic din şanţul de unde observa fenomenele naturii când a văzut obiectul plutind prin faţa sediului poliţiei, operaţii pe creier, unui american i s-a transplantat un cap de babuin, a trăit o oră, n-a zis nimic, agenţi secreţi în direct, fantome-n Scoţia, pe lac, învârtejind frunze aurii deasupra mormântului moartei, gunoaie, ţigani printre ruine, coroane de regi întunecaţi cu incisivi de viplă, documentare ştiinţifice cu ovule penetrate modern, cu acul, biserici scufundate, preoţi febrili stropind cu agheasmă prin surprindere, la colţ de stradă, filmul cu Iisus prescurtat, filme artistice unde se taie degetele oamenilor, cu crocodili, cyborgi, cetăţeni-elefant sau doar nemuritori, cu săbii ninja, coreeni, bombardamente, sânge, salarii mici, bani, nimeni n-are, Mercedesuri cu sirenă de alarmă, pilule galbene contra cancerului, garantate-n Congo, pase magnetice, SIDA, cum să ne obişnuim să murim, curs de vară, moartea e ceva natural, mult mai puţin natural e să trăim, vrăjitori, bătăi în Parlament, expoziţia internaţională de sicrie de la Frankfurt, voluptăţile inimaginabile ale femeilor măritate, copii, mulţi, drepturile omului, bombe lacrimogene, bombe incendiare, sfârşitul lumii şi al literaturii cu cheie, cum se votează, pui ştampila şi pe urmă sufli ca să se usuce, de ce pleacă tinerii în Noua Guinee, de ce nu pleacă, Dacia secretă la prânz, pe la două, Burebista resuscitat, cu căciulă, un ministru al sănătăţii în putrefacţie, holeră, mitinguri, tuberculoză, sârbi, contrabandă, guvernul care vinde flota, se prăbuşesc elicoptere, în anul 2000 va avea loc o catastrofă

cosmică, temperatura va coborî până la minus cincizeci de grade şi soarele nu va mai apărea, va fi beznă, o să îngheţăm, cu toate că şi-aşa lumea vorbeşte greu, în maximum două sute de cuvinte şi alea cu accentul pus alături, arabii fac afaceri cu biscuiţi şi poartă ciorapi de damă pe faţă, damele nu, anchete despre sex, societatea de prietenie româno-chineză PANDA, minerul, lămpaşul, Pascal şi bâta gânditoare, jafuri, violuri penserat, pe viu, furuncule, investiţii, cetăţeni miraţi cu trăsături perfecte, cronice, euthanasie, să li se facă, cel mai bine-ar fi să li se facă imediat după naştere, muzică rap, metal, trash, bănci ce dau faliment, jocuri de noroc computerizate, telefonul de la miezul nopţii cu oameni cu cravată galbenă şi cioc, care limpezesc dileme, necazuri, m-a părăsit logodnicul, cum am să mai trăiesc acum, câţi ani ai?, nouăsprezece şi vreau să mă sinucid, a, nu, mai întâi ar trebui să te exprimi, să găseşti o formulă de reformulare a eului profund, telefonul sună şi psihologii rezolvă pe loc cele mai acute probleme existenţiale, de dragoste sau cu soacre, în continuarea programului se face dimineaţă şi se redactează testamente cu *î* din *i*, apar locuri de veci mai aproape de centru, arhiepiscopul Lucian Tomitanul sfinţeşte reactorul nuclear numărul trei, udându-l cu apă grea, din căldeniţă, Chick Rasino e condamnat la moarte pe scaunul electric, *live* — un banal asasin în serie, după care le tăia sânii, în serie dar gras —, urează omenirii sărbători fericite, era-n decembrie şi s-a tras maneta, cosmonautul care-a plecat sovietic în jurul pământului şi s-a-ntors rus, văzându-se obligat să-şi schimbe şi buletinul de identitate, deoarece nu mai locuia acum la Leningrad, locuia la Sankt Petersburg, viteza istoriei, cu restricţie în comunele şi satele patriei, Cernobîl, Hiroshima, India, paranormalul, furculiţe îndoite, pahare răsturnate, miliardari trişti, că au şi ei probleme, de exemplu soţii alcoolice, orfani urâţi, emisiuni pentru vârsta a treia, cu cimitire, pentru părinţi, pentru copii, pentru cretini, pentru milionari la miezul nopţii, cu ţărani, serate, omoruri, şi-a omorât socrul cu bătătorul de şniţele, fiul cu şurubelniţa cap cruce iar pe nevastă-sa a aruncat-o în fântână, era primăvară, olimpiade, cavaleri templieri, Sfântul Graal dovedindu-se a fi în realitate pântecul Mariei Magdalena, a avut un copil cu

Iisus, după care a venit în Franţa şi catharii s-au îngrijit să păstreze stirpea divină, i-a ars inchiziţia, iar ultimul descendent nu voia să zică *pentagon*, nu voia să zică nimic în general, era francez, handicapaţi cu freză, vindecări inexplicabile, insolaţii, interviuri, scene de amor, negrul musculos pistonând cu ochii-n sus, transpirat şi, nu se-nţelege de ce, râzând, cu dinţii încălecaţi, i se vede limba, roz, ea gâfâie, e albă, dacă s-ar fi făcut filmul pe vremea de aur a Ku-Klux-Klanului n-ar mai fi râs nimeni, în planul doi sunt frunze, inevitabilă vegetaţie ce sugerează combaterea rasismului prin împerechere, prin verdeaţă, implacabilul zodiac, zodia tâmpiţilor, mutanţi apăruţi de la o vreme printre gândacii de bucătărie, sunt mai mari, au chitina aproape indestructibilă, nu mai e hârtie de scris, maşina de prăfuit străzile trece lin prin cartier, moţiuni, heroină, e linişte, nu se mai verifică averile, şi o puzderie de intelectuali îşi manifestă la mese rotunde dorinţa irezistibilă de a bate apa-n piuă, au piuă, treaba lor, dar de ce să ne-o arate, întreabă moderatorul, că ne-o arată, zona crepusculară, Star Trek, băiatul şi câinele pe care-l mănâncă-n final, cum să ne ferim de apocalipsă, scurtmetraje despre modă, drame, seriale sud-americane dovedind inutilitatea eforturilor atâtor dictatori, reportaje cu oameni în aparenţă simpli care nu vor privatizare pentru că sunt cinstiţi, ilegalişti, ei vor pe Venus, pe muntele pubian, pe Lună, vor Molière în ediţie princeps, s-o citească la serviciu, la ecarisaj, în pauza dintre două acţiuni, prima acţiune constând în adunarea câinilor vagabonzi într-un sac de cânepă, rezistent, ori de iută, a doua putându-se defini prin doi hingheri ce lovesc cu răngi de samurai sacul plin cu câini, pânza se colorează, apar pete întunecate, roşu-mov-maron, de sânge, se pare, de câine, societatea PANDA se desfiinţează, s-a descoperit viaţă pe Marte, o bacterie. Douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, fiindcă s-a extins programul de emisie. Şi se extind continuu toate programele, până când realitatea încetează. Nici măcar nu mai susură. Rămâne siderată, în afara ei, ca un fel de tăcere. De subterfugiu.

Bătrâna horcăia cu ochii ieşiţi din orbite, la capătul puterilor. Mi-a mărturisit că-i curge sânge din nas la filme cu karate şi face pipi pe ea la ştiri. Mă chemase să o ajut deoarece auzise de povestea cu fetiţa, nu dorea

s-o învăţ să cânte la pian, ci doar să umble. M-am aşezat pe un scaun şubred, m-am prăbuşit, m-am reaşezat şi am privit-o. Era, într-adevăr, foarte bătrână, semăna cu o gutuie. Ridurile, adânci, umplute cu un fel de zeamă, îi brăzdau chipul în toate direcţiile, nu semăna cu o gutuie, ci cu un parbriz în care tocmai fusese aruncată o piatră. M-am uitat şi eu câteva secunde la televizor, părea o tragedie, cu un om ce-şi flutura cămaşa morţii, zicea că-i a lui Hristos, apoi au sosit câţiva indivizi în costume naţionale, cu ochelari negri, care-au spus că nu era vorba de cămaşa lui Hristos, nici gând, era cămaşa lor. Atunci am făcut aşa, un semn cu capul. Bătrâna s-a ridicat dintr-odată şi a cerut un păhărel cu vişinată din bufet. I l-am adus eu, vecinii ce intraseră împreună cu mine în garsonieră n-au observat mişcarea, erau absorbiţi de imagini, schimbau canalele. După ce-a băut toată vişinata, bătrânica s-a îndreptat cu paşi mărunţi dar repezi spre debara, a luat fierul de călcat şi l-a azvârlit cu toată puterea în ecran, nimerind o veveriţă pe Discovery. Apoi a ieşit cu patul. M-am făcut şi eu grabnic nevăzut. Din ziua aceea o tot zăresc în holul de la intrare, îmi spune bună ziua şi urcă la cinci. De unde se aude întruna *Ofranda muzicală*, la patru mâini.

Filmările progresează, mi-am cumpărat un giulgiu, crucea de stejar s-a lustruit de-atâta purtat. La fel şi repetiţia la piesa de teatru. Într-o seară de iunie am invitat câţiva actori la mine acasă. Nu ştiu ce m-a apucat. Aveam icre negre şi ouă cu maioneză. Era şi Maria Magdalena printre ei. Am dansat cu ea un blues, *Body and Soul*, toată lumea a băut, fără pic de moderaţie, a mâncat, din fericire nu prea mult, ouăle cădeau greu la stomac, cineva mi-a sfâşiat pe la unsprezece milieul de la mama, nu-i plăcea modelul, mie da, un coleg cu un rol important în film a smuls fără să vrea duşul din perete, apa a ţâşnit o oră, oaspeţii s-au distrat, era cald, şi pe la douăsprezece o invitată pe care nu o cunoşteam s-a aruncat de la balcon. Omul e o fiinţă minunată, a spus ea încălecând balustrada şi ţinându-şi cu graţie rochia de mătase. A fâlfâit până jos. Stau la etajul şase, noroc că n-a căzut pe vreun trecător, ar fi fost un dezastru, femeia având peste optzeci de kilograme sau cel puţin atât avusese cu două minute înainte de-a plana, se cântărise pe cântarul meu Pobeda, cu magnet, mi-am îmbrăcat balonzaidul

alb, am coborât şi i-am pus mâna sub capul însângerat. Şi-a revenit pe loc şi m-a întrebat dacă sunt supărat pe ea. Trăim într-o ţară liberă, i-am răspuns, fiecare face ce doreşte. S-a ridicat, a urcat înapoi pe scări, ascensorul nu funcţiona, şi s-a aruncat din nou de la balcon.

Nici ce am făcut încă o dată, jos, în stradă, n-a fost văzut de vreun martor.

Şi nici n-am cum povesti cuiva, nu m-ar crede nimeni.

E straniu, dar nu există un singur om în tot oraşul care să ştie adevărul. Deşi, într-o staţie de metrou, la Semănătoarea, am zărit odată un afiş micuţ, cam de cinşpe pe cinşpe, pe care scria cu roşu *Pe 9 septembrie Vineri Iisus Hristos Vindecă Ora 16*. L-am dezlipit şi l-am băgat în buzunar. Pe urmă mi-a furat cineva canadiana din vestiar, cu afiş cu tot. În urmă cu aproximativ două luni, regizorul nostru s-a îmbolnăvit de cancer. Nu putea să respire, se uita mereu la un manometru care indica dacă merge oxigenul, de obicei nu mergea, se sufoca, transpira, ajunsese acum la patruzeci de kilograme şi leşina când se ducea la toaletă, aşa că renunţase să se mai ducă, într-o zi i-am povestit că Iisus vindecă la ora 16, vineri, şi l-a apucat tuşitul. Era şi normal să-l apuce, nevastă-sa îl târâse pe la o mulţime de doctori, câţiva i-au luat sânge, două eprubete, apoi unsprezece, mulţi i-au făcut puncţii, alţii radiografii, tomografii, unul a-ncercat să-i taie un picior, lumea e chiar disperată, un profesor bătrân a zis că mai are de trăit doar o lună, în cel mai bun caz, aşa că până la urmă am venit la spital într-o duminică, l-am rugat pe maestru să stea liniştit ca să mă pot concentra şi i-am pus palma stângă pe frunte. Era rece. După câteva secunde s-a sculat brusc în capul oaselor, m-a şi speriat, a aruncat plosca cât colo şi l-a bufnit râsul. Joci la fel de prost în continuare, mi-a spus el printre hohote. Dar, mă rog, văd că are efect. Râdea cu lacrimi. Apoi a venit o asistentă şi i-a făcut o injecţie ca să nu mai râdă.

În urmă cu câteva zile, un căţel strivit de o maşină, un Nissan cu dublă tracţiune, mi-a murit în braţe. L-am scărpinat uşor după urechea plină de sânge. A răsuflat adânc, de câteva ori, şi m-a privit cu ochi umezi, calzi, de om. Înviase.

Poate m-am machiat prea tare. Un ochi a ieşit albastru iar celălalt portocaliu. Am coborât în stradă şi am văzut din nou, stând nemişcat la postul lui de observaţie din faţa blocului de vizavi, individul ce mă urmăreşte de câteva zile. După felul cum e tuns în creştet nu poate fi decât agent secret. Am grăbit pasul şi când am dat colţul spre bulevard m-am întâlnit, ca în fiecare dimineaţă, cu un cerşetor despre care cred c-am mai vorbit şi căruia nu-i dau niciodată nimic. Încerc faţă de el o antipatie ciudată, inexplicabilă, poate datorită bastonului său alb, pe care-l ţine îndreptat cu aroganţă-n sus. În afară de asta are şi un uşor, dar sesizabil aer condescendent, aducându-mi aminte prin cine ştie ce asociaţie de idei de vremea când eram copil şi mă jucam cu zmeiele alea care nu zburau nicăieri, mai mult se târau şi venea profesorul de lucru manual şi călca pe ele. L-am salutat ca de obicei şi, deodată, fără niciun motiv ori semn de avertizare, mi-a zâmbit. Acum, să-ţi zâmbească un orb din senin, pe strada Drumul Murgului, e, într-un fel, neplăcut. I-am întins un bănuţ. A clipit, m-a privit amuzat, avea o privire albastru cobalt, şi m-a întrebat ce mai fac. Abia atunci l-am recunoscut, era orbul pe care-l vindecasem în film.

M-am hotărât aşadar să mă duc la poliţie. Tot îmi expira buletinul. Acolo m-au întrebat fel de fel de lucruri, insistând asupra bolilor din copilărie, apoi m-au pus să completez mai multe formulare A4. Le-am completat până mi s-a terminat pixul. I-am rugat să-mi dea altul. Nu aveau. Aşa că m-am dus să cumpăr. La librărie, spre surpriza mea, vânzătoarea, o blondă splendidă de vreo douăzeci de ani, m-a întrebat pe un ton oarecum contrariat: Păi, cum, tocmai dumneavoastră nu aveţi pix? Poftim unu' negru. Poate-mi daţi un autograf.

ÎNTR-O DUPĂ-AMIAZĂ DE VINERI

A murit tata. Era un om liniştit, puţin mistic, cu două şanţuri adânci de-o parte şi de alta a nasului, uneori melancolic, iar duminica, la prânz, obişnuia să facă glume. Arunca lingura de supă în direcţia lustrei şi apoi încerca s-o prindă. N-o prindea. Câteodată spărgea lustra, alteori farfuria cu supă. Supa se răspândea grasă şi galbenă nu doar pe faţa de masă, ci şi pe pantalonii lui cu dungă, ajungând în final până pe covorul persan, unde devenea extrem de vizibilă şi stabilă. Eu râdeam cu lacrimi, mama nu. Râd şi acum, privind Ordinul Muncii Cl. a III-a primit de tata prin ’68. E o cutie drăguţă, de culoare vişinie, plăcută la pipăit, iar înăuntru se găsesc o insignă de argint, o panglicuţă roşie şi tata. Insigna reprezintă stema ţării, cu raze.

Adevărul e că nu a persecutat pe nimeni, nici măcar un vecin. Dimpotrivă, i-a ajutat pe toţi, cât a putut. De pildă unul a vrut să plece într-o primăvară în Venezuela şi tata i-a făcut rost, cu mari sacrificii, de un astrolab. Din nefericire, omul nu a ştiut unde să şi-l pună şi n-a nimerit nici măcar aeroportul, a luat-o prin pădure, cu pas grăbit, aşa că l-au împuşcat dintr-un foişor, exact între ochi. Ni l-au adus pe înserat să-l recunoaştem. Cu excepţia feţei, ce părea semnată de Kandinsky (Wassily), era acelaşi profesor de pian pe care-l cunoşteam cu toţii în bloc, dar mai galben ca de obicei, şi îmbrăcat într-un foarte expresiv costum negru, închis la gât. Ţin minte că femeia de serviciu a mormăit ceva, în sensul că pute, deşi n-o invitase nimeni la identificare. Sau la priveghi, pentru că a rămas două zile în hol, ca să-l vadă lumea.

Tata era un om vesel, purta bretele. Singurul, din tot blocul, care se distra. Găurise uşa de la intrare şi instalase trei vizoare cu gemuleţe verzi, prin care privea în special duminica, notând cine trece pe scară într-o agendă neagră. Când nu ştia numele celui ce trecea, scrijelea câte-un *x* mic pe canat, cam prin dreptul lănţişorului.

Căutând într-o zi prin hârtiile unui vecin suspect de bătrân (eram mereu îndemnat s-o fac, cu şperaclul), am dat peste o însemnare mai puţin obişnuită, intitulată *Epistolă*, scrisă cu caractere voit infantile şi semnată Gabriel, din care citez un scurt fragment: „Un cunoscut scamator (ovaţionat la Madrid şi Stockholm, spunea afişul) a apărut într-o după-amiază în arena circului din satul nostru. Ne-am strâns cu toţii la spectacol, aşteptându-ne la lucruri nemaivăzute. Şi nu mică ne-a fost mirarea când am descoperit, destul de repede, că omul se găsea nu numai în imposibilitatea de a jongla cu mingiuţele din plastic alb, unele roşii, scăpându-le întruna pe jos şi alergând după ele de colo-colo, uneori derapând pe nisip, şi nu numai că răspândea un soi de fum albăstrui, mirosind a urină de diabetic, ori era cu desăvârşire incapabil să strige ceva năstruşnic, o ghicitoare, de pildă, ceva pe înţelesul tuturor sau cel puţin al copiilor care, plictisindu-se, s-au apucat să taie c-o pânză de bomfaier stâlpul central al cortului ce-a căzut pârâind peste câteva babe, făcându-le să zbiere, pe bună dreptate, c-a venit sfârşitul lumii, dar nici măcar tumba simplă nu-i reuşea, şi asta nu din cauza aripilor impozante, din placaj, de magician — în realitate semăna mai mult cu un aeroplan decât cu orice altceva — ci din pricina capului său de surprinzătoare dimensiuni, acoperit cu şuviţe de păr astral, cum a remarcat un ţăran exagerând ca toţi ţăranii, de fapt nişte smocuri meschine, vopsite, noaptea răsucite pe bigudiuri iar ziua lipite cu briantină, smocuri care, recunosc, ar fi putut fi luate la o adică drept macheta unor constelaţii îndepărtate, la vârsta aceea sau doar dacă locuiai într-un astfel de sat, fără lumină electrică şi monumente istorice de care să-ţi aminteşti, te puteai înşela cu uşurinţă în privinţa pilozităţii, şi, la urma urmei, cele mai multe senzaţii depindeau de locul unde te găseai, dacă stăteai în primele rânduri îţi dădeai curând seama că acel cap enorm îl dezechilibra într-adevăr pe

iluzionistul acrobat, însă nu era pământiu, cum ne-am fi aşteptat, nu avea formă de pară, nu prezenta semne de mutilare, nu sângera şi nici nu se holba, aşa, cu dinţii rânjiţi, ca să ne facă să râdem. Era un cap de înger. După două ore am izbutit să-l ducem la bufet, unde l-am îmbătat tun.“

Uneori, când se lăsa întunericul, ne jucam de-a spionii. Mai exact, eu eram spionul iar tata mergea în patru labe pe urmele mele, până în baie. Acolo mă prindea, cu admirabilă regularitate, şi-mi strângea degetele într-o menghină meşterită de el, care avea nişte şuruburi mari, de lemn, migălos cizelate. Mă durea, dar trebuia să ţip de plăcere.

Puţin mai târziu, când am împlinit şaisprezece ani, mi-am descoperit părintele în camera sa de lucru — unde avea tot felul de microfoane, pocnitori, obiecte greu de identificat însă electrocutante, aparate de fotografiat, pâlnii şi căşti la care asculta ţevile de calorifer — desenând cu gingăşie o vecină goală. Vecina, deşi era de-o mare frumuseţe, gemea. Poate şi din pricina faptului că fusese legată de lampadar, cu sârmă. N-am mai văzut-o decât de vreo două ori după aceea, părea schimbată, însă desenul îl păstrez şi-acum, deasupra patului, e de fapt o guaşă care sugerează extrem de bine atât sânii cât şi lampadarul.

Şi totuşi, repet, tata a fost un om bun. Îmi menţin cu fermitate afirmaţia, în cunoştinţă de cauză şi-n ciuda faptului că-n ultima vreme se susţine tot mai vehement c-a trimis sute de oameni la mare. Unde s-a aflat că s-au chinuit îngrozitor. Nu-i adevărat. Ei n-aveau altceva de făcut acolo decât să construiască zilnic, după puterile lor, câte-un mic castel de nisip, nimeni nu le-a cerut vreodată să-l facă prea mare. Singurul lucru mai anevoios era căutatul, pentru că se simţeau obligaţi, dacă nu din bună-cuviinţă atunci din motive de ordin estetic — pentru a-şi plăti cumva masa şi casa gratuite —, să adune scoicuţe sidefii, din cele numite *unghii de sirenă*, pe care le înfigeau apoi în vârful castelelor. Unii, mai comozi, mai bătrâni, mai enigmatici, au preferat să-şi smulgă propriile unghii, de regulă de la mâini, cu patentul, dar în anumite cazuri şi de la picioare, aşezându-le pe turnul cel mai înalt de nisip colorat astfel şi cu puţin sânge, încercând prin metoda asta să-l păcălească pe tata, când venea în inspecţie. Bineînţeles

că nu-l păcăleau. Şi erau, în chip firesc, pedepsiţi. Din păcate, ei nu mai pot depune mărturie, deoarece au murit când au venit valurile.

Pianina era a mamei. Cred că aveam vreo cinci ani când am fost surprins de violenţa cu care tata a decretat, cu capul sub lustră, c-ar fi cazul să învăţ să cânt. Mama a obiectat că sunt prea mic şi că oricum nu vede la ce mi-ar folosi. Mai ales că nici nu începusem încă să vorbesc. N-are importanţă, a spus tata, e vremea să facă şi el ceva inteligent. În casa noastră, situată în centrul oraşului, nimeni nu cântase vreodată. Nici măcar mama. Cât despre vecini, n-am ce povesti, nu îndrăznea niciunul să sară gardul de sârmă ghimpată. Abia peste trei ani, când ne-am mutat la bloc, lucrurile au căpătat alt aspect. A apărut aşadar un profesor. Era slab, purta ochelari cu lentile rotunde şi-i era grozav de frică de tata. Cu toate acestea, în cele două ore cât dura lecţia săptămânală de pian, ne jucam, eu şi profesorul, cu teatrul lui de păpuşi în miniatură ori modelam din plastilină. Eram afon. Dar când venea tata, nu eu trebuia să arăt ce studiasem în ziua respectivă, ci profesorul. Se aşeza pe taburet cu spatele curbat, mâinile tremurând vizibil şi pătate cu plastilină roşie galbenă verde, şi interpreta timid o sonată de Chopin, mereu aceeaşi, în si bemol minor opus 35, apoi, spre delectarea familiei adâncite în fotolii, valsul măgarilor, ce sfârşea prin a-i adormi pe toţi, până şi pe servitoarea care tocmai pusese din nou zahăr în ciulama. În loc de sare. Profesorul a răbdat ciulamaua cu zahăr şi observaţiile de ordin muzical ale tatii aproape şase luni, până când, într-o dimineaţă, a intrat în casă purtând o scufiţă de lână pe cap, a lovit cu ură claviatura pianinei, pe başi, s-a închis în debara, a mărturisit că e duşman al poporului iar eu redus mintal şi nu mai suportă — a spus nu mai suportă pe un ton acut — isprăvind cu întrebarea dacă n-aş vrea să facem amândoi din plastilină, adusese el o cutie, capul lui Garibaldi pe patul de moarte. L-am făcut, şi încă bine, cu mustăţi albastre, numai că-n ziua următoare profesorul nu a mai apărut. Eu, cel puţin, nu l-am mai văzut decât atunci, seara, când ni l-au adus îmbrăcat în negru. Tata a aruncat capul lui Garibaldi, şi eu am spart placa de bronz a pianinei, apoi i-am smuls o pedală. Pedala am potrivit-o mai târziu la tricicleta cu care-am participat la

un concurs judeţean de triciclete. Nu l-am câştigat, am ieşit chiar ultimul, spre disperarea părinţilor. Visul meu era să ajung artist. Întreaga mea fiinţă năzuia către un asemenea ţel. Vreo zece, douăzeci de ani mai târziu, am reuşit ceva în acest sens, fiind ales, după o probă de telegenie, să joc într-un film religios al cărui nume l-am uitat, se pare c-aveam totuşi rolul principal, sau mai precis eram dublura eroului principal şi-i făceam împreună pe orbi să vadă, pe şchiopi să meargă, pe leproşi să râdă. Dar lumea filmului nu mi-a plăcut. Cu toate că mă salut şi acum pe stradă cu orbul pe care l-am vindecat. Iar în copilărie, în pofida aspiraţiilor mele evidente, a trebuit să învăţ tot soiul de prostii, să patinez, să alerg mia de metri, să sar capra (?), să mă caţăr pe frânghie, şi nu izbuteam, profesorul de sport, un pisălog care nu mai avea decât un an până la pensie, m-a spus tatii, şi aşa au dispărut atât frânghia cât şi profesorul. La istorie nu mă descurcam, din chimie nu-mi plăceau decât acizii cu care stropeam fustele fetelor, ele nu se amuzau, femeile n-au simţul umorului, la română eram nul. Însă aveam talent la desen. Desenam fără încetare, cu febrilitate şi cu limba scoasă din gură, personaje minuscule, ca un Bosch copil. Mă jucam mult în cimitir. Smulgeam aripile muştelor, vâram fluturi în aragaz, tăiam râmele în două, înfigeam ace cu gămălie în ochii şoriceilor. Eram un copil matur. În zilele când, de regulă în timpul weekendurilor, auzeam ţipete insuportabile coborând din podul casei unde muncea tata, făceam o acuarelă şi fugeam iute la mama, care stătea cu nişte căşti stereofonice pe urechi şi o mască neagră pe figură. Nu-i puteam arăta acuarela pentru că nu-i puteam scoate masca. Am avut o copilărie dificilă, nu găseam nicăieri nicio alinare. Iar tata lucra. Lucra întruna. Nu-l puteam deranja în acele clipe, s-ar fi enervat. Îşi pusese-n gând să purifice cartierul. Să-l cureţe. Luminatorul era în schimb întotdeauna plin de praf.

În orice caz, mărturisesc că aproape niciodată nu m-a încurajat să pictez. Zicea că asta e o meserie pentru femei. Un bărbat trebuie să sape. Să tragă cu tunul. În plus, afirma că nu-s în stare să desenez oameni în mişcare, sau măcar uşor de recunoscut. Uită-te mai bine pe vizor. Învaţă să faci crochiuri, mă sfătuia el. Am făcut tot ce-am putut, crochiuri, însă nu l-am

văzut vreodată mulţumit. Nu era de acord cu preocupările mele şi nu înţelegeam de ce, doar îmi luase profesor de pian, ori asta era destul de aproape, dacă nu chiar în aceeaşi zonă cu ce-mi plăcea mie. O singură dată, sus, la Babele, i-am stârnit interesul. Am tras spre încântarea lui două ventuze cu un pistol cu ventuze în soare. N-am mai găsit proiectilele. Am plâns o zi întreagă, nici nu m-am atins de blocul de desen. Atunci tata mi-a promis un pistol adevărat, când o să mă fac mare. Când m-am făcut mare, m-a înscris la o şcoală paralelipipedică pentru copii de cadre. Eram foarte mulţi în clădire, o clădire gri. Profesorii se comportau ciudat, rigid, purtau uniforme. Unii aveau obiceiul să-şi arunce din uşa clasei catalogul exact pe catedră. Mi-au spus că visez prea des, prea colorat, prea nefiresc. La orientarea turistică am luat-o într-o direcţie greşită, m-am împiedicat, am găsit o ciupercă roşie. Aceeaşi ciupercă a descoperit-o şi instructorul, care mi-a explicat că e o plantă inferioară, lipsită de clorofilă, ce trăieşte ca parazită ori saprofită, şi se înmulţeşte prin spori. Pe urmă mi-a înşirat numele câtorva ciuperci otrăvitoare: buretele puturos (*Phallus impudicus*), bureţii pestriţi (*Amanita muscaria*), *Boletus satanas, Russula emetica*, gheba pucioasă (*Hypholoma fasciculare*). Acesta este, a continuat el smulgându-mi din mână planta, un *Lactarius deliciosus*. I se mai zice şi râşcov. Şi, ca să-mi demonstreze cât e de delicios râşcovul, l-a mâncat. Un minut mai târziu a intrat în comă.

Apoi am participat la trageri. Un sergent care-l cunoştea pe tata m-a salutat, un caporal m-a pupat pe amândoi obrajii, când nu eram atent. Problema era să încarc şi să mai trag cu puşca automată. La început am întrebat de ce trebuie să trag, dar cum nu mi-a răspuns nimeni, am ţintit copacul cel mai apropiat. Era un stejar. L-am nimerit de două ori în coroană, în aplauzele colegilor. Câteva păsărele şi-au luat zborul ciripind. Mi s-a ordonat să mai trag o dată. Într-un iepure. Deşi nu l-am văzut, l-am făcut bucăţele. Nişte ţigani, ale căror case se învecinau cu zidul dinspre răsărit al cazarmei, cântau, aveau nuntă. Nu ştiu ce m-a apucat şi-am tras şi-n ei. Am nimerit-o pe solistă în picior. Au urmat ţipete. Ca să le curmez, am mai tras de trei ori. Violonistul a murit pe loc. L-au înmormântat în mare

viteză lângă iepure. Dar la oarece distanţă. Şi astfel a luat sfârşit întreaga afacere, nu s-au înregistrat plângeri, tata avea relaţii, eu halucinaţii, aşa au susţinut toţi, cică le-aveam şi-n somn, iar muzicantul fusese un om modest, fără familie. De atunci nu mai visez. Peste patru ani am trecut clasa. Apoi am ajuns la spital.

Îmi aduc şi acum aminte cu plăcere de lungile alei umbroase pe care mă plimbam în dimineţile răcoroase de primăvară, în halat de molton, încercând să ghicesc de la fereastra cărui salon mă privea tata. Ştiam că-mi observă orice mişcare, se internase odată cu mine. M-am simţit bine în spital, poate pentru prima oară în viaţa mea, cu toate că mi se spusese că eram în misiune. Fusesem plasat într-un pavilion pentru nevroze nu se ştia bine cât de grave, unii înghiţeau furculiţe, alţii alergau după păsări, în orice caz, cei mai mulţi erau mici autişti şi maniaco-depresivi destul de tăcuţi. Restul îl formau colegi de-ai mei, de asemenea în misiune. Înjghebasem un fel de echipă în salonul nostru de şase paturi, ne ajutam între noi să ne spălăm pe dinţi, mâncam împreună pachetele aduse de rude, rudele lăcrimau, împărţeam totul, medicamentele, săpunul, spray-ul contra gândacilor. Gândacii de spital sunt nenumăraţi, agili, roşii şi negri, se pare că le place la spital, pentru că-i vedeam pretutindeni, în noptiere, prin paturi, cu toate că ni se făceau, ca să nu-i mai vedem, multe injecţii uleioase, după care un timp nici nu mai puteam merge. Infirmierele erau fără excepţie blonde, cred că foste jucătoare de handbal, un soi de urmaşe feminine şi nu prea ale lui Wilhelm Tell, părerea unanimă, exprimată-n şoaptă atunci când jucam table în hol, fiind aceea că între o arbaletă şi o seringă nu este, practic, nicio diferenţă, nici măcar în ceea ce priveşte distanţa de la care se trage. Timpul trecea. Câteodată dădeam şase şase.

Observam indivizi bizari printre cei obişnuiţi care nu făceau decât să se plimbe prin curte în pijama şi papuci. Încă din primele zile am intrat în vorbă cu un pictor, un tip interesant ce încercase să se sinucidă injectându-şi petrosin în venă, nu-i reuşise şi acum nu mai avea o mână, Bordea parcă-l chema, şi-şi petrecea vremea stând în permanenţă cu urechea lipită de un radio vechi. Odată l-am rugat să mi-l dea şi mie să ascult şi mi-a spus că nu

se aude nimic, pentru că nu-i dă drumul. Şi nici nu putea să-i dea drumul, fiindcă-i lipseau aproape toate piesele. Un altul, un stomatolog, după ce m-a somat să deschid gura, m-a întrebat în două rânduri dacă am văzut fantome. El le văzuse, lângă Cişmigiu, veneau dinspre Brezoianu. Ce era ciudat era că purtau pălării. În plus, părea poponar, în ambele dăţi, la sfârşitul povestirii cu fantome, m-a invitat melancolic să trec pe la el la externare — era internat de zece ani —, avea o garsonieră ca o bijuterie undeva pe lângă Statuia Aviatorilor, uitase precis unde, i-am răspuns amabil că nu pot. Deşi părea convingător, la un moment dat tocmai mă uitam la televizorul din sala de mese la un concert pentru vioară de Mozart, cu Oistrach, care murise de patru ani, apropo de fantome. Şi oarecum în legătură cu asta, îmi amintesc că părinţii ne vizitau cu multă conştiinciozitate în fiecare duminică. Ne aduceau sucuri, tuburi de culori, şosete. Pictam acum busole, în maniera lui Braque. Lui tata nu-i plăcea Braque, în schimb am observat într-o iarnă că-i plăcea o muncitoare, de la Fabrica de Pâine. Era internată în altă clădire, la femei. Şi era frig, ningea ca dintr-un flaut, muncitoarea mergea desculţă prin zăpadă. Tot atunci am făcut cunoştinţă cu un nou coleg, un tip posomorât, la vreo şaizeci de ani. Problema lui era că nu putea să doarmă, şi se plimba ore-n şir pe culoar, de la un capăt la celălalt, fumând întruna, înaintând cu paşi sacadaţi, perfect egali, motiv pentru care fusese botezat *trenuleţul*. Într-o după-amiază de decembrie a făcut o neprevăzută escală în casa scărilor şi, printr-o piruetă de ultim moment, impecabilă, a căzut în cap pe trepte, un etaj întreg. Aşa că pe el, cel puţin, nu a mai trebuit să-l supraveghez. Totuşi i-am făcut un portret destul de reuşit, cu un ochi vânăt şi baza craniului sfărâmată, când îl duceau la morgă pe o targă grea.

La externare am primit îndrumări amănunţite de la un domn bine înfăşurat într-o pătură-n carouri, despre modul cum trebuie urmăriţi şi denunţaţi cetăţenii care au un comportament deviant în societate. I-am admirat pătura şi am urmat indicaţiile sale cât am putut mai bine. Eram însă descoperit întotdeauna şi, curios lucru, toţi îmi ofereau câte o îngheţată cu vanilie. Acasă, tata studia cornetul pe care aveam grijă să i-l aduc intact, la microscop. Atunci îmi demonstra ce e paralaxa, îmi arăta câte-un parameci

zvâcnind sub lentilă sau încerca să-mi explice modul de funcţionare a unei camere de luat vederi, a unei prize ori a satelitului ce trecea în fiecare seară pe deasupra casei noastre. Cred că simpla manevrare a ocularului îi trezea nostalgii, pentru că se apuca să-mi povestească din nou, în paralel cu scurte lămuriri asupra vieţii în ape dulci a infuzorilor, istoria familiei lui, maică-sa fusese o femeie frumoasă, suferind de tuberculoză şi pe vremea aceea nu se găsea hidrazidă, aşa că lua paracetamol, se tundea sport, având grijă, în ciuda faptului că scuipa sânge încontinuu, peste tot, de soţul violent şi de cei doi copii, soră-sa devenise inginer pe-un şantier de construcţii, unde-l cunoscuse într-o baracă pe viitorul ei soţ, un expert în dinamită ce avea să ajungă consul, iar tatăl, patronul acelei mici lumi, bunicul meu adică, avea deja gradul de general când îşi cumpărase primul automobil cu claxon pară din oraş, cu care îl călcase pe băcan. Se pare că era un om bine clădit, distant, cunoscător a două limbi străine în care vorbea fluent în faţa oglinzii de la baie, şi care mai târziu a ţinut un jurnal intim foarte bogat în detalii, unde a notat numele şi viciile tuturor vecinilor şi, până cu o oră înainte de-a muri, felul cum îşi împărţea pensia: un leu gaz pentru lampă, trei lei pâine, zece bani chibrituri, nouă sute ţuică. Tata îmi spunea, zâmbind ambiguu, că bunicul ar reprezenta un model magistral al felului în care trăim, dac-ar mai fi în viaţă. Neglijent. Infantil. Sau mai degrabă inconştient, pierzându-ne vremea cu fleacuri. Ca exemplu viu mă dădea pe mine. Ştia că vreau să mă fac pictor, cu toate că el sperase să ajung iluzionist. Mai ales după episodul cu şcoala. În viaţă nu faci ce-ţi place, zicea, şi o zicea des, poate îi suna bine fraza, şi-atunci eşti nevoit să întreprinzi ceva în folosul celorlalţi, care-s neajutoraţi, al societăţii, care-i veşnică, şi asta cât încă se mai poate, doar avem tot timpul în faţa ochilor o imagine a limitei, o cunoşti, deşi s-ar spune că nu prea te-ajută creierul, c-am văzut şi eu undele de pe electroencefalograma ta, parcă-s dintr-un caiet liniat, cimitirul, asta e mira, reprezentarea ultimă, pe unele cruci scrie Ionescu, pe altele nu, nu te vom uita niciodată, aici zace Tata, sau Fiica noastră adorată, de multă vreme, s-a dus dracului mormântul, s-a tasat din cauza ploilor, e de groază cât plouă pe-aici, când eram mic furam dude din copacii crescuţi din burţile, fesele şi

obrajii celor împăcaţi pe sub pământ, dacă s-or împăca, vitamine şi viermi laolaltă, în dudă, viermii fiind bogaţi în proteine şi dudele-n vitamine, şi-n timp ce le ronţăiam mă uitam la inscripţiile executate de artişti adevăraţi, la cifre, datele naşterii şi ale morţii, de multe ori gravate greşit, dar nu mai conta, în marmură sau lemn. Şi câte-o fotografie. El militar, ea la liceu ori la azil, într-un instantaneu vechi, bătând în sepia, sub câte-un gemuleţ crăpat. Majoritatea nefăcând altceva în timpul vieţii lor de mizerie decât să se zbată să iasă din mizerie, neînţelegând, bieţii de ei, nişte imbecili, că sărăcia îi ajută să fie mai aproape de soarele în care-ai tras cu ventuza, să se reculeagă, să transpire şi să dispară fără regrete în eter. Oamenii sunt periculoşi, ăsta-i adevărul, cu ei nu a fost niciodată şi nici nu e nimic de făcut. Îţi trebuie câteva minute până şi să le-nţelegi numele de pe monumente.

Tata avea un ciocan. În urmă cu douăzeci de ani, era miercuri, după ce-am văzut unealta aceea plină de sânge închegat şi fire de păr, a început să plouă. Nu înţeleg de ce atât de târziu, dar abia atunci m-am gândit că tata omora oameni cu ciocanul, în grădină. Apăruseră multe moviliţe suspecte printre zarzavaturi. Şi făcea ce făcea, sunt absolut convins, cu asentimentul dacă nu chiar imboldul mătuşilor mele nemăritate, având nişte picioare tulburătoare, cu tălpi triple, le zăream prin gaura cheii de la camera lor de culcare cu perdeluţe scrobite, nişte cucoane în ultimă instanţă destul de ciudate, care se prefăceau că merg la biserică atunci când nu se duceau, de fapt, decât până la toaleta din fundul curţii, unde aşezasem eu un păianjen uriaş. Dar tâmpit, deoarece n-a izbutit în doi ani de zile nici măcar să le împiedice să-şi facă nevoile, ce să mai vorbesc de speriat. Era atât de blând, săracul. Nu putea mânca nici o muscă, darmite două mătuşi. Eu cred că ele au fost cauza tuturor relelor, pentru că, printre altele, se dezbrăcau la oglindă şi pe urmă spuneau *Tatăl nostru* în pielea goală. Aşa cum mă iritau pe mine îl puteau scoate din minţi şi pe tata, mai ales că începuse să stea prost cu sănătatea şi, indiferent de cât de calm ai fi fost, tot ai fi ajuns în stare să faci moarte de om doar ascultându-le. Ori văzându-le cum îşi periau părul rar în chiuvetă uitând pe urmă să o spele sau, dacă totuşi o făceau,

înfundând sifonul, cum fredonau melodii populare neliniştitoare cu fereastra deschisă, cum vorbeau singure, plimbându-se prin toată casa, cum îi reproşau mamei că nu pune elemente nutritive-n ciorbă, aşa că puneau ele, cartofi necurăţaţi, coaja conţinând tocoferol, cum priveau muncitorii de la fabrică, gâfâind ca-n *Mai la stânga, trei ciocane*, o piesă celebră în epocă, cum ocupau baia dimineaţa şi cum făceau ridicări în braţe pe bătătorul de covoare. Ei, şi-n ziua aceea când a plouat, m-am uitat la păsări. Erau câteva mierle, o cioară şi doi piţigoi. Mâncaseră mult, le lăsase cineva o pâine întreagă înmuiată în apă pe prag, sau poate o înmuiase în altceva, poate în puţin spirt, şi au isprăvit-o-n două ore. La un moment dat cioara a picat fulgerată. Un piţigoi s-a izbit de mai multe ori cu capul de fereastră, iar celorlalte zburătoare le-a fost rău până seara târziu pe la nouă. Au sughiţat fără oprire, unele au căzut de pe firul de telefon. Noroc că nu era asfaltată curtea.

Atunci am început să înţeleg.

Încă nu ştiam prea bine ce. Dar mă gândeam cu nesfârşită emoţie la cioară. La viaţa noastră care se duce.

Peste câtăva vreme, preotul, prins cu cititul, s-a încurcat şi, în loc să arunce cu pământ peste coşciug, l-a aruncat pe mine. Iar eu eram şi răcit în ziua aceea. M-am şters la nas de pământ cu un colţ al panglicii pe care scria regrete eterne. Tuşul fiind proaspăt, s-au luat regretele şi n-au mai rămas decât eterne. Din blocul de lângă cimitir se auzeau *Tablouri dintr-o expoziţie*, de Musorgski.

Să nu mai povestesc câte probleme am avut cu sicriul. Am intrat într-o mulţime de magazine ori cum se numesc astea, şi peste tot mi s-a explicat pe un ton lipicios, castaniu şi suferind, oarecum religios, susurat de nişte indivizi politicoşi, castanii şi cu ochii apropiaţi, extrem de mici, că există considerabile diferenţe de preţ între obiectele respective, pentru că unele sunt mai uşoare, de plop, altele din stejar sau fag, ar mai fi şi câteva cu profil aerodinamic, din aluminiu, pentru ocazii speciale, în orice caz e mult mai scump un sicriu cu incrustaţii decât unul fără. Am privit câteva exponate, care, din fericire, erau goale. Şi-am mai aflat, cu acelaşi prilej, că

incrustaţiile reprezintă fără excepţie un sortiment de floricele specific japoneze, era adevărat, am remarcat că sunt lucrate cu o răbdare pe măsura fanatismului japonez, în aşa fel încât presupun că până şi viermii abia apăruţi pe lume le dispreţuiesc, în caz că nu se amuză, cel puţin o vreme.

Apoi s-a pus problema mânerelor. Un mâner de alamă costă de te usucă, aducându-te în situaţia de a-l urî brusc, cu înverşunare, de a dori să-l smulgi, să-l calci în picioare, să-l topeşti, ce să mai zic de patru. Aşa c-am ales până la urmă un sicriu micuţ, simplu, negeluit, fără perniţă şi fără mânere. M-am gândit că în definitiv îl puteam căra şi pe umeri.

Dar pentru că la înmormântare n-au participat decât trei persoane, dintre care două erau femei, l-am târât.

Tata privea cruciş.

Dacă îmi amintesc bine, şi privirea asta s-a numărat printre motivele ce m-au iritat atât de tare în după-amiaza aceea de vineri când, după ce s-a uitat nepăsător la ultimul tablou, era cu un trenuleţ, şi mi-a spus că nu am niciun pic de talent, tata a încercat să mă facă să înţeleg ce e talentul. Muncă. Vocaţie. Devotament. Ştii ce-i aia vocaţie? a întrebat. Uite! Şi mi-a arătat medalia, insigna lui de argint cu stema ţării, primită „pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii sociale şi de stat“. Pe urmă mi-a pus o bandă de magnetofon. Era o bandă Agfa. Am auzit o voce de femeie care cerea apă. L-am rugat să lase banda să meargă. După câteva clipe de tăcere am desluşit aceeaşi voce, dar acum parcă mai poetică. Probabil că nu-i dăduse nimeni apă. Ce i-au făcut femeii cei de acolo nu era înregistrat. L-am privit pe tata dintr-o parte. Pentru apărarea orânduirii de stat, a repetat el aranjând perdeaua care nu ştiu din ce pricină flutura. Apoi mi-a mărturisit că lucrează în meseria asta de optsprezece ani, o meserie aproape muzicală, de nu cumva e muzică pură, deoarece numai într-o asemenea profesie poţi asculta în fiecare săptămână pe cineva cerând apă cu ochii arşi ori ţipând în si bemol, ca-n sonata lui Chopin ce-i plăcea atât de mult când mânca liniştit ciulama cu zahăr, şi şi-a isprăvit tirada cu ochiul lipit de vizor, spunând că e mândru. L-am întrebat de ce. N-a putut să-mi răspundă, mai ales că trecea o doamnă cu pălărie. După ce-am făcut o pauză pentru doamnă, l-am rugat să

ia un si bemol. Nici asta n-a reuşit. Astfel încât l-am izbit cu ciocanul, o singură dată. Avea capul foarte moale.

FOTOGRAFII DE NUNTĂ

Cu exact două săptămâni înainte să mă căsătoresc, vecinul care locuieşte deasupra mea a uitat apa deschisă la bucătărie. În urma inundaţiei, pe tavan mi-a apărut un desen abstract, de mari dimensiuni, cu o dominantă verde. Tencuiala s-a umflat. Am fost nevoit să zugrăvesc camera. Şi asta când eram mai prins cu pregătirile pentru nuntă. Vecinul cu pocinogul s-a oferit să mă ajute, dar cum era în permanenţă beat, iar eu prea obosit ca să mai fiu atent, a zugrăvit altă cameră. Dormitorul. Inclusiv dulapul din lemn de nuc. Nu mai rămăseseră decât trei zile până la cel mai fericit eveniment din viaţa mea şi apartamentul arăta spectaculos. Am adormit cu coiful de hârtie pe cap şi bidineaua într-o mână. În cealaltă mână am uitat ţigara aprinsă. A căzut, cum era de aşteptat. Covorul a luat foc. Eu am scăpat uşor desfigurat, însă pe vecin l-au dus la spital, unde medicii au clătinat din cap. Nu credeau că mai apucă nunta mea. Cu o zi înainte de căsătorie au venit tata şi mama şi s-au schimbat la faţă când au văzut în ce stare se afla casa. Mama a făcut o scenă. Apoi m-au ajutat, cum s-au priceput, să mut nişte rafturi, reuşind să spargă fereastra de la dormitor.

În dimineaţa cu pricina, cu părul zburlit, cearcăne adânci şi o curioasă dorinţă de-a face rău, m-am trezit cu o jumătate de oră mai târziu decât trebuia. Am privit deşteptătorul. Era oprit. M-am calmat, l-am întors până dincolo de refuz, i-a plesnit arcul şi am intrat în sufragerie. Mama îmi aranjase cu grijă costumul de haine pe scaun. Tata, emoţionat, uitându-se mereu la ceas şi îndemnându-mă să mă grăbesc, s-a aşezat, cu toată greutatea. Tata e foarte gras. Scaunul s-a rupt, la fel şi costumul. Mama a-

ncercat să coasă ce se mai putea coase, dar pata pe care mi-am făcut-o pe reverul stâng, atunci când mi-a scăpat ceaşca de cafea din mână, n-a mai putut-o scoate. Cei doi prieteni, pe care-i trimisesem să cumpere flori, n-au găsit. Florăriile erau închise, ţigăncile dispăruseră în chip misterios. În cele din urmă au rupt câteva dintr-un părculeţ, nu ştiu cum se numeau, erau galbene, iar unul dintre ei a reuşit să fure două garoafe dintr-un cimitir. Paznicul alerga iute. Când au sosit, plini de sânge, mama se afla din nou în pragul unei crize, tata plângea că mi-a distrus costumul, iar eu încercam să-l conving pe administratorul blocului că ţipetele pe care le auzea erau de bucurie. L-am convins, a ţipat şi el, dar nu de bucurie şi, după ce-a plecat trântind uşa căreia i-a sărit vizorul, am îndesat cu gesturi dezordonate, sub pat, o bună parte din ziarele cu care acoperisem mobila cu ocazia zugrăvitului. Împreună cu ele, şi cadoul de nuntă, care s-a spart. Dulapul l-am lăsat aşa cum era. Începea să se usuce.

Întârziasem deja două ore. Am coborât în stradă şi n-am găsit taxi. Unul dintre prietenii mei a aruncat cu o pietricică într-un taximetru gol care nu voise să oprească. Atunci, şoferul s-a oprit, s-a dat jos şi l-a bătut pe tata. Am prins până la urmă o ocazie, o maşină frumoasă, stil dric, un Mercedes din anii ’70 fără parbriz, care a avut pană la întretăierea lui Baba Novac cu Brejnev. Avea din fericire şi roată de rezervă, e drept că mai mică decât celelalte, şi a mers aşa. Prietenii mei s-au suit într-un camion care i-a dus în altă parte. Pe drum ne-am intersectat cu un convoi mortuar ce-a reuşit să ne-o ia înainte şi-am fost astfel nevoiţi să mergem în urma lui înapoi spre casă, ăsta îi era drumul. Orchestra cânta nu ştiu de ce *Hai să-ţi arăt Bucureştiul noaptea*. Am văzut Bucureştiul, precum şi cimitirul de unde proveneau garoafele mele. La cimitir ne-au rugat să ne punem banderole negre.

Când am ajuns la Primăria sectorului 3, pe Parfumului, nu s-au deschis portierele din spate, unde stăteau părinţii mei. Eu stăteam în faţă, în mână cu bucheţelul de mireasă ce mirosea urât, şi nu mai doream să cobor. A trebuit, totuşi, deoarece nu se deschidea nici portiera şoferului. După extracţia acestuia, încheiată pe asfalt cu o rană la cap prin înţepare, ne-am opintit amândoi la uşile din spate. Ne-au sărit în ajutor şi alţi oameni care

doreau să se căsătorească. Singurul rezultat al eforturilor noastre combinate a fost smulgerea unei clanţe. Mama şi tata s-au văzut siliţi să iasă încălecând scaunele din faţă. Tata n-a putut coborî până n-a dărâmat scaunul mortului. I-am dat şoferului fără să crâcnim aproape-un sfert din preţul iniţial al maşinii şi am intrat în sfârşit în curte. Viitoarea mea soacră mi-a smuls bucheţelul de mireasă şi a vrut să mă plesnească cu el peste faţă. M-am aplecat la timp şi mi s-a descheiat fermoarul de la pantaloni. N-am mai izbutit să-l închid, deşi am încercat s-o fac timp de vreo trei minute, în toaleta primăriei, ajutat de vărul meu care a făcut sport şi e foarte puternic. Forţa nu i-a folosit însă la nimic, pentru că din grabă intrasem la „Femei“, de unde-am fost alungaţi cu ţipete, etichetări nedrepte — porci şi homosexuali —, plus lovituri de poşete grele, cu închizători de metal. Un incisiv a zburat pe deasupra capetelor noastre şi a aterizat cu un clipocit într-o cabină goală. Era incisivul meu. Văru-miu a-ncercat să-l recupereze şi s-a ales cu o nouă lovitură, de data asta bine ţintită, ce i-a făcut zob ceasul de mână antişoc. Apoi cineva ne-a zgâriat pe amândoi pe faţă. Am ieşit de-acolo nelinişţiţi. Mariana mă aştepta, cuminte, în curte. Era cuminte fiindcă nu mă recunoscuse. Pierdusem ora la care fuseserăm programaţi, aşa c-am intrat ultimii. Mă sâcâia chestia cu fermoarul, cât şi faptul că viitoarea mea soţie nu purta sutien, rochia fiind, în schimb, complet transparentă. Cei ce aşteptau în curte transpiraseră de-atâta privit şi păreau că doresc acum să-şi unească destinul cu Mariana, pentru totdeauna, sau măcar pentru o vreme. Am rugat-o în şoaptă să-şi pună o batistă pe decolteu, după care, sub un pretext străveziu, m-am ascuns, jenat, printre tufe. Mai ales că mama soacră mă căuta, probabil ca să-mi dea lovitura de graţie.

Se făcuse trei fără cinci când ne-a venit şi nouă rândul. Am pătruns înfioraţi în sala de oficiere. Se vorbea pe un ton coborât. Ofiţerul stării civile era deja cherchelit şi zâmbea cu gura până la urechi într-o direcţie unde nu se afla nimeni. Când a sunat ceasul de perete, omul s-a moşmondit ceva timp cu eşarfa tricoloră şi-n cele din urmă şi-a pus-o pe dos. Asistenţa aştepta încordată. A-nceput să-şi spună textul cu o voce piţigăiată, şi la fraza cu „familia din ţara noastră este“, s-a oprit. Uitase ce este. A întrebat-o

pe secretară, dar nici ea nu şi-a adus aminte. Ca să-şi stimuleze memoria, femeia a muşcat dintr-un pişcot rămas de la o căsătorie precedentă. Nici aşa nu şi-a amintit. În schimb, s-a înecat cu pişcotul. A fost scoasă din sală roşie la faţă şi bătând aerul cu picioarele. În timpul ăsta eu stăteam nemişcat, ascunzându-mi şliţul cu o mână. Naşul ne făcea fotografii color. Când a vrut să schimbe filmul, a constatat ca n-avusese film în aparat. Tata a dat drumul la casetofon, muzica n-a pornit, şi cu toate că i-a ars un pumn, l-a zgâlţâit, l-a scos şi l-a băgat de mai multe ori în priză, nu s-a auzit nimic. Uitase să apese pe *play*. Abia acasă şi-a adus aminte, şi a apăsat, ştergându-şi pe furiş o lacrimă cât şi întreaga casetă, deoarece acţionase simultan şi clapa *record*. Fusesem însă prevăzător, adusesem şi-un al doilea casetofon, ceva mai uzat, cu motorul turând imprevizibil, dar, oricum, mergea. I-am făcut semn unui unchi al Marianei, care-a pus imediat în funcţiune obiectul, un Philips din primele generaţii. A răsunat vivace *Marşul nupţial*, cu o viteză considerabil mai mare decât cea prevăzută. Gesturile tuturor s-au acordat cu tempoul şi au devenit febrile. Am făcut doi paşi înainte şi am semnat, emoţionaţi, în registrul stării civile. Mariana a semnat din greşeală cu numele de fată. Când mi-a venit rândul am scăpat stiloul şi socrul meu a călcat pe el. Era un Pelikan. A urmat împărţirea bomboanelor şi a paharelor de şampanie. Ofiţerul a băut două pe nerăsuflate şi-a început să râdă-n hohote. Am făcut în gând socoteala, doi înmulţit cu paisprezece căsătorii, douăzeci şi opt de pahare. Era cui. S-a prăbuşit peste birou, încercând în ultimul moment s-o prindă pe naşă de rochie. Naşa s-a enervat şi, în ciuda vârstei, i-a sfâşiat eşarfa tricoloră dintr-o mişcare. Între timp au apărut altercaţii în privinţa bomboanelor. „Adică de ce-mi dă mie numai una, şi aia fără ciocolată, şi ăleia-n verde, trei?“ s-a auzit o voce de soprană. „Zi mersi, că eu nici n-am mai apucat“, a răspuns o contraltă. A fost ca un semnal. Au prins imediat să se îmbrâncească şi să arunce cu bomboane unii-n alţii. Pe mine m-a nimerit una drept în ochi. N-aş putea spune cât era de gustoasă, însă era tare. După ce lumea s-a potolit din lipsă de muniţie şi socrul meu mi-a promis un stilou nou, de plastic, am ieşit in curtea din spatele primăriei. Aici am făcut fotografiile oficiale. Ni le-a executat fotograful primăriei, cu un Hasellblat

mare, negru, ce deconcerta doar prin faptul că nu scotea fum. Totuşi pocnea. Bătrânii ambelor familii s-au amuzat. Am zâmbit, am stat ţepeni, am îngheţat, era îngrozitor de frig. Fotograful ne-a cerut o sumă exorbitantă, cam cât câştigam eu în cinci luni, spunând că ni le dă gata înrămate. Ne-a arătat ramele. Însă, cu toate că era clar un profesionist, una dintre pozele de grup a ieşit mişcată, fiindcă-n clipa în care a strigat „păsărica“ cineva s-a apucat să bată covoarele pe maidanul învecinat şi toată lumea a întors privirea în acea direcţie. Un copil purtând două vârtelniţe de hârtie deasupra capului a trecut tropăind mărunţel prin faţa noastră şi a căzut într-o groapă. L-am scos greu de-acolo, pentru că se prinsese într-o sârmă, murdărindu-ne de var şi, cred, de rahat, din fericire congelat. Copilul, cum s-a văzut afară din groapă, a-nceput să zbiere în vreme ce vârtelniţele i se roteau ameţitor. A apărut mama lui, o femeie distinsă, ce-a pornit să ne înjure de lucruri ireproductibile şi casă de piatră. Ne-am luat la revedere în grabă, din nou pupături, unii s-au ciupit pe furiş, cu ură, amintindu-şi de bomboane şi de altele, şi-am ieşit în stradă să căutăm un taxi. De data asta am avut noroc. Am pus florile şi cadourile în portbagajul maşinii şi, până ne-am mai făcut semne cu mâna, taxiul a plecat fără noi. Aşa c-am luat troleibuzul. După o staţie i-au sărit troleele. Şoferul le-a pus, blestemând din greu, în aproape trei sferturi de ceas. Din păcate n-am mai mers decât două staţii, deoarece o gospodină cu un aer dinamic s-a uitat la rochia Marianei, a scos un sunet sever, şi ne-a somat în numele moralei să coborâm pe loc. Am coborât, dar nu toţi, pentru că soacră-mea a rămas să se lupte cu gospodina. Pe jos, până acasă, prin zăpadă, am făcut numai două ore şi jumătate. În faţa blocului am alunecat pe gheaţă şi mi-am scrântit un deget.

Am reuşit să ne adunăm cu toţii în apartament după vreo trei ore, obosiţi şi morţi de foame. Aragazul devenise însă inutilizabil. Gazul fusese oprit. Am mâncat aşadar nişte cârnăciori reci, cu murături portugheze. O mătuşă a făcut indigestie şi-a vomat nebănuit de mulţi cârnăciori, uitând să tragă apa la toaletă. Lucru ce-a dus la provocarea unui acces identic singurei familii din înalta societate pe care reuşiserăm s-o invităm. S-a băut, s-a cântat. Caloriferul sâsâia. Pe la miezul nopţii, cu degetul bandajat şi faţa

pământie, m-am dus să mă odihnesc. Nu m-am odihnit, pentru că m-a trezit după câteva minute Mariana. Naşul se îmbătase şi scria porcării pe pereţi. Pereţii mei proaspăt zugrăviţi! Am scos un urlet fin. Când am intrat în sufragerie hotărât să pun lucrurile la punct, nu mai era nimic de făcut. Se pare că jocul plăcuse tuturor. Le aducea aminte de copilărie. Toţi scriau acum pe pereţi cu carioca, pixuri roşii, verzi, albastre, creioane şi furculiţe. Doar unul dormea dus, înfăşurat în covor.

Nu mai spun că am ascultat ore-ntregi, cu volumul la maximum, *Recviemul* lui Mozart, un obsedat de muzică clasică îl punea mereu de la capăt, păzind picupul cu o privire fioroasă. Iniţial s-au mai găsit unii ce-au încercat să protesteze, să schimbe discul, dar, fiind agresaţi fizic de meloman, au renunţat şi-au dansat în cele din urmă pe *Dies Irae.*

Noaptea nunţii nu a fost cu nimic ieşită din comun. Am dârdâit tot timpul, se făcuseră minus zece grade afară, iar fereastra dormitorului o spărseseră părinţii mei, cum am povestit. Am pus în cadru o folie de celofan, dar s-a rupt, că bătea vântul. Am discutat apoi cu minuţiozitate şi-am decis să încercăm ceva mai acătării, care să ne rămână gravat în minte până la adânci bătrâneţi, însă ne-a fost imposibil să reuşim ca la carte babarishkrata, poziţia aceea amoroasă în care ambii parteneri trebuie să stea în cap, cu ochii închişi, braţele răsucite la spate, coloana flectată în aşa fel încât să-ţi poţi atinge buricul cu vârful nasului, şi picioarele împletite-n sus, cu degetele răşchirate. S-ar putea să nu ne fi izbutit figura şi din cauză că rămăseserăm cu paltoanele pe noi. După mai bine de patruzeci de minute în care n-am putut să ne apropiem unul de altul ca soţ şi soţie, Marianei i s-a pus un cârcel, iar eu am înţepenit. Ne-am gândit că poate traduseseră greşit din indiană şi-am adormit cu degetele de la picioare răşchirate. Dimineaţa, foarte devreme, ne-a trezit un vecin care bătea în ţeavă. Am bătut şi noi. Apoi vecinul ars, care-a venit de la spital, aşa aproape carbonizat cum era, ca să ne ureze casă de lemn şi-un incendiu mare. Eram complet degeraţi, astfel încât am găsit urarea destul de inspirată. L-am rugat chiar să ne facă o poză.

Şi-acum e frig. N-am să aflu niciodată de ce nu ne îngroapă, iarna, cu paltoanele pe noi. Privesc clănţănind din dinţi fotografiile de nuntă, una câte una, şi mă înduioşează culorile şi chipurile expirate, aerul lor de teatralitate accentuat de lumina cvasiabsentă, oarecum interioară. Le completez cu fotograme inexistente, surprinse înainte şi după momentul apăsării pe declanşator, incomodat puţin doar de poziţia mea perfect orizontală şi de faptul că abia-mi pot mişca mâinile. A fost o nuntă frumoasă, dacă mă gândesc bine, greu de uitat, dovada cea mai bună fiind că mă gândesc la ea chiar şi acum, pe întuneric, deşi au trecut atâţia ani. Aici unde sunt am remarcat un fenomen interesant, anume că viermii nu vin din pământ, adică din afară, pentru a te coloniza, este exact invers, se formează-n propriu-ţi trup şi ţâşnesc spre exterior, găurind lemnul. În primele zile îi simţi ca pe nişte minuscule explozii sub piele, şi mâncărimea este intensă. Pe urmă trece, odată cu pielea. În ce mă priveşte, autoliza a început de mult şi, cu toate că nu cred în viaţa de apoi, bănuiesc că Mariana este undeva pe lângă mine, pe-aproape, sau, când va veni, am putea să ne atingem mâinile, cumva, dacă am face un mic efort.

SCRISOARE DE OCTOMBRIE

În primul rând îmi place cum dormi. Dormi ca şi cum lumea n-ar exista, te întinzi de parcă frunzele şi cerul nu şi-ar schimba în aceeaşi clipă culorile, dormi ca şi cum Dumnezeu i-ar fi făcut pe oameni dormind, într-un târziu moment de tandreţe sau supremă oboseală, sau poate pentru a nu mai zări cuvântul *disperare* decât în somn, pe întuneric, orbitoarea veioză aprinsă la sfârşit de săptămână lustruind până la incandescenţă în special această vocabulă, restul rămânând mai mult sau mai puţin în obscuritate, cu părul răsfirat pe nasul meu, mirosind a portocală, pe cearşaf, prin tot patul, până la etajul întâi unde sperie femeia de serviciu, dormi cu o mână ieşind de sub pătură într-un stop-cadru al degetelor subţiri, albe şi ameninţate de tăblia imitaţie de mahon a patului, dans subtil şi tragic pândit de toate tăbliile de lemn ale lumii, tresar dureros când îţi văd mâinile, ridate şi fragile ca o dimineaţă de toamnă, când te privesc cum stai cu capul ascuns sub pernă, dormi profund, de parcă ai fi un submarin cu tancurile de aer golite, un pui de focă patinând prin luna ianuarie, un peşte exotic cu aripioarele dorsale date cu lac de culoarea mării, într-un camuflaj perfect, pentru a nu fi observată de pe vaporaşul cel rău de unde se aruncă grenade împotriva oricărui submersibil, fie el şi imaginar, dormi senin — şi asta chiar atunci când încep să mă conving că totul nu-i decât un vis, poate al tău, şi un vecin se apucă să alerge prin apartament —, dormi destinsă sau încruntată, dormi vesel, uneori mai şi zâmbeşti, şi mârâi, cine ştie ce căţei abandonaţi îţi trec pe sub pleoape, şi îi mângâi, şi le vorbeşti, îi scarpini, dormi adânc, ca o paralitică, cu faţa-n jos, respirând neauzit, dormi precum

cineva/ceva care nu-i trecut încă în dicţionarul de sinonime, dar tot cade din *Ursa Mare* în patul meu şi numai cele zece degete de la picioare mă readuc la realitate, nu, nu e vreun înger, nici măcar unul ce-ar putea figura, prin sânii lui patetici, în pomul de Crăciun, şi nici o ipostază inedită a lui Hermes, privit din spate, cu sandale italieneşti, pentru că, totuşi, zece degete nu pot înlocui două aripi, aşa că dormi graţioasă ca o balerină de zăpadă, indiferentă la muzica lumii interpretată la talgere, din nefericire niciun coregraf nu a izbutit să realizeze un spectacol pe această temă, pur şi simplu nu i-a trecut niciunuia prin minte subiectul, o femeie frumoasă care doarme, fără să sforăie, să facă triluri, salturi, ori alte mişcări bruşte care sperie iepurii albi din alte vise, dansând încet în ritmul nopţii şi-atât, muzica ei fiind însăşi tristeţea definitivă a magicului, a blocului din faţă, sau poate că maeştrii de balet s-au simţit intimidaţi de scândurile scenei pe care de regulă nu se-ntâmplă nimic în schimb scârţâie îngrozitor, imitând astfel, în cel mai bun caz, moartea unui personaj neimportant în actul doi, cu acompaniament la percuţie, dormi, se pare, cu totul altfel decât ar face-o un om-mort-de-a-binelea, şi asta cu toate că vei muri, iubita mea, de-adevărat, dormi, în sfârşit, atât de elegant şi de lin, ca un velier înaintând pe un ocean prietenos, cu pescăruşi imperiali la tribord şi balene albastre împingând pupa cu botul, dormi ca un marinar de cart care în loc să strige din rărunchi *Pământ!* se întoarce pe partea cealaltă surâzând, nici vorbă de pământ, totul e doar apă, nouăzeci şi doi la sută, aşa scrie-n cărţile de navigaţie şi tratatele de anatomie, probabil că întreg universul e la fel, apă, dormi ca un astronaut ce nu zăreşte norii acoperind orizontul, sinilii, cu un aer primejdios, în care ni se vor dizolva într-un sfârşit minţile, pentru că un astfel de om e lipsit de gravitaţie şi dreptul la beatificare, cosmonauţii nu pot ajunge în niciun chip sfinţi, de altfel li-s suficiente căştile de aluminiu, cu antene parabolice, dormi, la urma urmei, ca bunul Dumnezeu, mai prost este c-o faci pe perna mea. Ca să nu mai vorbesc de faptul că uneori îmi bagi degetele în urechi.

Şi dacă vei adormi de tot, voi da foc aşternuturilor, apartamentului, blocului şi plopului din faţă, unde şi-au făcut cuib doi guguştiuci şi-o groază de vrăbii pe care le-ai îngrăşat peste măsură tot punându-le pe pervaz

farfurii pline cu firimituri de pâine uscată. Iar eu mă voi face vrabie şi voi veni, zburând ca un tâmpit şi fără zgomot, până la tine. În constelaţia *Orion*, să zicem.

MICI SCHIMBĂRI DE ATITUDINE

E o dimineaţă frumoasă. *It's a beautiful morning*. Parcă nu m-aş duce la serviciu. Cântă şi păsărelele. Şi plouă. Visele mustesc, beau un pahar mare cu vodcă, pentru a-i da realităţii o tentă de igrasie. Trebuie s-o fac, deoarece m-am trezit cu ochii holbaţi, ca un melc, căprui, aşa sunt gasteropodele în zori de zi, cu pupile punctiforme şi păstrând încă pe retină vaporaşe, unele extrem de mici, aproape microscopice, de fapt bărcuţe din lemn de santal care arde de minune şi miroase supererotic, cu frânghii, pânze şi rame, grele, plus o liotă de sclavi muţi, cu limba tăiată, lipsiţi de speranţă încă cu bute groase şi un nas uite-atât în cală, cala e mare, aproximativ cât o sală de conferinţe, pe un fond albastru mangal şi un nor pitic în dreapta, acoperind Steaua Polară. Sus, deasupra catargului. Dereglându-mi sextantul de la tata. În timp ce-l priveam, era o frumuseţe de sextant, cu lunetă fosforescentă, transpiram abundent vitamina B, ca acum, şi marea se făcea deodată un ocean micuţ, în care înota tata. Tata a dispărut, în stil crowl. Cu toate că înota ca un peşte, ca un campion. Avea umeri înguşti şi un cap frumos. Nas roman. S-a pierdut în valuri. Lucrul acesta l-am discutat îndelung cu Mariana când ne-am deşteptat cu două minute înainte să sune ceasul, iar când a sunat, ea tocmai izbutise să-l ridice pe dig. Şi, dintr-odată, moartea.

Sunt sigur că nimeni — sau aproape nimeni — nu ştie cine sunt. Asta mă doare. Mă roade zilnic, mă nelinişteşte, îmi provoacă explozive crize existenţiale. Pe la mijlocul anilor '50, părinţii mei (apostoli în medicină) au părăsit Bucureştiul pentru o repartiţie într-o văgăună al cărei nume sugerează o capră cu trei (d)iezi anevoie de reprodus într-un *curriculum*

vitae. Aici am apărut pe lume, într-un septembrie rural. Nici nu-mi dăduseră dinţii, când mama, excedată de ţipătul meu continuu (din cauza căruia câinele nostru ciobănesc devenise melodramatic), a avut fericita inspiraţie să-mi citească din Molière şi Cervantes. Din pricina urletelor de altă tonalitate (râdeam de mă prăpădeam), adormeam buştean ca orice copil supradotat încă de la titlu.

Acesta a fost primul meu contact cu marea literatură. După câţiva ani de zbucium beletristic în care-am reuşit, în pofida vârstei fragede, să omor prin zdrobire câteva pisici, familia s-a reîntors în capitală. Pisicile au rămas acolo, în curtea cu dovlecei. Refuz să-mi imaginez că nu s-au găsit oameni buni la suflet care să le ia acasă. E adevărat că miroseau cam greu, dar mai erau, cât de cât, pisici. Din şcoala generală nu-mi amintesc mare lucru. Cu excepţia profesorului de botanică ce rupea plante din ghivece, le înghiţea când credea că nu suntem noi atenţi şi ne dădea întruna extemporale care-ncepeau invariabil cu scoateţi o foaie de hârtie. De-atunci nu mai pot scoate nicio foaie de hârtie fără să nu am un scurt tremur nervos. Liceul ce a urmat se numea 43 şi se înălţa, alb, lângă o betonieră. Am înghiţit mult praf de ciment şi am luat o grămadă de premii întâi, mai păstrez şi acum, pe undeva, coroniţele. Din păcate unele mi-au ajuns prea mari, nu le mai pot purta. Şi ce mult mi-aş dori, uneori, de pildă când merg la Ateneu, să mi le mai pun pe cap. Sau la petreceri. Fiindcă, repet, nimeni nu pricepe cine sunt.

În vreme ce mă spălam pe dinţi, unul a căzut, am zărit în oglindă mutra mea ce te poate călca pe nervi dacă nu eşti echilibrat, cu două şanţuri nazogeniene moştenite de la tata pe unde s-ar putea plimba duminica două coloane de furnici, gândindu-mă în acelaşi timp că am renunţat la o meserie onorabilă ce-ţi dă dreptul să porţi bonetă ţuguiată, şi câţi n-ar vrea s-o poarte, ciocănel pentru reflexe în buzunarul stâng al halatului şi un stetoscop cu membrană de plastic roşu, ale cărui auriculare-mi cădeau pe dalele verzi din hol, mi le aducea femeia de serviciu, o femeie între două vârste dar încă apetisantă, cu rochie lungă şi ciorapi negri, mulaţi pe călcâie, infirmiera blondă, câteodată chiar asistenta-şefă, v-au căzut dopurile de la

aparat, îmi spuneau, sau ciocănelul, poftim, mulţumesc foarte mult, dacă nu mi le-aţi fi găsit n-aş mai fi auzit nimic, nici o extrasistolă, nici o voce din cosmos, iar celălalt obiect are, ştiţi, un cauciuc atât de util fixat la capătul cozii metalice cu care izbesc pe neobservate coate şi rotule, până le fac zob, uneori pocnesc şi geamurile de la intrarea-n instituţie cu un rezultat asemănător dar ceva mai zgomotos, strâng de regulă cioburile şi le bag în buzunar, recunosc că m-am abţinut de multe ori să nu procedez identic şi cu capetele unor pacienţi dar mai ales ale directorilor, rotunde, de spital, odată l-am aruncat pe ascuns, fără să mă vadă nimeni, credeam eu, în closet, însă am fost reperat, mi l-a adus un bolnav, poate pentru că nu mai avea de trăit decât o lună, maximum două, cancer, nu ştia, sau nu voia să ştie, şi mi l-a adus aşa cum îl găsise, mirosind a căcat, domn' doctor, v-a picat în wc, l-am şters eu cu hârtie igienică, e ca nou acu', uitaţi-vă, vedeţi cum străluceşte nichelu'?, nu strălucea, dar i-am dat dreptate, l-am felicitat, garantându-i că-i voi rămâne recunoscător o lună de zile, nu s-a prins, ba chiar a râs, şi dintele ăsta care mi-a căzut, s-a sfărâmat, fără niciun motiv, deoarece nici măcar nu-mi încleştez maxilarele, ce rost ar avea, omul a murit urât, gemând ca o tubă şi răsturnându-şi plosca, şi-a chemat mama, maică-sa n-a venit, i-am dat apă şi asta l-a mai liniştit, astfel încât, profitând de ocazie, mi-am amintit — amintirile vin de obicei la patul mortului — de a doua mea iubită, semăna niţel cu ăsta, tot atât de înaltă, vreau să zic, mă dusesem la ea acasă pentru nişte cursuri de histopatologie, pentru că n-am avut niciodată răbdare să asist la ore, mă plictisesc, devin agitat, îmi rup creionul, dar ceilalţi studenţi merg fără odihnă la toate cursurile, au pixuri, ochelari, caiete dictando cu coperţi de vinilin, se duc conştiincios chiar şi-atunci când nu se ţin cursuri, stau în amfiteatru, în linişte, sperând că până la urmă vor lua notiţe după ce le vor preda profesorii care vorbesc fără virgule, fără puncte, nefăcând altceva decât să recite ce-au copiat c-o seară înainte din diferite cărţi de specialitate, dacă nu cumva şi-au pus nevestele să copieze, şi ele copiază, cu bigudiuri pe cap şi-n halate de neveste de profesori universitari cu flori mov, iar atunci când nu recită, spun poezii, lungi, de Edgar Allan Poe, pe unul de la biofizică l-am auzit, era pulbere, în

amfiteatru penumbră, „Şi te-ai dus, dulce minune“, era vorba de clanţa pe care-o smulsese cu hotărârea omului de ştiinţă şi n-o mai găsea, sala a rămas închisă o săptămână, până s-a găsit o altă clanţă, bun, acum se pare că m-am spălat suficient, şi avea nişte sâni gigantici, Carmen, fata de care vorbeam, navigau prin cameră, şi tocmai atunci o găsise spălatul, făcea duş, prinsese apă caldă, ca-n filme, doar că l-a făcut cam prea mult timp, am observat că de la o vreme lumea nu mai conteneşte cu abluţiunile, o fi din cauza radiaţiilor, şi-odată o văd c-apare-n garsoniera de pe Calea Moşilor îmbrăcată numai c-un prosopel, eu nu doream decât un curs, iar prosopelu-i ajungea exact până la jumătatea fiinţei, jumătatea rămasă la vedere fiind udă şi albă, am rămas mască, şi, nici una, nici două, îl mai şi desface, am văzut un tufiş în flăcări, aşa c-am luat cursul, noroc că era pe masă, şi dus am fost, bine că mergea liftul, pe urmă ne-am mai întâlnit, am făcut în sfârşit şi lucrul acela, cu ochii închişi şi ea pe spate, n-a fost cine ştie ce, niciodată nu e, un fel de Bumbeşti-Livezeni, ceva strâmt, întunecat şi şuieră locomotiva, mi-a fost teamă că n-am să mai ies vreodată şi iată-mă-s, am ieşit, mi-a apărut un coş pe aripa dreaptă a nasului, l-am stors, acum puţin spirt, aşa, oricum nu te-ntreabă nimeni ce vrei să fii, când aveam şapte, opt ani, îmi plăcea să modelez din lut, am umplut casa cu gladiatori, pantere-n salt, lutul se întărea şi devenea casant, aşa s-au spart tigrul şi băieţelul cu gâsca, meduze, actori, nuduri celebre, ratam însă cu regularitate organele genitale, le făceam ori prea mici, ori prea mari, în această ultimă circumstanţă statuetele pierzându-şi echilibrul şi venind în nas pe biroul lui tata, corăbii, petreceam ceasuri în şir jucându-mă cu piraţii, unuia i-am scos un ochi. N-am vrut să mă duc la grădiniţă. M-au dus şi am făcut variolă. Se pare că important este ca până la urmă să ajungi student, chiar dacă pe studenţi nu-i interesează lutul, sau dacă da, nu o recunosc, să mai pun spirt, că sângerează, să termini studiile superioare pentru ca-n final să-ţi poţi pironi pe uşa apartamentului o plăcuţă de alamă pe care să fie gravat de preferinţă *Dr.*, cu majusculă, pe piept la fel, să ieşi în oraş şi lumea să te salute cu o umilă înclinare a capului ei umil, bună seara, bună ziua, domn’ doctor, auzindu-se distinct al doilea *d*, ce mai faceţi, bine?, nu, mulţumesc,

bravo, da' domnişoara doctor?, aşa şi-aşa, ce spuneţi ce soare-i afară, s-a-ncălzit vremea în timp ce eu nu reuşeam să le spun că mă doare-n cot de soarele lor, noapte bună, m-am însurat.

Am ales-o cu grijă. Purta pe atunci pantofi galbeni, ortopedici, la modă ca şi acum, cu tocuri foarte înalte, părul lung, pantaloni, asta m-a pus pe gânduri, dacă avea cumva picioarele păroase, că multe au, şi se dau cu after shave după ce s-au ras cu lame de ras tocite, am invitat-o la un concert, ceva cult şi insuportabil, în viaţa mea nu m-am foit atât pe-un scaun, Bach, sau poate Vivaldi, greu de spus, deoarece şi-au tot transcris unul altuia atâtea concerte schimbând instrumentul solist, încât nu mai înţelegi cine-i autorul, acum auzeam o indiscutabilă trompetă frontală, motiv pentru care i-am pus fetei mâna dreaptă pe coapsa ce şi-o ţinea lipită de a mea din motive muzicale, n-am simţit nimic deosebit, se pare că nici ea, de vină era concertul, la care-am dat timp de două ore din cap cu un aer de cunoscător, cred că de atunci am rămas aşa, dau mereu din cap, până şi-n alimentară, şi ăştia-mi vând cârnaţi cabanos care nu-mi plac, dar îi iau, ce să fac, cum aud ceva preclasic precum vocea unei vânzătoare, cum începe să mi se bâţâie freza, în rare cazuri îi întreb totuşi, sfios, dacă au auzit de mine, nu-mi răspunde nimeni şi eu spun mulţumesc, şi adevărul e că avea nişte picioare criminale, te puteai plimba pe ele câteva ore, până la Ploieşti, ca pe autostradă, cu orice viteză, dus şi-ntors, mi-a luat însă jumătate de an până am convins-o să-şi dea jos chiloţii, şi încă trei luni pentru sutien, nu ştiu de ce cu ăsta a fost mai greu, nu voia să-l scoată, mă înfioram la fiecare încercare, închipuindu-mi vreo groaznică cicatrice pe areolă, sau un papilom, până la urmă a cedat, dar după ce-am răguşit cântându-i la ghitară din Baez, Cohen şi Paul Simon, *Congratulations*, până am făcut praf o coardă, mi de sus, iar prin anii şaptezeci nu se găseau corzi, astfel încât am fost pus în situaţia de a cânta altfel, fără mi, şi când în sfârşit şi-a scos sutienul am băgat de seamă că nu cântasem rău deloc, avea nişte sâni obraznici şi roz care semănau, dimineaţa, cu un răsărit de soare. Asta dacă ai blocul orientat spre răsărit.

A doua zi m-am îmbătat de fericire pentru prima oară în viaţă şi tata m-a pocnit în tâmplă cu mâna stângă, cu inel. Poate-am făcut un hematom, deoarece mă-ncearcă nişte dureri cumplite când mă lovesc cu capul de uşi, or, în apartamentul ăsta nenorocit, toate uşile se află în spatele meu şi se deschid pe neaşteptate, mai ales când scriu nuvele. Până una, alta, constat că mă rad de mai bine de cinci ore, s-a făcut seară. Deşi e greu să se facă seară doar în cinci ore, iată, s-a întunecat, poate mă rad de ieri, cine-ar putea să spună, nimeni, de altfel nici eu, dac-aş fi întrebat de ce-am ales meseria asta, n-aş putea găsi un răspuns decent. Să te arăţi plin de solicitudine, cu sprâncenele uşor înălţate, să asculţi ce-ţi spun oamenii, şi-ţi spun întreaga viaţă, să-i înţepi în fesă ori în tălpi, să le miroşi gurile, şi toate miros, năprasnic, să le analizezi la microscop fecalele, urina, să-i apeşi pe burtă, când nu ai nici cel mai mic chef să faci aşa ceva, îi apeşi şi ei scapă gaze, să le ciocăneşti spinările, să-i palpezi, unii au râie, sunt jegoşi sau transpiră de emoţie, ori prea graşi, şi grăsimea se ia, se lipeşte pe mâini, degetele-ţi devin unsuroase, să faci controale genitale femeilor trecute de cincizeci de ani, ele chicotesc, iar tu le strecori o vorbă de-ncurajare, n-aveţi fibrom, scociorând adânc cu mânuşa şi-o privire fatală îndreptată-n sus, mârâind chiar şi-un termen abstract, un cuvânt tehnic care să le facă fericite, ele se înroşesc, de emoţie, deşi oricum nu le vindeci, şi toţi vor să fie vindecaţi, pe loc, să trăiască o sută de ani, sau măcar încă zece, degeaba cauţi să le explici că nu se poate în general, şi mai ales în particular, şi, dacă nici de atâta lucru nu eşti în stare, vor cel puţin să le iei sânge. Ligheanul e-n bucătărie.

Trebuie aşadar să înghiţi un antinevralgic dimineaţa devreme, pe stomacul gol, şi încă unul peste o oră, însoţit de un pahar mare de coniac, şi le iei sânge. În asemenea momente nu mai simţi mirosul de sat eternizat la subsuori, sau cum cântă poetul. Nu mai simţi nimic. Te bucuri de pădure, dacă lucrezi într-o zonă împădurită. Dacă nu, nu te bucuri. Dar nici nu te mai deranjează istoriile lor complicate despre vreme, semănat, mălai, ce mănâncă porcul, felu-n care fermentează nu ştiu ce, se încheagă brânza sau cad prunele şi ploaia, fiindcă din pricina coniacului nu mai poţi fi atent, îi

priveşti aşa, dintr-o parte, şi surâzi în direcţia combinei care tocmai trece, iar când te-ntreabă omul întins pe canapea dacă-i sănătos, îi răspunzi, sigur, aveţi-un organism de fier, dar să luaţi totuşi seara un decaris, cu multă apă, ce ziceţi ce combină minunată, bâzâie, păcat că nu se mişcă, nu există reacţii adverse, ascarizii nu sunt o problemă, problema e imaginea, oglinda, da, oglinda asta cu argintul oxidat ce-mi arată ridurile făcute de prea mult râs în colţul ochilor, deoarece în esenţă totu-i foarte caraghios, dintele din chiuvetă, de exemplu, era frumos, s-a dus, o fi un preţ, să-l plătim, dar până-ntr-o zi, ce-a venit puţin mai târziu, fiindcă vorbeam de Mariana, purta o basma albă înnodată sub bărbie în stil baroc, halat, arăta ca ieşită din spital, de fapt tocmai intra şi-şi strânsese superbul ei păr de studentă-n anul întâi cu acea mizerabilă cârpă de coafeză melomană, ţinuta era obligatorie, avea ochii de un verde-cenuşiu mirat şi privea cadavrele întinse pe măsuţele de disecţie de parc-ar fi fost vii, sprâncene arcuite fin spre tâmple, mirosea a violete, când vine primăvara îmi tresare a aducere aminte o nară, stânga, dacă nu pun rinofug în ea, la fiziologie căsăpeam broscuţe, ea, capul, eu, corpul, într-o perfectă comuniune de îndrăgostiţi, aşa a început iubirea noastră, cu broscuţele, după ce le înfigeam un ac de seringă în bulb, să nu le doară vivisecţia, rămâneau late, cu priviri obtuze, şi, mi-am adus aminte, nu mirosea a violete acolo, jos, în mica sală de reciclare a cadavrelor, care se reciclează prin metoda clasică, se iau mumiile după ce au fost ciopârţite de stoluri de studenţi, făcute chiseliţă, disecate până la cel mai mărunt nerv, câteodată nu mai rămâne întreg decât cel optic, cu care te poţi juca, trăgând de el ca de-un yo-yo, mai exact se iau atunci când au devenit inutilizabile, şi se bagă câte trei, patru împreună într-un cazan uriaş, cu un robinet de aramă, se învârte robinetul şi ţâşneşte apa, caldă, opărită, şi asta într-o vreme când era oprită în întreg oraşul, resturile de carne se desprind de pe oase, la început totul seamănă cu o supă, un sistem de ţevi creează un curent subacvatic care agită, răsuceşte, amestecă în vârtej ingredientele şi zeama, cazanul clocoteşte, se-aude un soi de sfârâit, ies aburi şi deodată vezi câte o mână, cafenie, jupuită, câte-un cap fără ochi, ochii se topesc primii, un pubis până nu demult adorat, o tibie ca de cretă ieşind pentru-o clipă la

suprafaţă, pentru ca apoi să se scufunde la loc printre bulbuci. Şi tot aşa până nu mai rămân decât oasele, curate, albe, ce apar ca-ntr-o apoteoză, sub forma scheletelor destinate studiului. Pure. Desăvârşite. Mirosind anatomic, aproape imperceptibil. După ce urmăream cu mult interes această operaţie ţinându-ne de mâini ca două fiinţe destinate una alteia, în orele următoare ne aplecam cu acelaşi interes asupra oamenilor vii. Din spitale. Cel puţin ăştia nu se învârteau. Cred că-n lunile acelea de învăţătură intensă a prins contur dragostea mea pentru Mariana. Părea că înţelege toată suferinţa de neînţeles a omenirii. Mai mult, îl citise pe Borges. Asta m-a dat gata. În facultate nimeni nu-l citise de bună voie pe Borges. Nu figura în programă. Fata cu pantofi galbeni ar fi fost în stare să-i facă bine şi pe disecaţi, credea ea în ceva, avea o misiune, ţinea morţiş să vindece lumea întreagă, dac-ar fi fost nevoie, cu toate că n-a fost niciodată nevoie. Uneori, când realiza în sfârşit că n-are cum salva vaca sau boul lungit în pat, i se umezeau ochii. Indiferent de gravitatea maladiei, discuta cu toţi ore-ntregi, îi asculta cu o răbdare de înger egiptean, şi ei vorbeau, se simţeau bine, aveau scaun. Am surprins-o odată introducând cu linguriţa ceai pe gâtul bandajat al unui bolnav incurabil, operat de cancer laringian. Omul o privea ca pe Dumnezeu, asta presupunând că Dumnezeu ar umbla cu linguriţe de ceai. Am urmărit-o luni în şir, am scris şi câteva povestiri duioase, cu morţi, i-am trimis scrisori, flori presate, în ciuda faptului că băieţii mă sfătuiau s-o las baltă, să nu mă mai frământ, să nu mai presez plante, deoarece asta nu se culcă cu nimeni, are-un fix, nici măcar dac-o plimbi cu Pobeda. Am culcat-o-n Herăstrău, era iarnă, ţin minte că nu izbuteam să-i scot căciula. După ce-am reuşit, am uitat-o acolo. Era de iepure.

Evident că aveam să mă tai. Asta probabil ca să mă ia cu toţii la întrebări, de ce m-am tăiat, de ce m-am însurat, de ce nu-ţi laşi barbă, de ce-ai făcut atâtea lucruri care nu-ţi plăceau, ba unele-mi plăceau, fetuşii malformaţi, de pildă, sau microscoapele, nimeni dintre voi nu ştie ce chestii interesante se mişcă pe lamelă, sub ocular, dacă-l potriveşti cum trebuie. Viruşi. Gigantice fire de praf. Paraziţi segmentaţi. Nu se zăresc întotdeauna, e-adevărat. Trebuie să fii stăruitor. Eu sunt.

Şi după ce m-am îndrăgostit, după ce mi-am terminat studiile — profesorii mă mângâiau pe creştet încetişor şi cu tenacitate, până mi-a căzut părul, eram studentul-model —, am fost aruncat împreună cu alţi nevinovaţi la ţară, într-un dispensar litografiat unde-am descoperit un irigator, am salvat cu el un om de la moarte, acţiune complet inutilă deoarece a murit patru zile mai târziu călcat de trenuleţul de navetişti, care are patru vagoane. După o lună mi-am luat un căţel gri foarte afectuos, care s-a umflat într-un ritm uluitor — era plin de limbrici — şi a plesnit. Apoi am cumpărat un iepure alb cu pete negre, l-am crescut cu dragoste, i-am dat morcovi, mă jucam cu el în nopţile reci, îl priveam cum sare, a sărit câteva săptămâni şi pe urmă a înnebunit. L-am mâncat în sos de vin, ca-n *Muzeul negru*, a fost gustos, însă spre deosebire de fetiţa din carte eu n-am făcut depresie ci diaree. Lucru ce-mi aduce aminte de o zi când mă dusesem ca tot omul la privată, privata n-avea uşă, mi s-a explicat că nu-i văzuse nimeni rostul, era construită-n buza unui deal şi mai era şi-al dracului de frig, şi tocmai când mă străduiam să-mi dau jos pantalonii l-am auzit pe unu' cu o voce de bariton urându-mi bună dimineaţa, domn' doctor. Trecea puţin mai sus, printre copaci, cu un topor pe umăr şi m-am scăpat pe mine, răspunzându-i totuşi la salut şi întrezărind deodată că nu am vocaţie de sfânt medical, mi-a mai luat ceva timp până să mă conving, şi asta chiar aici, la sat, printre ciacone-n noroi, în vreme ce căram găleţi cu apă îngheţată de la cişmeaua din stradă, că nu-s potrivit pentru o asemenea profesie, fiindcă un vindecător e static iar eu simţeam nevoia de mişcare.

Am renunţat aşadar la medicină, mi-am rupt diploma, am dăruit tensiometrul şi casoleta unor oameni ciudaţi şi m-am hotărât să mă apuc de scris. Pentru că prin cărţi, se pare, nimeni nu se-aşteaptă să-i dispară panariţiul, tuberculoza, să fie salvat. Am învăţat singur să bat la maşina de scris, după metoda Blanche, 1927. Am distrus maşina. Mi-am cumpărat alta. Să scrii. Cum să scrii. S-o faci în criză. Ca şi cum lumea ar fi în stare de asediu. De parcă totul ar urma să dispară într-o oră sau cel târziu mâine dimineaţă, inclusiv cactusul de pe birou pe care nu l-ai mai udat, fotografia soţiei pe malul lacului, oraşul, luminile şi pietrişul din mintea ta. Să scrii cu

disperare. Cu accente ascuţite pe toate vocalele, caractere Kierkegaard, aldine, corp de literă 15 şi mai ales cu moartea-n faţa şi-n spatele tău, la pândă, zâmbind ca orice fotomodel, cu timpul pe masă, zuruind, menţinând tensiunea prin mici spaţii albe, dantelate prin puncte de suspensie, rarefiind treptat textul pentru a-l strânge apoi în menghină, zdrobindu-i cursul, făcându-l să urle într-un tempo accelerat, *allegro molto e vivace,* gâfâind într-un crescendo traumatizant. Să nu-ţi menajezi cititorul, să-l bagi la idei, în spital, să-i laşi urme pe faţă. Fără milă. Să pulverizezi întruna. Nu contează ce, dar să pulverizezi. Să râcâi, să muşti, să rupi stilouri, crengi, hârtii, pe care să le faci cocoloaşe şi să le arunci de la balcon în capul copiilor ce merg degeaba la şcoală şi se uită-n sus la tine înjurând. Să-i înjuri şi tu, ţintindu-i cu borcane goale de iaurt şi bucăţi de lemn. Să scrii cu încrâncenare, cu furie, cu ură. Cu dinţii strânşi. Blestemând. Făcând ulcer, cu nişă, hemoragie digestivă, schizofrenie, gripă spaniolă, hemoroizi, tubaj duodenal. În delir. Să delirezi. Şi, fără să se vadă, să scrii cu dragoste, peste care să torni tone de piper şi ketchup Hunter. Să scrii din nebunie pură, intermitentă, ca un vânător. Din exasperare. Din disperare. Scriind. Îngheţând. Pierzând apusuri, prieteni, femei frumoase, ţări străine. Odată am vrut să mă arunc de pe ceva cu capul în jos, am găsit un pod, construit de nemţi în timpul războiului şi lăsat de români să se ruineze şi m-a salvat un ţăran cu care băusem o sticlă de ţuică prinzându-mă de gulerul cojocului. L-a rupt. Şi alt cojoc nu mi-am cumpărat nici până acum. Şi nevastă-mea care nu înţelege de ce. De ce mă apucă plânsul la filme vechi la care nu plânge nimeni, de ce râd când nu e nimic de râs, de ce mă îmbăt când lumea-i atât de frumoasă.

Apoi au venit, pe neaşteptate, izbânzile. Prima carte, primul premiu. Cât de mândru m-am dus la restaurantul scriitorilor. La un moment dat m-am îndreptat, ca proaspăt membru al Uniunii, spre toaleta rezervată membrilor. Şi un literat scund, cu o privire fixă, s-a enervat că n-am deschis uşa atunci când a izbit-o el cu piciorul, dinăuntru. Peste câteva clipe a venit la masa unde stăteam emoţionat şi s-a apucat să mă înjure de mamă. În grădina plină de mari scriitori se făcuse linişte. Stinghereala mi-a fost însă

înghiţită de puhoiul invectivelor, omul nu mă slăbea deloc, avea cioc, nu voia să plece de lângă mine, îl fascinam. Trebuia să-l stimez, era scriitor, dar după ce l-am ascultat politicos vreun sfert de oră încercând fără succes să-l întrerup, l-am pocnit în stomac. Nu s-a mai ridicat. L-am lăsat acolo, sub masă, sunt ani de-atunci. Concomitent cu prăvălirea lui pe spate, la o masă vecină un alt creator a sughiţat scurt, a spus Croce, şi a vomitat în farfuria cu ostropel a unui coleg de generaţie care-l privea admirativ.

Apoi mi-a apărut a doua carte. Şi asta a luat un premiu, la Târgovişte, trei sute de dolari. Organizatorii ne-au dus cu autocarul la Mânăstirea Dealu, unde-am văzut şi eu capul lui Mihai Viteazul. Sau, mă rog, racla unde se presupune că stă de patru sute de ani. Mariana s-a distrat, la hotel, în pat, patul era îngust şi-i cădea un picioruş, zicând că nu era capul lui. După încă un an, mi s-a părut c-am pătruns definitiv în lumea prozatorilor cu un mic roman, despre identitate. Citeam în metrou propriu-mi volum ţinându-l în aşa fel încât să pot fi lesne recunoscut după fotografia de pe copertă. M-a recunoscut o doamnă cu batic. I-am zâmbit, n-am ştiut ce să fac, să-i dau sau nu cartea cu autograf, aşa c-am coborât la prima staţie. Puţin mai târziu am câştigat marele premiu naţional pentru cea mai bună piesă de teatru a anului. Începeam să fiu robul concursurilor, le câştigam ca un cal, devenisem vicios. Peste şase luni, alt premiu, tot pentru cea mai bună piesă de teatru a anului. A aceluiaşi an. Nu s-a jucat niciuna.

Deunăzi am intrat într-un bar, mă simţeam singur, n-aveam cu cine vorbi şi, după două, trei pahare de gin, i-am destăinuit barmanului c-am luat un premiu literar. Unul foarte important. Bravo, mi-a spus el, privindu-mă înţelegător. Da’ poză în ziar ai? Da, am răspuns, uite-o aici. S-a uitat la ea, apoi la mine, şi nu m-a recunoscut. Deşi era o fotografie bună. Mi-a înapoiat ziarul zâmbind. De pildă mergi pe stradă, eşti fotbalist, deputat, sau prezinţi vremea la televizor, şi toată lumea întoarce capul, vrea să te vadă mai bine, să-ţi observe linia nasului, urechile, şuşotindu-ţi numele cu respect, cu invidie, cu admiraţie, cu stropi de salivă. Dar dacă se-ntâmplă să fii scriitor nu te vede nimeni. Cel mult monstrul Golombre. Sau poliţistul. Care te ameninţă cu degetul, preventiv. În cel mai bun caz barmanul îţi

spune bravo şi-aşteaptă să-i dai şi-un bacşiş pentru cuvânt. I-l dai. E insuportabil, chestia asta te roade de viu. Orice fetiţă mută de la ţară, strict analfabetă, care reuşeşte să stea nemişcată cinci secunde pe o bârnă, este incomparabil mai cunoscută decât mine. Orice tenisman ce-a câştigat marele premiu Camil Petrescu. Orice boxer căruia-i atârnă creierul mic. E indecent.

A sosit clipa să-mi ascut briciul. E un meşteşug pe care l-am deprins de la bunicul din partea tatălui, îşi ascuţea briciul de două ori pe zi şi-apoi ieşea în oraş, pe strada principală, intra într-o cârciumă şi nu scotea un cuvânt până se stingea lumina. Atunci se trezea. Bun, briciul e-n buzunar, nevastă-mea văd că doarme, dacă ea o fi femeia asta frumoasă care doarme-n patul meu. Trebuie să mă duc să cumpăr iaurt. Există o anumită cutiuţă de iaurt care-mi place foarte mult, cu o văcuţă albastră pe capac. Şi eşti obligat să mănânci. Laşi după tine două, trei cărţi, o soţie care doarme cu veioza aprinsă şi, într-o noapte oarecare, îţi dai seama brusc că nimic nu este cu adevărat important, cele mai puţin importante fiind concepţiile tale despre lume, văcuţe, destin şi oare de ce mă indispune mutra ăstuia care vinde iaurt? Pare foarte plin de el, care-o fi motivul, poate e tâmpit. Da, e posibil, doar s-a făcut zece seara.

Intru.

Are un ochi zbanghiu. Îmi dă restul surâzând cu un aer condescendent. Poate mă înşel, totuşi simt că mă priveşte de sus. Nu înţeleg de ce. În fond, eu am făcut o facultate, am salvat un om de la moarte, şi-am mai şi publicat câteva cărţi pentru care-am primit opt premii. El n-a primit niciun premiu. Îi vorbesc totuşi civilizat, în buzunar am briciul, îi strâng uşor mânerul neted. Dobitocul se uită lung la canadiana mea. Ştiu, e veche, are gulerul descusut, n-am avut bani să-mi cumpăr alta. Toate câştigurile de pe urma scrierilor mele s-au dus pe-o bibliotecă, trei tablouri şi o sofa. Şi, bineînţeles, până şi asta are-o mică tăietură pe care n-am văzut-o la magazin. Vânzătorul pare însă să fie la curent, e un cunoscător, ştie de tăietura de pe sofa, probabil că acum râde în sinea sa. De-o fi având sine. Îl întreb în şoaptă, cât mai blând cu putinţă şi aplecându-mă puţin în faţă, cât e ora. Pe urmă, după ce-mi

răspunde corect, îi pun o întrebare şi mai uşoară, şi anume dacă are idee cine sunt. Îmi întorc capul, ca să mă vadă şi din profil. Ca să-i dau o şansă. Mă priveşte amuzat. Am pierdut şirul celor care mă tot privesc amuzaţi. Îmi ţin respiraţia şi-l mai întreb o dată. Mă priveşte la fel. Şi-atunci îi tai gâtul, cu o mişcare rapidă. Aproape elegantă. Şi înşfac cutia cu iaurt, nu înainte însă ca doi, trei stropi de sânge să sară pe capac.

Mă gândesc să-mi părăsesc un timp nevasta. Adevărul e c-a avut noroc, Mariana, au fost nopţi când i-am privit gâtul mai mult decât trebuia. Pe de altă parte, e de domeniul absurdului să te desparţi, fie şi numai pentru scurtă vreme, de cineva la care ţii atât de mult. Dar când mă trezesc dimineaţa îmi dau seama că absurdă e şi lumina, dovadă dintele care-mi cade. Am avut nevoie de multe acte pentru a-mi pune afacerile la punct. Tribunalul. Ce m-a impresionat în clădirea aceea au fost culoarele. Lungi, înalte, întortocheate. Cufundate într-o semiobscuritate pătată de pâlpâitul câtorva neoane. Mirosind a transpiraţie şi urină de pisică. Care mi-a adus aminte de copilărie. Însă de unde atâta urină. De unde atâtea pisici. Probabil că vin noaptea, privesc boxa acuzaţilor cu ochii lor de fosfor, încolăcite pe băncile pe care se aşază a doua zi oameni cu pălării tari şi fuste de bumbac, şi marchează locul. Apoi pleacă spre cotloanele întunericului altor săli.

La plecare ne-am sărutat. Mi-am strâns fără grabă câteva lucruri indispensabile. Mai nimic. N-am adunat cine ştie ce în patruzeci de ani. Mi-am luat chitara, un geamantan în carouri căruia i-am pierdut de mult cheia, casetofonul şi un pulover. Poate-o fi frig pe-acolo, mai ales acum, iarna. În tren m-am gândit din nou, cu amărăciune, că nu mă cunoaşte nimeni. Un timp am încercat să transform constatarea asta într-un sentiment cât de cât reconfortant. Dar după vreo jumătate de oră a-nceput să mă enerveze individul din faţa mea. Mânca preocupat cireşe dintr-un borcan de compot şi scuipa sâmburii pe jos. I-am spus cu o voce caldă domnule, nu vreţi să scuipaţi mai înalt, sau mai lung, ori să tăiaţi speteaza banchetei, mai avem mult de mers şi toată lumea face la fel, e la modă, aţi văzut *Twin Peaks*? sau haideţi să deşurubăm oglinda şi s-o aruncăm dracului pe fereastră, poate nimerim vreun ceferist, ori am putea sparge neonul, nu suntem decât noi doi

în compartiment, vă împrumut briciul meu pentru banchetă, ce spuneţi de idee, e foarte ascuţit, eu l-am ascuţit, cum m-a învăţat bunicul, pe curea, ce părere aveţi?, şi omul s-a ridicat fără o vorbă şi-a ieşit pe uşă de parc-ar fi fost untdelemn, n-a scârţâit nimic în urma lui, şi asta, din păcate, chiar cu două, trei secunde înainte să-l întreb dacă mă cunoaşte. Dacă ştie cine sunt. Culmea ar fi fost să ştie.

Am pierdut câtăva vreme noţiunea timpului. Oraşele trec unul din altul. Trenurile, la fel.

La Tulcea m-am descurcat destul de greu, la hotel spuneau întruna că n-au locuri libere, şi nu era umbră de turist, cum Dumnezeu n-aveţi camere când văd că nu vine nimeni în rahatu' vostru de oraş, a venit însă poliţia şi m-a luat la întrebări, noroc că păstrasem o sticlă de whisky cumpărată la Arad pe care-am băut-o cu plutonierul sau ce era, că devenise imposibil să-l mai înţelegi dimineaţa, ori să-i distingi gradele, aşa cum dormea pe mocheta de la baie fără uniformă, dar când s-a trezit mi-a împrumutat barca. Nu era grozavă, lua apă şi n-avea decât o vâslă.

Minunată-i Delta Dunării. A spus-o şi Cousteau. Sau cine-a spus-o. Fum, ceaţă, frunze, pe ele praf, ape tulburi, verzi, cleioase, mergi pe tot felul de canale identice şi din când în când zăreşti câte-o raţă sălbatică. Sau două. Plus un lipovean. Vânjos, roşu la faţă, beat turtă. De obicei întins pe mal, aşteptând. Nu aşteaptă ceva anume, doar stă şi se uită la cer. Altfel, cumsecade, te invită în coliba lui din chirpici şi găinaţ, îţi dă ciorbă de peşte pregătită după o reţetă străveche, cu apă din Dunărea-n care mişună vesel tot felul de porcării şi mai ales vibrioni holerici, undeva şi-n acelaşi timp mult deasupra noastră zboară sonde spaţiale spre Jupiter, spre Saturn, se pare că deja au depăşit graniţele galaxiei şi, după cum se vede, nu navighează cu mult folos pentru omenire, obiectele astea argintii plonjează-n univers iar pe lipovean îl doare fix în cur, şi mă întreabă unde vreau să mă plimbe cu lotca, la Mila 42, la crâşmă, să bem şi noi ceva, că e deja dimineaţă, are umeri zdraveni, e ars de soare şi de fundamentala lui prostie, asemănătoare candorii, o prostie durabilă, neclintită de secole, de tătari, de inundaţii, rezistând fără nicio problemă celor treizeci şi şase de grade la

umbră fără pălărie, şi-l întreb şi eu, a devenit un obicei, nea Vasile, tu mă cunoşti pe mine? Ce zici? Ştii cine sunt eu, nu cumva m-ai mai văzut? Omul e-n vârstă şi mă priveşte cu un interesant amestec de curiozitate şi lehamite, de unde dracu' vrei să ştiu, ce altceva poţi fi decât turist, deşi nu pari, şi-atunci cred c-a zărit ceva în ochii mei pentru că-l aud că-mi spune, c-o voce schimbată, hai, lasă, poate nu te-am recunoscut, mi se mai întâmplă, nu mai ţin minte ca altădată, bine, zic, totuşi spune-mi dacă ştii cine sunt. Chiar n-ai auzit de mine? Păi, dragul tatii, zău că nu, cum ziceai că te cheamă, aha, nu, deloc, oi fi fiind de la televiziune, c-acuma vine toţi să ne filmeze cum trecem cu barca pe canale şi-napoi, şi-n clipa aceea mă prefac că mă aplec spre apă, îmi trec delicat degetele mâinii stângi pe deasupra valurilor şi cu dreapta scot briciul, sigur, îmi e mai uşor acum, m-am obişnuit odată cu trecerea timpului, şi-i retez carotida, ce de sânge ţâşneşte, şi el cade, lent, drept pe fundul bărcii care se transformă imediat într-o baltă splendidă de roşu cu striuri violete, încât mă întreb pentru o clipă de unde atâta lichid Pollock-Gauguin. Pe urmă apuc ramele, parcă-s de fier, şi vâslesc spre cherhana.

Mă întorc târziu în oraş.

Câteva zile privesc dealurile. Apoi caut prin buzunare o fisă ca să dau un telefon. Renunţ.

Am rămas fără bani. Tot gândindu-mă cum să rezolv problema asta, fac într-o zi o vizită în cimitir, teii sunt în floare, mă aşez pe o bancă. Sunt obosit. E, din nou, după multă vreme, o dimineaţă frumoasă. Cântă şi păsărelele. Trec câteva minute, poate o oră. Îl observ pe îngrijitor, un bătrânel foarte urât care, la zece metri în faţa mea, se preface că mătură o alee. De fapt mă studiază de vreun sfert de ceas cu mare atenţie, prin nişte ochelari cu lentile puternice şi rame negre, groase. Chiar lângă mine se înalţă o cruce foarte frumoasă, din marmură albă, cu un gărduleţ de fier forjat de jur-împrejur. Gărduleţul face impresie. La încrucişarea barelor, artistul a sudat bumbi de alamă, strălucitori, cineva din familie îi lustruieşte zilnic, cu siguranţă, bumbii te hipnotizează, imită steluţe. Mă ridic pentru a privi mai bine fotografia fixată pe cruce. O fată superbă, nu ştiu dacă

moarta, cu păr lung, şaten, şi nişte sâni de cinema, stă culcată pe o rână în culori. În timp ce-o admiram, am simţit că îngrijitorul vine spre mine. L-a trădat mătura, pe care-o târa, curios de neglijent, pe nisip. Mi-am pipăit imediat briciul din buzunar. Ştiu, s-a cam tocit de-atâta folosinţă. Totuşi l-am întrebat pe bătrân, cu cel mai firesc aer cu putinţă, dacă mă cunoaşte. Nu mi-a răspuns. Continua să se apropie, ameninţător.

JAF ARMAT

Radu. Mi-a luat ceva timp până să mă hotărăsc în privinţa măştii. Cu pistolul n-a fost nicio problemă. Trebuia să fie o mască simplă, de preferat un cap de animal. M-am gândit la un fluture. Mi-am cumpărat un Magnum. Întotdeauna mi-a fost frică de fluturi, bănuiesc că oricărui om îi este, mai ales dacă-ţi intră unu-n cameră şi-ncepe să zboare iute şi dezordonat, noaptea, fâşâind, nu ştii niciodată când te va nimeri în ochi. Cred că devin alb ca varul de spital, fluturele sfârâie izbindu-se de neoane, calorifere, uşile rezervelor unde stau în poziţii nefireşti oameni pe moarte, cu aripi, perfuzii, dau un ţipăt şi fug din încăpere, de regulă sufrageria. Gloanţe am luat de la Hunter, cu permisul de conducere al maşinii. Un Tico cu transmisie automată şi parbrizul crăpat, verde. Mi-au dat numai două cutii cu cartuşe, îmi sunt de ajuns, mâine o să mă antrenez pe terenul de tenis. În schimb n-am găsit mască de fluture nicăieri, am încercat şi la magazinele specializate, nimic, nici măcar la Mall. A trebuit să mă mulţumesc cu una de iepure, parcă-i o căciulă rusească, şi-am modificat-o. *Natural Born Killers*. După ce mi-am pus-o, în baie, am ieşit brusc pe uşă urlând ca iepurii şi Corina a-ncremenit. Şi-a dus mâna la inimă. Peste inimă are-un sân în formă de pară. Ce-i asta? a zis, mângâindu-şi repede sânul. Dacă mă gândesc bine, n-are formă de pară, mai degrabă seamănă cu Bricul Mircea după reparaţii. Ce e cu Corina? m-a întrebat odată Doina, soţia lui Cristi. Pe Cristi n-a fost greu să-l conving să mi se alăture. Va fi experienţa vieţii noastre. A intelectualilor începutului de mileniu. Ceva piramidal. În schimb, Doina are o formă romboidală. Nu i-am răspuns. Nu i-am răspuns nici Corinei. Mi-am scos

masca şi, în loc să ofteze uşurată, s-a speriat şi mai tare. I-am spus că-n asemenea condiţii poate n-are rost să ne mai ascundem. Ce condiţii? a întrebat pe un ton absent. Hotărâserăm, ca o clauză principală a vindecării ei, să nu spunem nimănui nimic, nici măcar Doinei sau Ioanei. Plec, voiam să te fac să râzi şi tu te-ai speriat, i-am zis. Probabil mi-am pierdut minţile, a replicat. Am privit-o scurt, avea dreptate, nu exista niciun motiv de râs, mi-am luat halatul de molton din cuier, unde te duci, sunt de gardă, nu mă aştepta cu masa. Mirosul de gunoi al primăverii îmi înţepă nările. Nu-mi place psihiatria, detest lumea-n care-o practic, Corina e bolnavă, n-am copii, mi-am ratat viaţa, Bricul Mircea nu va mai pluti niciodată.

Aurel. Morţii mă-tii de motocicletă. Cine dracu' m-o fi pus să mă bag în porcăria asta de mâine. Cu nişte boşorogi care nici nu ştiu cum îi cheamă. Când mă distrez aşa de bine. Spărgând geamuri. Zgâriind flori de nu-mă-uita pe caroserii. Smulgând retrovizoare, trosnind portiere cu cataroiu' şi piţipoance-n parc cu gaşca. Ce-o fi având motoru', că nu se-aude nimic, mort, canci, la revedere. Benzină are. Contactul l-am pus. Şi-atunci de ce nu porneşte, c-o sparg, nu vrea cu niciun chip, şi-i ditamai Honda roşie. Şi nu miroase-a gunoi, mai degrabă a mort. Pe-ăsta, psihiatrul, îl cheamă Radu şi are barbă. I-am zis că dacă mă vede-n faţa blocului că scuip, dacă redecorez BMW-uri şi Chryslere, m-am lăsat de facultate şi joc biliard nu-nseamnă că-s diliu, să mă bag în aşa ceva. Fuck, zice, ca să-mi arate că ştie limba interlopă. Da. Tu-ţi motocicleta japoneză… Nu, nu fur decât foarte rar, i-am explicat în urmă cu trei săptămâni, la cârciumă, nu-s ofticat pe lume, ca băieţii din anii şaizeci de-acu' un secol, nu fumez haşiş, că-mi intră fumu-n ochi, mai trag doar o marcaciucă, atât, hobby-ul meu e să-i ajut să-i apuce damblaua pe-ăştia îmbuibaţi, ca Robin Hood, ca tinerii ăia supăraţi englezi, da, ce vă miraţi, am citit şi eu o carte, drumul spre înalta societate, mama mi-a spus s-o citesc, mă piş pe ea de motocicletă. Nu, muzică nu ştiu, da' calculatoare da, cum văd un laptop într-un 4 × 4, îl fac bucăţele. A râs. Eu nu vedeam nimic de râs, cum nu văd nici acum pe-ntuneric s-o fuck pe Honda, da' exact când cred că se pregătise suficient să-nceapă să-mi spună ce vrea de la sufletu' meu, apare nevastă-sa, cu nişte craci de-am fost gata

să mă-nec cu ginu', domn' doctor, să moară mama care mi-a dat drumu-n înalta societate dacă n-aveţi o soţie ca la balamuc. S-a strâmbat, aşa, adică degeaba o am, şi-a făcut prezentările, Corina, Aurel, sărut mâna, doamnă, domnişoară, zice, şi mi-a sărit lichidu' din gură drept pe rochia ei culoarea oului de porumbel, mă scuzaţi, poate iese cu Ariel, zic, ea nimic, Shakespeare, am adăugat ca să-mi arăt furtuna intelectuală, ăla care zboară, la care m-a privit lugubru, deşi n-am mai văzut porumbei de când eram mic şi se juca tata cu mine, săracu', că-i muncitor, acum abia izbuteşte să scoată două cuvinte pe lună şi pe-urmă adoarme din cauza efortului, şi nu mai sunt porumbei fiindcă i-au omorât porcii cu fumu' lor de eşapament Jaguar Porsche Lexus, ţară de căcat, cum să nu te-apuce agitaţia ecologică şi să nu le deşurubezi toba stând pe spate-n mocirlă sub tărăboanţă, am picat în deznădejde când i-am văzut genunchii, superbi, sepuku, muie, n-o să mai pornească-n vecii vecilor jafu' ăsta fabricat în Japonezia, un genunchi ca un măr alb pe asfalt. Numai că n-am înţeles de ce domn' doctor stătea în bar îmbrăcat cu paltonul de spital. Şi nevastă-sa se dădea domnişoară. Poate de-aia purta el paltonu' de molton. Sau se-afla în căutare de pacienţi şi mă găsise pe mine. Eram şi destul de potrivit, aşa cum stăteam căzut pe gânduri, pe scaunu' rotativ, că tâmpiţii şi-au pus scaune de dentist în bodegă, cu tetiere, să-ţi sprijini scufiţa din cauza preţului cât salariul lui babacu' pe-o picătură de whisky pentru papagali, şi nea Răducu m-a luat din depărtări, cu cultura, cu meciu' de fotbal, şcoala generală, sanchi, de fapt tot încerca să-mi spună ce-l frământa dar ocolea subiectu' chiar şi după ce-a plecat femeia aia ameţitoare, cu ochii verzi ca dup-o fiolă de cristal turcesc, nu înainte însă de-a-l tapa pe doctor de bani sau de stetoscop, nu ştiu sigur fiindcă rămăsesem privind rochia îndepărtându-se deşi dispăruse din policlinică de vreo juma' de oră, avea o rochie transparentă, nu culoarea oului de porumbel, ci albă şi mulată pe obiectiv de să-nnebuneşti aşezat pe taburet pe viaţă, unduind la curbe şi fâlfâind din tiv maritim, ca Bricul Mircea. Pân' la urmă mi-a zis că dă o spargere şi vrea să-l ajut, că-i cunosc pe toţi şmenarii din cartier şi mai ales pe Gigi, bodigard la locul faptei, care poate să-ţi spună tot ce-avem nevoie, turuia omu', în sfârşit îşi dăduse

drumul. Nu ca rabla asta nemernică, na, i-a pornit ceva, în sfârşit, dracului, cred că motoru', pâr, pâr, de ce-oi fi dat atâţia bani pe ea nu ştiu, de prost, cică chilipir. Ia să fac o tură să trezesc lumea că prea doarme ca moartă de la două noaptea.

Anca. Nici nu ştii ce frică mi-a fost. Tocmai închideam şi mă gândeam s-ajung acasă să fac un ostropel când, hodoronc zdronc, au intrat ăia cu măşti de fluturi… *La televizor au spus gândaci*. Mă rog, cine stătea să-i întrebe ce insecte erau, c-aveau antene, asta-mi amintesc, şi tipu' cu barbă odată zice staţi pe loc pe-o voce cavernoasă de parcă ne-ar fi dat prin cap să plecăm undeva. *Şi ce-ai făcut*? Am înlemnit cu mâna pe-o bancnotă şi mă rugam în gând dă Doamne să nu fie adevărat, să mă fi tâmpit numărând banii altora trei ani la rând, da' era cât se poate de adevărat, dovada stătea chiar sub nasu' meu vârâtă prin fanta ghişeului, un pistol negru, ca de jucărie, cu cocoşu' ridicat şi-o cătare prin care vedeam ochiu' ăluia de i se mişca prin cap în gaura măştii… *Doamne sfinte, aveau pistoale cu cocoş? Şi Gigi?* Gigi nu, da' bine că purta jacheta aia de piele pe care scrie *Security* ţeapănă de jeg pe el ca să-l ajute să rămână-n picioare şi să-i enerveze pe bandiţi, că individu' mai scund zice mă, de ce scrie pe tine în engleză? Gigi, fără sunet, rămăsese cu sendvişu-n mână şi continua să mestece ce-avea-n gură cred că de la şoc, uitase să oprească instalaţia. Dă-mi arma, zice ăsta micu', părea de-aceeaşi vârstă cu tipu' care mă luase-n miră, da' se ţinea mai bine, Gigi a-nghiţit în sec, n-am, zice… *De unde ştii că se ţinea mai bine*? Nu fi tembelă, l-a scos afară din ghişeu, l-a controlat şi l-a băgat înapoi din două mişcări de parcă eram la film, când de fapt eram la serviciu, şi bărbosu' a răcnit deodată nu mişcă nimeni, la care celălalt, rânjind pe sub antenele alea în formă de mustăţi, că-şi pusese masca invers, îi zice ai mai spus asta, am spus staţi pe loc, se zborşeşte Barbă Neagră, şi nu-i acelaşi lucru? pufneşte ăstălalt, nu cred că-i momentul potrivit pentru lingvistică, face omu' cu pistolu', şi s-au apucat să discute ceva din care n-am înţeles decât că suntem la tautologie, ne-a luat dracu', şopteşte Gigi, că dacă cuvântu-nsemna ce credeam şi eu că-nseamnă, atunci avea să se lase cu o indispoziţie generală, degeaba vorbeau cifrat, tipul înalt tot pe-un ton

coborât, de cimitir, cred că era doctor, parcă-l auzeam pe tataie-al meu, ce-a mai pătimit şi el din cauza comuniştilor… *Ancuţo, nu mă perpeli cu comuniştii, zi ce-a fost mai departe.* Păi a fost tare frumos, credeam că gata, îmi rămâne Titi fără mamă sau în cel mai fericit caz se va trezi cu una mută, că-mi pierise glasu' ca şi cum nu l-aş fi avut niciodată. *Cui, ţie?* Mă uitam la ochiu' de fluture şi pe urmă Gigi a căzut lat lângă mine peste computer, praf a făcut monitoru'. *L-au pocnit?* Nţ, a leşinat, nu suportă camuflaţii, are ceva din copilărie, de la un bal mascat de 1 mai. Scoate banii, a ţipat tataie la mine, agitând puşcociu-n direcţia tavanului pe care abia-l zugrăvise Ali Baba săptămâna trecută, vezi să nu cumva să apeşi pe alarmă, rosteşte într-o doară şi ăla micu', se rezemase de bara pentru clienţi şi părea plecat, ca şi cum totul ar fi fost un fel de joacă, cu singura neplăcere că puteam rămâne cu creierii împrăştiaţi pe perete… *Pe care abia l-a zugrăvit Ali săptămâna trecută.* Exact. Acu' nu ştiam ce să fac, că-mi căzuse mâna c-o hârtie de-o sută de dolari între picioare, unde-aveam butonu' roşu, şi-odată-l văd pe ăsta scund că-mi bagă mâna-ntre picioare şi se descarcă pistolul ăluilalt de-am rămas surdă, dracului, că de-atunci îmi ţiuie ceva în urechi, *o fi de la tensiune,* credeam c-o să leşin şi eu, că Gigi-şi revenise şi-acu' dădea din mâini, cădea tencuiala şi se umpluse cămăruţa de fum. Stai niţel, c-a sunat la uşă.

Cristi. Ştiam că-i o imensă prostie. Doar îl cunosc pe Radu din armată, din ziua când am tras la ţintă şi el a fost singurul care l-a nimerit pe locotenent, cu toate că distanţa dintre cele două obiective era apreciabilă, i-a zburat degetul mare de la mâna dreaptă stopându-i pe neaşteptate cariera militară în mijlocul poligonului de la Topraisar. Nu era primul caz de mutilare de-acolo, cu câteva luni în urmă un soldat fusese călcat de-un tanc, la o demonstraţie mai entuziastă a puterii de luptă a unităţii. Stătea în tranşee, că era fruntaş, cum i se ordonase, şi tancul a trecut pe deasupra, pământul s-a surpat iar băiatul a scăpat ca prin minune cu tot toracele fracturat şi turtit din lateral, dobândind un aspect mai aerodinamic, deşi era de la ţară, privit din faţă părea văzut din profil şi invers, nu sunt totuşi convins că o asemenea constituţie îţi poate fi de ajutor în viaţă. În plus,

Răducu l-a ţinut minte pe unul care-l băgase la carceră, un maior cempuşcase cică din greşeală un trupete mortal, un nenorocit, avea o motoretă Mobra de care realmente se îndrăgostise, roşie, singura lui bucurie-n viaţă pe lângă maltratarea răcanilor, şi, exact cu o oră înainte de-a ni se elibera actele de izbăvire din uluitoarea viaţă cazonă, viitorul psihiatru i-a turnat pe ascuns nisip în rezervor, i-a spart farul, i-a zgâriat aripile în zigzaguri mici dar concludente, în final tăindu-i şi şaua cu briceagul de desfăcut conserve. Când mi-a mărturisit ce-avea acum de gând, am rămas fără frază. Maiorul a-nceput să alerge ca scos din minţi, căutând vinovatul cu pistolul în mână, în vreme ce noi părăseam unitatea salutându-l regulamentar cu degetul mijlociu în cadenţă. Şi-acum apare Radu cu ideea asta SF. Jaful noului secol. Un timp am crezut că glumeşte. Însă era cât se poate de serios. O fi rămas cu nostalgia glonţului cu care-l estropiase pe locotenent, la care s-au adăugat Mobra şi îndelungata experienţă contagioasă cu bolnavii mintal. Doina plecase la coafor, stăteam de vorbă în camera mea înţesată de cărţi pline de praf, la picup se auzeau în surdină variaţiunile pentru pian pe-o temă de Paganini ale lui Rahmaninov, şi l-am întrebat dacă-mi poate oferi un motiv cât de cât rezonabil pentru jefuirea unei case de schimb valutar în plină inflaţie şi pentru faptul că voia să mă convingă să particip. Bă, mi-a răspuns, de douăj' de ani încerc să pricep ce ni se-ntâmplă… Şi? Şi n-am reuşit. Bei un coniac? Am pus întrebarea pe un ton retoric moderat, avea ochii roşii, parcă era Paganini cu coarda ruptă la concert. M-am săturat, zice, sorbind dintr-o înghiţitură deloc retorică coniacul meu Napoleon ca pe ceai. Am obosit. Sunt frustrat. Am ajuns conferenţiar şi dau consultaţii şi-acasă ca să-mi scot banii de benzină, mi-am luat un Tico la patruzeci şi doi de ani la mâna a doua, după trei luni a-nceput să tragă stânga, ceva la direcţie, nu i se ridica antena, masca radiocasetofonului îmi sărea în poală la hopuri, m-am dus la service un an întreg şi-am început să înţeleg exploatarea omului de către om plus invazia Coreei, în consecinţă am scris trei cărţi de specialitate aproape pe gratis, fac gărzi, o revistă de psihiatrie colorată, am respectat legea, întotdeauna am fost corect şi sunt zile când trebuie să mă gândesc bine dacă-mi pot permite să cumpăr o sticlă de apă

minerală, pentru că doi litri pe zi de Izvorul Minunilor înseamnă a zecea parte din salariu, la care se adaugă ţigările, benzina, programul TV, rămân patru milioane jumătate, din care scad întreţinerea, telefonul, lumina, Corina, şi-ajung sub zero. Aşa că de-aia atunci când mă-ntorc de la spital buimăcit, în loc să citesc o carte ori să stau c-un prosop pe faţă, primesc pacienţi, de la cinci la şapte, depinde de situaţie, săptămâna trecută unul a făcut o criză şi-am rămas fără perdele, acum trebuie să-mi extind consultaţiile până la nouă, ca să-mi iau perdele. Stai, mă, Răducule, şi eu dau meditaţii ca să-mi îmbunătăţesc nivelul existenţial, şi-abia izbutesc să iau unu la sută din cărţile pe care le doresc, coniacu-i un cadou de la un elev, n-a intrat la facultate, evident, lumea-i rea. Las' că-ţi cumpăr altă sticlă, a mârâit el, ştiu că discutăm pe aceeaşi temă de ani de zile… Exact, frecăm subiectul din '90… Păi tocmai asta e, m-am gândit să nu-l mai frecăm. Şi-aşa ţi-a venit ideea? Nu văd altă cale. Toţi se-mbogăţesc în jurul nostru, nu se mai poate. Şi fură. Şi sunt chiar mai cretini decât noi… E vremea să intrăm în înalta societate. În dumnezeii mamei lor. *Room at the Top*. Corina ştie?, l-am privit razant, eram cam beat. Şi el era beat, dar continua s-o ţină pe-a lui. E singura soluţie, a mormăit, încercând să se ridice din fotoliu. Auzi, da' de ce ascultăm acelaşi Rahmaninov de două ore? mă întreabă. Sare acul. Serios? Probabil că asta s-a petrecut şi-n mintea mea, într-o noapte mi-a sărit acul şi mi-am imaginat că dacă vine la mine un prieten foarte bun, în care să am o încredere oarbă, şi-mi propune un plan infailibil de-a jefui o bancă, n-o să ezit. Şi-am venit la tine. O bancă? Parcă ziceai de-un Exchange Office. Mă rog. Bun, şi planul infailibil? Cine-l face? Tu sau Emil. Bă, Radule, te-ai ţicnit, asta-i o gogomănie cât casa, o idioţenie. Nu-mi vine să cred. Te uiţi prea mult la televizor, la jafuri armate. Tocmai…, zice, n-au prins niciodată pe nimeni. Băi, adună-te puţin, sunt un om respectat, am un copil, ce dracu'. Eşti sigur că eşti respectat? Uite ce e, termină cu prostiile, eu mă duc să mă culc. A tăcut. L-am întrebat totuşi ce motivaţii solide l-ar mai îmboldi. În afară de bani. Mi-a răspuns că are senzaţia că explodează. Vreau să explodez, a urlat, adăugând: întreţinerea. Şi eu ce motivaţii solide aş avea? Tu eşti prietenul meu. Dacă nu intri-n

combinaţie mă duc la Aurel. Bravo. Ăsta cine mai e? Un băiat de ispravă de la mine din bloc. Distruge maşini de lux. Aha. Şi are-o Honda ultimul tip. Asta chiar m-a liniştit, am spus. Nu cumva te-ai îmbolnăvit pe-acasă…? Oamenii emit biounde, doar ştii, au un câmp magnetic, ceva, o aură, curentăm, suntem alternativi, îmi închipui că dacă toţi deranjaţii ăia vin la tine-n sufragerie, îşi lasă acolo unda alterată şi seara, când te uiţi la televizor la reportaje cu jafuri, te electrocutează fără să simţi. Te-ncarci cu amperi de bolnav mintal, te-ai gândit vreodată cum e la puşcărie? Cristi, va fi un plan perfect, mi-a spus el surescitat. Mergem la sigur. Fără niciun risc. Nimeni nu păţeşte nimic, doar ne-mbogăţim. Ce vorbeşti! Adică tu chiar vrei s-aduni o echipă de intelectuali pârliţi să nenorocească… Nu nenorocim pe nimeni. M-am gândit la tine şi pentru că-ţi place pocherul. Şi eşti un om calm. Şi scund, am completat. Da, uite cum poţi s-asculţi acelaşi disc de patru ore. Şi Aurel ăsta ce-ar avea de făcut în locul meu? Ne vinde pontul. Nici până azi nu înţeleg de ce-am fost de acord. *Banii*. Martin Amis. Iar dacă spunea că nu există niciun risc însemna că există. Şi-atunci, de ce nu.

Emil. A zis să ne-ntâlnim la gară, să nu ne-audă Ioana. După cum vorbea la telefon am fost sigur c-a omorât un pacient. Câteva şocuri electrice peste limita legală. M-am dus. La zece fix mi-a apărut brusc în faţă. Venise cu o oră înainte şi stătuse tot timpul în barul de la clasa I, să se-asigure că nu-s urmărit. Era îmbrăcat cu un impermeabil cu gluga trasă. După ce mi-a expus problema, m-a luat cu frig. De ce pe mine? am întrebat. Un tren pleca peste zece minute spre Buzău. Pentru că ne cunoaştem dintr-a şasea. Şi eşti economist. Ce-ţi trebuie un economist pentru aşa ceva, vrei să calculez impozitul pe venit la locul crimei? Ai căpiat? Văd că toţi mă întrebaţi acelaşi lucru. Care toţi? Tu, Cristi, Aurică… M-am alarmat. I-ai spus şi lui Cristi? Mă, Radule, toată viaţa am trăit cu frica lui Dumnezeu. Îţi dai seama ce-nseamnă asta? Să-ţi fie frică tot timpul? E îngrozitor. Iau de când mă ştiu medicamente, chiar şi tu mi-ai prescris. Tensispes, amitriptilină, tanakan, lithium, xanax, diazepam, levomepromazin, saprosan, zoloft, prozac. Effectin. Împotriva fricii de Dumnezeu. Acum sunt liniştit, am fost şi la spital, am doi copii. Asta, a mormăit Radu, mi-a spus şi

Cristi. E vorba de copiii mei, nu de-al lui Cristi. Ioana mă iubeşte, am o familie fericită, DVD Player, sunt mulţumit, mă plictisesc, nu mă plâng, m-am plâns eu vreodată?, mă duc la un serviciu infect, vrei să-mi distrug viaţa pentru că ţi s-a sculat ţie s-o faci pe banditul, ţi-am spus să nu te mai uiţi la filme imbecile. Uită-te la *Călăuza*. Păi l-am văzut o dată, n-am înţeles nimic, al cui e câinele, ce fac trei ciudaţi într-un peisaj deprimant, de ce boală suferă fetiţa. De ce n-o duc la spital? Cum, bă, Radule, să-mi ruinez viitorul, tocmai acum, în puterea vârstei? îl întreb. Acum avem mai mult trecut decât viitor, zice, am citit asta într-o mie de cărţi. Şi, chiar, la sfârşitul filmului de ce-ncepe să ningă? Bine, continui eu, atunci să-mi deteriorez trecutul pentru o chestie care n-are nici măcar prezent? Uită-te la mine, nu mai văd bine, trebuie să-mi schimb întruna ochelarii, îi scap pe jos, în supă, Ioana face o supă nemaipomenită, de pui, o să te nenoroceşti, va rămâne Corina pe drumuri, de pacienţi ce să mai vorbesc, singuri, pe alee, cine ştie ce le va mai trece prin cap sau pe unde le trece. M-a apucat de mână: Emile, nu mă lăsa. Da' termină, bă, tu nu ştii că sufăr de sindrom discordant cu halucinaţii, la ce-aş putea fi bun într-o spargere adevărată, şi ce vrei să faci cu banii, îi dai la săraci?, c-ai pomenit de Robin Hood. N-am pomenit de niciun Robin Hood, nu dau nimic la săraci, luăm totul pentru noi. N-ai decât să iei tu, eu mă duc acasă, e-un film pe TCM, poate te văd în direct cum jefuieşti cabina telefonică. Şi l-am ţinut tot aşa, Ioana mă aştepta cu ghiveciul, până la urmă s-a pleoştit, a înţeles, i-am urat noroc, m-a lăsat în pace. L-am compătimit puţin, totul era atât de bizar, după ce m-am asigurat că dispare pe scara rulantă spre toaletă m-am dus la ghişeu şi-am cumpărat un bilet pentru personalul de Buzău. Am auzit că-i un oraş foarte frumos, se vând covrigi calzi, iar în centru se înalţă monumentul.

Radu. Emil e bolnav rău. Şi-a luat bilet de tren imediat ce m-a văzut coborând pe scara rulantă. Oare ce-o să se-ntâmple cu Ionuţ al lor, cu-atâtea medicamente-n genă. Şi-au mai făcut şi-o fetiţă, au recondiţionat wc-ul gării, e foarte plăcut aici, miroase a portocale, pisoarele strălucesc, nici nu-ţi mai vine să-ţi faci nevoile. Am ieşit, cu multă precauţie, după o oră, şi mi-am notat când pleacă trenul.

Aurel. Alarma începuse să piuie ca la nebuni şi mi-am adus aminte de domnu' Cristi care zicea că deja eram într-o comedie neagră, cum susţinea şi Emil, contabilul, mă gândeam că mai puteam să-i refuz în seara când ne-am întâlnit la Radu-acasă ca să punem la punct detaliile din comedia neagră, da' Emil nu părea deloc contabil, părea doar deranjat la modúl, îşi schimba o dată la zece secunde ochelarii şi-s sigur că tot nu vedea nimic, pentru că nu se uita la hartă, se uita la Corina care se uita la domnu' Cristi. Bun, m-am prins că-s prieteni din Antichitate, da' n-am înţeles de ce ne-am holbat unii la alţii un sfert de oră într-o tăcere de-auzeam chiloţii Corinei foşnind pe scaun ca la priveghi. Nu mi-a convenit că ştiau prea mulţi de chestie, însă ce să fac, promisesem, şi ăştia-au început deodată să depene amintiri cu Jimi Hendrix şi tot felu' de senilizaţi din negura rockului, ba chiar domnu' Cristi, cât e el de serios, s-a ridicat şi s-a apucat să-l imite pe chitarist, Radu dăduse magnetofonul la maximum, n-am mai văzut magnetofon de când am făcut scarlatină, se strâmba urât de tot, nici n-ai fi zis că-i profesor de geografie, iar Jimi Hendrix tre' să fi avut în momentu' ăla fix optzeci de ani, a murit, bă, puştiule, m-a informat Emil adunându-şi ochelarii de pe jos la ţanc să dea câinele peste ei, acu' ştia şi câinele planu' secret, plus vreun unchi ţinut pe balcon ca să tragă cu urechea şi să ofere-apoi sfaturi balistice, o să afle tot cartieru' ce vrem să facem dac-om mai apuca şi nu ne arestează curcanu' prietenu' familiei înainte să ne cumpărăm până şi măşti de pitici ori fluturi, asta cu fluturii tre' să recunosc că m-a dat pe spate, de unde-aş fi văzut de fapt mai bine picioarele nevestei domnului doctor, care tăcea ca un înger japonez la concursul de sculptat în gheaţă, mai frumoasă decât toate miss universurile alea cu diplomă de precizie din *Hustler*, revista preferată a maică-mii. Ce căutam eu aici n-aş mai fi putut spune cu claritate, dar era interesant, simţeam cum îmi coboară adrenalina sau cum se numeşte din creier direct în locul cel mai vizibil din faţa Corinei, aşa cum stăteam aşezaţi în jurul mesei şi cântam Led Zeppelin. Pe urmă ne-am îmbătat. Când m-am trezit, mă găseam în pat într-o cameră mică pe întuneric, de undeva se auzea muzică clasică, mi-a venit iar să vărs, cred că era dormitorul şi Corina a intrat, s-a aşezat lângă mine, poate nu m-

a văzut, m-am ridicat într-un cot, şi-a scos rochia, am prins-o de-un sân şi-am rămas cu el în mână. După asta nu-mi mai amintesc vreo zece secunde din viaţa mea, probabil c-am dat ochii peste cap.

Miercuri s-au strâns din nou în apartamentul lui Radu. Numai ei trei. Au stins lumina, au tras jaluzele, au închis uşa la balcon, se auzea muzică, *Les adieux,* cu Emil Gilels. Emil: vin cu voi. Nu pot să vă las singuri, că intraţi sigur în rahat. Cristi: eu cred c-am şi intrat. Iar tu vii cu noi fiindcă eşti cu nervii la pământ, de fapt. Radu: hai să ne-apucăm de problemă. Cristi: câţi bani sunt? Radu: în jur de cincizeci de mii. Emil: şi-i împărţim la trei? Cristi: asta-nseamnă şaisprezece mii şase sute şaizeci şi şase de euro şi şaizeci şi şase de cenţi de căciulă, nu-i cine ştie ce. Radu: da' merită. Emil: sigur, poţi să-ţi iei un Logan cu remorcă. Plus apă minerală pentru tot restul vieţii. Cristi: ce ştim despre paznic? Radu: e-un fost pacient de-al meu. Cristi: o să te recunoască. Radu: n-are cum, nu m-a văzut niciodată cu mască-n cabinet, mai ales una de *gonopteryx rhamni*. Emil: asta ce-i? Radu: lămâiţă, un fluture, dracu', Cristi o să poarte fluturele „amiral", şi tu *catocala nupta* sau *bombylius major*, încă nu m-am hotărât. Emil: şi de ce să poarte Cristi lepidopterul amiral şi eu pe bombilius, când nici nu ştiu ce reprezintă. Radu: un gândac galben. Cristi: nu ştiam că eşti pasionat de entomologie. Emil: ca Nabokov. Cristi: *Speak, memory*. Radu: am studiat o carte despre insecte pentru proiect. Emil: probabil c-o s-o sfârşim în insectar. Aţi citit *Colecţionarul*? Radu: băi, chiar că ne lipseşte dimensiunea tragică. Emil: ne lipseşte, dar n-are rost să ne facem scrupule într-o ţară fără de lege, nu? Unde cu excepţia, discutabilă, a bolnavilor, aproape toată lumea minte şi fură, de la escrocherii de plăcere până la jafuri de proporţii cosmice siderându-l chiar şi pe Dumnezeu, c-a ajuns să-şi ţină mâna pe borsetă, să vrea să emigreze, ca să nu mai vorbesc că toţi se uită la telenovele şi trăiesc ca-n ele, scuipând seminţe agricole în abis. Ce şansă avem dacă rămânem cinstiţi? Cristi: şansa de-a rămâne fazani. Am adus o cărticică, uite ce scrie aici: „Cum le mai plac banii. Adoră banii. În ziua de azi oamenii nu se mai pricep la nimic altceva decât la bani." Radu: ceea ce suntem şi noi pe cale de-a-nvăţa. Cristi: „Dacă n-ai bani trebuie să-ţi ceri

scuze că trăieşti.“ Emil: ne citeşti toată cartea? Cristi: *Trăieşte-ţi clipa*. Saul Bellow, 1956. Radu: aţi terminat? Cristi: vezi că s-a terminat banda. Radu: curios, trebuia să ţină cincisprezece minute în versiunea asta. Emil: poate-ai fixat pe viteza nouăsprezece. Cristi: ce-ar fi să ne-ntoarcem la tâlhăria noastră. Emil: recapitulăm. Ora. Radu: şapte fără un minut. Înainte să-nchidă. Să ne-asigurăm că n-a rămas vreun amărât înăuntru, să schimbe-o sută de euro pentru restanţa la lumină. Cristi: la şase cincizeci şi nouă intrăm unul după altul şi Radu o ameninţă pe casieră. Cum o cheamă pe casieră? Radu: ce importanţă are, vrei să discuţi cu ea sau spargem casa? Cristi: bine, eu stau lângă uşă. Tu ce faci? Emil: iau banii. Cristi: unde-a zis Aurel că-i plasat butonul de alarmă? Radu: sub pupitrul casieriţei. Emil: nasol. Radu: nu, dacă vede pistolul paralizează. Cristi: bine, să sperăm că se transformă-n statuetă, rămâne paznicul. Radu: la ora aia mănâncă, stă înăuntru, casieriţa la calculator şi el pe scăunel. E fragil, n-o să ne facă probleme. Cristi: şi cine-l dezarmează? Radu: nu poartă pistol, totuşi o să-l controlăm. Să zicem c-o faci tu. Va fi simplu, am spus că-i un om delicat, şi, în plus, l-am acostat săptămâna trecută pe stradă, ca din întâmplare, l-am întrebat cum stă cu tratamentul şi l-am sfătuit să-l întrerupă. Emil: sigur n-o să bănuiască ceva? Radu: nu văd cum. Cristi: bun. Fata ne dă banii, alarma nu sună, Gigi stă înţepenit delicat cu mâinile-n sus, le cerem să deschidă uşa, intrăm, îi legăm de scaune, şi le lipim gura cu leucoplast. Emil: bandă adezivă. Luăm şi leii? Radu: vedem la faţa locului. În principiu, da. Emil: n-ar fi bine să facem o repetiţie? Radu: alta, acum. Şi să împuşcăm pe cineva. Cristi: ca-n *Reconstituirea*. Emil: atunci nu facem repetiţie. Nici măcar n-aţi văzut filmul. Radu: mai departe, am ieşit în stradă. Ne suim în… Nu, ăsta era rolul lui Aurică. Să vină cu Tico şi să ne ia pe sus. Acum cine-o să mai conducă maşina? Emil: revizuim planul. Intră numai doi dintre noi, tu cu Cristi, eu aştept după colţ în basculantă, şi când apăreţi la uşă vin şi vă ridic. Zici că are cutie automată? Radu: atunci la Cristi nu se schimbă nimic, intră peste ăia doi, ia banii, iese, intru eu, îi leg, ies. Ieşim amândoi. Şi ca să ştie precis Emil c-am terminat treaba şi-i clipa să demareze, trag un foc în aer. Cristi: mi se pare periculos. Emil: eu zic să notăm. Şi eventual să desenăm

altă schiţă, nu se mai înţelege nimic aici. Cine-i ăsta? Radu: ăsta-i Gigi, cu mâinile ridicate. Cristi: acum să presupunem că lucrurile nu ies ca-n planificare. Dacă fata apasă pe sonerie? Sau Gigi sare la bătaie? Sau vine poliţia? Ori intră vreun client? Radu: doar am pistol. Emil: felicitări, să sperăm că-i sperii, dar să ştii că nu-i Magnum. Radu: l-am luat de la magazin. Emil: atunci te-au păcălit. E-un Walther PPK. Pentru dame, se ţine la gleznă. Cristi: damele poartă fustă. Emil: mă, băieţi, treaba o să se termine prost. Cristi: ce-a zis Aurică când a auzit că n-o să mai vină cu noi, după ce ne-a dat toate informaţiile? Radu: n-a comentat. Am băut împreună câteva pahare la Chip and Dale, i-am explicat că n-are rost să-şi rişte pielea, ne descurcăm şi fără el şi, oricum, îşi va primi partea. Emil: păi de ce? Cristi: împărţit la patru, revin doar douăşpe mii de căciulă. Emil: dă-mi o ţigară. Şi chiar ne-apucăm, la aproape cincizeci de ani, să intrăm în lumea crimei? Trebuia s-o facem la douăzeci. Sau într-un film. Cristi: mai ales că toată treaba parcă-i scoasă din *Dog Day Afternoon.* Că tot a fost făcut după o întâmplare adevărată. Radu: acum, c-am pus lucrurile la punct, nici mie nu-mi vine să cred că-i adevărat. Nu poate fi aievea. Emil: nici noi nu suntem.

Aurel. Când m-a invitat a doua oară la barul ăla pentru pensionari cu nume de veveriţe, mi-a spus cât a putut de catifelat că n-o să mai merg cu ei la casa de schimb. Aşa socoteam şi eu, mi-am zis, privindu-l pe doctor cum îmi explica din ce în ce mai frumos ce mare bine îmi face, după ce m-am canonit atâta să-i trag de limbă pe Gigi şi pe ăilalţi băieţi, nu m-am enervat deloc, ce să te superi, trei mumii care s-au trezit să dea lovitura vieţii tocmai când mai au puţin şi-nchid programu'. Mă uitam la el, vai de viaţa lui, şi mă gândeam la Corina când mi-a căzut în mână sânu' ăla-al ei de plastic, că dacă mai întârziam prin cameră şi nu fugeam chiar aşa leşinat cum eram, probabil i s-ar fi desprins şi vreun picior, părea operată la mare artă, a strigat după mine să-i dau proteza înapoi şi-am rupt-o la fugă prin apartament aterizând ca un hamster drept în sufragerie, unde era o muzică de mort la pian de nu-ţi venea să crezi că mai există inşi ca ăştia în era vizuală, nu s-a uitat nimeni la mine, şi-abia când am deschis uşa de la

intrare ca s-o şterg am observat că rămăsesem cu punguţa aia care-mi scârţâia în pumn. Când am ajuns teafăr în faţa blocului mi s-a făcut şi milă de ei, că-s oameni educaţi de pomană cu neveste operate la piept care-ncearcă s-arate că nu-s nevestele lor, cu numa' juma' de bust, atunci rămâne aşa, hai noroc, domn' Radu, că chiar aveţi nevoie.

Gigi. În momentu-n care l-am văzut pe domn' doctor că trage cu arma m-am trezit din inconştienţă. Şi-a fost mai rău. Eu, care-abia aşteptam să-mi servesc sendvişu', să-mi iau medicamentele şi să-i bag mâna sub fustă Ancuţei, săraca, fiindcă zbiera de nici nu mai era nevoie să acţioneze antiaeriana, eu, care voiam să ajung acasă să mă uit la televizor la cataclisme deşi nu reuşesc să văd mai mult de cinci minute că mă ia cu somn de la dormicum, am numai coşmaruri, de exemplu cum vine domn' doctor să spargă oficiul, cu un pistol nemţesc la gleznă, şi fuge într-un Tico hidramat, îl prinde poliţia, pe mine mă împuşcă, Anca urlă de-mi plesnesc timpanele în timpu' somnului şi mă scol cu urechile înfundate, carevasăzică eu eram ăla de-acolo cu mâinile-n sus la care venise doamna Corina cu cinci minute-nainte într-o rochie scurtă şi neagră de seară să schimbe-o sută de euro, şi care după ce s-a terminat balamucu' am dat interviu la toate televiziunile, fiindcă visez gândaci, fluturi, cruci, mă trezesc şi-i văd şi-n direct de parcă nici nu m-aş fi trezit, deşi nu mai beau, domn' doctor, dacă ziceţi să fac o pauză, fac, m-am săturat şi io de perfuzii şi zăbrele la fereastră, uşa-nchisă cu lacăt chinezesc şi vizoru' ăla cu clapă prin care se uită la tine-un ochi la douăşpe ziua şi altu' mai spre seară, deşi tu stai cuminte pe saltea şi mârâi, şi eu care credeam c-o să fie o seară obişnuită, calmă, m-am deşteptat de parc-aş fi avut un vizor în cap tocmai la timp ca să văd că s-a dus dracului programu', adio fustă, cataclisme, dormicum, iar pe urmă s-a făcut întuneric.

Doina. Mi se zbătuse pleoapa stângă încă de dimineaţă. Asta e de rău. Sau de bine. Depinde pe ce parte te scoli. Eu m-am sculat pe partea-n care-am văzut că Cristi-al meu nu mai era-n pat. La ora aia. M-am gândit că s-o fi dus să se antreneze la bar pentru ce predă la liceu. Aşa că m-am luat cu

treburile şi până seara am uitat de pleoapă. Dar când am ieşit de la coafor pe la şapte l-am văzut pe Emil ghemuit peste volanul maşinii noastre, cu motorul pornit. Ce faci acolo ca un şoarece? îl întreb. Nici nu s-a uitat la mine. Mi s-a părut c-a sughiţat. Apoi mi-a spus printre dinţi că stă. Asta văd şi eu, da' de ce în maşina mea? Pentru că s-a stricat a lui Radu. Pe urmă pauză. După care-l aud, Doiniţo, te rog, du-te-acasă. Am treabă. Mă făcuse curioasă. Şi cu masca asta ce-i? Şi-a scos-o dintr-o mişcare şi s-a uitat crunt la mine. Vă jucaţi de-a ceva? am mai apucat să-ntreb.

Emil. Nu mi-a reuşit nimic în viaţă. Sigur că mă plictisesc. De când mă ştiu, dinainte de-a şti cum se numeşte starea. Dar în momentul de faţă nu, am trac, ar fi trebuit să iau binoclul lui Radu, ce-or face înăuntru. Am dat la regie şi n-am intrat, ştiam toate versurile lui Cohen, am intrat la ASE. Pe urmă am făcut yoga, am stat în cap, am învăţat abecedarul bioenergiei, am tratat multe fiinţe superioare cu triunghiul isoscel, cred în Dumnezeu, mi-e o lehamite fundamentală de viaţă, şi există şi viaţă de apoi, am citit Fichte, Hegel şi Cioran, m-a obligat Ioana, am ajuns la concluzia că există şi reîncarnare, de ce nu dau băieţii semnalul, însă nu mi-am imaginat că mă voi reîncarna într-un spărgător la vârsta critică. Şi, pe neaşteptate, aud *ce faci acolo ca un şoarece?* Şi pocnetul pistolului.

Anca. Am crezut că-mi bagă mâna între picioare şi m-a apucat groaza, apăsam butonu' roşu, strânsesem pulpele ca la ştrand, i-am zis să nu pună laba că-i dau toţi banii, împuşcaseră pe cineva, mă lua cu valuri de căldură, auzeam un icnet care semăna c-un geamăt… *Aşa au omorât-o şi pe casieriţa aia din Militari…* şi-odată a-nceput să se-nvârtească totu' cu mine şi-am căzut în genunchi când l-am văzut scoţând frânghia. Am început să plâng, l-am rugat să nu mă spânzure, că-i dau voie-acu' să facă ce-o vrea, să pună şi mâna şi tot, că am copil mic. Numai să mă lase-n viaţă. Şi-i întindeam banii.

Radu. M-am antrenat vreo două săptămâni pe Olimpia. Nu era nimeni pe stadion la patru dimineaţa şi pocnitura revolverului se pierdea în zgomotul tramvaielor pornind spre depou şi rafalele de lătrat ale câinilor

urlând a moarte ca alarmele auto. Adunam cutiile de bere băute-n cursul săptămânii, jucării vechi, mai ales raţele mele de plastic, le aşezam pe băncuţa terenului de tenis invadat de bălării şi trăgeam în ele timp de-o oră, de la cinci metri distanţă, fără succes, e drept că era beznă şi nu vedeam nimic, n-am nimerit decât o dată, un dog arlechin, n-avea ce căuta acolo, probabil se rătăcise şi-a apărut în dreptul fileului dintr-un singur salt în care-a şi rămas pentru totdeauna atras de împuşcături, sperând să-i arăt drumul spre casă. La serviciu mă concentram să nu încurc medicaţia pentru isterice schizoizi paranoici alcoolici depresivi, deşi practic e aceeaşi, şi cu aceleaşi rezultate, doar într-o după-amiază de câine am fost gata să mă dau de gol, cu mintea la o modificare minoră a planului i-am întins o răţuşcă unui transsexual. Mi-am propus să fiu mai atent, să nimeresc până-n ziua Z măcar o cutie de Bergenbier, dar cred că Emil avusese dreptate, ăsta era un pistol Walther, aşa c-am început să-l port la gleznă. Joi seară m-am dus pentru ultima oară la Cristi. Citea *Somnul de veci*. După câteva clipe a intrat în cameră Alexandru, fiul lui de trei ani, c-o mască de gărgăriţă pe faţă şi-o puşcă cu aer comprimat în mână. Sănducule, avem de lucru, te roagă tata, du-te să te joci în sufragerie. Poc, poc, a făcut puştiul, nimerindu-mă în frunte cu o ventuză roz. Unde-i mama? l-a întrebat Cristi. La coafor. Uite, dacă eşti cuminte şi ne laşi în pace, Moş Crăciun o să-ţi aducă multe cadouri. Ce vrei tu. Vreau să-l împuşc pe Moş Crăciun. Cristi l-a luat de mânuţă şi l-a-nchis în dormitor. Când a revenit, părea obosit. S-a dus la picup şi a pus *Pavane pour une infante défunte.* Făcuse o pasiune pentru muzica asta de când se hotărâse să participe la lovitură. Hai să renunţăm, i-am spus. Maurice Ravel. Am şters cu cotul coperta discului. Dacă vrei să te retragi, nu mă supăr. A privit pe fereastră. Uite ce-am ajuns să facem. Tocmai noi. De necrezut.

Corina. *Sodade, Miss Perfumado*, o şuviţă de păr în perie. Cesaria Evora se potriveşte perfect cu chimioterapia. Lui Radu nu-i vine să creadă că nu-mi găsesc proteza. Se preface că-mi mângâie amândoi sânii, că nu vede că-mi pierd bretonul, că nu-i e frică, că mă iubeşte, că nu se-ntâmplă nimic. Ieri mi-a spus Corina… Şi s-a oprit. Hai să mergem la naturişti. Mi-

am aprins o ţigară Jackson, 2,5 mg nicotină. După ce-am vorbit o vreme despre naturişti a adormit. Doarme cu gura deschisă, lăţit pe spate. Mi-e frig. Tot de la vincristină, probabil. Sau de la ganglioni. Se-nzăpezesc. O să-mi pun rochia neagră de seară, aia scurtă, şi paltonul cu glugă pe care mi l-a făcut cadou acum douăzeci de ani. N-o să mă recunoască nimeni, surpriză, *Milonga del angel*. Cine n-a ascultat Astor Piazzolla e un bou trist. Şi trăieşte mai mult. Tango!

Ioana. Ce-o fi cu Emil. Se răsteşte la mine fără motiv, se-nroşeşte la faţă, stă în cap, după zece ani de abstinenţă, poate de-asta se-nroşeşte, şi nu vrea în ruptul capului să m-atingă, mişcă triunghiul ăla nenorocit pe care nu ştiu de unde l-a scos, are-un aer scârbit, citeşte *Critica puterii de judecată* de parc-ar vrea s-o înveţe pe de rost, cred că de-aici i se trage aerul scârbit, şi subliniază pe Kant deşi i-am spus de-atâtea ori să nu mai sublinieze cărţile cu creionul roşu, vrea să mă enerveze, la serviciu colegele îmi spun vai Ioana ce-ai slăbit, şi n-am slăbit deloc, ba chiar m-am îngrăşat, şi sunt abătută, când nu m-apucă dracii, fiindcă se-ntâmplă ceva cu el, te doare capu', ce-i cu tine, vrei să-ţi fac o frecţie cu Diana? l-am întrebat alaltăieri seară când părea mai calm aşa cum se uita nemişcat la perete, „*from contemplation I learn patience, from patience I learn balance, in balance I find harmony*", a susurat, ce-i asta, zen? întreb, Chuck Wild, zice, *Minte lichidă*. Aşa m-am gândit şi eu, nu ştiu ce are, e complet întors pe dos de când se tot întâlneşte cu ceilalţi doi magnifici din Balta Albă ca să pună la cale vreun act cultural, probabil vor să jefuiască cutia milei sau mai ştiu eu ce, i-o fi inspirat Ionuţ în seara când l-a-ntrebat Radu ca pe handicapaţi cum te cheamă puişor şi ăsta micu' i-a răspuns Bin Laden, n-are decât patru ani, l-am făcut târziu, ca şi Doina de altfel, cu taţi bătrâni şi nebuni, iar Emil chiar mă-ngrijorează, ieri l-am văzut de la fereastră conducând maşina lui Radu pe-aleea din spatele blocului înainte şi-napoi cu viteză maximă, parcă s-ar pregăti de raliu, cu toate că-l irită cursele de formula unu, cum mai nou îl irită şi ciulamaua, şi cât m-am chinuit s-o gătesc, două ore-am stat în bucătărie în vreme ce el staţiona cu căştile CD Playerului pe urechi şi-asculta probabil *Recviemul* lui Verdi, judecând după mutra care i se lungea

şi după ce mi-a spus azi-dimineaţă pe-un ton definitiv, vreau să fiu incinerat.

Cristi. Cu toate că nu-nţeleg dorinţa unora de-a fi preschimbaţi în pulbere la crematoriu, când se deschide trapa atât de repede încât abia ai timp să te tragi înapoi ca să nu fii aspirat şi tu cu sicriul celui drag în focul de tabără pe-un fundal sonor trist, pentru ca apoi să zaci închis într-o vază cu capac instabil pe-un raft cu bibelouri adecvate ca să te răspândeşti prin aer când se deschide fereastra, să indispui rudele venite-n vizită ori să fii expus propensiunilor culinare ale vreunui copil ce te va turna în supă crezând că eşti piper, praful şi pulberea s-a ales de planul nostru fără fisură, beton, armat, perfect. Lucrurile s-au desfăşurat impecabil cam treizeci de secunde, un schimb controlat de replici, percheziţia în căutarea armei publice, apoi gardianul s-a prăbuşit fără să mai stea pe gânduri, fata părea gata să-mi dea banii, Radu supraveghea perimetrul, şi-atunci a intervenit factorul imprevizibil. Dacă nu mă înşel asupra succesiunii cam rapide a evenimentelor, mai întâi s-a făcut brusc întuneric, casieriţa a prins să ţipe, a pornit alarma, eu am năvălit în cămăruţă scoţând precipitat o frânghie în loc să scot banda adezivă ca să i-o lipesc pe gură, Corina a intrat în hol, sau invers, în prima secvenţă Corina s-a materializat în spatele nostru, în a doua a murit neonul, în a treia fata a apăsat pe buton şi-a început să urle odată cu sirena, m-am năpustit s-o opresc, iar Radu s-a întors şi-a tras chiar înainte de-a şti c-o face, o singură dată, pe urmă a apărut din noapte Aurel c-o basma pe faţă, a aprins lumina şi s-a aplecat spre cea mai frumoasă fată care-şi vizita demult iubitul la Topraisar, Emil a auzit împuşcătura, a crezut c-am dat semnalul şi-a venit cu maşina mult prea repede izbind-o de stâlpul din faţa intrării, apoi totul a amuţit, învăluindu-ne o linişte rarefiată ritmic de-un geamăt firav. Aşa se termină lucrurile şi-n realitate.

Aurel. Mi-am lăsat motocicleta în parcarea de la McDonald’s şi i-am urmărit de vizavi, morfolind un cartof prăjit, ca să dau o mână de ajutor în caz că se-ntâmplă ceva. Şi bineînţeles că s-a-ntâmplat. Când am auzit bubuitura mi-am pus baticul pe nas şi-am traversat strada-n patru secunde

gata să mă calce ăştia, dracului, cu Audiurile lor de poponari, picând în scenă la fix să-i văd finalul. Am dibuit prin întunecime comutatorul, a făcut clic, cum mi s-a părut că făcea şi Corina întinsă pe jos într-un fel de baltă. De două săptămâni tot voiam să-i înapoiez sânu' japonez, îl căram în geacă în buzunarul de la piept, teoretic acu' nu părea să mai aibă nevoie. Totuşi i l-am pus cu grijă pe piept, acolo unde nu mai era chiar nimic, în afară de gaura făcută de armamentu' lui bărbat-su. Care încremenise-n fum cu gura căscată, iar domnu' Cristi, ălălalt criminal căutat încă dinainte să se nască de toate poliţiile din lume, nu dădea nici el prea multe semne de locomoţie. Noroc cu Ancuţa care ţipa pentru toată lumea asta nenorocită, plângând să n-o omoare. I-am sprijinit Corinei capul de zid şi m-am umplut de sânge, apoi le-am strigat să ne cărăm în biserica mă-sii de-aici fiindcă pe moment nu mai avem ce căuta prin zonă, de ziceai că suntem în Tarkovski, dracului, când începe să ningă cu pufuri de păpădie la sfârşit, sau fulgi adevăraţi, cine poate şti.

Se adunase multă lume lângă casa de schimb, vociferări, ţipete, sirena poliţiei, zgomot de geam spart. De cealaltă parte a străzii, în parcarea de la McDonald's, Aurel încălecă o Mobră roşie, cu farul spart şi şaua tăiată cu briceagul, porni motorul şi dispăru în direcţia cheiului. De sus, de la o fereastră deschisă, se auzea *Milonga del angel*. Începuse să ningă.

Ecouri critice

„Autorul *Grădinii de vară* ştie să folosească ironia şi ştie să surprindă în situaţiile derizorii de viaţă manifestările tragicului şi, în genere, complexitatea existenţei.“

Eugen Simion, *România literară*, nr. 23, 1989

„Răzvan Petrescu scrie percutant, alert, cu dialoguri neforţate, credibile, are umor şi simţ de observaţie. Lipsit de obsesia tipicităţii, relatează succint şi nu iubeşte canoanele (refuză formula «textualistă», ca şi pe aceea a «obsedantului deceniu»). E, într-adevăr, un scriitor cu personalitate, care va trebui urmărit cu toată atenţia.“

Marian Papahagi, *Tribuna*, iulie,1989

„În totalitatea lor, povestirile din volumul *Grădina de vară* anunţă apariţia unui nou scriitor, a unui prozator de prim-rang.“

Liviu Petrescu, *Steaua*, nr. 9, 1989

„Ca şi la alţi prozatori din noul val şi la Răzvan Petrescu se observă, de la întâia carte, siguranţa stilistică şi abila mânuire a procedeelor epicii. (…) Sarcasmul şi compasiunea sunt atitudini de semn contrar, care coabitează original în scrisul acestui autor preocupat, obsedat de dramele cotidianului.“

Gabriel Dimisianu, *Caiete critice*, nr. 3, 1990

„Răzvan Petrescu ilustrează admirabil procedeul realismului cu ochiuri mici la plasă (e metafora lui Nedelciu, dacă nu greşesc), mai ales în *Primăvara la bufet*. Toată lumea din bufet vorbeşte. Identitatea vocilor e secundară.

Important este cum, din această materie verbală, se constituie, ca la Caragiale şi Preda, maeştrii necontestaţi ai genului, o lume, un univers social şi moral. Şi el este, pentru prima dată, acela de după decembrie 1989. (…) Există în acest text o variaţie stilistă permanentă, o schimbare continuă de registre, ca şi cum proza ar avea mai multe viteze, necunoscute de obicei romanului realist. (…) Transcrierea limbii vorbite duce la un irezistibil comic de vocabular. (…) *Farsa* îi reia, în straie moderne, pe Cain şi Abel. Prin multe sugestii, prin stăpânirea materiei, proza aceasta este o bijuterie."

Nicolae Manolescu,
Literatura română postbelică — Lista lui Manolescu,
vol. 2, Ed. Aula, 2001

„Prozatorul pătrunde cu subtilitate în adâncul făpturii psihice, vădindu-se, totodată, un excelent observator de comportamente. Este evidentă evitarea tezismului şi impresia de radiografie cu încetinitorul a «spaţiului lăuntric». Tema romanului ascuns (care nu numai că i se potriveşte, dar îl şi ajută să-şi edifice *locul propriu* în peisajul epic al generaţiei sale) este alienarea prin ratare sau inadaptare."

Laurenţiu Ulici, *România liberă*, nr. 907, 1993

„Talent debordant şi precis, de cea mai pură speţă românească. Cel mai tânăr maestru în tradiţia scriitorilor noştri înzestraţi cu *auz* pentru vorbirea (publică sau interioară) a conaţionalilor şi cu *imaginaţie delirantă* pentru surprinderea cotidianului."

Bogdan Ghiu, *Expres*, nr. 16, 1993

„Impetuozitatea naraţiunilor din *Eclipsa* nu stă în acrobaţiile formale şi de construcţie a textului, ci în capacitatea resuscitării unei «mondo-viziuni». (…) Observaţia riguroasă primează, realul şi realitatea fiind supuse unui studiu migălos şi chiar pasionat. În mod ciudat însă, toate posibilităţile de evaziune şi detaşare (fantasticul, mitul şi distanţarea ironică) potenţează cruzimea şi absurdul realităţii. (…) *Primăvara la bufet*, dacă nu ne-am sfii

dintr-o lesne de înţeles nevoie de echilibru critic predictiv, am numi-o capodoperă.“

Aluniţa Cofan, *Caiete critice*, nr. 10–12, 1993

„Descoperim în Răzvan Petrescu un prozator dezlănţuit, un prozator despre care se poate spune că nu îşi prea menajează cititorii.“

Gheorghe Mocuţa, *Arca*, nr. 7–8–9, 1993

„Într-o succintă, dar eficientă prezentare a volumului de debut al lui Răzvan Petrescu, *Grădina de vară*, criticul Ion Simuţ conchidea exprimându-şi speranţele «într-un destin scriitoricesc de excepţie». În *Eclipsa*, scriitorul impresionează mai cu seamă prin efectele narative controlate cu un impecabil simţ al măsurii, prin tensiunea satirică, dar şi prin capacitatea de construcţie. Nuanţa şi ansamblul, senzaţia vibratilă şi ideaţia cu tăietură precisă sunt la fel de sigur manevrate de un prozator total dezinhibat. (…) Fluenţa discursului narativ, limpezimea frazei, predilecţia pentru cromatica bogată, deschiderea spre un tip discursiv de notabilă amploare ideatică sunt mărcile stilistice ale acestui volum.“

Iulian Boldea, *Vatra*, nr. 8, 1993

„Indiferent de cât dramatism au parte personajele, cititorului i se rezervă plăcerea unei proze strălucitoare.“

Al. Cistelecan, *Euphorion*, nr. 3, 1993

„Precum despre marele său omonim homerid (l-am numit pe Radu Petrescu) şi despre Răzvan (Radu) Petrescu se poate spune că are o percepţie chintesenţială a lumii.“

Ştefan Ion Ghilimescu, *Luceafărul*, nr. 29, 1993

„Proza e remarcabilă de la un cap la altul şi de-a dreptul savuroasă. (…) Grupul acestor texte, realizate stilistic foarte variat, este unitar prin tentativa de a descrie cât mai amănunţit ceea ce este în boală, nevroză, disperare, în a da o imagine cât mai fidelă mecanismului pustiitor al crizei. (…) Dincolo

de subiect, de detalii, ele certifică vocaţia epică a autorului şi înalta clasă probată cu toate ocaziile.“

Mihai Dragolea, *Familia*, nr. 5–6, 1993

„Răzvan Petrescu se rupe, primul dintre colegii săi de generaţie, de vria politicii şi a jurnalisticii şi se întoarce la literatură. (…) Lumea din *Eclipsa* este o lume de sinucigaşi, de criminali şi, mai ales, o lume de «săriţi de pe fix». (…) *Primăvara la bufet* e probabil cea mai reuşită producţie de «proză orală» a ultimelor decenii la noi. O aglutinare de dialoguri purtate la cârciumă, stopată doar de inserturi auctoriale «magice», amintind vag de Márquez, stenograma aproape monumentală a unei lumi de mărunţişuri, un delir colectiv care înghite totul. (…)“

Mircea Ţicudean, *Cuvîntul*, nr. 25, 1993

„Impresia, cumva şocantă, a prozei lui Răzvan Petrescu este marcată de ceea ce s-ar putea numi «rezistenţa la tipare şi modele». (…) Din autoscopia în care bisturiul ajunge la freamătul ultimei celule, se ridică şi farmecul straniu al unei proze remarcabile, dacă vreţi, şi prin faptul că şi-a luat inima-n dinţi ca să nu semene cu nimeni şi nimic. O proză puternică, alături de tipare şi convenţii, singură şi provocatoare. O proză cu *sânge rece*.“

Radu Călin Cristea, Radio Europa Liberă,
decembrie 1993

„La opt ani de la debut, Răzvan Petrescu continuă să fie în formă. A rămas acelaşi autor inventiv şi plin de farmec, un adevărat iluzionist al scrisului, capabil să cucerească şi să recucerească de o sută de ori publicul. Volumul de proză scurtă *Într-o după-amiază de vineri* dovedeşte că puterea sa de creaţie nu se diminuează odată cu trecerea timpului. Dimpotrivă. Răzvan Petrescu se relansează mereu cu şi mai multă prospeţime, având o vervă artistică inepuizabilă. (…) Cartea poate fi citită ca o *culegere de texte*, unele atingând perfecţiunea, altele doar promiţând-o, dar poate fi citită şi ca un singur text, ca un *flux de cuvinte,* cu infinite şi neaşteptate modulaţii. (…) Un concert de jazz din cuvinte.“

Alex. Ştefănescu, *România literară*, nr. 32, 1997

„Aflat la al treilea volum de proză scurtă, Răzvan Petrescu, liderul actual al domeniului, tinde să-şi ducă metoda la perfecţiune. (…) Prozele sale sunt atât de bogate în sugestii şi, în acelaşi timp, atât de bine strunite şi echilibrate la nivelul fiecărui palier, încât ai senzaţia că viciul lui Dumnezeu a devenit acum telecomanda. Zappingul lui Răzvan Petrescu presupune o dexteritate a schimbării «canalelor» pe care eu, unul, n-am mai văzut-o până acum. Atât de neostentativ, deşi ameţitor de repede, se petrece totul, că nu mai ştii dacă e vorba de o (parodică) iniţiere într-un tip de lectură labirintică infinită sau de un amplu poem suprarealist convertit la realitate virtuală de la un pupitru înţesat de monitoare sofisticate.“

Dan-Silviu Boerescu, *Art Panorama*, nr. 1, 1997

„Fără exagerare, se poate spune că proza şi teatrul lui Răzvan Petrescu ar trebui, literalmente, *interzise minorilor*. Şi aceasta nu doar pentru că autorul se simte ca-n elementul lui în grotesc şi absurd, ci fiindcă — aici e-aici! — grotescul consistent şi «întemeietor» al universului său ficţional ne captivează, ne farmecă – şi, deci, ne poate da idei! Volumul *Într-o după-amiază de vineri* nu face excepţie de la regulă. (…) Scriitorul găseşte o adevărată voluptate în a identifica (ori, la nevoie, inventa) cât mai multe mărci ale iraţionalului. (…) Dar ce contează cu adevărat e atmosfera de *Apocalypse now*, umorul negru, atroce, propensiunea spre sordid, spre grotesc, spre *oribil*. (…) Răzvan Petrescu ia, astfel, o spectaculoasă distanţă faţă de *realismul* unor extraordinare proze din volumele anterioare. Înscriindu-se decis pe turnanta explorării şi exploatării absurdului, el pare a fi, acum, la un pas de intrarea somptuoasă în cercul vicios având în centru Tăcerea – adică la un pas de Daniil Harms, cu al său magic *Caiet albastru*.“

Daniel Cristea-Enache, *Adevărul literar şi artistic*,
nr. 395, 1997

„Ceea ce l-ar individualiza pe Răzvan Petrescu de scriitorii din noua generaţie ar fi *proprietatea lingvistică*, segmentul cultural — *muzică* — şi folosirea foarte ponderată a ceea ce obişnuim să numim intertextualitate. Observaţiile acide, grija pentru aspecte care scapă, de regulă, ne-scriitorului

sunt specifice textelor acestui prozator care se mişcă plin de siguranţă, abordând o atitudine ironic-intelectualistă, culminând cu varianta de-a dreptul autoironică, mergând spre flagelare, ce caracterizează ultimul text, un fel de CV ad-hoc, text intitulat *Mici schimbări de atitudine*, în care umorul, satira, analiza foarte amănunţită, observaţia psiho-socială, înclinaţia sado-masochistă se întâlnesc într-o naraţiune de foarte bună calitate, elaborată într-un stil univoc, convingător.“

Constantin Dram, *Convorbiri literare*, nr. 1, 1998

„Doar lectura directă poate să dea imaginea completă a unui foarte mare talent literar. Comentariul critic are doar capacitatea de a-l avertiza pe cititor că se află în prezenţa unui prozator contemporan de primă mărime.“

Ioan Stanomir, *Luceafărul*, nr. 30, 1997

„Scrisul extrem de lucid şi de precis al lui Răzvan Petrescu ne şochează şi ne obligă să ne luăm măsuri de siguranţă în momentul în care-l citim. Peniţa sa se numeşte bisturiu, iar din clipa în care începe să-şi facă notaţiile are efectul unei jupuiri a cotidianului. Totuşi nu-mi închipuiam că este un maestru al sarcasmului şi al grotescului de o asemenea virulenţă. Există momente când ceea ce scrie poate să ţi se pară un joc urmuzian, dar nu e aşa. Sau tocmai autorii care dau impresia că se joacă sunt autori sumbri şi autentici.“

Dan Stanca, *Luceafărul*, nr. 46, 1997

„Un talent într-adevăr de excepţie în proza momentului este Răzvan Petrescu. Aşa cum din analiza ADN-ului unei celule poate fi reconstituită fiinţa întreagă, omul căruia i-a aparţinut celula, tot aşa o pagină de text trebuie să fie suficientă pentru ghicirea autorului. Ei bine, daţi-mi două-trei pagini nesemnate din diferiţi autori şi pe Răzvan Petrescu îl ghicesc sigur. E inconfundabil.“

Mircea Nedelciu, *Agenda 2000*, Fundaţia Culturală Română

„Răzvan Petrescu e un prozator care impune o voce distinctă în literatura acestui sfârşit de veac şi de el se va vorbi şi se va scrie ca despre un temerar, fără îndoială.“

Ion Roşioru, *Tomis*, nr. 1, 1997

„Habar n-am cine-i Răzvan Petrescu.“ „Sigur nu-l cunoaşteţi?“ (Dialog între autor şi un om de pe stradă, în urma căruia amândoi am ajuns la spital.)